

ယောအတွင်းဝန်

ဦးဘိုးလှိုင်

နှင့်

နှင်းတွင်းအရေးတော်ပုံများ

သန်းထွန်း (လှည်းကူး)

စိုးစာပေ စာစဉ်အမှတ်(၁၀၀)

စိုးစာပေ

(က/၁၆၂၃)၊ ကမ္ဘောဇလမ်း၊ (၁၆)ရပ်ကွက်၊ လှိုင်သာယာ။

ဖုန်း - ၀၉ ၄၂၀၁၀၄၄၃၁

ပြည်လုံးကျွတ်ပြန့်ချိရေး

မိတ်ဆွေစာပေ

အမှတ်(၆၁)၊ ဘုရင့်နောင်လမ်းမ၊ ရတနာလမ်းထိပ်၊

ပေါက်တောရပ်ကွက်၊ အင်းစိန်မြို့နယ်။

ဖုန်း - ၀၉ ၂၅၀၆၆၁၃၀၃၊ ၀၉ ၇၉၉၇၄၃၃၉၃

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

- ပထမအကြိမ် - ၂၀၁၇ ဇွန်လ
- အုပ်ချုပ်ရေး - ၅၀၀ အုပ်
- တန်ဖိုး - 3000
- ပျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း - လမ်းကွန်ပျူတာ
- ကွန်ပျူတာ - ချယ်ရီမေ
- အတွင်းဖလင် - ADORN
- ထုတ်ဝေသူ - ဦးချစ်ညွန့် (၀၀၃၇၄)

ပျက်နှာဖုံးနှင့်အတွင်းပုံနှိပ် - ဦးကျော်မင်းစိုး(ပြ-၀၀၄၅၉)
 စိုးမေတ္တာပုံနှိပ်တိုက်
 အမှတ်(၁၇)၊ ၅၆ လမ်း
 ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

သန်းထွန်း(လှည်းကူး) ၃၉၈-၂
 ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်နှင့်နန်းတွင်းအရေးတော်ပုံ/ သန်းထွန်း(လှည်းကူး)၊
 ရန်ကုန်၊
 ဇင်ရတနာစောစာပေ၊ ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၁၇။
 ၂၄၀-စာ၊ ၁၂ x ၁၈ စင်တီ

ဖောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်

၁၆

နန်းတွင်းဒဂုန်းတော်ပုံ

သန်းထွန်း (လှည့်ကူး)

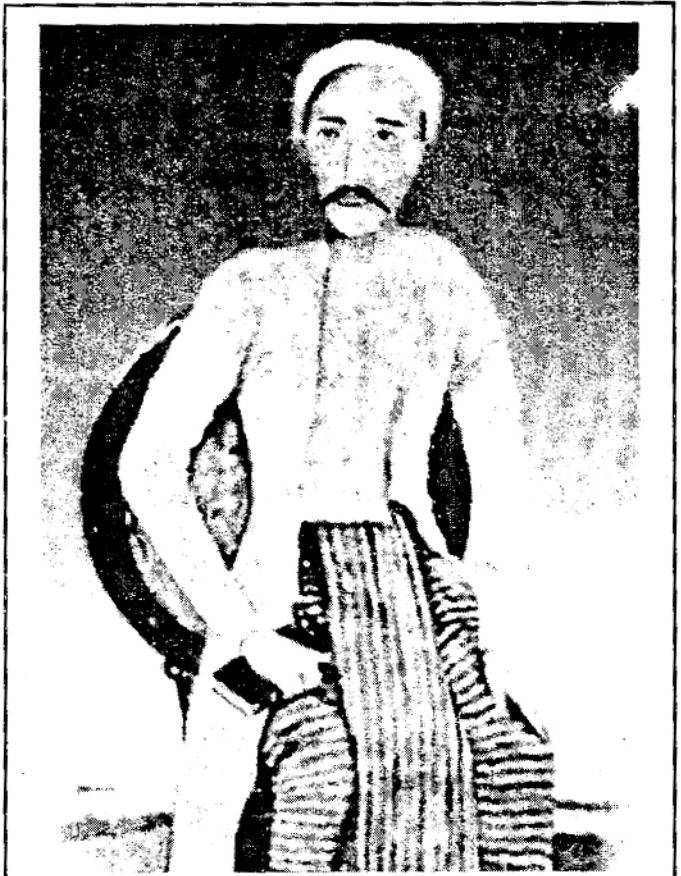
အစ်မ၊ နှစ်မ၊ သမီးကကို
စ၍ဆက်နှင်း၊ လက်ဆောင်သွင်း၍
စိုးမင်းချစ်မြတ်၊ ထိုအမတ်သည်
အတတ်မရှိ၊ သတ္တိကင်းကွာ
ဘုန်းကြီးလာမူ.....
ပြည်ရွာပျက်ကြောင်းတစ်ပါးတည်း။

(ယောအတွင်းဝန်ဦးဘဦးလှိုင်)

မာတိကာ

၁၈	လူ့ဘဝနိဒါန်း	၂၁
၂၈	ကံကြမ္မာဘယ်ကဏ္ဍခြားကြောင့် နှစ်မြစ်ရယ်ဆို	၂၆
၃၈	မင်းတုန်းမင်းနန်းတော်ဖြင့်	၃၆
၄၈	မောင်ဘိုးလှိုင်၏ ရာထူးဂုဏ်ဒြပ်	၄၄
၅၈	မင်းတုန်းမင်းနန်းသိမ်းပွဲနှင့် နှစ်ဆဲပြဿနာ	၅၄
၆၈	ယောဇ္ဈိနားနတ်တိုင်းဝန်ဘဝ	
	ဟုတ်တာလုပ်၍ မှန်တာပြောသူ	၆၁
၇၈	ကျေးဇူးသိတတ်သော ယောနတ်တိုင်းဝန်	၆၁
၈၈	ယောနတ်တိုင်းဝန်၏ နှစ်ဆဲထောင်ဘက်နှင့်	
	နှစ်နှယ်တော်များ	၇၁
၉၈	ယောမင်းကြီး၏ ဓာပေကျမ်းနှစ်စောင်စောင်	၈၉
၁၀၈	ဒိုးဘိုးလှိုင်နတ်ချက်နှင့် မင်းတုန်းမင်းနတ်ချက်	၁၀၁
၁၁၈	ကင်းဝန်မင်းကြီး၏ ဓာချုပ်နှစ်ရေးတော်	၁၀၈

၁၂။	မင်းတုန်းမင်း ဖဲချပ်များနှင့် ယောမင်းကြီးနယူကဆ	၁၁၅
၁၃။	သုဗ္ဗရည် မူးယစ်ခြင်းနှင့် နန်းတွင်းပြဿနာ	၁၂၀
၁၄။	နှင်္ဂီလိပ်တို့ နှစ်ကြံနှင့် ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်၏ နာဏ်	၁၃၂
၁၅။	မိန်းမယူဘိ ထိုက္ကစွဲသည်	၁၄၂
၁၆။	နာမောချိုင်းမှစားသူ	၁၄၉
၁၇။	ဥတုဘောနေသင်္ဂဟကျမ်း (သို့မဟုတ်)	
	သမားတော်လက်ခွဲကျမ်း	၁၅၇
၁၈။	ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်၏ စာပေပညာနှင့်	
	စာပေစာမျိန်နှစ်ပါး	၁၇၉
၁၉။	ဘုရင်ခနစ်နှင့် နာတိုးနာဆီသစ်	၁၉၁
၂၀။	မင်းတုန်းမင်း၏ နာတုမရှိကျောင်းတော်ကြီး	၂၀၂
၂၁။	သီပေါမင်းနန်းတက်ခန့် ဦးဘိုးလှိုင်ဘဝ	၂၁၆
၂၂။	နာနေဖြတ်၍ နာသေတတ်သူ	၂၂၉

ရွှေပြည်ဝန်ကြီး၊ သတိုးမင်းကြီး
မင်းလှမင်းခေါင်သီဟသူဘွဲ့ရ
ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်

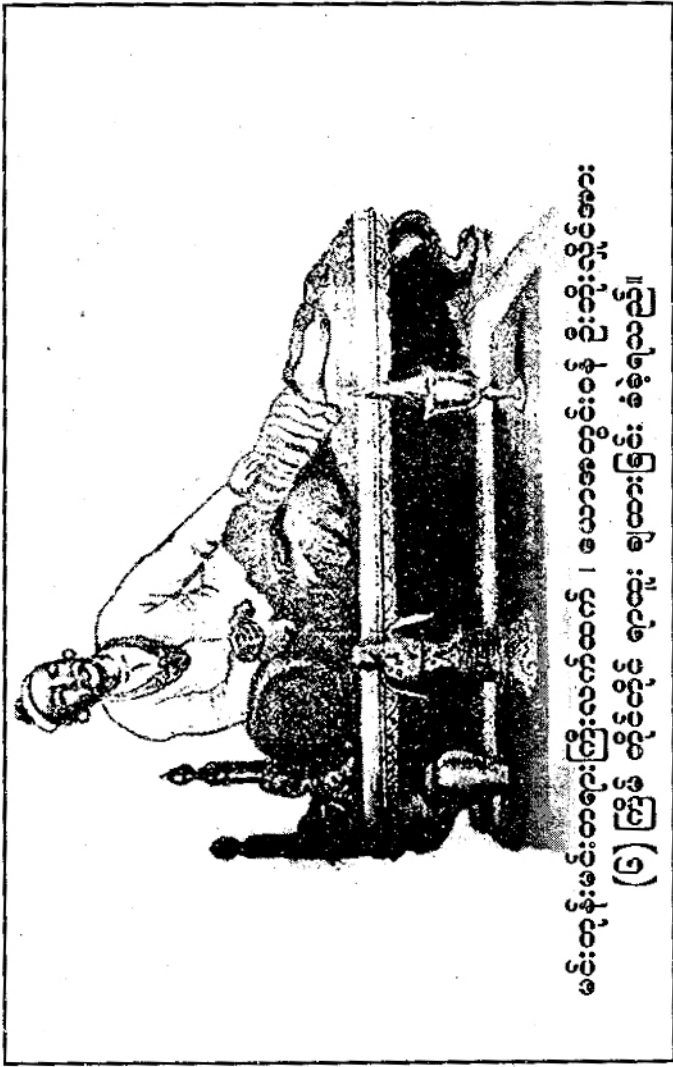
မကွေးမြို့နား ဝန်ကြီး သတိုးမင်းကြီးမဟာမင်းလှသိဟ်သူ (ဦးကြာဥ)
ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်၏ ခယာကွမတော်သဿ်။
ဒေဝ်ယင်းတောမင်းကြီးဘား ရွှေဘိုမင်းဘုရားကြီး လှံခြင်ထိုးစဉ် နာတူဗို့သူ။

ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင် ၏ ဇနီး ခင်ဖြူ

ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင် ၏ သမီးငယ်
စောဥမ္မာ (ခေါ်) ခင်ခင်လေး

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးလက်ထက် ၊ ယောအစဉ်းဝန် ဦးတိုးလှိုင်အား
ကြံပေးရန် ခြံထားရာ ထိုထို ဝန်ထမ်း (၅) ခု ခန့်ရသည်။

မင်းတုန်းမင်း၏ ညှိတော် ကနောင်မင်းသားနှင့်
တွဲဘက်၍ စက်ရုံတော်များကို ယောမင်းကြီး
ဦးဆိုးလှိုင် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခဲ့ရသည်။

ကင်းဝန်မင်းကြီး ဦးကောင်း

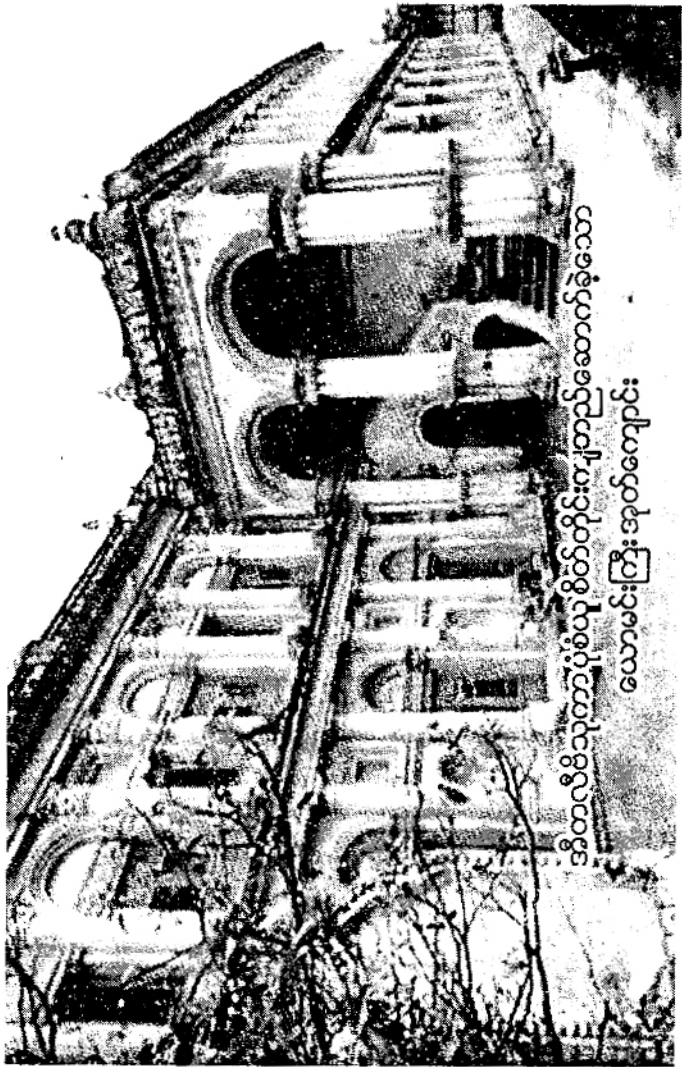

တိုင်တားမင်းကြီး ဦးဖိုး

တောင်ခွင်မင်းကြီးဦးသိုင်း

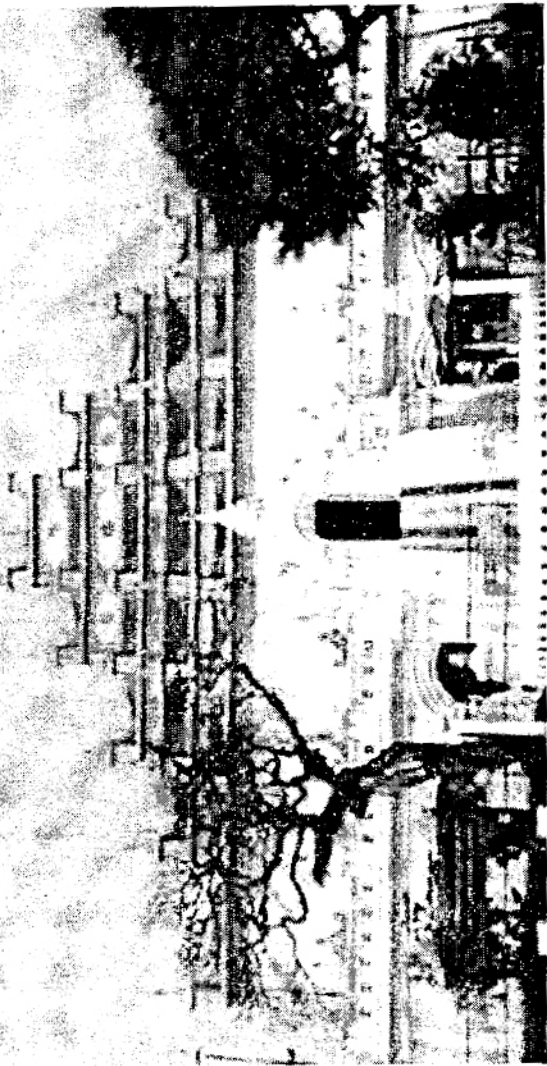

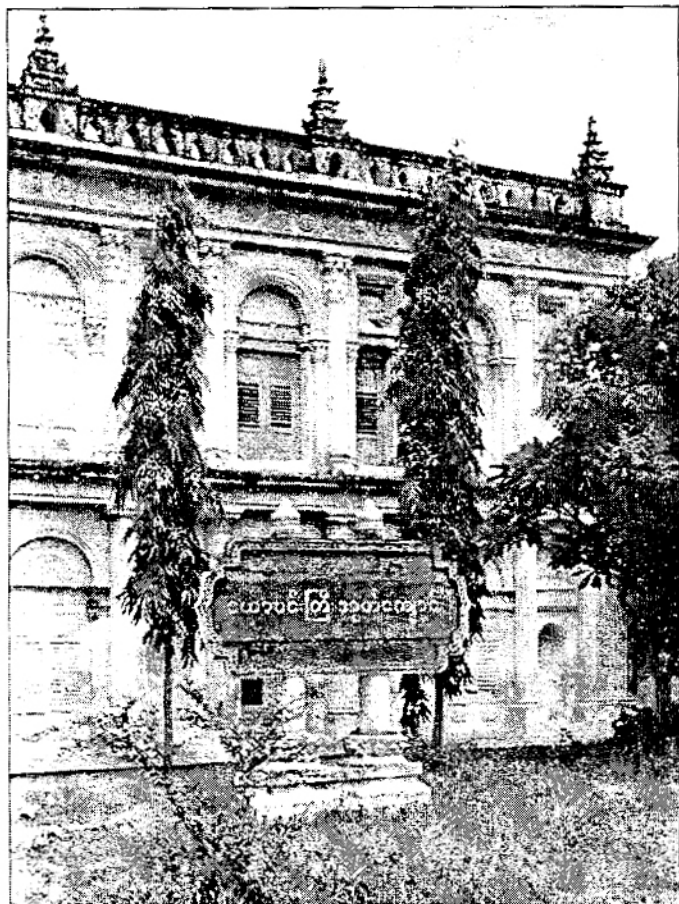

ဒဂုံတိုင်းရင်းသားအဖအဖွဲ့ဝင်များက နေရာပြန်လှည့်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော
ယောမင်းကြီးအုပ်စုရုံး

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ ကောင်းမှုဖြစ်သည့် အတုမရှိကျောင်းတော်ကြီး
(ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်ကြီးကြွယ်၍ပြီးစီးအောင် တည်ဆောက်ရသည်။)

ယောမင်းကြီးအုတ်ကျောင်း

ကုန်းဘောင်နောက်ဆုံးမင်းဆက် သီပေါဘုရင်ထံတွင် ခစားစဉ်။
(ပထမ မြန်မာ့အခြေခံအုပ်ချုပ်ရေးစည်းမျဉ်း) ခေါ်သည့်
ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်းကို ဦးဘိုးလှိုင် ပြုစုခဲ့သည်။

ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင် ၏
ဂူသင်္ချိုင်း

ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်၏ရုပ်တု

လူမှုဘဝနိဒါန်း

ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်သည် ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့နန်းတည်
ဘကြီးတော်မင်းတရားလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၁၉၁-ခုနှစ်၊ နှောင်း
တန်ခူးလဆန်း ၁၀-ရက်၊ သောကြာနေ့တွင် မွေးဖွားသည်။
အဖဖြစ်သူမှာ ရေနံချောင်းမြို့စား ယင်းတောဝန်ကြီး သတိုးမင်းလှ
ကျော်ထင်နှင့် အမိ ဝန်ကတော်မယ်ငြိမ်းတို့ဖြစ်ပြီး မှူးမတ်မျိုးရိုး
ဖြစ်သည်။ ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်အား ငယ်စဉ်က မောင်လှိုင်ဟု
ခေါ်ကြသည်။

မောင်လှိုင်ဖခင်ကား ခေသူမဟုတ်ပေ။

အမရပူရ ရွှေမြို့တော်ကြီးအား ဦးစွာပထမ တည်ထောင်
တော်မူခဲ့သော ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းသခင် ဘိုးတော်မင်းတရားကြီး၌
ချစ်ကျွမ်းဝင်သော ရဲဘော် ရွှေပြည်ဝန် လက်ဝဲတော်မှူးကြီး အံမတ်
တစ်ဦးရှိလေ၏။ ထိုလက်ဝဲဝင်းတော်မှူးကြီး၏ သားတော်ကား

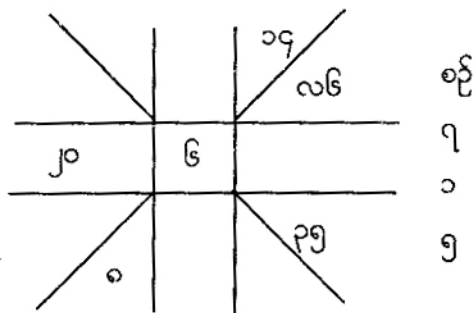

စာရေးတော်ကြီးဖြစ်သည်။ ထိုစာရေးတော်ကြီး၌ သားတစ်ယောက် ထွန်းကားပြီး၊ ယင်းသားအား ဘကြီးတော်မင်းတရားသည် ငယ်စဉ် ကပင် ကျွေးမွေးသုတ်သင်ခဲ့၍ ကြီးပြင်းသောအခါ ရဲဘော်အရာ၌ ထားပြီးလျှင် (သတိုးမင်းလှကျော်စွာ)ဘွဲ့ဖြင့် စစ်သူကြီးအဖြစ် မြောက်စားတော်မူခဲ့သည်။

ထိုစစ်သူကြီးမှာ (ယင်းတောဝန်ကြီး)ဟူသော အမည်ဖြင့် ထင်ရှားလေ၏။ ထိုယင်းတောဝန်ကြီးမှာ မောင်ဘိုးလှိုင်၏ ဖခင် ဖြစ်သည်။ မောင်ဘိုးလှိုင်၏ ဇာတာ၌ သောကြာသားဟု မှတ်သား ထားသော်လည်း မှည့်သည့်အမည်မှာ နေ့နံနှင့် မကိုက်ညီပေ။

ရက်ချုပ်၌

သက္ကရာဇ် ၁၁၉၁၊ နှောင်းတန်ခူးလဆန်း ၁၀-ရက် ည၌ ဥချက်တီးကျော်အချိန်၊ သောကြာနေ့ဖွားဟူ၍ တွေ့ရသည်။

စိုးစာပေ

မောင်ဘိုးလှိုင်အား သောကြာနေ့အဝင်

ကုန်တွင်လက်နှင့် သောကြာ

မိန်တွင် တနင်္ဂနွေ

ကြင်တွင် စန်းနှင့် စနေ

ကန်တွင်ရာဟု နေ့တွင်အင်္ဂါ

ကြာသပတေးစဉ် နက္ခတ် (၇)လုံး

တစ်ပါးဒါ ၅ ဗီဇာတွင် ဖွားမြင်၍ ငယ်မည် “မောင်လှိုင်”။

ဤသို့လျှင် မောင်လှိုင်မှာ မိဘမျိုးရိုးကလည်း ကောင်း၊
ဇာတာခွင်ကလည်း ကောင်းလေသောအခါ နောင်တစ်ချိန်၌ ပညာ
အရာတွင် ထက်မြက်ထူးချွန် တိုင်းကျော်ပြည်ကျော်ဖြစ်လာကာ
ဘုရင် ၂ ဆက်တိုင်တိုင် ချီးမြှင့်မြောက်စားခြင်းကို ခံရလေသည်။

မောင်ဘိုးလှိုင်ကလေး ကျောင်းနေအရွယ်သို့ ရောက်လာသော
အခါ ယင်းတောဝန်ကြီးနှင့် ဝန်ကတော်တို့သည် (တလုပ်မြို့နယ်
ကျဘိုးရွာ) ဇာတိဖြစ်သော ဆရာတော်ထံတွင် ပညာသင်စေရန်
အပ်နှံကြလေ၏။ ဖခင်ဦးရွှေတုတ်မှာ မောင်ဘိုးလှိုင်အား မွေးဖွား
ပြီးနောက် ယင်းတောကို အပိုင်စားရလေသဖြင့် ယင်းတောမင်းကြီးဟု
လူသိများခဲ့သည်။ ရွှေဘိုဘုရင်သည် ဦးရွှေတုတ်အား ရာထူး
ဌာနန္တရသိုက်မြှိုက်ခမ်းနားစွာဖြင့် ချီးမြှင့်မြောက်စားသည့်အချိန်လည်း

ဖြစ်သည်။

အမိအဖတို့သည် သားကလေးမောင်လှိုင် လောကုတ္တရာ စာပေကို အတော်အတန်၊ အသင့်တတ်လာပြီးနောက် ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော် ဖြစ်သော သရဏဂုံအား ပီပီသသ ရွတ်ဆိုနိုင်သောအခါ၌ ဒုက္ခ ပေါင်းတို့၏ ကင်းငြိမ်းရာ ပြည်နိဗ္ဗာန်ကို ရည်သန်တောင့်တ၍ မောင်ဘိုးလှိုင်ကို သာမဏေအဖြစ် ချီးမြှောက်ပေးရန် စဉ်းစားကြပြန် လေ၏။ ထို့ကြောင့် ကျဘိုးဆရာတော် အရှင်မြတ်ထံမှာပင် မိဘတို့ ဝတ္တရားအတိုင်း မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်တွင်းသို့ သွင်သွင်း ကာ သာမဏေအဖြစ် ချီးမြှောက်ခဲ့ကြသည်။

ထို့နောက် ပြည်ဆရာတော်ထံတွင် သဒ္ဓါကျမ်းကို ဝတ် မြောက်အောင် သင်ကြားခဲ့ပြန်သည်။ မောင်ဘိုးလှိုင်သည် ငယ်စဉ် ဘဝ ပညာရှာမှီးချိန်၌ပင် ဉာဏ်ပညာ ထက်ထက်မြက်မြက် ရှိသူ ဖြစ်၏။ ပညာသင်ယူရာတွင်လည်း စာတစ်ပိုဒ်၊ ဝါကျတစ်ကြောင်းကို ထပ်ခါတစ်လဲလဲ ပြသရသည်ဟူ၍ မရှိ၊ တစ်ကြိမ်တစ်ခါ ပြပြီးသည်နှင့် အာဂုံဆောင်နိုင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း သင်ဆရာတို့က အထူးချစ်ခင်ကြသည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် အမရပူရ ရွှေမြို့တော် ရွှေကြီးသပ် နယ်နမိတ်အတွင်း ကျမ်းတတ်အကျော်အမော်ဆရာတော်တို့ထံတွင်

မောင်ဘိုးလှိုင်တပည့်ခံပညာ သင်ယူလေ့ရှိလေ၏။ အထူးသဖြင့်
လောကီ၊ လောကုတ္တရာနှစ်ဖြာသောအကျိုးတရား ကျေးဇူးများမည့်
တပေကျမ်းဂန်များကို ဆည်းပူးသင်ကြားခြင်းပြုခဲ့သည်။

မူလဇယ်ဆရာ မဟာဘိုဆရာတော်ထံမှလည်းကောင်း၊ ပြည်
ဆရာတော်ထံမှလည်းကောင်း၊ သဒ္ဒါကျမ်းကို တစ်ဖက်ကမ်းခတ်
ဘတ်မြောက်အောင် သင်ယူလေ့လာခဲ့ပြီး၊ သဒ္ဒါတတ်ကျွမ်းမှ စာတတ်
ကျမ်းတတ်မည်သည်ကို မောင်ဘိုးလှိုင် နားလည်သဘောပေါက်ခဲ့၏။
ရှင်သာမဏေဘဝနှင့်ပင် မောင်ဘိုးလှိုင်အဖို့ လောကုတ္တရာအခြေခံ
တပေသဘောတရားတို့အား နားလည်ခဲ့သည်။

မှတ်ချက်

မောင်ဘိုးလှိုင်၏ ရှင်သာမဏေဘွဲ့ကို မည်သည့်ကျမ်း
များတွင်မှ ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။

ကံကြမ္မာတယ်အပြီးကြောင့် အဖြစ်ရယ်ဆိုး

ရှင်သာမဏေတဝဖြင့် ပညာဆည်းပူးနေခဲ့သော မောင်ဘိုးလှိုင်သည် အသက်အရွယ်အားဖြင့် ၁၅ နှစ်သို့ ဝင်ပြီဖြစ်လေ၏။ ထိုသို့ ပညာသင်ကြားနေချိန်အတွင်း ခမည်းတော်မင်းတောမင်းကြီးသည် ရွှေဘိုမင်းတရားကြီး၏ အမှုတော်ကို ရိုသေကျိုးနွံစွာ ထမ်းဆောင်လျက်ရှိလေ၏။

သို့သော်ကား ... မင်းဧကရာဇ်တို့ မျက်စောင်းမှာ အကြောင်း ၃ ပါးမရွေးလေသဖြင့် မင်းအလိုကျ အပြစ်ကင်းအောင် ခစားနေရပေသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၀၆-ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်း ၇-ရက်နေ့တွင် ရွှေဘိုမင်းတရားကြီးသည် မကျန်းမမာဖြစ်တော်မူရှာလေ၏။ စိတ်နှလုံးနောက်ကျိသော ဝေဒနာစွဲကပ်တော်မူသဖြင့် နန်းတွင်း

အကျော်အမော်များဖြစ်ကြသော သမား၊ ဟူးရားတို့ဖြင့် ကြပ်မတ်စွာ ကုသနေရလေသည်။ ထိုစဉ်အတွင်း (အသက်ရှည်စေလို၊ မန်းတောင် ရိပ်ခို) ဟူသော တဘောင်သီချင်း ခေတ်စားလျက်ရှိရာ၊ ရွှေဘို မင်းတရားကြီးအား အနီးဆုံး မန္တလေးတောင်တော်၏ အရိပ်ကျရာ (မင်းတဲအိကင်း) အရပ်၌ထားရန် စီမံကြကုန်လေ၏။

ထိုအရပ်၌ စံနန်းတော်ဆောက်လုပ်စေပြီးသော် ယာယီပြောင်း ရွှေ့ထွက်စံတော်မူရန် သမား၊ ဟူးရားနှင့် အမတ်သေနာပတိကြီး တို့က လျှောက်ထားသံတော်ဦးတင်လျက် စံစေလေသည်။ သို့ရာတွင် ကိန်းခန်းနက္ခတ် ယတြာမကျေသေးသဖြင့် မန္တလေးမြို့ အနောက် ပြင် အေးဝန်းနယ်နိမိတ်အတွင်းရှိ ဓာတ်နန်းရပ်သို့ တစ်ဖန် ပြောင်းရွှေ့ စံနေတော်မူပါရန် ဟပ်မံလျှောက်ထားသံတော်ဦးတင်ကြပြန်လေ၏။

ယင်းသို့ ရွှေဘိုမင်းတရားကြီးအတွက် ယတြာချေ၊ ဓာတ်ရိုက် ခြင်းသဘောဖြင့် ဓာတ်စံနန်းတော် ဆောက်လုပ်စံနေတော်မူသွား သည်ကို အစွဲပြု၍ ယနေ့တိုင် မန္တလေး၌ (ဓာတ်နန်းရပ်) ဟု အမည်တွင်နေပေသေးသည်။

ရွှေဘိုမင်းတရားကြီးသည် မိဖုရားခေါင်ကြီးမှ ဖွားမြင်တော် မူသော သားတော်ကြီးကို အိမ်ရှေ့အရာပေးသနားထားသည့်အတိုင်း သားတော်ကြီးသည် ဖခမည်းတော်အတွက် ရန်အန္တရာယ်လုံခြုံ

စေခြင်းငှာ ဓာတ်စိန်နန်းတော်မြောက်ဘက်မှ တပ်ချ၍ အိမ်တော်နှင့် နေထိုင်ခဲ့သည့်နေရာတွင် စေတီတော်တစ်ဆူ တည်ထားကိုးကွယ် တော်မူလေ၏။ ထိုစေတီတော်ကို (အိမ်တော်ရာစေတီ)ဟု ယနေ့ တိုင် ပူးတွေ့နိုင်ပေသေးသည်။

အိမ်တော်ရာစေတီတော်၏ အနောက်ဘက်တွင် မိုးကောင်း မိဖုရားက ကျောင်းတော်ကြီး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ပြန်သဖြင့် ထိုကျောင်းတိုက်ကိုလည်း ယနေ့တိုင် (မိုးကောင်းကျောင်းတိုက်) ဟု အမည်တွင်လျက်ရှိသည်။ မိုးကောင်းမိဖုရား၏ အကောက်ဝန် မင်းကြီးကလည်း ဒေးဝန်းအနောက်ပိုင်း၌ ကျောင်းကြီးတစ်ဆောင် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ရာ ယနေ့တိုင် (အကောက်ဝန်မင်းကျောင်း) ဟု ခေါ်တွင်လျက်ရှိသည်။

မိုးကောင်းမိဖုရား၏ မောင်တော်ဦးကျောက်လုံးသည်လည်း မိုးကောင်းကျောင်းအရှေ့ဘက် ဥပစာနှင့် အိမ်တော်ရာစေတီ အနောက်ဘက်အကြားတွင် တံတားတစ်ခု ဆောက်လုပ်ခဲ့သည်။ ယင်းတံတားကို (ပိကျောင်းတံတား)ဟု အမည်ပေးခဲ့ရာ ယနေ့ တိုင် အမည်တွင်ဆဲဖြစ်သည်။

သကျသီဟဘုရား တည်ထားကိုးကွယ်သော နေရာမှာ မင်း တုန်းမင်းသား၏ အိမ်တော်ရာဖြစ်သော်လည်း ထိုဘုရားမှာ မင်းတုန်း

မင်း တည်ခဲ့ခြင်း မဟုတ်ပေ။ သိပေါမင်းသားမှာ အင်္ဂါသားဖြစ်သဖြင့် အိမ်တော်နေရာမှာ မြို့တော်၏အနောက်ဘက်ကျ၍ မင်းသား၏ဘုမ္မိ အရပ်ဖြစ်သည်။ ဘုမ္မိသဘောမှာ ကောင်းကျိုးမပေးခြင်းဖြစ်ရာကား ... မင်းတုန်းမင်းဘုရား တည်ခြင်းမပြုချေ။

ယခုတည်လျက်ရှိသော သကျသီဟဘုရားမှာ သိပေါမင်းဘုရင် လက်ထက် မှန်နန်း(ခေ)တို့ သွန်းလုပ်သော ဘုရားကို သမီးတော် အလယ်နန်း ဆင်ဖြူရှင်မိဖုရားက၊ သမီးတော်ကလေးအား တိုက်တွန်းနှိုးဆော်၍ သိပေါဘုရင်လက်ထက်တွင်မှ တည်ပြစ်လေ၏။

ပြည်မင်းသား၏ အိမ်တော်ရာမှာ ရောဝတီမြစ်တွင်း ကမ်းပြို ရာတွင် ပါသွားသဖြင့် ယနေ့မတွေ့နိုင်တော့ပေ။ ရွှေဘိုမင်းတရား ကြီးသည် ဓာတ်နန်း၌ ဝံမြန်းနေတော်မူသော်လည်း စိတ်နောက်ကျိ သော ရောဂါဝေဒနာမှာ သက်သာလျော့ပါးသွားခြင်း မရှိပေ။ မှူးကြီး မတ်ရာ၊ သေနာပတိတို့နှင့် သမားဟူးရားတို့ကလည်း ခေါင်းချင်း ဆိုင်လျက် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးသမှု ပြုကြရကုန်လေ၏။

ထိုအတောအတွင်း ရွှေဘိုမင်းတရားကြီးသည် သားတော် ပြည်မင်းသားအား အနောက်နန်းမတော်မိဖုရား မမြကလေးနှင့် အထင်တော်လွဲမှားလေ၏။ ထိုပြဿနာကြောင့် သားတော် ပြည် မင်းသား၏ အိမ်တော်ကိုပိုင်း၍ ဖမ်းစေဟု အမိန့်တော် ထုတ်ဆင့်

ခဲ့သည်။ ထိုအခါ ပြည်မင်းသားလည်း ဆင်တော်စီးလျက် ဝင်းခြံကို
ဖောက်ထွင်း ထွက်ပြေးသွားရာ၊ သားတော်ပုဂံမင်းအား လိုက်လံ
ဖမ်းဆီးရမည်ဟု အမိန့်တော်ထုတ်ဆင့်ပြန်လေ၏။

ထိုသို့ နန်းတွင်းအရှုပ်တော်ပုံ စကတည်းကပင် ယင်းတော
မင်းကြီး ဦးတုတ်မှာ စိတ်မကောင်းဖြစ်လေ၏။ အဘယ့်ကြောင့်
ဆိုသော် ပြည်မင်းသားနှင့် ယင်းတောမင်းကြီး ဦးတုတ်တို့မှာ
လွန်စွာရင်းနှီးကြသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ပြည်မင်းသားနှင့် ပတ်သက်၍
မင်းကြီးသည် မိမိအပေါ် အမျက်တော်ရှုလေမည်ကို စိုးရိမ်နေမိလေ၏။
ကြိုတင်၍ စိုးရိမ်ပူပန်စိတ် ဖြစ်မိသည့်အတိုင်းလည်း ကံကြမ္မာ
ပြိုတ်ဆိုးသည် ယင်းတော်မင်းကြီး ဦးတုတ်အား သက်ညှာခွင့်
မပေးခဲ့ပေ။

ရွှေတိုမင်းတရားကြီး၏ အမိန့်တော်အတိုင်း သားတော် ပြည်
မင်းသားအား ပုဂံမင်းသားကို လိုက်လံဖမ်းဆီးစေခဲ့ရာ မတ္တရာ
အရှေ့၊ လမိုင်းကြီးရွာတွင် လက်ရဖမ်းဆီးရမိလေတော့၏။ ထိုအခါ
ရွှေတိုမင်းတရားကြီးသည် သားတော်ပြည်မင်းသားအား မသတ်ဘဲ
ပုဂံမင်းသားထံ အပ်နှံထားရှိသေးသည်။ သူနှင့်ပတ်သက်သော
အနောက်နန်းမတော်မမြကလေးကိုမူ ကျည်းတိုက်အတွင်း အကျဉ်း
ချထားစေလေ၏။

ထိုအတောအတွင်း ပြည်မင်းသားသည် မမြကလေးအား တိတ်တဆိတ်တွေ့ဆုံ၍ ကယ်တင်ရန် ထပ်မံကြံစည်ပြန်သောအခါ ပြည်မင်းသားအား ကွပ်မျက်ပစ်လိုက်ရလေတော့၏။ ဖောက်ပြန်ချင်သော အနောက်နန်းမတော် မမြကလေးကိုလည်း သုတ်သင်ရှင်းလင်းပစ်လိုက်သည်။ မမြကလေးတွင် သမီးတော် လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင် မင်းသမီးတစ်ပါး ကျန်ရစ်ခဲ့ပြီး၊ လူမယ်အရွယ်ဖြစ်သဖြင့် (ရွှေဘိုမင်းတရားကြီး၏ သမီးတော်၊ ပုဂံမင်းသား၏ နှမအရင်းဖြစ်သော စကြာဒေဝီမင်းသမီး) တစ်ပင်တိုင်စံနန်းနှင့် စံနေတော်မူသည့် “စကြာဒေဝီ” က လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်အား ကောက်ယူမွေးစားထားခဲ့သည်။

ပြည်မင်းသားနှင့် မမြကလေးတို့ ပြဿနာစနက်မီးမှာ ယင်းတောမင်းကြီး ဦးတုတ်နှင့် မကင်းမရှင်း ရှိလေသည်ဟု ရွှေဘိုမင်းတရားကြီး သံသယရှိလေ၏။ ယင်းတောမင်းကြီးသည် ပြည်မင်းသား ပုန်ကန်မှုတွင် ကြံရာပါဖြစ်မည်ဟု အယူရှိသဖြင့် ညီလာခံ၌ပင် ရွှေဘိုမင်းတရားကြီးသည် လက်စွဲတော်ဖြစ်သော ကျောက်စိလှံဖြင့် ကိုယ်တော်တိုင် ထိုးသတ်ခဲ့ချေ၏။

ယင်းသို့ ထိုးသတ်ခြင်းအား သမိုင်းသုတေသီတို့က ရွှေဘိုမင်းတရားကြီးသည် စိတ်ဖောက်ပြန်သော ရောဂါအရှိန်ကြောင့်သာ

လက်စွဲတော်လုံဖြင့် ထိုးသတ်မိခြင်းဖြစ်သည်ဟု ကောက်ချက်ချကြကုန်၏။ အကြောင်းမှာ ... ရွှေဘိုမင်းတရားကြီးနှင့် ယင်းတောမင်းကြီးကိုမှာ ငယ်ကျွန်ရင်းဖြစ်၍ တစ်ဦးအလိုတစ်ဦး သိကြသူများဖြစ်သည်။ တစ်လျှောက်လုံး ဖေးမကူညီစောင့်ရှောက်ခဲ့ကြသူများဖြစ်သည်။ မင်းတရားကြီးကိုယ်တော်တိုင် သက်တော်ရှည်ရာထူးပေးအပ်ခြင်း ခံထားရသူလည်းဖြစ်သည်။

ဤကဲ့သို့သော သက်တော်ရှည်အမတ်ချိုးကို ဘုရင်တို့မည်သည် သတ်ရိုးမရှိခဲ့ချေ။ မိဖုရားမမြကလေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးတုတ်အပေါ် သံသယမကင်းစေကာမူ ဦးတုတ်သည် ပြည်မင်းသားနှင့် အဘဇာနည်လောက် ရင်းနှီးလင့်ကစား ... ဘုရင်သစ္စာတော်ကို ဦးဆွေးဆံမြည့် ထိန်းသိမ်းထမ်းရွက်လာခဲ့သူဖြစ်သည့်အတိုင်း ဘုရင်မင်းတရားကြီးသာ ရူးသွပ်ခြင်းဝေဒနာ မကပ်ရောက်ပါက ဤကဲ့သို့ သတ်ဖြတ်မည် မဟုတ်ပေ။

ရွှေဘိုမင်းတရားကြီးသည် ယင်းတောမင်းကြီးအား လုံဖြင့် ထိုးသတ်ပြီးနောက် ဆက်လက်၍ သူ၏သက်တော်စောင့် အမှုထမ်းတစ်ဦးကိုပါ လှံကစားလျက် သတ်ဖြတ်မှု ပြုခဲ့ပြန်လေသည်။ ရွှေဘိုမင်းတရားကြီး စိတ်ဝေဒနာခံစားနေရချိန်၌ ယင်းတောမင်းကြီး၏ တူလည်းဖြစ်၊ ဝန်စာရေးလည်းဖြစ် သူစစ်ကိုင်းခရိုင်၊

နန်းစွန်ရွာသား ဦးမောင်ကလေး (မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး လက်ထက်တော်၌ ရေနံချောင်းမြို့အုပ်အဖြစ်နှင့် အမှုတော် ထမ်းရွက်ခဲ့သူ)...၏ သားဖြစ်သူဦးဝိုတူတို့မှ ပြန်လည်ပြောပြ ချက်ဖြင့် သိရသောအကြောင်းချက်ဖြစ်သည်။

ရွှေဘိုမင်းတရားကြီး လှံချက်မိ၍ သွေးဒိုင်ထဲတွင် လဲနေသော ယင်းတောမင်းကြီးအား ဖေးမတွဲထူပေးသူမှာ မင်းတုန်းမင်းသား ဖြစ်သည်။ မင်းတုန်းမင်းသားလည်း ယင်းတောမင်းကြီးအဖြစ်ကို ရင်နာစွာကြည့်လျက် မေးတော်မူခဲ့သည်။

“ဝေဒနာသက်သာပါရဲ့လား ဘိုးဘိုး”

ထိုအခါ ယင်းတောမင်းကြီးက အားယူပြုံးလျက် ...

“အရှင်မင်းသား အထွဋ်အထိပ်ရောက်မည့်အချိန်တိုင်အောင် တော့ ဘိုးဘိုးမမိနိုင်ပြီ။ သားကလေးလှိုင်ကိုသာ ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်တော်မူရစ်ပါအရှင်မင်းသား”

“ဘိုးဘိုးသား လှိုင်အတွက် နောက်ဆံမတင်းပါနှင့်ဘိုးဘိုး၊ ကိုယ်တော်အထွဋ်အထိပ်ရောက်ချိန်မှာ ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ပါ့မယ်။ မင်းကြီးသက်တော်ရှည်ခန့် ထားပြီး၊ ရာထူးဌာနန္တရအဆင့်ဆင့် တိုးတက်ပေးဖို့ ကတိပေးပါတယ်”

မင်းတုန်းမင်းသား ဤသို့ ယင်းတောမင်းကြီးကို ငှာတိပေး

လိုက်သည်နှင့် ပြုံးနေသော နှုတ်ခမ်းအစုံ ဆတ်ခနဲလှုပ်လျက်
ယင်းတောမင်းကြီး ဇိဝိန်ချုပ်သွားလေ၏။

သက်တော်ရှည်အမတ်ကြီး၊ ယင်းတောမင်းကြီး ကွယ်လွန်
ချိန်၌ မောင်ဘိုးလှိုင်မှာ သာမဏောဘဝဖြင့် ၁၅ နှစ်မျှသာ ရှိသေးပြီး၊
တစ်ဦးတည်းသောသားနှင့် အမိတို့အဖို့ ကြမ္မာဆိုးကြောင့် လောကဓံ
တရားအား မည်သို့ရင်ဆိုင်ကြရလေမည်ကို မသိနိုင်တော့လေပြီ
တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ကုန်းဘောင်မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး တတိယတွဲ၌
ယင်းတောဝန်ကြီးအဆုံးစီရင်ခံရမှုကို ဤသို့
ဖော်ပြထားကြောင်း တွေ့ရသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၀၇-ခုနှစ်တွင် ရွှေဘိုမင်းတရားကြီးသည်
သားတော်ပြည်မင်းပုန်ကန်လိမ့်မည်ဟူ၍ သင်္ကာရနံ့မကင်းဖြစ်တော်
မူလေ၏။ ထို့ကြောင့် ယင်းကိစ္စကို စုံစမ်းရာတွင် သားတော်
ပြည်မင်းသားနှင့် ယင်းတောဝန်ကြီး ဦးတုတ်၊ ဆင်ဝန်၊ ညောင်ပင်
ကြီးဗိုလ် အဝပြို့ဝန်၊ စစ်ကိုင်းဗိုလ်၊ ဗိုလ်နက်ကျော်၊ ဆောအတွင်း
ဝန်ဟောင်းငရစ်၊ သံတော်ဆင့်လက်ဝဲတို့ နှီးနှောတိုင်ပင်သည်ဟု
သတင်းရရှိတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် ဆောအတွင်းဝန်ဟောင်း
ငရစ်နှင့်သံတော်ဆင့်လက်ဝဲတို့ကို ဦးစွာပထမ ကွပ်မျက်တော်မူသည်။

ယင်းတောဝန်ကြီးကိုမူကား ၁၂၀၇-ခုနှစ်၊ ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၆-ရက်နေ့တွင် ရွှေနန်းတော်သို့ ခေါ်ယူစစ်ဆေးတော်မူ၏။ ယင်းတောဝန်ကြီးလည်း ပြည်မင်းနှင့် ကြံစည်တိုင်ပင်ရာပါကြောင်း ပြောဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ရွှေဘိုမင်းတရားကြီးသည် ယင်းတောဝန်ကြီးအား စံနန်းတော် ဦးမြောက်လှေကားအဆင်းတွင် ကိုယ်တော်တိုင် လက်သုံးတော်လှုံဖြင့် ထိုး၍ စံနန်းတော်ပြင်သို့ ယူသွားလေရာ ... ယင်းတောဝန်ကြီးလည်း လက်ဝဲတခါးပြင် ရောက်လျှင် သေလေ၏။

မင်းတုန်းမင်း အပါးတော်မြဲ

မင်းတုန်းမင်းသားသည် ယင်းတောမင်းကြီးအား ကတိပေးထားသည့်အတိုင်း မောင်ဘိုးလှိုင် (ရှင်သာမဏေ)လေးအား မပြတ်ဂရုစိုက်ကြည့်ရှုတော်မူလေ၏။ မင်းအဖြစ်သို့ မရောက်မီ အိမ်ရှေ့စံဘဝ၌ပင် ဆွေစဉ်မျိုးဆက် မင်းပြစ်မင်းဒဏ်မခံရလေအောင် အစ်မတော် စင်္ကြာဒေဝီမင်းသမီးကြီးနှင့် တိုင်ပင်တော်မူခဲ့၏။

ရွှေဘိုမင်းတရားကြီးမှာ သမီးတော် စင်္ကြာဒေဝီမင်းသမီးအား အချစ်ဆုံးဖြစ်သဖြင့် တပင်တိုင်စံနန်းနှင့်ထားပြီး များစွာအလိုလိုက်တော်မူလေသည်။ ထို့ကြောင့် မောင်ဘိုးလှိုင်ကလေးအား စင်္ကြာဒေဝီ၏ ဘုန်းရိပ်ကံရိပ်တွင် ခိုလှုံနေပါက ရာဇဝတ်ဘေးမှ ကင်းဝေးနိုင်မည်ဟု ယုံကြည်ခဲ့သည်။

ရွှေဘိုမင်းတရားကြီးတွင် စွဲကပ်နေသော စိတ်ရောဂါပေးရာ
မှာလည်း သက်သာလာသည်မရှိဘဲ၊ တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ ပိုမို
ဆိုးဝါးလာပြီး ခြောင်းဆန်နေတော့သည်။ ယင်းတောမင်းကြီး ဦးတုတ်
ကို လှံဖြင့် ထိုးသတ်ချိန်၌ အတူအမှုထမ်းရွက်ဖော်ဖြစ်သော မကွေး
မင်းကြီး ဦးကြာဥက ဘုရင်မင်းကြီးအား အတင်းသိုင်းပက်ထားရာ
ခွဲသေးသည်။ ဘုရင်ကြီးစိတ်ငြိမ်အောင် အတန်ငယ်စိစဉ်ပြီးမှ ပုဂံ
အိမ်ရှေ့မင်းသားအား လွှတ်တော်တက်၍ အုပ်ချုပ်စေပါမည့်
အကြောင်း တင်လျှောက်ကြရသည်။

ယင်းကြောင့် ပုဂံမင်းသားသည် ရွှေဘိုမင်းတရားကြီး နတ်ရွာ
မစံမိကပင် ဘုရင်ကဲ့သို့ လွှတ်ရုံးတက်ကာ အုပ်ချုပ်နေရသူဖြစ်သည်။
ယင်းတောဝန်ကြီး သေဆုံးပြီးသည့်နောက် ဝန်ကတော်ကြီးသည်
သားဖြစ်သူ မောင်ဘိုးလှိုင်အား သာမဏေအဖြစ်မှ လူဝတ်လဲစေ၍
မိမိပိုင် ရွှေ၊ ငွေ၊ ဘဏ္ဍာများနှင့်တကွ မင်းတုန်းမင်းသားထံ
အပ်နှံလေ၏။

မင်းတုန်းမင်းသားကလည်း မောင်ဘိုးလှိုင်ကို ပြောက်ဆောင်
တော်ဘုရားထံ အပ်နှံတော်မူပြန်သည်။ သို့နှင့်ပင် မောင်လှိုင်သည်
မင်းတုန်းမင်းသားနှင့် ပြောက်ဆောင်တော် (စကြာဒေဝီ)တို့၏ မြေးစား
သားအဖြစ်ဖြင့် ချီးမြှောက်ခြင်းကို ခံရလေ၏။ သားရင်းနှင့်မခြား

ပြုစုထားတော်မူကြပြီး၊ ထိုအရှင်နှစ်ပါးတို့မှ ထပ်မံ၍ သာမဏေပြု
စေတော်မူပြီးလျှင် ဦးစွာ (ကဝိန္ဒာဘိသိရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု)
တံဆိပ်တော်ရ ပင်းဆရာတော်ဘုရားထံ အပ်နှံခဲ့သည်။

ပင်းဆရာတော်၏ ငယ်မည်မှာ ဦးလွန်းပြေဖြစ်၍ ရဟန်းဘွဲ့မှာ
ဦးကဝိန္ဒာဖြစ်သည်။ ထို့နောက် မောင်ဘိုးလှိုင်သည် မေတာဘိဝံသ
သဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာ ဓိရာဇဂုရုတံဆိပ်တော်ရ ပြည်ဆရာတော်
ဘုရား၏ ထံတော်ပါး၌ သဒ္ဓါ၊ ဗျာကရိုဏ်း၊ ဆစ်ပိုင်းခဲရပ်၊ ပုဒ်စပ်
ပုဒ်လှည့်၊ နည်းအစဉ်တို့၌ ဝဠုန၊ အင်းဝအောင် ကျနစွာ သင်ကြား
လေ့လာရသည်။ ပြည်ဆရာတော်၏ ငယ်မည်ကား (ဦးကြီး)ဖြစ်ပြီး
ရဟန်းဘွဲ့မှာ ဦးမေတဖြစ်သည်။

ထိုမှတစ်ဖန် ပညာဇောတာဘိဝံသ သိရိပဝရ ဝိဇယလင်္ကာရ
ဓမ္မသေနာပတိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု တံဆိပ်တော်ရ (ဗားကရာ)
သာသနာပိုင်ဆရာတော်ဘုရားထံ ဆည်းကပ်၍ ဓမ္မဒေသ၊ ဂရုပဒေသ၊
နယုပဒေသ၊ နေကျကုံလုံ၊ ဥသံကျင်းကျင်း၊ မဟင်းမလစ်အောင်
ကြီးစားလျက် ပညာသင်ကြားခဲ့ပြန်လေ၏။ ဗားကရာ သာသနာပိုင်၏
ငယ်မည်ကား (ဦးအင်း)ဖြစ်၍ ရဟန်းဘွဲ့မှာ ဦးပညာဇောတ
ဖြစ်သည်။

အဆိုပါဆရာတော်တို့၏ ဂုဏ်ကိုကြည့်လျှင် မောင်ဘိုးလှိုင်သည်

ပညာအရာ၌ ဆရာကောင်း၊ သမားကောင်းတို့၏ အဆိုးအ ကို ငယ်စဉ်ကပင် ခံယူခဲ့ရပေသည်။ ပညာသင်ကြားခြင်းဖြင့် ပဉ္စင်းဖျို ဖြစ်သော ဖောင်ဘိုးလှိုင် (၁၇)နှစ်သားအရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ တိုင်းရေးပြည်ရေးမှာ ပြောင်းလဲခြင်းတို့ ဖြစ်လေတော့၏။

ရွှေဘိုမင်းတရားကြီး၏ ရူးသွပ်သောရောဂါဝေဒနာတော်မှာ များစွာဆိုးရွားလာသဖြင့် တရုတ်မော်မင်းသားက နတ်ရွာစံသည့်တိုင် အစောင့်အကြပ်နှင့် နေရလေ၏။ ယင်းနတ်ရွာစံသည်နှင့် ပုဂံမင်းသား နန်းတက်တော်မူလေသည်။ ပုဂံမင်းမှာ အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်း၌ လွန်စွာ ညံ့ဖျင်းပြီးလျှင် နိုင်ငံခြားသားတို့နှင့် ရောယှက်ပေါင်းသင်းပျော်ပါး ကာသာ နေလေ့ရှိ၏။ ပုဂံမင်းနန်းသက်တစ်လျှောက် တိုင်းကား ပြည်ရွာအုပ်ချုပ်ရေး ပျက်ပြားလာလေတော့သည်။

ယင်းသည် ဘိုင်ဆတ်ခေါ်သော မဟာမေဒင် နိုင်ငံခြားသား တစ်ဦးကို မြို့ဝန်အရာ၌ထား၍ ချီးမြှင့်မြှောက်စားထားသည်။ ထို ဘိုင်ဆတ်သည် ပြည်သူ့ပြည်သားတို့ကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်၊ ငွေကြေး လာဘ်ယူ၊ ထောင်ထွင်းသတ်ဖြတ် အစရှိသဖြင့် မြူကျင့်လေရာ ... တိုင်းကားပြည်ရွာ လွန်စွာညှိုးနွမ်းလေသည်။ ပုဂံမင်းသည် ဤ အကြောင်းချက်တို့ကို နှောင်းသောအခါမှ သိလေရာ မြို့ဝန်ဘိုင်ဆတ် နှင့် မြို့စာရေး လိန်တို့အား သတ္တရာဇ် ၁၂၃၃-ခု၊ နတ်တော်လပြည့်

ကျော် ၇-ရက်နေ့တွင် အဆုံးစီရင်တော်မူလေသည်။

သို့သော် ဘိုင်ဆတ်၏ပယောဂကြောင့် ပြည့်ရှင်မင်းနှင့် ပြည်သူ ပြည်သားတို့သည် အမြင်မကြည်လင်ဘဲ စိတ်ဝမ်းကွဲအက်လျက် ရှိလေတော့၏။ ထိုစဉ်အတွင်း နယ်ချဲ့တို့မှာ တိုင်းပြည်ပယိုပရဲ ဖြစ်စဉ် အချက်ကောင်းယူလျက် ပြဿနာရှာလာပြန်လေ၏။ မြန်မာ့ ရာဇဝင်တွင် အိန္ဒိယတိုင်းကို အစိုးရသည့် အင်္ဂလိပ်မင်း၏ တိုက် သင်္ဘောအုပ်(ကာမိုးဒါလံဘာ)သည် အင်္ဂလိပ်မင်းအလံတော်အောက် တွင် ရှိနေသူတို့ကို ဟံသာဝတီမြို့ဝန်မင်းက ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်သည် ဟု အကြောင်းပြ၍ အရေးဆိုလာလေ၏။

တစ်ညသောအခါ၌ မြန်မာပိုင်ရေနေန်းယာဉ်သာ သင်္ဘောကို မီးသင်္ဘော ၂ စင်း ဝဲယာမှတွဲ၍ တိတ်တဆိတ်ယူဆောင်သွားကြ သည်။ ဤမှစ၍ အင်္ဂလိပ်နှင့် မြန်မာတို့ နှုတ်ယအကြိမ် စစ်ခင်းကြ တော့သည်။ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်သည် ၁၂၁၄၊ တန်ခူးလပြည့်ကျော် ၈-ရက်နေ့တွင် တိုက်သင်္ဘောများနှင့် ရန်ကုန်မြစ်ထဲသို့ ဝင်လာပြီး လျှင် သီလဝါမီးပြရှိ ကင်းတပ်များအား စတင်တိုက်ခိုက်ကြသည်။ ထိုနှစ် နတ်တော်လ၌ ပဲခူးကို အင်္ဂလိပ်တို့ ရရှိသွားကြလေတော့ သည်။

ဤသို့ အင်္ဂလိပ်တို့က မြန်မာနိုင်ငံပိုင်ဒေသတို့ကို နှုတ်ယ

အကြိမ် သိမ်းယူနေခိုက်တွင် အမရပူရ၏ အုပ်ချုပ်ရေးသည် ရှေးကထက် ပိုမိုဆိုးရွားလာလေ၏။ ခိုးသား၊ ဓားပြစသော ရာဇဝတ်မှုခင်းများလည်း ထူပြောလာလျက် နန်းတွင်းရေးတို့ပါ ရှုပ်ထွေးလာကာ ကုန်းချောစကား ပြောတတ်သူတို့စကားသာလျှင် အောင်နိုင်ရေးအချက် ရှိနေလေ၏။

ထို့ကြောင့် မင်းတုန်းမင်းသားနှင့် ကနောင်မင်းသား ညီနောင်တို့သည် ရွှေမြို့တော်၌ ဖြစ်ပွားသော ဓားပြမှုများတွင် အပါဝင်အဖြစ် သယောင် အပြစ်ရှာကြံခြင်းကို ခံရရှာလေ၏။ ထိုအခါ မင်းတုန်းမင်းသားနှင့် ကနောင်မင်းသားညီအစ်ကိုတို့သည် သက္ကရာဇ် ၁၂၁၄-ခု၊ ပြာသိုလဆန်း ၈-ရက်နေ့တွင် အမရပူရရွှေမြို့တော် ရှေ့မျက်နှာမြောက်စွန်၊ လေးကျွန်းတံခါးမှထွက်၍ မတ္တရာမြို့၌ လူထုကို စည်းရုံးပြီးလျှင် နောင်တော်ပုဂံမင်းကို ခြားနားရန်အလို့ငှာ ရွှေဘိုသို့ ချီတက်ကြလေ၏။

ထိုအခါ မောင်ဘိုးလှိုင်သည် ပဉ္စင်းအဖြစ်မှ လူဝတ်လဲ၍ မင်းတုန်းမင်းသားနှင့်အတူ လိုက်ပါလေ၏။ အချို့သောရာဇဝင်ကျမ်းများနှင့် စာပေသုတေသီတို့က မောင်ဘိုးလှိုင်ရွှေဘိုသို့ မင်းတုန်းမင်းသားတို့ ညီနောင်နှင့်လိုက်ပါရကြောင်းကို အောက်ပါအတိုင်း မှတ်သားထားကြောင်း တွေ့ရသည်။

စိုးစာပေ

ဖခင်ယင်းတောဝန်ကြီး ရာဇဝတ်သင့်၍ ကံတော်ကုန်သော အခါ ဘုရင်အမျက်တော်၍နေချိန်၌ ဆွေစဉ်မျိုးဆက် သတ်လေမည် စိုးသဖြင့် မောင်စိုးလှိုင်သည် ဗားကရာတိုက်တွင် သတင်းသုံးလျက် ရှိသော မဟာဘိုဆရာတော်အလောင်း ဦးပဉ္စင်းထံ တိမ်းရှောင် ခိုအောင်းနေရရှာသည်။ ထို့နောက် ရှင်သာမဏေအဖြစ်မှ လူဝတ် လဲပြန်လေ၏။

ထိုမဟာဘိုဆရာတော်သည် ရာဇဝတ်သင့်ခဲ့သော မြေကလေး ၏ သမီးလှိုင်ထိပ်ခေါင်တင် မင်းသမီးလေးမှာ စကြာအေဝီ ကောက်ယူ မွေးစားထားသဖြင့် အသက်ချမ်းသာရာရကြောင်း သိတော်မူ၍ မင်းတုန်းမင်းသား၏ အိမ်တော်သို့ ကြွရောက်သွားလေ၏။

မင်းတုန်းမင်းသား ။ ။ “အရှင်ဘုရား ကြွလာတော်မူရင်းကို မိန့် တော်မူပါဘုရား”

ဦးပဉ္စင်း ။ ။ “စုံစမ်းရန်အကြောင်းထူးရှိသဖြင့် ကြွခဲ့ခြင်း ပါ ဒကာတော်”

မင်းတုန်းမင်းသား ။ ။ “တင်ပါ့ဘုရား အမိန့်တော်ရှိတော်မူပါ”

ဦးပဉ္စင်း ။ ။ “အနောက်နန်းမတော်မမြေကလေးရဲ့ သမီး တော် လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင် မင်းသမီးကလေး အား စကြာအေဝီ မင်းသမီးက မွေးစားထား

တယ် ကြားရလို့ ဟုတ်မဟုတ် သိရအောင် လာခဲ့ပါတယ်”

မင်းတုန်းမင်းသား ။ ။ “အရှင်ဘုရား ကြားတော်မူသည့်အတိုင်း မှန်ကန်ကြောင်းပါ။ အစ်မတော်စင်္ကြာဒေဝီ က မွေးစားထားတော်မူသဖြင့် အသက် ဘေးမှ ချမ်းသာရာရကြောင်းပါဘုရား”

ဦးပဉ္စင်း ။ ။ “အိမ်း သာဓု၊ သာဓု၊ သာဓု ဒကာတော် ဒီလိုဆိုရင် ဦးပဉ္စင်းဆီမှာ ယင်းတောမင်း ကြီး ဦးတုတ်ရဲ့ သားကလေး မောင်ဘိုးလှိုင် မှီခိုနေပါတယ်။ သူ့အတွက် ဒကာတော်နှင့် တိုင်ပင်ချင်ပါတယ်”

မင်းတုန်းမင်းသား ။ ။ “အဓရာဇဝတ်သင့်ပေမယ့် သားနှင့်မဆိုင် ပါဘုရား။ အသက်ချမ်းသာမှု စိတ်ချရအောင် အစ်မတော်ဘုရားထံ သွားရောက်အပ်နှံပါက သင့်လျော်မည် ထင်ပါသည်ဘုရား”

မင်းတုန်းမင်းသား၏ တင်လျှောက်ချက်ကို သဘောကျတော် မူသဖြင့် မဟာဘိုဆရာတော်လောင်း ဦးပဉ္စင်းသည် မောင်ဘိုးလှိုင် အတွက် စင်္ကြာဒေဝီ ဝံမြန်းရာ တပင်တိုင်နန်းသို့ ကြွရောက်ခဲ့

သည်။ အကြောင်းစုံကြားသိရသော စင်္ကြာဒေဝီ မင်းသမီးကလည်း
မောင်ဘိုးလှိုင်အား သားအဖြစ်မွေးစား၍ ရာဇဝတ်ဘေးမှ ကာကွယ်
ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း လျှောက်တင်ခဲ့သည်။

ဤသို့ဖြင့် မောင်ဘိုးလှိုင်မှာ လက်ဦးဆရာကျ သိုးဆရာတော်
ထံမှ ဒုတိယမဟာဘိဆရာတော်ထံသို့ ရောက်ကာ ဓာတိယအကြိမ်
တွင် စင်္ကြာဒေဝီမင်းသမီး၏ မွေးစားသားဘဝဖြင့် နေခဲ့ရပြန်လေ၏။
သက္ကရာဇ် ၁၂၀၇-ခုနှစ်တွင် ရွှေဘိုဘုရင်သည် ယာယီဓာတ်နန်းမှ
အမရပူရသို့ ဝင်တော်မူလေသည်။ ဝေဒနာကား မသက်သာခဲ့ပေ။

သက္ကရာဇ် ၁၂၀၈-ခုနှစ်တွင် ရွှေဘိုမင်းတရားကြီး နတ်ရွာစံ
တော်မူလေသဖြင့် သားတော်ပုဂံမင်းတက်၍ နန်းသိမ်းပွဲခံယူခဲ့သည်။
ပုဂံမင်းသည် နှမတော် စင်္ကြာဒေဝီအား မြတ်နိုးတော်မူသဖြင့်
မယ်တော်မိဖုရားခေါင်ကြီးထံ ပြုစုရန် ပြောင်းရွှေ့စေ၍ တပင်တိုင်
ထားတော်မူသည်။ မိဖုရားခေါင်ကြီးထံ ပြောင်းရွှေ့စံနေတော်မူရ
မည်ဖြစ်သဖြင့် စင်္ကြာဒေဝီ ၁၂၁၂ မောင်ဘိုးလှိုင်အား ရှင်သာမဏေ
ပြန်လည်ဝတ်စေပြီး ကျမ်းတတ်ဆရာတော်ကြီး အသီးသီးထံ အပ်နှံ
ပညာသင်ကြားစေသည်။ လိုအပ်သော ပစ္စည်း ၄ ပါးအတွက်
စင်္ကြာဒေဝီမင်းသမီးက တာဝန်ယူခဲ့သည်။

ပုဂံမင်းနန်းတက်၍ ၆ နှစ် ကြာသောအခါ နေပြည်တော်၏

အခြေအနေမှာ နန်းတွင်းရေးရှုပ်ထွေးလာလေတော့၏။ နောင်တော်ပုဂံမင်းတရားသည် မင်းလိုလိုက်၍ မင်းကြိုက်တင်လျှောက်လေ့ရှိသော မျှူးမတ်သေနာပတိများ၊ မိဖုရားများ၏ စကားကို ယုံတော်မူ၍ ညီတော်မင်းတုန်းမင်းသားနှင့် ကနောင်မင်းသားတို့အပေါ် ရွှေစိတ်တော် ကွက်လာလေတော့သည်။ ပြည်ထဲရေးနှင့်ပတ်သက်သော အမှုကိစ္စများကိုလည်း ညီတော် ၂ ပါးအား ဂရုမထားဘဲ စိတ်လိုလိုက်ကာ ဆုံးဖြတ်စီရင်တော်မူလေ့ရှိသည်။

မင်းတုန်းမင်းသားလည်း စိတ်နှလုံးကြည်သာတော်မမူလေသဖြင့် အစ်မတော် စင်္ကြာဒေဝီအား နောင်တော်ပုဂံမင်း၏အမှုတို့ကို တင်လျှောက်လေသည်။ စင်္ကြာဒေဝီမင်းသမီးမှာ နှယ်နှယ်ရရမတုတ်၊ ဗေဒင်သုံးပုံကို သူမတို့အောင် တတ်ကျွမ်းသူဖြစ်သည်။ နေပြည်တော်အရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဗေဒင်ကိန်းခန်းအရ တွက်ချက်ကြည့်ရာ၌ ပုဂံမင်းတရား ထီးနန်းသက်ကုန်ချိန်ရောက်နေပြီကို သိရလေတော့သည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၁၄-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလဆန်း ၈-ရက် သောကြာနေ့တွင် မင်းတုန်းမင်းသားနှင့် ညီတော်ကနောင်မင်းသားတို့သည် အစ်မတော်ဘုရားထံ ချဉ်းကပ်၍ တိုက်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း၊ အကြံဉာဏ်တောင်းခံခြင်း ပြုကြသည်။ ထိုအခါ စင်္ကြာဒေဝီက

“အရှင်မင်းသား၊ မောင်တော်ပုဂံမင်းမှာ ထီးနန်းသက်ကုန်
 နေပါပြီ။ အရှင်မင်းသားကိုယ်တော်တိုင် ရွှေဘိုသို့ ချီတက်၍
 ကြံစည်တော်မူပါက ဗေဒင်ကိန်းခန်းအရ အောင်မြင်ပါလိမ့်မည်။
 စစ်ထွက်ခရီးစဉ်တစ်လျှောက် အစစတိုင်ပင်တော်မူရန် သားတော်
 (ဘိုးလှိုင်)ကို အသုံးပြုတော်မူပါ။ သားတော်ဘိုးလှိုင်က တတ်သိ
 လိမ္မာပါသည်။

စင်္ကြာဒေဝီ၏ အကြံပေးမှုကြောင့် မင်းတုန်းမင်းသားသည်
 မောင်ဘိုးလှိုင်အား ရှင်သာမဏေဘဝမှ လူဝတ်လဲစေ၍ မိမိ၏အပါး
 တော်မြဲ အတိုင်ပင်ခံအဖြစ် အမှုတော်ထမ်းရွက်ရန် ခေါ်ယူလေ၏။
 ယင်းအချိန်၌ မောင်ဘိုးလှိုင်အသက်မှာ (၂၃)နှစ်ဟု မှတ်သားရသည်။

စင်္ကြာဒေဝီ မင်းသမီးနှင့် မင်းတုန်းမင်းသားတို့၏ ကျေးဇူး
 တရားရှိသောကြောင့် မောင်ဘိုးလှိုင်သည် မင်းတုန်းမင်းအပါး ဗဝါး
 ထပ်ချပ်မခွာ လိုက်ပါအမှုတော်ထမ်းခဲ့လေသတည်း။

မောင်တိုးလှိုင်၏ ရာထူးဂုဏ်ခြံ

သက္ကရာဇ် ၁၂၁၄-ခုနှစ်၊ မင်းတုန်းမင်းသားညီနောင် ပုန်ကန်သော အရေးတော်ပုံ၌ မောင်တိုးလှိုင်၏ အစွမ်းအစတို့ကို တွေ့မြင်လာရသည်။ ထိုညီနောင်တို့သည် ရွှေဘိုမြို့အနီး တအံ့ရွာ၊ ညောင်ပင်ကြီးစခန်းသို့ ရောက်ရှိလာသောအခါ မင်းတုန်းမင်းသားတို့၏ လူစုလူဝေးမှာ ရဲမက်တို့ ၂ ဘက်ညှပ်ထားခြင်းကို ခံနေရလေ၏။

အမရပူရမှ လက်နက်၊ လူသူ၊ အမှုထမ်းများပြားလှသော တပ်စုသည် မင်းတုန်းမင်းသားကိုဖိ၍ လိုက်တိုက်ခိုက်လေသည်။ ထိုအချိန်၌ ရွှေဘိုမြို့ဝန်သည်လည်း စီရင်စု ၄၆ စုနှင့် ခေါင်းမြင်းကျေးရွာရှိ အမှုထမ်းလက်နက်ကိုင်များအား စည်းရုံးစုဝေးစေ၍ ခုခံလျက်ရှိသည်။ လူအင်အားကိုကြည့်လျှင် ပုဂံမင်း၏ အင်အားက များပြီး မင်းတုန်းမင်းသား လူတို့မှာ နည်းပါးလျက်ရှိချေသည်။

မင်းတုန်းမင်းသားသည် စစ်ရေးစစ်ရာအတွက် မျှူးမတ်ရဲမက် တို့နှင့် တိုင်ပင်လေရာ တပ်များကို မဟာမြိုင်အထိ ဆုတ်ခွာပြီးမှ ရွှေဘိုမြို့ကို သိမ်းပိုက်သင့်ကြောင်း သံတော်ဦးတင်ကြလေ၏။ ထို့နောက် မင်းတုန်းမင်းသားသည် မောင်ဘိုးလှိုင်၏ သဘောထား ကိုလည်း မေးမြန်းတော်မူရာ ... “ဗေဒင်ကိန်းခန်းအရ မဟာမြိုင် အထိ တပ်တော်မဆုတ်သင့်ကြောင်း ယနေ့ပင်လျှင် ရွှေဘိုမြို့သို့ ချီတက်၍ တိုက်တော်မူသင့်ကြောင်း” တင်လျှောက်လေ၏။

မင်းတုန်းမင်းသားလည်း ညီတော်ကနောင်မင်းသားအား တိုင်ပင်၍ မောင်ဘိုးလှိုင်၏ လျှောက်ထားချက်ကို လက်ခံပြီး ရွှေဘို ဘက်သို့ တပ်ဦးပြန်တည်ကာ ချွပ်ချွပ်ချွံချွံ တိုက်ခိုက်သဖြင့် အောင်မြင်တော်မူလေသည်။

တစ်ဖန် မင်းတုန်းမင်းသားက စစ်ကိုင်းမြို့ကို သိမ်းသင့် မသိမ်းသင့် မျှူးမတ်များနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်တော်မူရာ မျှူးမတ်များက “မင်းသား၏တပ်တော်သည် စစ်ပမ်းနေပြီဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် စစ်ကိုင်း မြို့ကို မသိမ်းသင့်သေးပါကြောင်း” တင်လျှောက်ကြပြန်လေ၏။

သို့သော် မောင်ဘိုးလှိုင်ကမူ ဗေဒင်ကိန်းခန်းတွဲချက် ကြည့်ပြီးနောက် “အောင်မြင်တော်မူနိုင်မည့် အကြောင်းရှိလေသဖြင့် ယခုပင် စစ်ကိုင်းမြို့ကို နေ့ချင်းညချင်း သိမ်းယူသင့်ကြောင်း”

လျှောက်ထားလေ၏။ မင်းတုန်းမင်းသားလည်း မောင်ဘိုးလှိုင်၏ စကားအတိုင်း စစ်ကိုင်းမြို့ကို တံခွန်လွှင့်ထူ၍ တိုက်ခိုက်လေရာ၊ အောင်မြင်စွာ သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့သည်။

ထိုအခါ မင်းတုန်းမင်းသားသည် မောင်ဘိုးလှိုင်အား “ဗေဒင် ကိန်းခန်းအရာ၌ လွန်စွာတတ်ကျွမ်း၍ ကြံရည်ဖန်ရည်နှင့် ပြည့်စုံပါပေသည်” ဟု ချီးကျူးထောမနာပြုလျက် နှစ်သက်မြတ်နိုးတော်မူလေ၏။ ထို့ကြောင့်လည်း မင်းတုန်းမင်းသားသည် ရွှေဘိုမြို့၌ ခေတ္တစံမြန်းတော်မူခိုက်မှာပင် မောင်ဘိုးလှိုင်အား (စည်သူဘွဲ့နှင့် ယောမြို့ကို အောင်ဆုအဖြစ်အပိုင်စားစေရာ) ယောမြို့စား မောင်ဘိုးလှိုင်ဟု တွင်လေ၏။

မောင်ဘိုးလှိုင်မှာ အသက် (၂၂)နှစ်အရွယ်တွင် မင်းတုန်းမင်း၏ ပထမဆုံး သူကောင်းပြု ခံရသူဖြစ်သည်။ မင်းတုန်းမင်းသည် ပုဂံမင်း၏ ထီးမွေနန်းမွေကို သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် မောင်ဘိုးလှိုင်အား အိမ်တော်တစ်ဆောင် ဆောက်လုပ်ပေးသနား၍ အပါးတော်တွင် ခစားစေခဲ့သည်။ ထိုစဉ်အခါက မောင်ဘိုးလှိုင်အား နန်းရိပ် နန်းရာတွင် “ယောမြို့စားမင်းသား” ဟူ၍ ထင်ပေါ်ကျော်ကြား လူသိများလျက်ရှိသည်။

အစစ၊ အရာရာ မင်းတုန်းဘုရင်၏ စိတ်တော်အတိုင်း အလိုကျ

ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သော ယောမြို့စားမင်းသားမောင်ဘိုးလှိုင်အား မင်းတုန်းမင်းက ထပ်မံပြီးလျှင် မြင်းတပ်အခွန်များကို သနားတော်မူပြန်လေ၏။ ဒုတိယအကြိမ်အဖြစ် (ကုလားဝန်) ရာထူးတို့ကိုပါ တိုးမြှင့်ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ကုလားဝန်ဆိုသည်မှာ စကားပြန်အလုပ်ဝတ္တရားကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

နိုင်ငံခြားသံတမန်ဆက်ဆံရေးတွင် ကုလားဝန်မှာ မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော ရာထူးဌာနဖြစ်ပြီး ရှေးမင်းများလက်ထက်တော်က ကုလားဝန်ကို (အာမိနီယံလူမျိုး)၊ တူရဂီလူမျိုး၊ ပသီလူမျိုး စသည်တို့ဖြစ်ပြီး ယင်းတို့မှာ မင်းနေပြည်တော်မှာ ဆင်းသက်ပေါက်ဖွားသည့် သိုးဆောင်းလူမျိုးမဟုတ်သော မြန်မာ့သစ္စာတော်ခံ နိုင်ငံခြားအနွယ်တို့ကို ခန့်ထားလေ့ရှိသည်။

မောင်ဘိုးလှိုင်၏ ကုလားဝန်ရာထူးမှာ အနည်းငယ်ကွဲလွဲမှုရှိပြီး စကားပြန်တာဝန်ကို ဆောင်ရွက်ခြင်းမဟုတ်ဟု အချို့သမိုင်းမှတ်တမ်းများတွင် ရေးသားဖော်ပြကြသည်။ နိုင်ငံခြားသံတမန်အကြီးအကဲတို့ကို ဆိုင်ရာက ရှေ့တော်သွင်းသောအခါ မောင်ဘိုးလှိုင်က ၎င်းတို့ကို စကားပြန်မှတစ်ဆင့် စုံစမ်းမေးမြန်းပြောဆိုပြီးလျှင် စကားရိပ်စကားခြည်ကို လေ့လာအကဲဖြတ်သည်။

ထို့နောက် နိုင်ငံတော်ပူဝါဒရေးရာတို့၌ ဘုရင်မင်းမြတ်အား

အကြံပေးသည်။ စင်စစ် မောင်ဘိုးလှိုင်မှာ နိုင်ငံခြားရေးရာတို့ကို ဆောင်ရွက်ရသော မကွေးမင်းကြီး၏ ဥပနိဿယျကိုခံယူ၍ မကွေးမင်းကြီးအတိုင်း ဆောင်ရွက်တော်မူရသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၂၁-ခုနှစ်တွင် မင်းတုန်းမင်းသည် ရတနာပုံမန္တလေးရွှေမြို့တော်ကြီးကို တည်တော်မူပြန်လေ၏။ ထိုအခါ မောင်ဘိုးလှိုင်၏ ဗေဒင်ကိန်းခန်းအကူအညီများစွာ ရယူခဲ့လေသည်။

မောင်ဘိုးလှိုင် အသက် ၂၄ နှစ်အရွယ်တွင် မကွေးမြို့စားဝန်ကြီးသတိုးမင်းကြီး မဟာမင်းလှသီဟသူ၏ သမီးခင်ဖြူနှင့် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခဲ့သည်။ ယောက္ခမဖြစ်သူ မကွေးမြို့စားဝန်ကြီး၏ငယ်မည်မှာ ဦးကြာဥဖြစ်ပြီး ရွှေဘိုမင်းလက်ထက်မှပင် ဝန်ကြီးခန့်ထားခြင်း ခံရသူဖြစ်သည်။

ကျိဝန်လည်းဖြစ်ခဲ့ပြီး အလွန်ထက်မြက်၍ သတ္တိဗျတ္တိနှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်သည်။ ရွှေဘိုမင်းတရားကြီး ရူးသဖြင့် မောင်ဘိုးလှိုင်၏ ခမည်းတော် ယင်းတောဝန်ကြီး ဦးတုတ်အား လှံဖြင့် ထိုးသတ်သောအခါ၊ ဘုရင်ကို ဖမ်းချုပ်ထားပြီးလျှင် သားတော်ပုဂံမင်းကို ထီးနန်းအပ်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ ပုဂံမင်းလက်ထက်၌ ဦးကြာဥမှာ မင်းတိုင်ပင်အရာနှင့် ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့ကိုစားရသည်။ ၁၂၁၄-ခုနှစ်၊ မင်းတုန်းမင်းအရေးတော်ပုံ၌ အမရပူရကို မင်းတုန်းမင်း

သိမ်းလေသော် ဦးကြာဥကပင် မြို့တံခါးဖွင့်ပေးခဲ့သည်။

မင်းတုန်းမင်းကြီးလက်ထက်၌ မူလစားမြဲ မကွေးမြို့ကိုစား၍ (သတိုးမင်းကြီး မဟာမင်းလှစည်သူဘွဲ့နှင့် အဂ္ဂမဟာ သေနာပတိဝန်ကြီး) ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၁၂၂၈-ခုနှစ်တွင် ကုလားဝန်ရာထူးကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ မြင်ကွန်း၊ မြင်းခုတိုင်အရေးတော်ပုံ၌ မကွေးမင်းကြီးသည် ကိုယ်ထိလက်ရောက်ပါဝင်ခဲ့သည်မဟုတ်။ သူပုန်တို့က လွှတ်တော်တွင်း၌ ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခြင်းကိုပင် ခံလိုက်ရသည်။ သို့သော်လည်း သူပုန်တို့ကို စားနပ်ရိက္ခာထောက်ပံ့ပေးခဲ့ဖူးသည်။ ထိုအရေးတော်ပုံအတွက် မင်းတုန်းမင်းကြီးထံတွင် ဟုတ်မှန်သည့် အတိုင်း ပြောချက်ပေး၍ မိမိတရားကို မိမိစိရင်ရာ၌ ဤသို့ ထွက်ဆိုလေသည်။

“သက်ရှိ၊ သက်မဲ့၊ ဥစ္စာပစ္စည်းတိုသိမ်းစေ၊
မိမိတိုယ်လည်း မိမိသတ်စေ”

ဟု စိရင်လေ၏။ သို့သော်လည်း မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် ရဲရဲဝံ့ မှန်ရာကိုထွက်ဆိုသော မကွေးမင်းကြီးအား အသက်စည်းစိမ်ကို ချမ်းသာပေး၍ “သက်တော်ရှည်အမတ်ကြီး” ရာထူးကို ချီးမြှောက်တော်မူပြီးလျှင် ကျောက်စိတောင်ဌေးကို သနားတော်မူလေ၏။

မှတ်ချက်။ ။ ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်၏ ယောကွပ်ကဲမှု
မကွေးမင်းကြီး ဦးကြာဥအခန်းအား နောက်ပိုင်း
တွင် ပြည့်စုံစွာဖော်ပြပေးသွားပါဦးမည်။

မင်းတုန်းမင်းနန်းသိမ်းပွဲ နှင့် အဆဲပြဿနာ

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၁-ခုနှစ်တွင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် အစ်မတော် စင်္ကြာဒေဝီကို မိဖုရားခေါင်ကြီးအဖြစ် တင်မြှောက်လျက် ရွှေလက်ဆွဲ၍ နန်းသိမ်းပွဲဝင်လေ၏။ စင်္ကြာဒေဝီမင်းသမီးကြီးမှာ မင်းတုန်းမင်းကြီးထက် (၂)နှစ်ခန့် ကြီးလေသည်။

မင်းတုန်းမင်းကြီး အပါးတွင် မှူးကြီးမတ်ရာ သေနာပတိ အများအပြား ခစားကြရသော်လည်း သူ့ရဲဝန်ဦးလုံးလောက် အရေး မပါလှကြပေ။ ထိုသူ့ရဲဝန်ဦးလုံးမှာ မင်းတုန်းမင်းကြီး၏ အသက်သခင် ကျေးဇူးရှင်ဟူ၍ဆိုလျှင် မှန်ပေသည်။ မင်းတုန်းမင်းသား ငယ်စဉ် ဘဝက ဧရာဝတီဆိပ်ကမ်း၊ ဘုရင့်မင်္ဂလာဖောင်တော်တွင် ရေကစား

ရင်း မြစ်တွင်းသို့ ထိုးကျသွားဖူးရာ ဦးလုံးပြန်လည်ဆယ်ယူ
သဖြင့် အသက်မသေခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။

မင်းတုန်းမင်းသားကို ကယ်တင်ခဲ့ဖူးသော ကျေးဇူးကြောင့်
ဦးလုံးမှာ (လူပျိုအုပ်ခေါင်း)ရာထူး၊ (သရဲဝန်)ရာထူးတို့ အပ်နှင်းခြင်း
ခံရပြီး မင်းတုန်းမင်းကြီး နန်းသိမ်းပွဲခံသည်အထိ ထိုရာထူးနှင့်ပင်
မြဲလျက်ရှိလေသည်။ သို့သော် သူ့ရဲဝန်ဦးလုံးမှာ ပညာဉာဏ် နို့သူ
ဖြစ်ပြီး လက်ရုံးရည်တွင်သာ လျင်မြန်ဖျတ်လတ်မှု ရှိသူဖြစ်သည်။

မင်းတုန်းမင်းကြီး၏ နန်းသိမ်းရာဇာဘိသေကပွဲ၌ နန်းရင်ပြင်
တစ်ခုလုံး မျှူးမတ်စိုလ်ပါအများ သောင်းသောင်းဖျူဖျူ ဝပ်တွားလျက်
ခစားနေကြသည်။ မျှူးကြီးမတ်ကြီးတို့မှာ ခေါင်းပေါင်းဖြူဖျော့လုံး
တကားကားနှင့် တိုမှသည်မှ သွားလာလှုပ်ရှား၍ နေရာယူကြလေ၏။
ဦးလုံးသည်လည်း နန်းသိမ်းပွဲသို့ တက်ရောက်လာရာ ခန်းမဆောင်၌
ပရိသတ်များ ပြည့်ကြပ်နေသောကြောင့် ဦးလုံးအတွက် နေရာကောင်း
မရတော့ပေ။

ဦးလုံးသည် မိမိကဲ့သို့သော ဘုရင်၏အသက်သခင်ဖြစ်သူ၊
အရေးပေးခံရသူတစ်ယောက်အဖို့ ဤကဲ့သို့ နေရာကောင်းမရ
ရကောင်းလားဟု အေါင်းခနဲအေါသဖြစ်သွားချေသည်။ သို့နှင့် ဘုရင့်
ရှေ့တော်မှောက်သို့ ရောက်ရန် တိုးဝှေ့ခစားရန် မဖြစ်နိုင်တော့သော

အခြေအနေသို့ ရှိနေသဖြင့် သင့်တော်ရာနေရာတစ်ခု၌ပင် အဝေးမှ ခစားလိုက်ရတော့၏။ စိတ်တွင်းမှမူ လုံးဝနေရာမရမှုအပေါ် မကျေ နပ်ပေ။

သို့ကြောင့် စိတ်ထဲခံစားရသမျှပြောမိ၊ ရေရွတ်မိလေသည်။

“ဟောင်တော်ပေါ်က ကျတုံးကများ ... ဒီခေါင်းပေါင်းဖြူ ဖျေလုံးနဲ့ အကောင်တွေတစ်ကောင်မှ မမြင်ဖူးပေါင်ဗျာ ...၊ အခု နန်းသိမ်းပွဲကျကာမှ မအေးဆေးတွေက ရှေ့က ရောက်နေကြတယ်”

ဟု မင်းတုန်းမင်းကြီးနှင့် စကြာဒေဝီ မိဖုရားခေါင်ကြီး ကြားလောက်အောင် အာကျယ်ကျယ်နှင့် ဆဲရေးတိုင်းထွာလိုက်လေ ၏။ မင်းတုန်းမင်းကြီးလည်း ဦးလုံး၏ ဆဲဆိုရေရွတ်သံကို ကြားလေ လျှင် စိတ်မကောင်းဖြစ်သွားတော်မူသော်လည်း မျှူးမတ်ပရိတ်သတ် များအလယ်တွင် တစ်စုံတစ်ရာမျှ မိန့်ကြားတော်မူခြင်းမပြုဘဲ အတွင်းတော်သို့ ဝင်သွားလေသည်။

နောက်တစ်နေ့နံနက် ညီလာခံ၌ သူ့ရဲဝန်ဦးလုံးက မျှူးမတ် များကို ဆဲရေးတိုင်းထွာကြောင်း မင်းချင်းတစ်ယောက်က ထပ်မံ၍ မင်းတုန်းမင်းကြီးအား သံတော်ဦးတင် လျှောက်လေသည်။ သို့သော် လည်း မင်းတုန်းမင်းကြီးသည် တစ်စုံတစ်ရာ မိန့်တော်မူဘဲ ဆိတ်ဆိတ်ပင်နေတော်မူခဲ့လေ၏။

ညဉ့်ညီလာခံ၌ ဦးလုံးသည် မင်းတုန်းမင်းကြီးအပါး ချဉ်းကပ်၍ အခစားဝင်နေလေ၏။ ထိုအခါမှ မင်းတုန်းမင်းကြီးက နန်းသိမ်းပွဲတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော အဆဲပြဿနာအား မေးမြန်းမှုပြုလေ၏။

မင်းတုန်းမင်း ။ ။ “ဦးလုံးသည် နန်းရပ်ပြင်၌ မင်းကြီးတွေကို ဆဲသည်ဟု ကြားရသည် ဘာကြောင့်ဆဲသတန်း”

ဦးလုံး ။ ။ “ဘုန်းတော်ကြောင့် ဆဲကြောင်းပါ ဘုရား”

မင်းတုန်းမင်း ။ ။ “တော်တော်ပဲ မိုက်ပါလား ဟရိ။ အခစားဝင်ရောက်တဲ့ မင်းကြီးတွေဟာ ကိုယ့်ထက် အသက်ရော၊ ရာထူးရော ကြီးမြင့်တယ်ဆိုတာ မသိသလော။ ဂုဏ်ဂုဏ်၊ ဝယဂုဏ်ကို ထောက်ဆဲဦးမှပေါ့”

ဦးလုံး ။ ။ “အရှင်ဘုရား၏ နန်းသိမ်းပွဲမှာ ကျွန်တော်မျိုးကြီးသည်လည်း အရှင်မျက်နှာတော်ကို နီးနီးကပ်ကပ် ပူးပြော်ချင်တာပေါ့ဘုရား။ အခုတော့ သူတို့တတွေ ရှေ့က ကာဆီး ကာဆီးလုပ်နေကြတော့ ကျွန်တော်မျိုးကြီး အရှင်အတွက် အသက်စွန့်ကြိုးပမ်းအမှုတော်ထမ်းခဲ့တာ အရှင်

မင်းကြီး အသိပါဘုရား”

မင်းတုန်းမင်း ။ ။ “အိမ်း ကိုယ်တော်မြတ် သိတော်မူပြီ။ နောက်ကို လူထဲသူထဲ ဤကဲ့သို့ မဆဲလေနှင့် ကြားလား။ မောင်မင်းအတွက် အမြင့်မြို့စားပေးမယ်၊ ကိုယ် တော်မြတ်နှင့် အနီးကပ်ဆုံးနေရာက အမှုတော် ထမ်းနိုင်အောင်လည်း သမိန်ဗေဗျတ်စ၊ လက်ျာ တော်ဝင်မှူး၊ ဤရာထူးကို ပေးသနားတော် မူမည်...၊ တိုက်တော်ထဲက ဝတ်စုံ ၄ စုံထုတ် ပေးလိုက်မယ် မင်းကြီး ၄ ပါးစီသွားပြီး အပြစ်ကင်းအောင် ကန်တော့ချေတော့”

ဤသို့ မင်းတုန်းမင်းကြီးအမိန့်တော်ရှိလေသဖြင့် ဦးလုံးလည်း ပိတ်မျက်နှာဖြင့် အချိုးပြင်လေတော့သည်။ မင်းတရားကြီး၏ အမိန့် တော်အတိုင်း မိမိထက်ကြီးမြင့်သော ဝန်ကြီး ၄ ပါးအား သွားရောက် ဝန်ချကန်တော့လေ၏။ ထိုအခါ ... ဝန်ကြီးများကလည်း ...

“လုံးကို တို့များ စိတ်မဆိုးပါဘူးကွယ်၊ လုံးက ငါတို့ကို ရွှေနှားတော်ကြားအောင် ဆဲဆိုရေရွတ်လိုက်လို့၊ မောင်မင်းမှာ မြို့စား ရာထူး၊ ဘွဲ့ထူးတွေရတာပေါ့။ မင်းတရားကြီးနဲ့ မောင်လုံးဆိုတာ

ငယ်မွေးခြံပေါက်လို တစ်သက်လုံး နီးနီးကပ်ကပ်နေလာရတော့
နန်းတွင်းကိစ္စအကြောင်း ထူးရင်သာတို့က အလျင်သိပါရစေကွယ်”

ဤသို့ အသီးသီးဆိုကြလျက်၊ မင်းကြီးကတော်များကလည်း
ဦးလုံးအား ဝတ်စုံတစ်စုံစီနှင့် ဧဒါဒါး ၅၀ စီ ပေးလိုက်ကြသည်။
ထိုသူ့ရဲဝန်ဦးလုံးသည် မတ္တရာတိုက်တွင် ကျောင်းကြီးတစ်ဆောင်
ဆောက်လုပ်ရန် တိုင်လုံးများ အသင့်နေရာချထားပြီးဖြစ်သော်လည်း
မြင်ကွန်းအရေးတော်ပုံ၌ မြင်ကွန်းမင်းသား၏ ဓားသွားအောက်တွင်
အသက်ပျောက်ခဲ့ရရှာလေသဖြင့် ကျောင်းကြီးပြီးအောင် ဆောက်လုပ်
မသွားနိုင်ခဲ့ချေ။

သို့သော် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးက ဦးလုံး၏ ဒုတိယသမီး
ခင်ညွှာနှင့် သပ်မြတ်သော ဖောင်တော်ဝန်ကို (လှေသင်းအတွင်းဝန်)
ရာထူးသို့ တိုးတက်ချီးမြှင့်ပြီးနောက် ...

“နှင့်ယောက္ခမ ကျောင်းကြီးကို နှင်ပြီးအောင်ဆောက်”

ဟု အမိန့်တော် ချမှတ်လိုက်လေသဖြင့် သမက်တော်
လှေအသင်းဝန်က မတ္တရာကျောင်းတိုက်ကြီးကို အပြီးတိုင် ဆောက်
လုပ်ခဲ့ရလေသည်။

ဦးလုံးအား နန်းရင်ပြင်တွင် အကြောက်အလန့်ကင်းစွာ
ဆဲရေးတိုင်းထွာသူအဖြစ် အားလုံးကပင် မင်းတုန်းမင်းကြီး အပြစ်ဒဏ်

ခတ်တော့မည်ဟူ၍ အထင်စူးခဲ့သော်လည်း အဆဲကောင်းသဖြင့်
ရာထူးပစ်တိုးခဲ့လေတော့ရာ များစွာအံ့သြပြောစမှတ် ရှိကြကုန်လေ၏။

ယောမြို့စား အတွင်းဝန်တာဝ ဟုတ်တာလုပ်၍ မှန်ရာပြောသူ

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၉-ခုနှစ်တွင် မောင်ဘိုးလှိုင်သည် အသက်
အားဖြင့် ၂၈ နှစ်သို့တိုင်ခဲ့ပြီး၊ မင်းကြီးမင်းလှ ... စည်သူဘွဲ့နှင့်
အတွင်းဝန်ယောမြို့စားအရာ သူကောင်းပြုခြင်းခံရ၍ ငွေခွန် ၁၂ ရပ်၊
အကောက်၊ ရေနံ၊ ဈေး၊ ပွဲ၊ ကင်းကူးတို့ကို စားရသည်။

ထို့အပြင် အတွင်းဝန် မဟာသေနာပတိရာထူးကို ခန့်အပ်ခြင်း
ခံရပြီးနောက် တိပိဋကတ်ကျောက်စာများကို ပုဒ်၊ ပိုဒ်၊ အက္ခရာ
မချွတ်အယွင်းစေဘဲ ကျောက်ထက်အက္ခရာ ရေးထုခြင်းအလုပ်
အမှုဆောင်၌ ကြီးမှူး၊ ကြပ်မတ်ဆောင်ရွက်တော်မူရပြန်လေ၏။

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၅-ခုနှစ်တွင် အိမ်ရှေ့ကနောင်မင်းသား၏ အမိန့်အရ မဇ္ဈိမဒေသ ဝက်တိုင်းမှ ဆက်သလိုက်သော ... (ဘာသူ့ ကာရဆရာ) စီရင်သည့် သက္ကဋဘာသာနှင့် (နိလာဝတီ) ဂဏန်းသင်္ချာ ကျမ်းကို မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရေးသားဆက်သွင်းရပြန်ပေ သည်။

အသက်ငယ်ပင်ငယ်သော်လည်း ပညာတတ်မြောက်ခြင်းနှင့် ရာထူးဌာနန္တရ ကြီးကြီးမားမားတို့ကို လက်ခံရရှိဆောင်ရွက်တော်မူရ သဖြင့် သူ့အား (ယောအတွင်းဝန်ဦးဘိုးလှိုင်)ဟု နန်းတွင်း တစ်ပြင် လုံး လေးလေးစားစား ခေါ်ဝေါ်ဆက်ဆံကြသည်။

ဦးဘိုးလှိုင်၏သတင်းမှာ နေပြည်တော်တွင် လူတိုင်းပါးစပ်ဖျား မှာပင် ပြောစမှတ်ပြုလာရသည်။ ရာထူးဌာနန္တရတို့မှာလည်း ဒီရေ အလား တစ်ရိပ်ရိပ်တက်လာလေ၏။ ထိုအချိန်၌ ဦးဘိုးလှိုင်သည် ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီးဖြစ်သော အမိအဘတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သင်ဆရာ တို့ကိုလည်းကောင်း သတိတရရှိလေ၏။ မိမိဘဝမှာ မင်းခယောက်ျား ဖြစ်လေရာ ... မင်းဆိုသည်မှာလည်း၊ ရန်သူမျိုး (၅)ပါးတွင် တစ်ပါး အပါအဝင်ဟု လိမ္မတ်ထားခဲ့သည့်အတိုင်း ရာထူးတို့ အဆင့်ဆင့် တက်လာသော်လည်း လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲဝမ်းမြောက်ခြင်း မဖြစ်မိချေ။

မမြဲသောအနိစ္စတရားကိုသာ နှလုံးသွင်း၍ တစ်နေ့၊ နေ့တွင် မိမိရာထူးများသည်လည်း အနိစ္စသဘောသို့ ရွှေ့လျော့ရလေဦးမည် ဟု ကြိုတင်တွက်ဆထားမိလေ၏။ မိဘနှစ်ပါးမရှိသည့်နောက် တစ်ကောင်ကြွက် တစ်မျက်နှာဘဝတွင် သူ့အား ကယ်တင်ခဲ့ကြ သည့် ကျေးဇူးရှင်တို့၏ ဂုဏ်ကိုလည်း ပြန်လည်ဆပ်ချင်ပေသေး၏။

ထို့ကြောင့် ဦးဘိုးလှိုင်သည် ငယ်ဆရာရင်းဖြစ်သော ကျဘိုး (ကျပိုး)ဆရာတော်နှင့် စင်္ကြာဒေဝီမိဖုရားကြီးတို့အား ကုသိုလ် ကောင်းမှုပြုတိုင်း (ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာသုခကြပါစေ)ဟု အမြဲ ဆုတောင်းမေတ္တာပို့လေ၏။ ထိုကျေးဇူးရှင်တို့၏ ကျေးဇူးဂုဏ်ကြောင့် ရာထူးဌာနန္တရများ ရရှိခဲ့ခြင်း၊ ပညာတတ်မြောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ဦးဘိုးလှိုင် စဉ်းစားမိသည့် အချက်ကား မိမိသည် ရာထူး ဂုဏ်ကြောင့် မာန်ယစ်ကာ ဘုရင်၏အချစ်တော်အဖြစ် အမှုထမ်းလျက် မင်းလိုလိုက်၊ မင်းအကြိုက်ဆောင်နေပါက အများပြည်သူအား ဖော်ကားရာ ကျပေမည်။ မိမိတတ်ထားသောပညာဖြင့် အများ ပြည်သူအကျိုးသည်ပိုးထမ်းရွက်ပါမှ လောကသံသရာနှစ်ဖြာနှစ်ဝ ကျေးဇူးများခြိမ့်မည်)ဟု နှလုံးပိုက်မိလာလေသည်။

ပြည်သူလူထု အကျိုးထိခိုက်မည့် အမှုမှန်သမျှ မငဲ့မညွှာ၊ မျက်နှာမထောက် မှန်တိုင်းလျှောက်မည်။ မှန်တာလုပ်၍ ဟုတ်တာ

ပြောမည်။ ဘုရင်တို့မည်သည်မှာလည်း မင်းတို့ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်အပ်သော မင်းကျင့်တရား (၁၀)ပါးရှိသည်။ ထိုမင်းကျင့်တရား ၁၀ ပါးကို ချိုးဖောက်လျှင် မည်သည့်ဘုရင်ထံပါးသို့ ရာထူးများနှင့် ခံစားနေရစေကာမူ ထိုဘုရင်အား သတိတရား ရစိမ့်သောငှာ ချို့ယွင်းချက်မှန်သမျှ လျှောက်တင်မှသာ ပညာရှိမည်ပေမည်။

ယင်းသို့ ဆန္ဒဖြစ်ပေါ်လာသည်နှင့်အညီ၊ ညီလာခံသဘင်၊ လွှတ်တော်၊ အပါးတော်တို့တွင် ခစားတိုင်း (မှန်တာလုပ်ဟုတ်တာပြော) စနစ်ကို ကျင့်သုံးလာခဲ့တော့သည်။ ထို့ကြောင့် သက္ကရာဇ် ၁၂၂၇-ခုနှစ်၊ တစ်နေ့သော ညီလာခံသဘင်၌ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ အလိုတော်နှင့် မကိုက်ညီသော ကိစ္စတစ်ရပ်ပေါ်ပေါက်လာလေတော့သည်။ ထိုအခါ မင်းတုန်းမင်းစိတ်၌

“ဦးဘိုးလှိုင်သည် ငါ့အား ရှင်ဘုရင်တုမထင်၊ အရုပ်တုထင်နေသလောမသိ။ ယခုတစ်လော ငါ့အား မခံမငြားပြောဆိုသက်ဆံဘိ၏”

ထိုအရေးကိစ္စကြောင့် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် ဦးဘိုးလှိုင်အား အတွင်းဝန်ရာထူးမှ နှုတ်ပယ်ရုတ်သိမ်းလိုက်တော့သည်။ ယင်းအမိန့်တော် ချမှတ်သောအခါ ဦးဘိုးလှိုင်မှာ မတုန်မလှုပ်၊

ခပ်မဆိတ်သာလျှင် နေခဲ့သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၂၈-ခုနှစ်သို့တိုင် ရောက်ခဲ့သော်လည်း ဦးဘိုးလှိုင်အား မူလအတွင်းဝန်ရာထူးကို ပြန်လည် မခန့်အပ်သေးပေ။ သို့သော်လည်း ယောမြို့စား မင်းလှ မဟာစည်သူဘွဲ့နှင့် အစိုးအနင်း နေရာတော်များအပြင် နိုင်ငံတော် တွင်းရှိ စားရသော ဈေးခွန်၊ ပွဲခွန်၊ ကင်းခွန်၊ ကူးတို့ခွန် စသည်တို့ကို စားမြဲစားရသည်။ ထို့အပြင် ကနောင်မင်းသားနှင့် တွဲဘက်၍ စက်ရုံအသီးသီးကို စီမံခန့်ခွဲရန် အပ်နှင်းခြင်းခံရသဖြင့် ဆောင်ရွက် တော်မူရသည်။

ဤအချိန်တွင် ဦးဘိုးလှိုင်သည် လောကုတ္တရာ အကျိုးစီးပွား အတွက် အလှူဒါနပြုရန် အကြံပေါ်လာခဲ့သည်။ ပိဋကတ်သုံးပုံ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာမှအစ ဂန္ထနွဲ့များကို အခကြေးငွေ ပေး၍ ငှားရမ်းကာ ကူးယူရေးသားပြုစုစေသည်။ ပေထက်အကွရာ ပရပိုက်စသည်တို့တွင် ရေးသားစေသည်။

မန္တလေးရွှေမြို့တော်၏ မြောက်ပြင်သရဲတပ် အရှေ့ဘက် မြေယာ၌ မန္တလေးတောင်တော်နှင့် ပဏာဟပ်စွာ အုတ်ကျောင်းတော် ကြီးတစ်ကျောင်း ဆောက်လုပ်ရန် စီစဉ်လေသည်။ မင်းတုန်းမင်း ကရားကြီးသည် ဦးဘိုးလှိုင် ထိုအုတ်ကျောင်းတော်ကြီး ဆောက်လုပ် နိုင်ရန်အတွက် ဘဏ္ဍာတော်တိုက်မှ ငွေတစ်သောင်းထုတ်ပေးတော်

မူခဲ့သည်။

သို့သော်လည်း ယင်းငွေတစ်သောင်းနှင့် မလောက်ငှခဲ့ပေ။
 ဦးဘိုးလှိုင်သည် မိမိစိတ်တိုင်းကျ အိန္ဒိယပြည်မှ ပန်းရံဆရာများကို
 ခေါ်ယူကာ ဆောက်လုပ်သောကြောင့် ငွေသိန်းဂဏန်းမျှ ကုန်ကျ
 ခဲ့သည်။ ထိုအုတ်ကျောင်းကြီးကို ၂ နှစ် ကြာမျှ ဆောက်လုပ်ခဲ့ရပြီး
 သက္ကရာဇ် ၁၂၃၃-ခုနှစ်တွင် ပြီးစီးသည်ဟုသိရသည်။ အုတ်ကျောင်း
 ကြီး၏ပုံစံမှာ ရှေးမ (အီတလီ) ဗိသုကာပုံစံကို မိုး၍ မြန်မာဆန်သော
 အင်္ဂတေပန်းတိုင်တို့ဖြင့် ဖွန်းမံတည်ဆောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအုတ်
 ကျောင်းကြီးကို ယနေ့တိုင် “ယောမင်းကြီးတိုက်” ဟု ခေါ်လျက်
 ရှိ၏။

ယောမင်းကြီးတိုက်အား (သူရဲတပ်) အရှေ့ဘက်တွင် မားမား
 မတ်မတ် တွေ့နိုင်ပေသေးသည်။ သူရဲတပ်ဟူသည်မှာလည်း ဘိုးတော်
 မင်းတရားကြီး (မင်းတဲအိကင်း) အရပ်၌ စံမြန်းတော်မူစဉ်က
 ထိုနေရာတွင် သူရဲကောင်းအမှုထမ်းများအား နေရာချထားပေးရာ
 အရပ်ဖြစ်သဖြင့် (သူရဲတပ်) ဟု ခေါ်တွင်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဘိုးတော်မင်းတရားကြီးသည် သူရဲတပ်သားများကို လွန်စွာ
 အရေးပေးတော်မူခဲ့ပြီး မဟာမြတ်မုနိဘုရားကြီးအား အရုဏ်ဆွမ်း
 ကပ်လှူရာတွင် ...

“ငါ၏သူရဲတပ်မှ ဆွမ်းတော်ကြီးကို အဦးဆုံး တပ်စေ”

ဟု အမိန့်တော် ချမှတ်ထားခဲ့သည်။

သူရဲတပ် ဆွမ်းတော်ကြီးအသင်းမှာ မန္တလေး၌ ဘိုးတော် ဘုရားလက်ထက်မှ ယနေ့တိုင်ရှိခဲ့ပြန်သည်။ မင်းတုန်းမင်းကြီး မန္တလေးရွှေမြို့တော်သစ်ကို တည်ရာတွင်လည်း လက်သုံးတော် သူရဲဝန်ဦးလုံးအား သူရဲတပ်ရပ်ကွက်တွင် (သူရဲကောင်းများသာ ထားရမည် သူရဲဈေးနှင့် မီးပါဈေးများပါ ဖွင့်လှစ်ပေးရမည်)ဟု အမိန့်တော်ချမှတ်ခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့်လည်း မြောက်ပြင်သူရဲတပ်၊ သူရဲဈေးစသည်တို့မှာ ယခုတိုင် လွန်စွာစည်ကား ကြီးပွားလျက်ရှိသည်။ ဦးဘိုးလှိုင်သည် တစ်သိန်းခန့် ကုန်ကျခဲ့သော အုတ်ကျောင်းကြီးကို စိတ်တိုင်းကျ အောင်မြင်စွာ တည်ဆောက်ပြီးနောက် ကြည်နူးနှစ်သိမ့်မဆုံး ရှိခဲ့သည်။ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးထံ အခစားဝင်သောအခါ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးက ...

“ဘိုးလှိုင် ... နင့်အပေါ် ကျေးဇူးကြီးမားသော မဟာဘို ဆရာတော်ကို ရအောင်ပင့်၍ ကျောင်းပေါ်တင်ရမည်”

ဟု အမိန့်တော်မှတ်လေ၏။

ကျေးဇူးသိတတ်သော ယောအတွင်းဝန်

ဦးဘိုးလှိုင်သည် မိမိဆောက်လုပ်ခဲ့သော ကျောင်းတိုက်ကြီးအား ကျေးဇူးရှင်ဖြစ်သည့် မဟာဘိဆရာတော်ကို လှူဒါန်းရန် မူလကပင် စိတ်ရည်သန်ထားခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယခု မင်းတုန်းမင်း၏ အမိန့်တော်မြတ်နှင့် တစ်ထပ်တည်းကျလေပြန်သဖြင့် များစွာဝမ်းသာမိသည်။

သို့ဖြင့် ဦးဘိုးလှိုင်သည် ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားအား ကျေးဇူးဆပ်ရပေတော့အံ့ဟု နှလုံးပိုက်လျက် ဆရာတော်ကြီးရှိရာ မဟာဘိရွာသို့ ချွေရံသင်းပင်းစံညီစွာဖြင့် ထွက်ခွာလာခဲ့တော့သည်။ ကျောင်းသို့ရောက်လျှင် ...

“မန္တလေး ရွှေမြို့တော်တွင် ခမ်းနားတင့်တယ်သော အုတ်
ကျောင်းတော်ကြီး ဆောက်လုပ်ပြီးစီးခဲ့၍ ကြွရောက်အလှူခံကာ
သီတင်းသုံးတော်မူပါဘုရား”

ဟု လျှောက်တင်လေ၏။ မဟာဘိုဆရာတော်က “နေပြည်
တော်တွင် မိုးထိလုနီးပါး ဆောက်လုပ်ကိုးကွယ်ပါမည်ဆိုစေကာမူ
ရှုပ်ထွေးပွေလိသော မြို့ကိုဖြင့် မသတိ။ တောသားပိပိ တောမှာမှီ၍
နေထိုင်ခြင်းသာ ပျော်မွေ့တော်မူသည်”ဟု ဦးဘိုးလှိုင်အား ခါးခါး
သီးသီး ငြင်းဆိုလေ၏။

မဟာဘိုဆရာတော်သည် ရဟန်းကျင့်ဝတ်သိက္ခာကို အဓိက
ထားတော်မူသူဖြစ်သည်။ မင်းနှင့်၊ များမတ်၊ သေနာပတိတို့ ကိုမှီ၍
မင်း၊ ဆရာတော် အဖြစ်မခံလိုပေ။ ကျောင်းချင်းပြိုင်၍ သံဃာ
ချင်းပြိုင်လျက် သူနိုင်ငံနိုင်ပြုကာ ဘုန်းကြီးအမှု ရွာကပ်ချင်သော
ဆရာတော်မဟုတ်ပေ။ ဆိတ်ငြိမ်ရာဌာန၌ လောကုတ္တရာအကျိုး
စီးပွားအလို့ငှာ ရဟန်းတရားအားထုတ်ကာ လွတ်လပ်စွာ သီတင်းသုံး
လိုသော ဆရာတော်သာဖြစ်သည်။

ဦးဘိုးလှိုင်သည် ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားအား အမျိုးမျိုး
အကြောင်းပြ၍ အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန် ပင့်လျှောက်သော်လည်း
ငြင်းဆန်မြဲ ငြင်းဆန်နေသောကြောင့် နေပြည်တော်သို့ စိတ်ပျက်စွာ

ပြန်ခဲ့ရတော့သည်။ ဤအကျိုးအကြောင်းအား မင်းတုန်းမင်းကြီးထံ သံတော်ဦးတင်လျှောက်ရာ စိတ်တော်မကောင်းဖြစ်လျက် ဆိတ်ဆိတ် သာနေတော်မူလေသည်။

ဦးဘိုးလှိုင်သည် အိမ်တော်သို့ ပြန်ရောက်ပြီးနောက် ငယ်ဆရာ ဖြစ်သော မဟာဘိုဆရာတော်အား မည်သို့ပင့်ဆောင်သော် ရကောင်း အံ့နည်းဟု အကြံထုတ်လေ၏။ တစ်နေ့သောအခါ၌ အကြံအစည် တစ်ခု ပေါ်ထွက်လာကာ ထိုအကြံအစည်အတိုင်း ပြုရချေသော် ကောင်းအံ့ဟု တွေးမိလျက် ပြုံးမိလေ၏။ ထို့ကြောင့် မိမိ၏ စာရေးဖြစ်သော ငချိုကိုခေါ်လိုက်လေ၏။ ငချိုဆိုသည်မှာ မဟာဘို ဆရာတော်ကြီးက ဦးဘိုးလှိုင်ထံ အပ်နှံထားသော ဆရာတော်၏ တပည့်ရင်းပင်ဖြစ်သည်။

- ဦးဘိုးလှိုင်   ။   ။ “ဟဲ့ ... ငချို၊ လာစမ်းပါဦးကွယ့်”
- ငချို   ။   ။ “အမိန့်တော်ရှိပါဝန်မင်း”
- ဦးဘိုးလှိုင်   ။   ။ “မင်း ဒီရာထူးနဲ့ နေရတာ ပျော်ပိုက်ရဲ့လား”
- ငချို   ။   ။ “ပျော်ပိုက်လှကြောင်းပါဘုရား”
- ဦးဘိုးလှိုင်   ။   ။ “သည်ထက်မက ရာထူးပိုပြီး မလိုချင်ဘူးလား”
- ငချို   ။   ။ “လိုချင်တာပေါ့ဘုရား”

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “အေး ဒီလိုဆိုရင် မဟာဘိုဆရာကြီးကို
ငါ့အုတ်ကျောင်းပေါ်ရောက်အောင် ပို့နိုင်ရင်၊
ပင့်ပေးနိုင်ရင် ... မင်းကို ငါ့ထူးတိုးပေး
မဟေ့”

ငချို ။ ။ “အဟုတ်လားဘုရား”

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “အဟုတ်ပေါ့ကွယ်၊ မင်းဆရာတော်သာရအောင်
ပင့်ချေ...”

ငချို ။ ။ “အမိန့်တော်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ပါ့မယ် ဘုရား
မကြာစေရပါဘူး”

ဤသို့ဖြင့် စာရေးဖြစ်သူ ငချိုသည် ဦးဘိုးလှိုင်အား ဝန်ခံ
ကတိပြုပြီးနောက် ပျော်ရွှင်စွာဖြင့် မဟာဘိုဆရာတော်ကြီး သီတင်း
သုံးရာ တောရွာကျောင်းသို့ သွားတော့သည်။ ငချိုလည်း ဆရာတော်
ကြီးထံပါးသို့ မဝင်မီ မင်းခစားအဝတ်အစားတို့ကို ချွတ်၍ ပိတ်
ပုဆိုး၊ ပိတ်အင်္ကျီ၊ ပိတ်တဘက်၊ ပိတ်ခေါင်းပေါင်းဖြင့် စိပ်ပုတီးနှင့်
(ဝတ်ဖြူစင်ကြယ်)တစ်ဦးအသွင် ဝတ်ဆင်လိုက်လေ၏။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ ဝင်တွေ့သောအခါ ငချို၏ပုံသဏ္ဍာန်
ကိုမြင်ရာ လွန်စွာအံ့အားသင့်သော အမူအယာဖြင့် ကြည့်တော်မူပြီး
မိန့်ကြားလေ၏။

ဆရာတော် ။ ။ “ဟဲ့၊ ငချိုပါလား ... ဘယ်လိုဖြစ်လာတာလဲ။ နေပြည်တော်မှာ အမှုထမ်းရင်း ငွေစားလို့ ပြေးလာခဲ့တာလား”

ငချို ။ ။ “မဟုတ်ကြောင်းပါတာရား၊ လူ့ကိစ္စ ရှုပ်ထွေးလှ သဖြင့် သံဝေဂဖြစ်ပြီး ကိုယ့်ကျေးဇူးရှင် ဆရာ တော်ကို ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ပြုရင်း၊ ဆယ်ပါး သီလစောင့်ကာ အေးအေးဆေးဆေး ပုတီးစိပ် လို၍ လာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါတယ်ဘုရား”

ဆရာတော် ။ ။ “အိမ်း ... သည်လိုဆိုပြန်တော့လည်း အကောင်းသားပဲ ငချိုရဲ့။ ငါ့ကို ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်ပြုရင်း ဥပုသ်သီတင်းစောင့်ထိန်း နေတာက မြတ်တာပေါ့”

မဟာဘိဆရာတော်ကြီးကား လွန်စွာရိုးသားတော်မူလေရာ တပည့်ငချို၏ လျှောက်တင်ချက်ကို အကယ်ပင် ထင်မှတ်တော်မူ၍ သာဓုသုံးကြိမ် ခေါ်တော်မူလေ၏။ ထို့နောက် ည၊ နံနက် ငချို၏ ဝတ်ကြီး၊ ဝတ်ငယ်ပြုမှုကို ခံယူတော်မူလေ၏။ ငချိုသည်လည်း ဆရာတော်ကြီး၏ ဝေယျာဝစ္စနှင့် ကျောင်း၊ ဘုရား စသည့်ဝေယျာဝစ္စ ကုသိုလ်တော်ကိုယူလျက် ပုတီးစိပ်ပြုလျက် နေလေ၏။

ချိုမှာ အကြံသမားပီပီ အကွက်ကောင်းကို စောင့်ဆိုင်းလျက် ဆရာတော်ကြီးကို ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ပြုရာမှ အချိန်အခါသင့်မသင့်ကို ချင့်ချိန်ရင်း အချိန်ကုန်လွန်စေ၏။ ဤသို့ဖြင့် မဟာဘိဆရာတော်ကြီးထံ ချိုရောက်လာခဲ့သည်မှာ တစ်လခန့်ရှိလေပြီ။ ဆရာတော်ကြီး၏ ယုံကြည်မှုကိုလည်း ရပြီဖြစ်လေ၏။

တစ်နေ့သ၌ ချိုသည် မဟာဘိဆရာတော်ကြီးအား ရွှေဆုပ်လက်နယ်၊ ဝတ်ပြုပေးရင်းမှ ဤသို့ စကားစလေ၏။

“အရှင်ဘုရား၊ လေးဆူဓာတ်ပုံ ရွှေတိဂုံကို ပူးမြော်ပူးပါ သလားဘုရား”

ဤသို့ လျှောက်ကြားရာ

ဆရာတော် ။ ။ “အို မရောက်ပူးဘူး။ ဘုရားလည်း မပူးဘူးဘူးကွယ်၊ ကြားပူးတာပဲရှိတယ်”

ချို ။ ။ “အရှင်ဘုရား၊ ယခုအချိန်မှာ ရောက်ချင်ရင် အလွယ်ကလေးပါ။ အရှင်ဘုရား သားတော် ငဘိုးလှိုင်မှာ ဘုရင်ကြီးရဲ့ လက်ကိုင်ဖြစ်နေတာ ဘယ်နေရာမှာ ကျောက်မြောင်းသင်္ဘောဆိုက်စေ ဘယ်နေ့ ရန်ကုန်ဝန်စေဆိုရင် ဖြစ်တာပါဘုရား”

ဆရာတော် ။ ။ “ဒီလိုဆို နေရာကျသကွယ်၊ ငချိုသင့်အောင် စီမံပေါ့။ လေးဆူဓာတ်ပုံ ရွှေတိဂုံကို ငါတို့ အဖူးအမြော်သွားရအောင်”

ငချို ။ ။ “တင်ဖိုဘုရား၊ တပည့်တော် အသင့်ဖြစ်အောင် စီမံလိုက်ပါ့မယ်”

ငချိုသည် ဆရာတော်ကြီးထံမှ အခွင့်ရလျှင်ရခြင်း ယော အတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်ထံသို့ စာရေးသားကာ ခြေမြန်တော်တစ်ဦးအား အမြန်သွားရောက် ဆက်သရန် လွှတ်လိုက်လေ၏။

ဦးဘိုးလှိုင်လည်း စာရေးငချိုထံမှ စာရလျှင်ရခြင်း လွန်စွာ ဝမ်းသာလျက် သင်္ဘောကို ကျောက်မြောင်းဆိပ်ကမ်းသို့ လာမည့် ရက်တွင် အကြိုထောက်စေလေ၏။ ဆရာတော်နှင့် ငချိုတို့ ကျောက် မြောင်းသို့ သင်္ဘောဆိုက်ကြောင်း လူလွတ်အကြောင်းကြားသည်နှင့် ငချိုနှင့် ဆရာတော်တို့အား သင်္ဘောပေါ်တွင် သီးခြားနေရာပေး၍ ရတနာပုံသို့ စုန်ဆင်းခဲ့လေ့လာသတည်း။

မန္တလေးဆိပ်ကမ်းသို့ သင်္ဘောဆိုက်လေလျှင် ငချိုသည် မဟာဘိုဆရာတော်ကြီးအား ဦးဘိုးလှိုင်ဆောက်လုပ်ထားသော အုတ်ကျောင်းကြီးအပေါ်သို့ ပင့်ဆောင်လာခဲ့တော့သည်။ ဆရာတော် ကြီးအား သင်္ဘောပေါ်တွင် အညောင်းမိလာမည်ဖြစ်သဖြင့် ကျယ်

ကျယ်ဝန်းဝန်း ခေတ္တသိတင်းသုံးတော်မူပါရန် လျှောက်ထားကာ
 ငချိုလည်း ဦးဘိုးလှိုင်အိမ်တော်အရောက် ခြေကုန်သုတ်ခဲ့လေတော့
 သည်။

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “ဆရာတော်ဘုရား ပါခဲ့ရဲ့လား ငချို”
 ငချို ။ ။ “အုတ်ကျောင်းကြီးပေါ်တွင် အရောက်တင်ခဲ့
 ပါပြီဘုရား”

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “အေးအေး မောင်မင်းတာဝန်ကျေပါပေတယ်။
 ငါထားတဲ့ ကတိအတိုင်း မောင်မင်းကို ရာထူး
 ပေးမယ်၊ ဝန်ကတော်ရေ ... သူရဲဈေးကို
 ကန်တော့ပွဲတစ်ပွဲအမြန်ပြေးဝယ်စမ်းပါဟေ့”

ဦးဘိုးလှိုင်လည်း အတိုင်းမသိသော ဝမ်းသာခြင်းဖြစ်ဘိ၍
 ဝန်ကတော်ကြီးအား အလျင်အမြန် ကန်တော့ပွဲတစ်ပွဲဝယ်ခိုင်းလေ၏။
 ကန်တော့ပွဲရောက်သည်နှင့် ဝန်မင်းနှင့် ဝန်ကတော်တို့သည် လှည်း
 ယာဉ်ကလေးစီး၍ မဟာဘိုဆရာတော်ကြီးရှိရာ အုတ်ကျောင်းတော်
 သို့ ထွက်ခဲ့ကြလေ၏။

ကျောင်းပေါ်သို့ရောက်လျှင် ဆရာတော်အား ဖူးမြော်ဝတ်ချ
 ပြီးသော် ...

“အရှင်ဘုရား ရန်ကုန်မြို့သို့ ဘုရားဖူးသွားရန် လမ်းပမ်း

ခရီး၊ သင်္ဘောကိစ္စကို ဘုရားတပည့်တော် ကြည့်ရှုစီမံပါဦးမည် ဘုရား။ ခရီးမထွက်မီ ခေတ္တယာယီအားဖြင့် ဘုရားတပည့်တော် ဆောက်လုပ်ထားသော အုတ်ကျောင်းတော်ကြီးကို ရေစက်ချ အလှူခံတော်မူ၍ သီတင်းသုံးငော်မူပါဦးဘုရား”

ဤသို့ လျှောက်ထားလေရာ မဟာဘိုဆရာတော်ကြီးက လက်ခံသဘောတူတော်မူ၍ ကန်တော့ပွဲတစ်ပွဲနှင့် ရေစက်ချ လှူဒါန်း တော် မူလိုက်လေ၏။

ဦးဘိုးလှိုင်၏ တစ်သိန်းမျှတန်သော အုတ်ကျောင်းတော်ကြီးကို အလှူခံပြီးနောက် မကြာမီပင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ရန်ကုန်သို့ ကြွလိုသည်ဟု အမိန့်တော်ရှိလေရာ၊ ဦးဘိုးလှိုင် ရုတ်တရက် အကြံအိုက်သွားပြီးနောက် ဆရာတော်ဘုရား စဉ်းစားချင့်ချိန်နိုင်ရန် ဥပါယ်တမျှ လျှောက်ထားပြန်လေ၏။

“အရှင်ဘုရားမှာ သက်တော်ကြီးသဖြင့် ရန်ကုန်သို့ ခရီးသွား ရာ၌ ရေကြောင်းမှာ သင်္ဘောစီးရသော်လည်း နယုန်၊ ဝါဆိုလဆို လျှင် လှိုင်းလေကြီးပါသည်ဘုရား။ သို့ပါ၍ ဤယောအုတ်ကျောင်း ကြီး၌ပင် တစ်ဝါဆိုပါဦးဘုရား”

ဆရာတော်ကြီးမှာ ဦးဘိုးလှိုင်တင်လျှောက်သည့်အတိုင်း အုတ် ကျောင်းတော်ကြီး၌ပင် တစ်ဝါဆိုတော်မူခဲ့သည်။ ဦးဘိုးလှိုင်ကား ...

လက်ဦးဆရာရင်းဖြစ်သော မိမိ၏ကျေးဇူးရှင်မဟာဘိဆရာတော်ကြီး
အား ဤသို့ မိမိဆောက်လုပ်ထားသည့် အုတ်ကျောင်းကြီးပေါ်သို့
မရောက်အရောက်တင်ကာ ကိုးကွယ်ကျေးဇူးဆပ်တော်မူလေ
သတည်း။

ယောအတွင်းဝန်၏ အိမ်ထောင်ဘက်နှင့် အနွယ်တော်များ

ဦးဘိုးလှိုင်၏ဘဝမှာ အရွယ်မတိုင်မီမှာပင် ရှေ့တွင်ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဖခင်ဖြစ်သူ ယင်းတောမင်းကြီးမှာ ရွှေဘိုမင်းတရားကြီး လှံချက်ဖြင့် အသက်ဆုံးပါးခဲ့ရပြီး၊ များမကြာမီနှစ်အတွင်း မိခင်ကြီးပါ ကွယ်လွန်သွားလေရာ၊ တစ်ကောင်ကြွက်တစ်မျက်နှာဘဝဖြင့် လောကအလယ် မျက်နှာငယ်ခဲ့ရသည်။

ကျေးဇူးရှင် မဟာဘိုဆရာတော်ဘုရားနှင့် မင်းဘုန်းမင်းသားအိမ်မတော် ဝကြံအေဝိမင်းသမီးတို့ အကူအညီကြောင့် ဆရာကောင်း သမားကောင်းတို့ထံတွင် ပညာဆည်းပူးခဲ့ရ၍ ကျမ်းတတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ပညာဗဟုသုတရှာမှီး၍ မင်းသုံးသုခမိန်အဖြစ် နေရာရခဲ့သည်။

ဦးတိုးလှိုင်မှာ ဘဝနာသူဖြစ်သဖြင့် ပညာကိုသာ တရူးတစိုက်
 ရှာဖွေသိုမှီးနေလေသဖြင့် အခြားသော ကာမဘုံသားတို့၏ ဝိတက်
 စိတ်၊ ဝိစာရစိတ်များ မပွားများနိုင်အားပေ။ မိမိဘဝတွင် အဓိက
 ဦးထိပ်ထားသူများမှာ ကျေးဇူးရှင်သခင်များနှင့် ဆရာသမားတို့ပင်
 ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အချိန်တန် အရွယ်ရောက်၍ လူလားမြောက်
 လာသည့်တိုင် ကြင်ဘက်ချစ်သူ၊ အပူမရှာခဲ့ပေ။

ဘဝတစ်သက်တာလုံး စာပေဖြင့်သာ ကုန်ဆုံးခဲ့လေသဖြင့်
 အချစ်ရေး၊ အချစ်ရာကိုလည်း စိတ်မှာပင် မကစားမိခဲ့ချေ။ သို့သော်
 လည်း မင်းတုန်းမင်းကြီးသည် စင်္ကြာဒေဝီ မိဖုရားကြီး၏ မွေးစား
 သားသဖွယ်ဖြစ်ခဲ့သော မောင်တိုးလှိုင်အား အရွယ်မလင့်မီ ကြင်ယာ
 သက်ထား ရှာဖွေထိမ်းမြားပေးရန် အကြံတော် ပေါ်ခဲ့လေ၏။
 ထို့ကြောင့် မောင်တိုးလှိုင်နှင့် သင့်တော်မည့် အိမ်ရှင်မကို စိတ်မှန်းဖြင့်
 ရွေးချယ်တော်မူလေ၏။

ထိုရောအခါ မကွေးမင်းကြီး၏ မျက်နှာသည် မင်းတုန်းမင်း
 ကြီး၏ မျက်စိအတွင်း ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ထင်းလင်းစွာမြင်လာ
 လေသည်။ ထိုမကွေးမင်းကြီး၏ သမီး(ခင်ဖြူ)သည် ရုပ်ဆင်းအင်္ဂါ၊
 ကြန်အင်လက္ခဏာနှင့် ပြီးပြည့်စုံ၍ ဘခင်မှာလည်း မှန်နန်းရှင်ဘ
 ကြီးတော်ဘုရားနှင့် စစ်ဖြစ်သောအခါ မြို့တံခါးကို ဖွင့်ပေးလျက်

ရွှေဘိုမင်းသားအား ဘုရင်အဖြစ်သို့ ရောက်အောင် တင်မြှောက်ပေးခဲ့ဖူးသည်။

ခမည်းတော်ရွှေဘိုမင်းတရားကြီး စိတ်တော်ဖောက်ပြန်၍ ယင်းတောမင်းကြီး ဦးတုတ်အား လှံကစားလျက် ထိုးသတ်သောအခါ ဇွတ်အတင်းဝင်ဖက်၍ လှံတံကို လှယူပြီးနောက်၊ တိုင်းသူပြည်သား လူအများတို့ တစ်စွန်းတစ်စ မကြားမပေါက်စေရအောင် စီစဉ်ကာ သားတော်အကြီး ပုဂံအိမ်ရှေ့မင်းသားအား လွှတ်တော်တက်၍ တရားစီရင်ရန် နန်းတင်ပေးခဲ့ဖူးသည်။

မိမိနှင့် ပုဂံဘုရင်တို့ စစ်ပြစ်ပွားသောအခါ အနောက်တံခါးကို ဖွင့်၍ အသာတကြည်ပင် ဘုရင်သို့ ရောက်အောင် မိမိအား နန်းတင်ပေးခဲ့သူဖြစ်သည်။ ဤမျှစွာသော ကျေးဇူးများခဲ့သည့် မကွေးမင်းကြီးအား တစ်နည်းတစ်ဖုံ ကျေးဇူးဆပ်ခြင်းအနေဖြင့် လွန်ကဲသော ပညာဉာဏ် ဝိရိယရှိသူ၊ မြန်မာ့တစ်ခွင်တွင် ကျော်စောသတင်းနှင့် ပြီးပြည့်စုံသည့် မောင်ဘိုးလှိုင်အား သက္ကရာဇ် ၁၂၁၅-ခုနှစ်တွင် အမိန့်တော်ချမှတ်၍ ထိမ်းမြားလက်ထပ်မင်္ဂလာပြုပေးတော်မူခဲ့သည်။

၁၂၁၅-ခုနှစ်တွင် မောင်ဘိုးလှိုင်အား အတွင်းဝန်ယောမြို့စား အရာသူကောင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထို့အပြင် ငွေခွန် ၁၂ ရပ်၊ အကောက်နှင့် ရေနံတွင်း၊ ဈေး၊ ပွဲခင်း၊ ကူးတို့များမှ ဝင်ငွေတို့

ကိုလည်း အပ်နှင်းတော်မူခဲ့သည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၉-ခုနှစ်တွင် ကလေးမြို့၊ ယောမြို့၊ ဆောမြို့၊ လောင်းရှည်မြို့၊ ထီးလင်းမြို့များကို အပ်နှင်းတော်မူပြန်သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၃-ခုနှစ်တွင် မြောက်ပြင်သူရဲတပ်၊ အရှေ့ဘက် အုတ်ကျောင်းတံတားကြီးကို ဆောက်လုပ်၍ ကျောင်းရေစက်ချ၊ သားရှင်ပြု၊ သမီးနှစ်ယောက်အား နားထွင်းမင်္ဂလာပြုခဲ့သည်။

မောင်ကိုးလှိုင်နှင့် မကွေးမင်းကြီး၏ သမီးခင်ပြုတို့ အကြောင်း သင့် ပေါင်းဖက်ကြ၍ သား၊ သမီးများအဖြစ် ဤသို့တွေ့ရ။

၁။ သားကြီး မောင်မောင်ဘ
(မင်းလှကျော်ထင်ဘွဲ့ရ၊ ရွှေပြည်ဝန်မှာ အသက် ၂၄ နှစ် အရွယ်တွင် ကွယ်လွန်)

၂။ သမီးအကြီး ခင်ခင်ကြီး
(မှန်နန်းအပျိုတော် သုသီရိယာ ဘွဲ့နှင့် ယင်းတောရွာကို အပိုင်စားပေးသနားခံရပြီး အသက် ၂၃ နှစ်အရွယ်တွင် ကွယ်လွန်)

၃။ သမီးအငယ် ခင်ခင်လေး (ခေါ်) စောဥမ္မာ
(သုသီရိကဥနာဘွဲ့နှင့် စဉ့်ကိုင်ရွာစားပေးသနားခြင်းခံရ)
သားသမီး ၃ ဦးရှိခဲ့သော်လည်း သမီးငယ် ခင်ခင်လေးဘဝဦး

တည်းသာလျှင် သက်တမ်းစေ့နေထိုင်သွားပြီး အရွယ်ရောက်သော အခါ ညောင်ဝန်းဝန်ထောက်မင်း၏သား (ရွှေပြည်မောင်မောင်လေး)နှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားပေးခဲ့သည်။ ယင်းတို့မှ

ခင်မောင်ကြီး

ခင်မောင်ဒွေး

ခင်မကြီး

ခင်မလေးတို့ကို မွေးဖွားခဲ့သည်။

ဦးဘိုးလှိုင်နှင့် အကြောင်းပါခဲ့သော မကွေးမင်းကြီး၏ သမီး ခင်ဖြူကို သက္ကရာဇ် ၁၁၉၅-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လပြည့်ကျော် ၅-ရက် နေ့တွင် အမရပူရမြို့တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ သူ့ရဲဝန်ဦးထွန်းမှာ ခင်ဖြူ၏အဘိုးဖြစ်သည်။

ခင်ဖြူသည်လည်း ဦးဘိုးလှိုင်နှင့် ထိမ်းမြားပြီးနောက် သက္ကရာဇ် ၁၂၁၉-ခုနှစ်တွင် ရွှေဝိန်းရင်စီး၊ မုခ်လှကန်းနားများကို ပွဲတက်သောအခါ စီးနင်း၍ အမေးတော်ခံကတော်ကြီး ၄ ပါး အနက်၊ ကတော်တစ်ပါးအရာနှင့် ခစားထမ်းရွက်ရသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၂၇-ခုနှစ်တွင် ခင်ဖြူအား မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးက အဝမြို့ ဈေးချိုကို အမိုင်စားပေးသနားတော်မူခဲ့ပြန်သည်။

ထို့နောက် မင်းတုန်းမင်း နတ်ရွာစံ၍ သီပေါမင်းနန်းတက်

လာသောအခါတွင်လည်း ရွှေပြည်ဝန်ကြီးကတော်အရာဖြင့် ခင်ဖြူအား သူကောင်းပြုခြင်းခံခဲ့ရပြီး သက္ကရာဇ် ၁၂၅၇-ခုနှစ်၊ ကဆုန်ပြည့်ကျော် ၇-ရက်နေ့တွင် သက်တော် ၆၂ နှစ်အရွယ်၌ ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ခဲ့သည်။

ခင်ဖြူ၏ ဖခင်မှာ မကွေးမင်းကြီးဖြစ်ပြီး မင်း ၃ ဆက်တိုင်တိုင် သူကောင်းပြုခြင်းခံရသူဖြစ်သည်။ ဉာဏ်ပညာဗဟုသုတ ပြည့်ဝသူဖြစ်ပြီး ဖခင်ဖြစ်သူ ရွှေပြည်ဝန်လက်ဝဲဝင်းတော်မှူး (မင်းလှကျော်ထင်ဘွဲ့ရ) ဦးတော့ကဲ့သို့ သူရဲသတ္တိနှင့် ပြည့်စုံလျက် သစ္စာ၊ သမာဓိရှိသူဖြစ်သည်။ စိတ်တွင်မလျော်ကန်ဟု ထင်မိချေက ရွပ်ရွပ်ချုံ့ချုံ့ပြုလုပ်တတ်သူလည်းဖြစ်သည်။

နောင်တော်ပုဂံမင်း နန်းကျ၍ ညီတော်မင်းတုန်းမင်းသားသို့ ထီးနန်းလွှဲအပ်သောအခါ “ညီတော်မင်း အသက်ရှည်ရှည်နေလိုလျှင် (ငွေးကိုလုံအောင်ထိုင်)ဟု နန်းကျဘုရင်က သတိပေးပေးကားပြောကြားခဲ့သူဖြစ်သည်။

(ငွေးကို လုံအောင်ထိုင်)ဟု ဆိုခြင်းမှာ မကွေးမင်းကြီးအား သတိစိရိယနှင့် အခစားခံစေရန် ရည်ညွှန်း၍ သွယ်ဝိုက်မိန့်ကြားလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း မင်းတုန်းမင်းကြီးသည် မကွေးမင်းကြီးနှင့် ပတ်သက်၍ အမှုမဲ့ အမှတ်မဲ့ပင် ရှိနေခဲ့သည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၈-ခုနှစ်တွင် မြင်ကွန်းအရေးတော်ပုံနှင့် ပဒိန်းအရေးတော်ပုံများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ချေသည်။ ဝွေးကိုလုံအောင် မထိုင်မိခဲ့သဖြင့် မင်းတုန်းမင်းကြီး အမှုတော်ပွေ့ခဲ့ရတော့သည်။ မင်းတုန်းမင်းအား ပုန်ကန်ခြားနားသော မြင်ကွန်းနှင့် ပဒိန်းအရေးတော်ပုံတွင် မကွေးမင်းကြီးက စားရိတ်ထောက်ပံ့ပေးတော်မူခဲ့သည်။ သူပုန်များဘက်မှ မကွေးမင်းကြီး အသက်ဆက်ပေးနေသည်ကိုလည်း တိုင်းပြည်၌ သတင်းစကား တစ်စွန်းစထွက်လာလေရာ၊ ထိုသတင်းကို ဘုရင့်ရွှေစားတော်သို့တိုင် ကြားသွားခဲ့လေ၏။

ထိုအခါ မင်းတုန်းမင်းကြီးက မကွေးမင်းကြီးအား ရှေ့တော်မှောက် ခေါ်သွင်းစေ၍ စစ်ဆေးတော်မူသည်။

မင်းတုန်းမင်း ။ “နေပြည်တော်တွင် သတင်းဖြစ်ပွားသည့် အတိုင်း မင်းကြီးမှန်ပါသလား”

မကွေးမင်းကြီး ။ “မြင်ကွန်းမင်းသားလည်း အရှင်သားတော် ဖြစ်ပါသည်။ ပဒိန်းမင်းသားလည်း အရှင်တူတော်ဖြစ်ပါသည်။ စစ်စရိတ်ထောက်ပံ့ကြောင်း မှန်ပါသည်ဘုရား”

မင်းတုန်းမင်း ။ “ရဲဝံ့ပါပေမောင်မင်း၊ ဗိုလ်ဝံ့အလယ်မှာ တုတ်တိုင်းမှန်ရာ သံတော်ဦးတင်သည်

ဖြစ်၍ မင်းကြီးတရားကို မင်းကြီးပဲ စိရင်စေ”

မြင်ကွန်းမင်းသားမှာ မင်းတုန်းဘုရင်နှင့် တောင်ရွှေရေးဆောင်
မိဖုရားမှ ဖွားမြင်သည့်သားဖြစ်သည်။ ပဒိန်းမင်းသားမှာ အိမ်ရှေ့
ကနောင်မင်းသား၏ သားတော်ဖြစ်ပြန်သည်။ ထိုအခါ မကွေးမင်း
ကြီးလည်း မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး အမိန့်တော်ချမှတ်သည့်အတိုင်း
မိမိစိရင်ချက်ကို မိမိဘာသာရေး၍ ဆက်သလေတော့၏။

“ရန်သူ သူပုန်မြင်ကွန်း၊ ပဒိန်းတို့ကို စရိတ်ထောက်ပံ့
သူသည် ဘုရင့်သစ္စာတော်ကိုဖောက်၍ ရာဇဝတ်ပြစ်မှု
ကျူးလွန်ရာရောက်သောကြောင့် သတ်၍သတ်မဲ့၊ ဥစ္စာ
ပစ္စည်း မကွေးမင်းပိုင်ဆိုင်သည် မှန်သမျှ ... ဘုရင်
မင်းတရားကြီးက သိမ်းယူစေ၊ မကွေးမင်းကြီးကိုလည်း
ရာထူးမှချ၊ တစ်ဆွေတစ်မျိုးလုံး မီးလောင်တိုက်သွင်း
စေ ...။ မကွေးမင်းကြီးအားလည်း သတ်ဆုံးတိုင်
စိရင်စေ”

မင်းတုန်းမင်းကြီးသည် မကွေးမင်းကြီး၏ စိရင်ချက်ကို ကြား
သိတော်မိလေသောကြောင့် ရွှေမျက်နှာတော် ညှိုးလေ၏။ ခစားနေကြ
သော မှူးကြီးမတ်ရာ သေနာပတိတို့မှာလည်း ရင်တထိပ်ထိပ်နှင့်

မင်းတရားကြီး၏ ရွှေနှုတ်တော်ထွက်၊ မိန့်ဆိုချက်ကို စောင့်ဆိုင်းလျက်ရှိကြသည်။

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးက ဤသို့ မိန့်ဆိုလေ၏။

“မင်းကြီးသည် မင်းအဆက်ဆက် အမှုတော်ကို ကျေပွန်စွာ ထမ်းရွက်ခဲ့သော ဂုဏ်သိက္ခာရှိသည်။ မိမိတို့ယ်၌ ပြစ်မှုရှိသည်ကို မထိန်ချန် တုတ်တိုင်းမှန်ရာ တင်လျှောက်ဝံ့သော သူရသတ္တိလည်းရှိသည်။

ရှေးထုံးစဉ်လာအရ စည်းစိမ်ရာထူး မငဲ့ကွက်ဘဲ လမ်းမှန်အတိုင်း စီရင်ချက်ချဝံ့သော ဂုဏ်လည်း ရှိပေသည်။ ထိုပြောမတ်သော မင်းကြီးကို ၎င်းတို့ယ်တိုင် စီရင်ချက်ရေးခဲ့သည့်အတိုင်းမပြု။ မစီရင်ထိုက်ပါပေ။

အသက်အန္တရာယ်ကို စိုးရိမ်သောကြောင့် နီးရာဓားဘက်ကို ခိုကိုးချဉ်းကပ်ရခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ မကွေးမင်းကြီးအား သတ်တော်ရှည်မင်းကြီးရာထူးအား ချီးမြှောက်တော်မူမည်”

ဟု မင်းကြီးအမိန့်တော်ချမှတ်ပြီးနောက် ကျောက်စိတောင်ဌေးကို ချီးမြှင့်ပေးသနားခဲ့သည်။ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ အချို့သော စီရင်မှုများကို ကြည့်လျှင် နားလည်ခွင့်လွတ်စိတ်ရှိကြောင်း

ထင်ရှားလှသည်။

သုဓမ္မဆရာတော် ဦးလက္ခဏသည် ကာမပုံရည် ယိုမိတ်ကာ အပျိုတော်တစ်ဦးနှင့် မှောက်မှားလွန်ကျူးသောအမှုကို သိက္ခာမချဘဲ ပြုခဲ့သည်။ မင်းတုန်းမင်းကြီး ကြားသိတော်မူသောအခါ ဦးလက္ခဏ ကိုယ်တော်အား လူထွက်စေ၍ (ဦးကွန်း) အမည်နှင့် မင်းကြီး ဦးကောင်းထံ အပ်နှံထားရာ၊ ဘုရင်စနစ်ဖြင့် အသက် ချမ်းသာရာ ရခဲ့သည်။

ထို့အတူ စလေဦးပုညကို ဘုရင်မျက်တော်မူခဲ့သော်လည်း ဘုရင်စနစ်ဖြင့် မသတ်ဘဲ မြို့ဝန်ဦးသာအိုးထံ အပ်နှံထားခဲ့သည်။ သို့သော် မြို့ဝန်ဦးသာအိုးက မြို့ဝန်ကတော်အငယ်နှင့် ပလူးသည်ဟု အထင်ရှိသောကြောင့် မြို့ဝန်ဦးသာအိုးသတ်၍သာ ဦးပုညသေခဲ့ ရသည်။ ဘုရင်မင်းတရားကြီးက ဦးပုညကို မေးလေရာ လက်လွန် ပြီးကြောင်း သံတော်ဦးတင်လေရာ (လူကိုခွေးသတ်လေခြင်း) ဟု ကရုဏာစိတ်ဖြင့် ညည်းညူတော်မူရှာသည်။

ကင်းဝန်မင်းကြီး ဦးကောင်းသည် မင်းတုန်းမင်းကြီး အမျက် တော်ပြေချိန်၌ သုဓမ္မဆရာတော် ဦးလက္ခဏ(ဦးကွန်း)အား ရာထူး ပေးသနားတော်မူပါရန် လျှောက်ကြားရာ၌ ...

“ကွန်းတာ ရာထူးနှင့်ပတန်ပါဘူး ဖောင်မင်း အသက်

မသေရင်တော်ရောပေါ့... ငါ့စကားမပြောနဲ့. ဘုရား
စကားတောင် နားမထောင်တဲ့လူပဲ”

ဟု မင်းတုန်းမင်းကြီး မိန့်တော်မူလေ၏။

မြင်ကွန်းမင်းခုံတိုင် အရေးတော်ပုံနှင့် ပဒိန်းမင်းသား အရေး
တို့တွင် ဦးဘိုးလှိုင်မှာ မင်းတုန်းမင်းကြီးအပါးတော်တွင် မရှိပေ။
မင်းတုန်းမင်းကြီး၏ စံနန်းတော်စာကြည့်ဆောင် ရောက်နေချိန်
ဖြစ်သဖြင့် လွတ်ကင်းသွားရာ၊ ကံကောင်းလှပေသည်ဟု ဆိုရမည်
ဖြစ်သည်။

မြင်ကွန်းမင်းအရေးတော်ပုံ၌ နန်းတော်တစ်ခုလုံး အုန်းအုန်း
ကျွက်ကျွက် ပွက်ပွက်ထ၍ နေစေကာမူ ဦးဘိုးလှိုင်မှာ စာဝါသနာ
ကြီးသူဖြစ်သည့်အတိုင်း စံနန်းတော်စာကြည့်အခန်းထဲ၌ စာကြည့်
ရာသို့ မြင်းကွန်းမင်းသားရောက်လာ၍ စာဖတ်နေသော ဦးဘိုးလှိုင်
ကို မြင်လေလျှင် နောက်ပါငယ်ကျွန်တို့အား “သူ့တာသူ စာကြည့်
နေတဲ့ ဝန်မင်းကို ဘာမှမလုပ်ကြနဲ့၊ စာကြည့်မပျက်ပါစေနဲ့”ဟု
ဟန့်တားတော်မူလေ၏။

ယောမင်းကြီး၏ စာပေကျမ်းအစောင်စောင်

ဦးဘိုးလှိုင်ကား ... ငယ်စဉ်ကပင် စာပေဝါသနာပါသောသူ ဖြစ်သဖြင့် စာနှင့်မျက်နှာ ခွာလေ့မရှိပေ။ အချိန်ရသခိုက် စာကြည့်၊ စာဖတ်၊ စာရေး၊ စာလိုက်ခြင်းဖြင့် အချိန်ကို ကုန်လွန်စေသည်သာ ဖြစ်သည်။ ပညာရှိ ကျမ်းတတ်ဆရာတော် အသီးသီးထံ ချဉ်းကပ်၍ ပညာထပ်မံဆည်းပူးယူလေ့ရှိသည်။ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ စွယ်စုံ နိုင်နင်းအောင် လေ့လာသင်ယူလျက်ရှိခဲ့သည်။

ပြဿနာအရပ်ရပ်ကိုလည်း ဝေဖန်သုံးသပ်၍ ပညာဖြင့်သာ အဆုံးအဖြတ် ရှာခဲ့သဖြင့် ပညာရဲရင့် ပွဲလယ်တင့်ခွဲရလေသည်။ သူ့အား ပညာမာန်ရစ်သည်ဟု အများက ယူဆထင်မှားခဲ့ကြ သော်လည်း အမှန်တကယ်မူ လောကဓံကို ဆင်ခြင်အောက်မေ့ကာ

တိတိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဆန်ဆန် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းသာလျှင်ဖြစ်သည်။

မင်းတုန်းမင်းကြီး အထွဋ်အထိပ်ရောက်သည့်အခါ မင်းသား
ဘဝကဲ့သို့ပင် ချဉ်းကပ်ခစားခြင်းပြုပြီး၊ အခွင့်ရေးရရာရကြောင်း
အတွက် မင်းလိုလိုက်၊ မင်းကျိုက်မဆောင်ခဲ့ပေ။ ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာ
သာ ပြုမူပြောဆို ကျင့်ကြံခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း မင်းတုန်းမင်း
တရားကြီးက ရံဖန်ရံခါ ရွှေစိတ်တော်အလိုမကျသည့်အခါတိုင်း
ရာထူးမှချ၍ နယ်နှင်ခြင်းခံခဲ့ရသည်သာဖြစ်သည်။ မန္တလေးရတနာပုံ
ကို တည်ထောင်စဉ်က ဦးဘိုးလှိုင်၏နာမည်သည် ဝန်ကြီး၊ ဝန်ကလေး
စာရင်းတွင် မပါဘဲ တိမ်မြုပ်နေကြောင်းတွေ့နိုင်သည်။ ဤသည်
မှာလည်း ဦးဘိုးလှိုင်သည် အသာခံ၍ ထင်ပေါ်ကျော်ကြားမှု မလို
လားကြောင်း သိသာနိုင်သည်။

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး ကိုယ်တော်တိုင် ဦးဘိုးလှိုင်အား
ဤသို့ ဝေဖန်ထောက်ချင့်ခဲ့ဖူးပေသည်။

“ဦးဘိုးလှိုင်ကို ဝန်ကြီးချုပ် ဦး
... သင်းက မာနကြီးလွန်း၍ ဆိုင်းငံ့နေရတယ်။
သင်းကို လွှတ်တော်ဝန်ကြီးချုပ် ပြန်ရင်လည်း ငါ့အဖွားမှာ
တိုင်ပင်စရာဆိုလို့ သူတစ်ယောက်သာရှိတယ် ...
သည်အပြင် အတွင်းဝန်များမှာ သူ့လောက် အရေး

များစွာ မပါပေဘူး”

ဟု မိန့်တော်မူပူးသည်။

ယင်းကို ထောက်ချင့်သော် ... မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ လက်ထက်တော်၌ အတယ်မျှအရေးပါ အရာရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားစွာ သိသာနိုင်ပေသည်။

ဦးဘိုးလှိုင်မှာ စာပေရေးရာနှင့် ပတ်သက်၍ လောကီ လောကုတ္တရာ စွယ်စုံတော်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူးတစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၂၀-ခုနှစ်တွင် ဦးဘိုးလှိုင်အသက် ၂၉-နှစ်အရောက်၌ တိပိဋက၊ သေလက္ခရ၊ ကျောက်စာများကို တည်းဖြတ်ပြင်ဆင်၍ ကျောက်ထက်အက္ခရာတင်ရန် တာဝန်ခံ၍ စီစဉ်ပေးရသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၅-ခုနှစ်တွင်၊ မဇ္ဈိမဒေသ၊ ဝင်္ဂတိုင်း၊ ဘာသျှ ကာရဆရာ၊ သက္ကဋဘာသာနှင့် ရေးသားထားခဲ့သောကျမ်းကို (လိလာဝတီအမည်ဖြင့်) မြန်မာပြန်ဆို၍ ရေးသားရသည်။ ထိုကျမ်းမှာ ဝဏန်းသင်္ချာကို အဓိပ္ပါယ်ရှင်းလင်းအောင် ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပြီး ကနောင်မင်းသားအား ဆက်သွင်းရသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၇-ခုနှစ်တွင် ထန်းရည်အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်သော အရေးအသားကို မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး မနှစ်မြို့သောကြောင့် ရာထူးမှ လျှော့ချကာ အကျယ်ချုပ်နှင့် ထားခြင်းခံရ

ပြန်သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၂၈-ခုနှစ်တွင်မှ (ယောမြို့စား မင်းကြီး မင်းလှမဟာစည်သူ) ဘွဲ့ကို အခမ်းအနား၊ အဆောင်အယောင်နှင့် တကွ ပြန်လည်ပေးအပ်ခဲ့သည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၃၁-ခုနှစ်တွင် မြန်မာ့ကြေးနန်းနှင့် ပတ်သက်၍ ကြေးနန်းစကားပြောနည်းကို (လိပိဒိပိကာ) အမည်ပေး၍ ကျမ်းတစ်စောင် ရေးသားပြုစုခဲ့သည်။ ထိုကြေးနန်းစာ ပေါ်လာသဖြင့် ယခင် ခြေမြန်တော် ဆက်သားတို့ဖြင့် သတင်းအချက်အလက် ပို့ပေးခြင်း၊ ဆက်သွယ်ခြင်းထက် ပိုမိုမြန်ဆန်လာသဖြင့် များစွာ အကျိုးဖြစ်ထွန်းခဲ့သည်။

ထိုနှစ်အတွင်း၌ပင် (အသဘောဒ)ကျမ်းဟု ခေါ်ဆိုသော မြင်းကျမ်းတစ်စောင် ရေးသားပြုစုခဲ့ပြန်သည်။ မြင်းတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ဗွေဆိုး၊ ဗွေကောင်းရွေးချယ်နိုင်ရန်၊ ရတနာသိုက်ဝင်မြင်းများ မွေးမြူသူအပေါင်း အားထားရာ ကျမ်းစာအုပ်ဖြစ်သည်။

ထိုနှစ်မှာပင် (သဒ္ဒသင်္ဂဟ)ကျမ်းဟု အမည်ပေးထားသော လောကုတ္တရာ လေ့လာလိုက်စား၊ ဆည်းပူးနိုင်ရန် သဒ္ဒါကျမ်းတစ်စောင်ကို ရေးသားပြန်လေ၏။ သဒ္ဒသင်္ဂဟကျမ်းမှာ မြန်မာစာပေလောက၌ များစွာဆူပူလှုပ်ရှားသွားခဲ့သော ကျမ်းတစ်စောင်လည်း ဖြစ်သည်။

ထိုကျမ်းနှင့်ပတ်သက်၍ ကြိုတင်၍ အမြင်ရင့်သန်သော ဦးဘိုးလှိုင်သည် သူမရှိသည့်နောက် ထိုကျမ်းအတွက် ပျက်လိုပျက်မီး မပြတ်နိုင်ရန် သက်သေအထောက်အထား ခိုင်လုံစွာနှင့် ဘေးဆီးရန်ကာ စီရင်ခဲ့သည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၃၄-ခုနှစ်တွင် ပခန်းမြို့စားဝန်ကြီး သတိုးမင်းကြီး မဟာမင်းလှစည်သူ တောင်းပန်သဖြင့် (မဟာသမထဝိနိစ္ဆယ)ကျမ်းကို ရေးသားခဲ့သည်။ စာပေကျမ်းဂန် တတ်မြောက်သူသည် ပညာမာန်ရစ်တတ်ကြသည့် သဘောရှိသဖြင့် မင်းတုန်းမင်းကြီးက ဦးဘိုးလှိုင်အား ပညာဂုဏ်မောက်သည်ဟု သတ်မှတ်တော်မူလေ၏။

သို့ကြောင့်လည်း မင်းတို့မျက်စောင်း အကြောင်းသုံးပါးမရွေး ဦးဘိုးလှိုင်နှင့် ပတ်သက်ကာ ပြဿနာပေါ်ပေါက်လေတိုင်း ဦးဘိုးလှိုင်ကိုသာ အဆိုးချလေ၏။ ယင်းအစွဲအလမ်းကြောင့် သက္ကရာဇ် ၁၂၃၅-ခုနှစ်တွင် ဦးဘိုးလှိုင်အား မူလအဆောင်အယောင်များအပြင် ဝက်မစွပ်မြို့ကို အပိုင်စား ပေးသနားတော်မူလေ၏။

ရွှေပြည်ဝန်ကြီးအဖြစ်လည်း ခန့်ထားခြင်း ခံရလေသည်။ အရှေ့ပြင်တွင် ဆောက်လုပ်နေသော မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ ရွှေကျောင်းတော်ကြီးကိုလည်း နှောင့်နှေးကြန်ကြာမှု မရှိအောင်

စိမ့်ခန့်ခွဲ၍ အုပ်ချုပ်ရန် တာဝန်လွှဲအပ်ခြင်းခံရလေ၏။

ထိုရာထူးတိုးသောနှစ်မှာပင် စလင်းမြို့စား (သုသိရိမြတ်စွာ ရတနာဒေဝီ)က ဦးဘိုးလှိုင်အား တောင်းပန်သဖြင့် ကာယနုပဿ နာကျမ်းတစ်စောင်ကို ရေးသားပြန်လေ၏။ သက္ကရာဇ် ၁၂၂၉-ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၄-ရက်နေ့တွင် မင်းတုန်းမင်းတရား ကြီးသည် တောင်နန်းတော် ညီလာခံ၌ ဦးဘိုးလှိုင်အား ခေါ်ယူ၍ ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀ ပါးအကြောင်းကို ပြုစုရေးသားပေးရန် အမိန့် တော်ချမှတ်ခဲ့သည်။

ဦးဘိုးလှိုင်သည် ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀ ပါးနှင့် ပတ်သက်၍ အကျဉ်းချုပ်ကိုရေးပြီး၊ အလယ်အလတ်ကိုလည်း ရေးသည်။ ထို့နောက် အကျယ်တဝင့် နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ်ကိုလည်း ရေးသည်။ ထိုဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀ ပါးကျမ်းအား မင်းတုန်းမင်းကြီး သဘောကျ နှစ်ခြိုက်တော်မူလေ၏။

မင်းတုန်းမင်းကြီး နတ်ရွာစံပြီးနောက် သားတော်သီပေါမင်း နန်းတက်တော်မူစဉ်၊ သီပေါမင်းလက်ထက်၌ ခမည်းတော်လက်ထက် ကဲ့သို့ မင်းကျင့်တရား ၁၀ ပါးနှင့်အညီ စောင့်ထိန်းခြင်းလျော့ပါး လာသဖြင့် ဦးဘိုးလှိုင် များစွာစိတ်မချမ်းမြေ့ ဖြစ်တိသည်။ သီပေါမင်း တရားသည် သူ့အား ခမည်းတော် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး

ခန့်ထားတော်မူခဲ့သည့်အတိုင်း ရာထူးမြဲစေသော်လည်း အခြားအခြား
သော ဌာနတို့၌ မင်းလိုလိုက်၊ မင်းကြိုက်ကို လျှောက်တင်တတ်သူ
မင်းမှုထမ်းများကိုသာ အခွင့်အရေး များစွာပေးလေ့ရှိလေ၏။

သီပေါမင်းမှာ အသက်ရွယ်ငယ်ရွယ်သည့်အလျောက် ရာဇမာန်
တက်၍ မိဖုရား၏အလိုကို ဘာမဆို လိုက်လျော့တတ်လေသည်။
ပြဿနာကိစ္စရပ်တစ်ခုကို အချိန်ယူ၍ သင့်မသင့် စဉ်းစားချင့်ချိန်
တတ်ခြင်းမရှိဘဲ ဦးဦးဖျားဖျား လျှောက်တင်သည့်စကားကို ယုံကြည်
တော်မူလေ၏။ ယင်းအကြောင်းတို့ကို ရည်ရွယ်၍ သီပေါမင်း
ဝေဖန်သုံးသပ်နိုင်ရန် အလို့ငှာ နောင်မင်းအဆက်ဆက် ကျင့်သုံး
လိုက်နာပါက ရစေခြင်းအလို့ငှာ (ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟ)ကျမ်းကို ရေးသား
ပြုစုဆက်သွင်းလေရာ ... ရာထူးမှ အချခံလိုက်ရတော့သည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၁၄-ခုနှစ်၊ ရာထူးချထားခြင်းမှ တစ်ဖန်ရာထူး
ပြန်လည်ခန့်အပ်ခြင်း ခံရသည့်အချိန်တွင် ဦးတိုးလှိုင်သည် (နဝသိဒ္ဓန္တ)
အမည်ရှိ ဗေဒင်လက်ရိုးကျမ်းကို ပြုစုခဲ့သည်။ ထိုကျမ်းမှာ ဗေဒင်
လိုက်စားသူတို့အတွက် ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ဖော်ပြထားသော
ကျမ်းတစ်ဆူဖြစ်သည်။

ထိုကျမ်းရေးခြင်းရည်ရွယ်ချက်မှာ သီပေါဘုရင်သည် ထိုအချိန်
က အနောက်တိုင်းအပြုအမူများကို ရွှေ့နန်းတော်အတွင်း၌ လက်ခံ၍

နန်းတော်ကြီးမှာ အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှု ပျောက်ကွယ်လုနီးပါး အခြေသို့ ရောက်ရှိနေချိန်ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်၌ အနာဂတ်ပြန်မာပြည်၏ ကံကြမ္မာကို လူပညာရှိ၊ ရဟန်းပညာရှိတို့သည် ဗေဒင်ကိန်းခန်းကြည့်၍ ဝေဖန်မှု ပြုကြကုန်လေ၏။

ဦးဘိုးလှိုင်၏ ဗေဒင်ကျမ်းရိုးကို လေ့လာကြည့်သော် အနာဂတ်တောကိန်း မည်သို့ရှိမည်ကို သိနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ရင်းဖြစ်သည်။

ထို့နောက် နဝသိဒ္ဓန္တ ဗေဒင်ကျမ်းနှင့် မလုံလောက်ဟု သဘောပိုက်ကာ (ဥတုဘောဇနသင်္ဂဟ)ကျမ်းကို ရေးသားပြုစုပြီးနောက် (မဟာသုဇာတက) ဗေဒင်ကျမ်းကို ထပ်မံရေးသားပြုစုခဲ့သည်။ ဦးဘိုးလှိုင်သည် မိမိအရှင်သခင်၏ အကျိုးစီးပွားနှင့်တကွ တိုင်းသူပြည်သားတို့ အကျိုးစီးပွားကိုပါ ရှေ့ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့်လည်း သူ့ကွယ်လွန်အနိစ္စမရောက်မီစပ်ကြား အဖိုးထိုက်အဖိုးတန် ကျမ်းကောင်းကျမ်းမြတ်များကို ရေးသားပြုစုသွားခြင်းဖြစ်သည်။ ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်ကား လေးစားထိုက်သူပင်ဖြစ်ပြီး မင်းနှစ်ဆက်တိုင်တိုင် သူ့ကောင်းပြုခြင်းခံရသူဖြစ်သည်။

ဦးတိုးလှိုင် ရေးသားပြုစုခဲ့သော ကျမ်းများ

- ၁။ လိလာဝတီကျမ်း (ဂဏန်းသင်္ချာကျမ်း)
- ၂။ အဿဘောဒကျမ်း (မြင်းကျမ်း)
- ၃။ သဒ္ဒသင်္ဂဟကျမ်း (သဒ္ဒါကျမ်း)
- ၄။ (ဓာတုပြသံသဓာတ်ကျမ်း)
- ၅။ လိပိဒိပိကာကျမ်း (ကြေးနန်းစာကျမ်း)
- ၆။ ဝိမုတ္တိရသကျမ်း (လွတ်မြောက်ရာကျမ်း)
- ၇။ မဟာသမတဝိနိစ္ဆယကျမ်း
- ၈။ ကာယနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်ကျမ်း
- ၉။ ဝိပဿနာဉာဏ်ဆယ်ပါးကျမ်း
- ၁၀။ နဝသိဒ္ဓန္တလက်ရိုးကျမ်း (ဗေဒင်လက်ရိုး)
- ၁၁။ ဥတုဘောဇနသင်္ဂဟကျမ်း
- ၁၂။ အလင်္ကာနိဿယကျမ်း
- ၁၃။ ဒိုးချင်းပျက်စာစောင်
- ၁၄။ နိဗ္ဗာနဒီပကစာ
- ၁၅။ ဝိဇယသုတ်
- ၁၆။ သံဠုသုတ်
- ၁၇။ အဘူတာသာဂရကျမ်း

၁၈။ ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်း

၁၉။ မဟာသုဇာတကကျမ်း

စသည်တို့ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပေါင်း ၂၀ ကျော် ပြုစုခဲ့သော်လည်း အချို့သော ကျမ်းများမှာ မီးဘေး၊ ခြဘေး၊ အန္တရာယ်တို့ကြောင့် ရှာဖွေ၍ မရတော့ပေ။

ကနောင်မင်းသားကြီး အမိန့်ဖြင့် ပထမဦးဆုံး ရေးသားခဲ့သော လိတာဝတီကျမ်း (သင်္ချာကျမ်း) လက်ရေးမူကို စာပေဗိမ္မာန်စာတည်းချုပ် ဦးကျော်ခင်၏ထံတွင် တွေ့ရှိရသည်။ ဦးကျော်ခင်သည်လည်း ထိုယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်၏ လက်ရေးမူကို အရာတော် မြို့နယ်၊ ဦးမင်းတောရ ရှင်သီရိကုဏ္ဍလမှ ကျေးဇူးပြု၍ လက်ဝယ်ရထားခြင်းဟု သိရသည်။

ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်သည် ဖန်ချက်ဝန်မင်းထင် ပညာသိဒ္ဓိကျော်နှင့် တွဲဖက်၍ အင်္ဂလိပ်-ခေါ် (ကမ္မစတြီ) မည်သော ကျမ်းကို (လောကဓာတ်ဆေးကျမ်းကြီး) ဟူ၍ အမည်ဖြင့် ၁၂၃၀-ပြည့်နှစ်၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၄-ရက်နေ့တွင် ရေးသားစီရင်ခဲ့သေးကြောင်း မှတ်တမ်းများတွင် တွေ့ရသည်။

ထိုလောကဓာတ်ဆေးကျမ်းကြီးကို (ဓာတုပြဿ)ဓာတ်ကျမ်းကြီးနှင့် တွဲဖက်၍ ၂ စောင်တွဲ အနေဖြင့် ရန်ကုန်မြို့ဝံသာရက္ခ

ပိဋကတ်စာပုံနှိပ်က ၁၂၉၀-ပြည့်နှစ်တွင် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ အချို့သူတို့က ယောကဓာတ်ဆေးကျမ်းကြီးနှင့် ဓာတုပြသံသဓာတ်ကျမ်းကြီးနှစ်ခုစလုံး ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင် ရေးသားသည်ဟု အမှတ်မှားခဲ့သည်။ ထိုဓာတုပြသံဓာတ်ကျမ်းကို ရေးသားပြုစုပြီးမှ မြန်မာ့ကြေးနန်းသုံး (လိပိဒိပိကာ)ကျမ်းကို ပြုစုခဲ့သည်။

ဦးဘိုးလှိုင်သည် မိမိဆန္ဒအလျောက် (မဟာသုဇာတက) ကျမ်းကို ရေးသားပြုစုသည်ဟု စာပေသုတေသီတို့ သုံးသပ်ကြသည်။ ထိုကျမ်းမှာ လူတို့အသက်ရှည်၊ မရှည် ... ကောင်း၊ မကောင်း သုဘာသုဘ အဟောအပြောများကို နောင်လာနောင်သားများ သိစိမ့်စေခြင်းငှာ ရေးသားထားသော ကျမ်းဖြစ်သည်။

ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်သည် ယင်းဗေဒင်ကျမ်းကို ၁၈၅၂-ခုနှစ်၊ ဇူလိုင် ၂၀-ရက်တွင် ရေးသားပြုစုပြီးခဲ့၏။ ဦးဘိုးလှိုင်က ဗေဒင်ကျမ်းများသည် သက္ကတဘာသာဖြင့်သာရှိကြသဖြင့် မြန်မာတို့ အဟောအပြောများကို မှန်ကန်အောင် ဟောပြောနိုင်မှုမရှိကြောင်း ဆိုခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤမဟာသုဇာတကကျမ်းကို ပြုစုရခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံခဲ့သည်။

ယောမင်းကြီးသည် နက္ခတ်ဗေဒင်ကို ကျွမ်းကျင်သူဖြစ်၍ သူ၏ မဟာသုဇာတကကျမ်းတွင် (အာယုဒါယ)တွက်ပုံနှင့် ဗုတိရ

မည်ကို ဆိုနိုင်သော (နိယျာနိက) အပိုင်း(ကွယ်လွန်ချိန် အသက်
အပိုင်းအခြား)တို့ကို တွက်ချက်ဖော်ပြထားသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်သည် ယင်း
ကျမ်းကို ပြုစုပြီးနောက် အခြားသောကျမ်းများ ဆက်လက်ရေးသား
ပြုစုခြင်း မတွေ့ရတော့ပေ။ မိမိ၏ အယူအယ အသက်အပိုင်းအခြား
ကို တွက်ချက်၍ ကြိုသိနေသောကြောင့် ထပ်မံ၍ ကျမ်းမပြုခြင်း
များ ဖြစ်သလောဟု စဉ်းစားဖွယ်ဖြစ်သည်။

ဦးတိုးလှိုင်အချက်နှင့် မင်းတုန်းမင်းအရက်

တစ်နေ့သော ညီလာခံသဘင်၌ မင်းတုန်းမင်းကြီးသည် အတွင်းရေးကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ အတွင်းဝန်ဖြစ်သော ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်နှင့် ဆွေးနွေးရာမှ အငြင်းပွားကြလေသည်။ မင်းတုန်းမင်းကြီးသည် သာသနာတော်ကို ဦးထိပ်ထား၍ စိပ်ပုတီးမြဲသော ဘုရင်တစ်ပါးဖြစ်သော်လည်း ပုထုဇဉ်သားမို့ (ကာမဘောဂိရာဂဉ္စိ) တွင် ပျော်မွေ့တော်မူလေသည်။

ခြေတော်တင်မောင်းမက်စွာနှင့် ပတ်သက်၍ သူ့ရဲ့ဝန်ဦးလုံးအား လက်ကတုံးတောင်ငှားပမာ အသုံးချတော်မူလေသည်။ ထိုအကြောင်း

ကို ဦးဘိုးလှိုင်မှာ အတွင်းသိဖြစ်သဖြင့် စောင်းပါးရိပ်ခြေသံတော်ဦး
တင်ရာမှ မင်းတုန်းမင်းကြီး အလိုမကျဘဲ မျက်နှာတော်ညိုကာ အေသ
ဝေခဲ့သည်။ အရှက်လည်း ရပုံရှိလေသည်။

ဦးဘိုးလှိုင်မှာ ဘုရင့်အကျိုးကို တစ်လျှောက်လုံး သယ်ပိုးလာ
ရာမှ တိုင်းပြည်အကျိုး ထမ်းရွက်ရန် အချိန်တော်လေပြီဟု နှလုံး
ပိုက်ထားသည့်အတိုင်း အလျှော့မပေးဘဲ အငြင်းပွားရာမှ အတိုက်အခံ
ဖြစ်လာကြခြင်းဖြစ်သည်။ ဦးဘိုးလှိုင်သည် ညီလာခံတွင် ပညာရှိ
သူခမိန်များပါ သိပါစေတော့ဟု ရည်ရွယ်၍ မျှူးမတ်ဗိုလ်ပုံအလယ်
တွင် အောက်ပါအတိုင်း သံတော်ဦးတင်လိုက်လေသည်။

“အစ်မ၊ နှမ၊ သမီးကကို၊ စ၍ဆက်နှင့်
လက်ဆောင်သွင်း၍ စိုးမင်းချစ်မြတ်
ထိုအမတ်သည်၊ အတတ်မရှိ
သတ္တိကင်းကွာ၊ ဘုန်းကြီးလာမူ
ပြည်ရွာပျက်ကြောင်းတစ်ပါးတည်း ...”

ထိုတင်လျှောက်ချက်ကြောင့် မင်းတုန်းမင်းကြီးသည် မျက်နှာ
သာပေး ရွှေရေးပန်းကန်တက်လာသော ဦးဘိုးလှိုင်၏ နှုတ်ဝစီကို
ကြားလေလျှင် ရာဇမာန်ပွားလျက် လက်စွဲတော်လှုံတံအား ရာဇပလ္လင်
နှင့် ဆောင့်လိုက်သည်။

မင်းတုန်းမင်းကြီး ။ ။ “ဒီလုံဟာ ဘယ်သူ့ကိုင်တဲ့လုံလဲ ထီး”
ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “အရှင်ခမည်းတော် ရွှေဘိုမင်းတရားကြီး
ကိုင်တဲ့လုံပါဘုရား”

မင်းတုန်းမင်း ။ ။ “ဒီလုံနဲ့ ဘယ်သူ့ကို စီရင်ခဲ့သလဲမောင်မင်း”
ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “မှန်လှပါ ... ကျွန်တော်များကြီး ခမည်းတော်
ကျေးဇူးရှင် ယင်းတောမင်းကြီးကို စီရင်ခဲ့
ကြောင်းပါဘုရား”

မင်းတုန်းမင်းကြီးက ဦးဘိုးလှိုင်အား စူးစူးပါးပါးကြည့်တော်
မူသောအခါတွင် ရင်ဘတ်ကိုကော့ပေး၍ ...

“ထိုးတော်မူပါဘုရား ... ထိုးတော်မူပါ”

ဟု တင်လျှောက်လိုက်လေရာ၊ မင်းတုန်းမင်းကြီးသည်
ချောက်လှန်၍ မရတော့သော ဦးဘိုးလှိုင်အား ခတ်စိမ်းစိမ်းကြည့်၍
လှံတံကိုကိုင်ဆွဲကာ အတွင်းတော်သို့ ဝင်သွားလေ၏။

ညီလာခံတွင် ကျန်ရစ်သောများကြီးမတ်ကြီးတို့ ဝိုင်းဝန်း၍
ဦးဘိုးလှိုင်ကို အပြစ်တင်ကြသည်။

“မောင်ဘိုးလှိုင် ... မင်းတင်လျှောက်တာက တင်းမာလွန်းလှ
သကွယ် ... နည်းနည်းပါးပါးလည်း အလျော့ပေးဦးမှပေါ့”

ထိုအခါ ဦးဘိုးလှိုင်ပြန်ပြောသည်မှာကား ...

“ကျွန်ုပ်အဖို့ မင်းတရားကြီး၏ လုံထိုးခံရ၍ သေခြင်းက မြတ်ပေသေးသည်။ မင်းလိုလိုက် မင်းကြိုက်တင်သည့်အတွက် နိုင်ငံတော် ပျက်စီးရမည်။ မင်းကျင့်တရား ပျက်ပြားရသည်။ ကျွန်ုပ် ကြောင့် ဤကဲ့သို့ဖြစ်ရသည်ဟု ကဲ့ရဲ့သဖြိုဟ်အပြစ်ဆိုကြမည်ကို ကျွန်ုပ်မခံလို”

“မကောင်းသတင်း အပုပ်နံ့ကြောင့် ပြည်သူ့အပေါင်း နှာခေါင်း ရှုံ့ကြလျှင် ရှက်ဖွယ်ကောင်းလှသည်။ များမတ်တို့မည်သည်မှာ တိုင်းပြည်၏ ဒုတိယအကြီးအမှူးများ ဖြစ်ကြသည်။ မိမိဘုရင် တည့်မတ်စွာ စီရင်နိုင်ဖို့ စီမံခန့်ခွဲလျက် တင်ဆွဲထိုက် အသက်စွန့်ကာ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ တပ်ကြရမည်။ သို့မှ များမတ်နှင့် တူတော့မည်။ ကျွန်ုပ်ကား ... မင်းကပ်စိုးမြှောင်အချောင်ချိုးမြှင့်ခြင်းကို မခံလို”

ဦးဘိုးလှိုင်သည် ဤကဲ့သို့ စိတ်တွင်းရှိသမျှ ပွင့်လင်းစွာပင် ပြောချလိုက်သည်။ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး မျက်တော်မူသဖြင့် နောက်တစ်နေ့၌ ဦးဘိုးလှိုင်အား အကျယ်ချုပ်ဖြင့် ရာထူးမှ လျှော့ချ ထားစေလေသည်။ သို့သော်လည်း ဦးဘိုးလှိုင်သည် တူမြေ့မပျက် ခဲ့ပေ။

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးအား ရဲဝံ့စွာတင်လျှောက်ခဲ့ခြင်းမှာလည်း အမှန်အားဖြင့် ဘုရင့်အတွက်သာလျှင် ဖြစ်ပေသည်။ ချီးမြှင့်ပူဇော်

ထိုက်သူကို မချီးမြှင့်မပူဇော်ဘဲ မချီးမြှင့်ထိုက်သူကို ချီးမြှင့်နေပါက အောက်ခြေလွတ်၍ လောကသံသရာ နှစ်ပြာနှစ်ဝ အကျိုးမဲ့မည့် အရေး မြော်တွေးကာ မိမိရာထူးလျှော့ကျ မကျ ပစာနမပြုဘဲ ဤကဲ့သို့ တင်လျှောက်ခဲ့သူဖြစ်သည်။

ဦးဘိုးလှိုင်၏ တင်လျှောက်ချက်မှာလည်း မင်းတုန်းမင်းကြီး အဖို့ အနာပေါ်တုတ်ကျသည့်အလား အခံရခက်သွားဟန်တူလေ သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သရဲဝန်ဦးလုံးသည် ပညာဉာဏ် နည်းပါး၍ လက်ရုံးအားထားလျက် အမှုတော်ထမ်းရွက်နေသူ ဖြစ်သည်။ သို့သော် မင်းတုန်း မင်းတရားကြီးက ဦးလုံးအား အခွင့် အရေးပေးခြင်းတွင် အကြောင်း ၂ ချက်ရှိသည်။

ပထမအကြောင်းမှာ ... သက္ကရာဇ် ၁၂၀၃-ခုနှစ်၊ ရွှေဘို ဘုရင်နှင့် မင်းတုန်းမယ်တော် မိဖုရားတို့ ဒဂုံမြို့သို့ စုန်ဆင်းရန် ရောဝတီမြစ်ကမ်းတွင် အစီအစဉ်ပြုလုပ်နေကြစဉ် ... မင်းတုန်း မင်းသားမှာ ငယ်ရွယ်သူပီပီ ဖောင်တော်ပေါ်၌ ကစားနေရင်း ရေထဲသို့ ထိုးကျသွားတော့သည်။

ထိုအခါ အများသူငါ အံ့အားသင့်နေကြသော်လည်း ကာယ ဗလသမား မောင်လုံးသည် ကျောသောပါးရေထဲသို့ စုန်ဆင်းလျက် မင်းတုန်းမင်းသားငယ်ကို ဆယ်ယူလိုက်သည်။ ထိုအခါ၌ မယ်တော်

ဘုရားက (ငါတို့က မင်းကို ပွေးရုံသာပွေးလိုက်ရသည် အခုတော့ ငလုံးကယ်တဲ့အသက်ပဲ ရှိပါတော့ကလား)ဟု အမိန့်တော်ရှိပြီးနောက်၊ ထိုအချိန်မှစ၍ ဖောင်လုံးအား မင်းသားအုပ် ရာထူးကို ချီးမြှင့်လိုက်တော့သည်။

ဦးလုံးသည် ရွှေတိုမင်းတရားကြီးလက်ထက်တော်မှ ပုဂံဘုရင် လက်ထက်တော်အထိ သရဲဝန်ရာထူးပေးသနားခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ ယခု မင်းတုန်းမင်းကြီးလက်ထက်တော်၌လည်း သရဲဝန်ရာထူးကိုပင် ချီးမြှင့်ထားရှိသည်။

ဒုတိယအကြောင်းမှာ ... သရဲဝန်ဦးလုံးတွင် သမီးနှစ်ယောက် ရှိ၍ သမီးအကြီးမှာ အသက် ၁၄ နှစ်အရွယ် ရောက်ရှိကာ သမီး အငယ်မှာ ၁၂ နှစ်အရွယ် ရှိပြီဖြစ်သည်။ ရွှေရင်သိမ်းသစ်၊ ချစ်ချင် စဖွယ် သမီးငယ်ကလေးများနှင့် ဦးလုံးသည် မင်းတုန်းမင်းကြီး ရှေ့တော်တွင် လွန်စွာအရေးပါအရာရောက်လျက် ရှိလေသည်။ ဦးလုံးသည် အရွယ်မ ၃၀ ကျော်ရောက် သမီးအကြီးကို မင်းတုန်းမင်း တရားကြီး ခြေတော်တင်ရန် တိုးလျှိုဝပ်တွားလျက် တီးတိုးသံတော်ဦး တင်လေ၏။

မင်းတုန်းမင်းကြီးက အရွယ်ကိုစစ်မေးလျက် တော်မတော်၊ သင့်မသင့် ... ချင့်ချိန်မှုသည်တိုင်အောင် ဦးလုံးက ဇွတ်အတင်း

အဓမ္မသက်သခြင်း ပြုလေသည်။ ဦးဘိုးလှိုင်က ထိုအကြောင်းကို အကြောင်းစုံသိထားလေရာ ထိုအကြောင်းကို ရည်ရွယ်လျက် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး နောင်တစ်ဖန် မှားတော်မမူရန် အသက်စွန့်၍ ရဲဝံ့စွာလျှောက်တင်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

သူ့ရဲဝန်ဦးလုံး မျက်နှာပွင့်ခြင်းအကြောင်းမှာ ထိုအချက်ကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် သူ့ရဲဝန်ကြီးဦးလုံးအား အများနှင့်မတူအောင် အခွင့်အရေး ပေးလွန်းတော်မူလေရာ ဦးလုံးကလည်း မည်သူ့ထံမှ သစ္စာမခံဘဲ မင်းတရားကြီးအပေါ် ကျိုးနွံစောင့်သိခဲ့သည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၈-ခုနှစ်တွင် မြင်ကွန်းခြင်းခုတွင် ညီအစ်ကိုတို့ အရေးတော်ပုံမပေါ်ပေါက်မီ မြင်ကွန်းမင်းသားကိုယ်တိုင် သူ့ရဲဝန်ဦးလုံးအား မိမိထံ သစ္စာခံရန် ပြောဖူးခဲ့သည်။ ထိုအခါ ဦးလုံးက

“ကျွန်ုပ်ကား မင်းတရားကြီး၏ ကျွန်ုပ်ဖြစ်သည်။ အရှင်မင်းသားငံ သစ္စာတော်မခံနိုင်”တု ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ငြင်းခဲ့သူဖြစ်သည်။ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ ကျေးကျွန်ပီပီ ကနောင်မင်းသားလုပ်ကြံခံရမှုတွင် မြင်ကွန်းမင်းသား၏ သတ်ဖြတ်ခြင်းကို ခံခဲ့ရရှာလေသည်။

ကင်းဝန်မင်းကြီး၏ စာချုပ်အရေးတော်ပုံ

ယောအတွင်းဝန်ဦးဘိုးလှိုင်အား မင်းတုန်းမင်းကြီး အမှတ်တော်
ရှုသဖြင့် အရာတော်မှ ချထားကာ အကျယ်ချုပ်ဖြင့် အမရပူရသို့
ပို့ထားစဉ်ကဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၂၆-ခုနှစ်၌ မင်းတုန်းမင်းကြီး
သည် ကင်းဝန်မင်းကြီး ဦးကောင်းအား သံအမတ်ခန့်အပ်၍
ဦးချိန်ကို စာရေးတော်ကြီးအဖြစ်ထားကာ ဗြိတိန်နှင့် ဥရောပသို့
စေလွှတ်တော်မူလေ၏။

အင်္ဂလန်သို့ရောက်လျှင် ကေရိဘုရင်မကြီးထံ ဝင်ရောက်၍
သံတမန်အရ နှစ်နိုင်ငံချစ်ကြည်ရေးဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ကူးသန်း

ရောင်းဝယ်ရေးစာချုပ်များ လိုအပ်ပါက ချုပ်ဆိုကြရန်ဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က အင်္ဂလိပ်နှင့် ပြင်သစ်တို့မှာ အပြိုင်အဆိုင် နယ်ချဲ့ထွင်နေပြီး နိုင်ငံရေးမီးတငွေ့ငွေ့ တောက်လောင်နေချိန်လည်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာတို့မှာ အင်္ဂလိပ်နှင့် မိတ်ဖြစ်ဘိသကဲ့သို့ ပြင်သစ်တို့နှင့်လည်း မိတ်ဖြစ်ရန်လိုပေသည်။

ဤအတွက်ကြောင့် ကင်းဝန်မင်းကြီးဦးဆောင်သော သံအဖွဲ့အား ပြင်သစ်နိုင်ငံသို့ပါ သွားရောက်စေလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအခါတွင် ကင်းဝန်မင်းကြီးသည် ပြင်သစ်နိုင်ငံနှင့် စာချုပ်တစ်ခုကိုပါ ချုပ်ဆို၍ ပြန်လာခဲ့လေ၏။ ထိုစာချုပ်မှာ ပတ္တမြားနယ်ကို ဓာတ်သတ္တုတူးဖော်ရန် အလို့ငှာ ပြင်သစ်တို့အား အခွင့်အရေးပေးသော စာချုပ်ဖြစ်သည်။ ဤစာချုပ်ကို မင်းတုန်းမင်းကြီးက သဘောမတူဖြစ်လေ၏။ ထို့ကြောင့် စာချုပ်ပါအချက်အလက်တို့ကို ဘုရင်မင်းမြတ်က အတည်ပြုရန်အတွက် ပြင်သစ်သံတို့ မန္တလေးသို့ ရောက်သောအခါ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် စာချုပ်ကို အတည်မပြုစေရန် အကြောင်းရှာလေသည်။

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးအဖို့ မိမိထံပါး၌ တိုင်ပင်ရန် ရွှေပြည်ဝန်ကြီး၊ ယောအတွင်းဝန်ဦးဘိုးလှိုင်မရှိသည်နှင့် မိဖုရားများကို ခေါ်တော်မူကာ ... စိတ်ပျက်သံကြီးပြင်

“မတို့ ... မတို့၊ ရှေးရောင်း ... ယက်ကန်းရက်
 အလုပ်နှင့် အသက်မွေးဖို့ ကြံကြပေတော့ ... ငါတို့ကျောက်
 တွင်းကို မဆင်မခြင် ကင်းဝန်သည် သဘောအတိုင်းရောင်းခဲ့
 သောကြောင့် ယခုစာချုပ်ရတော့မည်။ မရောင်းနိုင်လျှင် စစ်ပြစ်
 ရန်သာ ရှိတော့သည်”

ဤသို့ ညည်းတွားတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ မိဖုရားခေါင်ကြီးက “ရောင်းသူက ရောင်းခဲ့စေကာမူ
 ဖျက်သူကဖျက်ရမည်ဖြစ်၍ သားတော်ဘိုးလှိုင်ကို ခေါ်ပါလား” ဟု
 အကြံပေးလေ၏။ မိဖုရားကြီး အကြံပေးချက်အရ အမရပူရ၌
 အကျယ်ချုပ်ဖြင့် နေရသော ရွှေပြည်ဝန်ကြီး ဦးဘိုးလှိုင်အား
 ပြန်ခေါ်၍ မူရင်းရာထူးကို ပြန်ပေးသည့်အပြင် ဝတ်မစွပ်မြို့ကိုပင်
 အပိုင်စားပေးခဲ့သည်။

ရွှေပြည်ဝန်ကြီးဘိုးလှိုင် နန်းတော်သို့ လိုက်လာပြီးလျှင် အတွင်း
 တော်သို့ ဝင်ရောက်ခစားလေ၏။ ဤအခါ၌ မင်းတုန်းမင်းကြီးနှင့်
 စကြာဒေဝီ မိဖုရားကြီးတို့မှာ ဇေတဝန်ဆောင်၌ စံမြန်းနေတော်
 မူလျက်ရှိသည်။ မိဖုရားခေါင်ကြီးကပင် တိုင်းပြည်နှင့်ဆိုင်သော
 အရေးကြီးနေသည့် စာချုပ်အကြောင်းကို ပြောပြလျက်

“မောင်ရင်လှိုင် ကြံရေးသာရှိပေတော့သည်။ နက်ပြန်နံနက်

ပြင်သစ်အဝယ်တော်သံများနှင့် စကားဆိုရလိမ့်မည်”

ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။

ထိုအခါ ဦးဘိုးလှိုင်က “စိုးရိမ်စရာ မရှိကြောင်းပါဘုရား၊ နက်ပြန်သံများဖြင့် အဆောင်၌ပင် စကားပြောဆိုရပါမည့်အကြောင်း ထိုအခါတွင် နန်းစဉ်ရတနာဇမောက်ကျောက်ကြီးကိုလည်း ခေတ္တ သနားတော်မူပါ”

ဟူ၍ သံတော်ဦးတင်လေရာ “မောင်မင်းသဘောရှိရာ ဆောင်ရွက်လေ”ဟု အလုံးစုံလွှဲအပ်တော်မူလေ၏။ နောက်တစ်နေ့နံနက်တွင် ပြင်သစ်နိုင်ငံမှ အဝယ်တော်တို့ အဆောင်တော်၌ ရောက်ရှိပြီး အတန်ကြာမှ ရွှေပြည်ဝန်ကြီး ဦးဘိုးလှိုင်သည် အဆောင်တော်သို့ ဝင်တော့သည်။

ထိုအခါ ရွှေပြည်ဝန်ကြီးက ပြောပြသည်မှာ ...

“နိုင်ငံကို အုပ်စိုးသော မင်းချင်းဖြစ်ကြပေသည်။ ကျောက်တွင်းကို စာချုပ်ကတိရှိသည့်အတိုင်း ရောင်းရပေတော့မည်။ သို့သော် ကျောက်တွင်းကို အဖိုးပြတ်ရန်မလိုသေး။ ဤကျောက်ကြီး တစ်လုံးကိုသာလျှင် ဦးဆုံးတန်ဖိုးပြတ်ကြည့်ကြပါဦး”

ဟု ပြောပြီးသော် နန်းစဉ်ဇမောက်ကျောက်ကြီးကို ထုတ်၍ ပြလေ၏။ အဝယ်တော်ပြင်သစ်ငွေများက တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက်

ပြောင်းကြည့်ရှုကြပြီးသော် တညီတညွတ်တည်း ...

“ဤကျောက်ကြီးကို ကျွန်ုပ်တို့ အဖိုးမပြတ်နိုင်ပါ”

ဟု ပြောဆိုကြလေ၏။

ထိုအခါ ရွှေပြည်ဝန်ဦးဘိုးလှိုင်ကပင် ...

“သည်ကျောက်တစ်လုံးကိုမျှ အဖိုးမပြတ်နိုင်ပါလျှင် သင်တို့ ကျောက်တစ်တွင်းလုံးကို မည်သို့ အဖိုးပြတ်နိုင်မည်နည်း။ ဤကျောက် မျိုးသည် ကျောက်တွင်းက မည်မျှလောက်ထွက်နိုင်မည်ကို မည်သူ သိနိုင်အံ့နည်း။ ဤကျောက်တစ်လုံးကိုမှ အဖိုးမပြတ်နိုင်ဘဲနှင့် အဝယ် တော်ကိုယ်စားလှယ် ပြုလုပ်လာသည်မှာ အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသည် ပေးစမ်းစာချုပ် ...”

ဟူ၍ စာချုပ်ကို ပြန်လည်တောင်းယူလိုက်လေ၏။

ယင်းနောက် နန်းဆောင်မှဆင်းသွားလေတော့သည်။

မှတ်ချက်

ဤစာချုပ်ပါမှတ်တမ်းတို့တွင် အချို့သောသမိုင်းစာအုပ် တို့၌ အင်္ဂလိပ်တို့နှင့် စာချုပ်သည်ဟု ဖော်ပြထားပြီး အချို့ သမိုင်းစာအုပ်တို့တွင် ပြင်သစ်တို့နှင့် စာချုပ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ သမိုင်းဝင်အထက် မြန်မာပြည်ဝေဇက်တီး ယားတို့တွင် ဖော်ပြထားမှုမှာ အောက်ပါအတိုင်းသာဖြစ်ကြောင်း

ပူးတွဲတင်ပြပေးလိုက်ပါသည်။

မြန်မာသံအဖွဲ့သည် မန္တလေးသို့ ပြန်ရောက်လာရာ၊ ကင်းဝန် မင်းကြီးသည် ၎င်း၏ဆောင်ရွက်ချက်တို့ကို မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး အား နားတော်လျှောက်တင်လေ၏။

ဘုရင်မင်းမြတ်သည် ပြင်သစ်တို့အား ကျောက်မျက်ရတနာ တို့ကို တူးဖော်လုပ်ကိုင်ခွင့်ပေးသည့် စာချုပ်ပါအချက်တို့ကို သဘော ကျတော်မမူလေ။ ဤသို့ အခွင့်အရေးပေးရန် သံအမတ်ကြီး၌ အာဏာမရှိဟု မိန့်တော်မူလေ၏။ ထို့နောက် ဘုရင်မင်းမြတ်သည် ရှေ့တော်၌ ခစားနေကြသော မျှူးကြီးမတ်ရာ သေနာပတိတို့အား ဘုရင်ရတနာဖြစ်သော နန်းစဉ်ပတ္တမြား ငမောက်ကျောက်ကို လက်တွင်တင်ပြ၍ တန်ဖိုးကိုဖြတ်ကြစေသည်။

မျှူးမတ်တို့သည် ဦးခိုက်လျက် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ဤကဲ့သို့သော ရတနာမျိုးတွေ့နိုင်ခဲ့ပါသည်တရားဟု တင်လျှောက်ကြလေ၏။ ထိုအခါ ဘုရင်မင်းမြတ်သည် “ငမောက်ကျောက်”ကို ဝင့်ပြု၍ (ဤကျောက် ကိုမျှ တန်ဖိုးမပြတ်နိုင်ခဲ့ပါလျှင် ငါတို့၏ ပတ္တမြားတွင်း၌ ဤကဲ့သို့ တန်ဖိုးမပြတ်နိုင်သော ရတနာများ မည်မျှရှိမည်ကို မည်သူပြော နိုင်မှာလဲ ငါ၏နိုင်ငံတော်တွင်း၌ထွက်သော ပတ္တမြားမျိုးသည် မည်သည့်နိုင်ငံမှာမှထွက်။ ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် ငါတို့၏ ပတ္တမြားတွင်း

ကို နိုင်ငံခြားသားများအား လုပ်ကိုင်ခွင့်ပေးရန် သင့်ပါဦးမည်လော) ဟု မိန့်တော်မူလေသည်။

ထို့ကြောင့် စာချုပ်အတည်မဖြစ်ချေ။

နောင်သောအခါ ပြင်သစ်နှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး စာချုပ်ကို မင်းတရားကြီး၏ အလိုအရ ပြင်ဆင်စေရန် ပြင်သစ်သို့ မြန်မာ သံအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ထပ်မံသွားရောက်၍ အရေးဆိုကြသည်။

ထိုအရေးလည်း ပျက်ပြယ်သွားလေ၏။

မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ကင်းဝန်မင်းကြီး ဦးကောင်း၏ စာချုပ် ပြဿနာအား ယောအတွင်းဝန်ဦးဘိုးလှိုင်သည် ဖော်ပြပါအတိုင်း ဉာဏ်ရည်ထက်သန်စွာ သင်္ခေပဉာဏ်တို့ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ပယ်ဖျက် နိုင်စွမ်းမှာ ချီးကျူးဖွယ်ရာပင် ဖြစ်ပေသည်။

မင်းတုန်းမင်း ဖဲချပ်များနှင့် ယောမင်းကြီးအယူအဆ

နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့မှာ မြန်မာ့ပိုင်နက်အား နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ရယူလိုသဖြင့် အကြောင်းအမျိုးမျိုး ရှာကြလေ၏။ မည်သို့မည်ပုံ သိမ်းပိုက်ရမည်ကို နည်းပရိယာယ်များစွာဖြင့် ကြံစည်နေကြသည်။ မင်းတုန်းမင်းကြီးမှာ ဘုန်းသမ္ဘာရှင်လည်းဖြစ်၊ ပညာရှိ များမတ်ကောင်း များလည်း ရှိချိန်ဖြစ်သောကြောင့် သူ့ကျွန်ဘဝ မရောက်ခဲ့ရခြင်းဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။

ထိုအခါ နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့သည် မြန်မာလူမျိုးများနှင့်တကွ နန်းတွင်းသူ နန်းတွင်းသားတို့၏ အကျင့်စာရိတ္တ ပျက်ပြားရေး ကိုလည်း တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ ကြံဆောင်ခဲ့ကြပြန်သေးသည်။

တစ်ခါသော် အင်္ဂလိပ်အဝယ်တော်များက (ကိုးမီးကစားရန်) ဖဲထုပ်များ နန်းတွင်းသို့ တမင်သယ်ဆောင်လာပြီးသော် လက်ဆောင် ပေးသွားခဲ့လေသည်။ အင်္ဂလိပ်များသည် ဖဲကစားနည်းကိုပါ ဦးစွာ ပထမ သံတော်ဦးတင်လျှောက်ထား၍ သင်ပြပေးသွားခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဖဲကစားနည်းအတတ်ပညာကို အစပျိုးသောသမိုင်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံ၌ နန်းတွင်းမှ စသည်ဟု ပြော၍ ရစကောင်းပေသည်။

ဖဲကစားနည်းတွင် တစ်ကိုနှစ်ကိုင်၍ အစဉ်အတိုင်း ဂဏန်း ကြီးရာက နိုင်ပေသည်။ သို့သော်လည်း ၉ ဂဏန်းကိုမူ ၁၀ ဂဏန်းက မနိုင်ချေ။ ၁၀ မှာ အရှုံးကြီးရှုံး၍ (ဘူ)ဟု ခေါ်ကြောင်း မင်းတရားကြီးအား လျှောက်ထားသင်ပြပေးသွားသည်။

ထို့ပြင် ထို ၉ ဂဏန်းကို (ကုလား ၃ ကောင်)ကိုင်၍ ယင်းကုလား ၃ ကောင်အား (တစ်သုံးလုံး)က နိုင်ပါကြောင်း သံတော်ဦး တင်သွားကြလေ၏။ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးလည်း စာနှင့်ပင် ရေးမှတ်သားစေခဲ့ပြီး စိတ်ထဲတွင် စနောင့်စနင်း ပြစ်ရှာ နေခဲ့သည်။

ကြီးသော ဂဏန်း ၉ ကို ကုလား ၃ ကောင်က နိုင်သည် ဆိုသောအရာကို သဘောမတွေ့ဘဲ စိတ်မချမ်းစရာပင် ပြစ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဦးဘိုးလှိုင်ကို အမြန်ခေါ်၍ မေးမြန်းတော်မူရပြန်လေ၏။

မင်းတုန်းမင်း ။ ။ “မောင်မင်း ဒီ ၉ မီး ဖဲကစားနည်းကို လေ့လာ
စမ်းပါ။ ၉ ကို ကုလားကနိုင်တယ်ဆိုတာ ငါ
စိတ်မချမ်းသာဘူး။ မောင်မင်းတွေ့ကြည့်စမ်း”

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “သည်ဟာဖြင့် ကုလားကို ဘယ်ဟာက နိုင်သလဲ
ဆိုတာ အရှင်မင်းကြီး မေးတော်မူလိုက်ဘူးလား
ဘုရား”

မင်းတုန်းမင်း ။ ။ “ကုလားကိုတော့ တစ်သုံးလုံးက နိုင်တယ်လို့
သံတော်ဦးတင်သွားတယ်မောင်မင်း၊ ငါမှတ်သား
ထားတယ်”

ထိုအခါ ဦးဘိုးလှိုင်သည် တောက်ပသောမျက်လုံးအစုံ၊ ရွှင်ပြုံး
သော မျက်နှာဖြင့် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးအားကြည့်၍ လျှောက်တော်
မူသည်မှာ ...

“သည်လိုဆို စိုးရိမ်တော်မူပါနဲ့ဘုရား ... အဲဒီတစ်သုံးလုံး
ပေါင်းလိုက်ရင် ၃ ဂဏန်းရပါသည်။ (သုံး) ဆိုသည်မှာ
အင်္ဂါနံပါတ်။ အရှင်မင်းကြီးဟာ အင်္ဂါသားဖြစ်သည့်အတွက်
ကုလားကို မုချနိုင်ပါတယ်ဘုရား”

ဤသို့ ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင် လျှောက်တင်လေမှ မင်းတုန်း
မင်းကြီး မျက်နှာမှာ ရွှင်ကြည်လျက် နေသားတကျ ပြန်ဖြစ်လေ၏။

ဦးဘိုးလှိုင်ကိုလည်း ဆုလာဘ်များစွာ ပေးသနားတော်မူလေ၏။ သို့ရာတွင် အင်္ဂလိပ်များ လက်ဆောင်ပေးသွားခဲ့သော ဖဲထုပ်မှာ နန်းတော်အတွင်းဝယ် လွန်စွာဂြိုဟ်မွေ့နေပေတော့သည်။

သားတော် သမီးတော်များသည် ၉ မီး ဖဲကိုသာ ကစားနေကြသဖြင့် တမ်းတမ်းစွဲဖြစ်လျက် အချိန်မီညီလာခံသို့ မဝင်လာနိုင်ဘဲ ရှိကြကုန်လေ၏။ ထိုအရေးကြောင့် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး စိတ်နှလုံး မသာမယာဖြစ်လေသဖြင့် ဦးဘိုးလှိုင်အား ခေါ်ယူဆွေးနွေးရာ ဦးဘိုးလှိုင်က “ဖဲကစားဥပဒေ” ထုတ်ပြန်၍ တားမြစ်ပိတ်ပင်တော်မူပါရန် အကြံပေး သံတော်ဦးတင်လျှောက်ခဲ့သည်။

ထိုမှစ၍ အစသည်လည်း နန်းတွင်းမှ စတင်ခဲ့ပြီးလျှင် ဖဲ (လောင်းကစား) ဥပဒေမှာလည်း နန်းတွင်းမှပင် ဦးစွာထုတ်ဆင့် တားမြစ် ရပေတော့သည်။ ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်နှင့် ပတ်သက်၍ ဘုံကျော်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အမြဲတမ်းနိမိတ်ကောက်ယူ၍ မိန့်တော်မူလေ့ရှိသည်။

(ယောယိမ်းလိုက်၊ ဘသားယိမ်းလိုက်) ဟူသော သံချပ်ထိုးသံများ ကလေးလူကြီး ပါးစပ်ဖျား၌ ဆိုကြသည်ကို ကြားရလျှင် ဆရာတော်ကြီးက ...

“ဘိုးလှိုင် ရာထူးက ပြုတ်ပြန်ပြီထင်တယ်”

ဟု မိန့်တော်မူရာ၊ အကယ်ပင် ဦးဘိုးလှိုင်မှာ မင်းတရားကြီး အမျက်ရှုသဖြင့် အရာကျ ရာထူးချခံထားရသည်သာဖြစ်သည်။ ထို့အတူ ... (ယော ... ယောနိပ်ပါပေ၊ ဘသားနိပ်ပါပေ) ဟူသော သံချပ်သံများ ကြားရပြန်လေလျှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး က ...

“တဲ့ ... ဘိုးလှိုင်တစ်ယောက် ရာထူးပြန်ရပြီထင်တယ်”

ဟု မိန့်တော်မူသည့်အတိုင်း ဦးဘိုးလှိုင် ရာထူးပြန်ရသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဦးဘိုးလှိုင်ကား ... ပညာရဲရင့်သဖြင့် ပွဲလည်တင့်သူပင် ဖြစ်ပေတော့သည်။

သယံဇာတ မူးယစ်ခြင်းနှင့် နန်းတွင်းပြဿနာ

သက္ကရာဇ် ၁၂၃၃-ခုနှစ်မှာ ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင်မည့်နှစ် ဖြစ်သောကြောင့် မင်းတုန်းမင်းကြီးနှင့်တကွ နန်းတွင်း၌ အမှုထမ်း အားလုံး သာသနာရေးကိစ္စတို့ဖြင့် အလုပ်များလျက်ရှိကြသည်။ ထိုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလ၌ မင်းတုန်းမင်းကြီးသည် ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်အား စလင်းမြို့သို့ စေလွှတ်တော်မူပြီး၊ ပုဂံပြည်ရှိ ကျော်စွာမင်း တည်ထားခဲ့သည့် ဘုရားတစ်ဆူကို ပြင်ဆင်ရန် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဦးဘိုးလှိုင် စလင်းသို့ပင် မရောက်ဘဲ မြင်းခြံ ၌ပင် မင်းတုန်းမင်းကြီး အမျက်တော်ရှုသဖြင့် ပြည်တော်ပြန်ခဲ့ရကာ အချုပ်ကျခဲ့ ပြန်လေသည်။

ထိုပြဿနာကို အစပျိုးသူမှာ တောင်ထားဝယ်ဗိုလ်(အောင်မြင့်) ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုအကြောင်းကို မှော်ဘီဆရာသိန်းကြီး၏ ပါးစပ် ရာဇဝင်၌ ဤသို့ဖော်ပြထားကြောင်း တွေ့နိုင်သည်။

“ရွှေပြည်ဝန်ကြီး ဦးဘိုးလှိုင်သည် မြင်းမြို့သို့ ရောက်သော အခါ ပညာသည်အချင်းချင်း စကားစပ်လျှင်းမိသည်နှင့် ဆွေးနွေး ကြရာ (သဗျစ်ရည်သည် ဆေးခါးကြီးရည်နှင့်တူကြောင်း၊ ဆေးအဖြစ် အနည်းငယ်သောက်သော် အပြစ်မရှိကြောင်း ... သို့သော် များစွာသောက်သုံးပါက မူးယစ်စေသောကြောင့် အပြစ်တောင်းကြောင်း) စသည်ဖြင့် ပြောကြားသည်။

ထိုစကားမှာ အထောက်တော်တောင်ထားဝယ်ဗိုလ်၏နားသို့ ပေါက်ကြားသွားလေ၏။ ထိုအခါ စကားအချိတ်အဆက် အနက် အဓိပ္ပာယ်တို့ကို ဘာမျှသိဟန်မတူသော တောင်ထားဝယ်ဗိုလ်သည် နေပြည်တော်ရှိ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးအား အကြောင်းစုံ တင် လျှောက်လေတော့သည်။ ထို့ကြောင့် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးက ဦးဘိုးလှိုင်အား ချက်ချင်းနေပြည်တော်သို့ ဆင့်ခေါ်၍ စစ်မေးလေ သည်။

ဦးဘိုးလှိုင်လည်း မကွယ်မဝှက်၊ ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာကို အစစ်မေး ခံလေသည်။

“မှန်လှပါတဲ့ရား၊ သဗျစ်ရည်သည်၊ အနောက်နိုင်ငံဆေးကျမ်း အလိုအားဖြင့် ဆေးခါးကြီးရည် ဖြစ်ပါသည်။ အသင့်အတင့် သောက် သုံးပါက လေကို နိုင်ပါသည်။ ရင်ချောင်ပါသည်။ စားသောက်၍ မြန်ယှက်ပါသည်။ လွန်စွာသောက်လျှင် မူးစေတတ်ပါသည်”

ဟူ၍ တင်လျှောက်လေ၏။ ထိုအခါ မင်းတုန်းမင်းတရား ကြီးက ...

“ထိုးလှိုင်၊ မောင်မင်းသည်ပညာရှိဖြစ်သောကြောင့် ပြောဖွယ် မရှိ၊ သို့သော် ... နိုင်ငံတွင်းရှိ ကျွန်တော်မျိုးတို့သည် မောင်မင်းလို ပညာရှိမဟုတ်။ ရွှေပြည်ဝန်ကြီးက အရက် ဗျစ်ရည်(ဝိုင်) သောက် လျှင် အပြစ်မရှိဘူးတဲ့ဟေ့ဟု ၎င်းတို့လိုရာ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ပါက တစ်နိုင်လုံးသောက်စား၍ အပါယ်သို့သွားရာလမ်းကို ဖောက်ပေး သည်နှင့် မတူပေဘူးလား”

ဟု အမိန့်ရှိပြီးသော် ရွှေပြည်ဝန်ကြီး ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်အား အရာမှနှုတ်၍ အမရပူရတွင် အကျယ်ချုပ်နှင့် ထားစေပြန်လေ၏။

မြန်မာမင်းများ အုပ်ချုပ်ပုံစာတမ်းတွင် ဤအရေးကို(အတွင်းဝန် ယောမြို့စားအရာမှ ကျသည်မှာလည်း ထောက်လှမ်းသူ၏ စကား အရပင်ကျရခြင်းဖြစ်သည်။ ဦးဘိုးလှိုင်သည် ကိုယ်တိုင်အရက်သောက်

သည့်အပြင်၊ မူးယစ်အောင် များစွာမသောက်လျှင် အပြစ်မရှိဟု အခြားသူများလည်း ပြောကြားသည့်အတွက်ဖြစ်သည်)ဟု ဖော်ပြပြီး ရှင်ဘုရင်က စစ်ဆေးသည့်အခါတွင်လည်း အောက်ပါအတိုင်း တင်လျှောက်လေသည်။

“ဘုရားဟောရင်း ပါဠိတော်မှာ (ဘာဝိတံဝါဗဟုလိဂတံဝါ) ပါသည်ကိုထောက်၍ ပွားများစွာ၊ အကြိမ်များစွာသောက်၍ မူးယစ်မှသာ အပြစ်ရှိကြောင်း၊ သုရာမေရယမှာ ကမ္မပထမပါ။ သုရာမေရယမှုကို ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ သိက္ခာပုဒ်အတွင်း ထည့်သွင်းကောက်ယူရကြောင်း၊ ဆေးနှင့်ရော၍သောက်လျှင် ဆေးအပြစ်မျှတရုံသောက်လျှင် အပြစ်မရှိကြောင်း” တင်လျှောက်သည်။

ဤပြဿနာအရေးကြောင့် မင်းတုန်းမင်းကြီး စိတ်ခုတော်မူ၍ ၆ လ ကြာမျှ အရာမှ ချထားတော်မူခဲ့သည်။ အထက်ပြန်မာပြည် ဂေဇက်တီးယားတွင် သမိုင်းတင် မှတ်တမ်းရေးခဲ့သည်မှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။

“ယောအတွင်းဝန် မန္တလေးမှ ထွက်ပြီဆိုသည်နှင့် ရန်သူတို့သည် မင်းတုန်းမင်းကြီးအား တုန်းချောစတားဆိုကြတုန်လေ၏။ ယောအတွင်းဝန်သည် အရက်သောက်လျှင် အပြစ်မရှိဟု ပြောလေ့ရှိကြောင်း၊ ၎င်းကိုယ်တိုင်

လည်း အရက်သောက်ကြောင်း၊ မူးယစ်လာသောအခါ
တွင်လည်း ဘုရင်မင်းမြတ်အား ဆန့်ကျင်သောစကား
တို့ကို ပြောကြားကြောင်း။

စသည်ဖြင့် ဆိုကြသည်။ မင်းတုန်းမင်းကြီး လွန်စွာ
အချက်ထွက်သည်နှင့် အမြောက်ဝန်မတာမင်းခေါင်
နော်ရထာကို စေလွှတ်၍ ယောအတွင်းဝန်ကို ဖမ်းဆီး
စေသည်။ ဖမ်းဆီးရာအရပ်မှာ မြင်းခြံမြို့ဖြစ်၍ ၎င်းမြို့မှ
မန္တလေးသို့ အချုပ်နှင့်ခေါ်ဆောင်လာရသည်။ မင်းတရား
ကြီးသည် မှုခင်းကို မည်သို့မျှ စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းမပြုဘဲ
ယောအတွင်းဝန်အား ရာထူးမှ ချထားပြီးလျှင် အမရ
ပူရတွင် အတန်ကြာသည်အထိ အကျယ်နှင့် ထားရှိသည်။

နောင်သောအခါ မင်းကြီးသည် စွပ်စွဲချက်ကို မမှန်
ကြောင်း ကြာသိလေသော် နောင်တရပြီးလျှင် ယောမင်းကြီး
ဦးဘိုးလှိုင်အား မူလနေရာတွင် ရွှေပြည်ဝန်အဖြစ်ဖြင့်
ပြန်လည်ထားပို့ခဲ့သည်။

သေရည်အရက်သောက်စားခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ “မူးအောင်
မသောက်လျှင် အပြစ်မရှိ” ဆိုသည့်စကား အယူအဆကို ယော
မင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်ထက် မြင်းထန်စွာ လက်ခံသော ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ

စံကျောင်းဆရာတော်နှင့် ဆူးခါးဆရာတော် ဦးတေ့နှောင်တို့ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုဆရာတော်များမှာ သောက်စားမှုယစ်၍ အိပ်နေလျှင် (ကမ္မပထမြောက်)တု အယူရှိကြသည်။

တစ်ခါသော် ... ကင်းဝန်မင်းကြီး ဦးကောင်းသည် မိမိ အိမ်တော်သို့ သံဃာတော်များကို ပင့်ဖိတ်၍ ဆွမ်းလုပ်ကျွေးလေ သည်။ ကင်းဝန်မင်းကြီး အိမ်တော်သို့ ဆွမ်းစားရန် ဆူးခါးဆရာတော် ဦးတေ့နှောင်တို့အဖွဲ့ပါ ပါလာလေသည်။ ထိုအခါ ကင်းဝန်မင်းကြီးက ကြိုတင်၍ ဆရာတော်များအား လျှောက်ထားသည်မှာ ...

“ယနေ့ ဆရာတော်ဘုရားများ တပည့်တော်၏ ဆွမ်းစား၌ (သုရာပါန)မှလွဲ၍ ဓမ္မခန္ဓာပေါင်း (ရ၃၉၉၉)ကို ကြိုက်ရာဆွေးနွေး နိုင်ပါသည်ဘုရား။ သုရာပါန ဓမ္မခန္ဓာကို တပည့်တော်အိမ်ပေါ်တွင် မဆွေးနွေးစေချင်ကြောင်းပါဘုရား”

ကင်းဝန်မင်းကြီး ဦးကောင်းသည် အရက်သေစာ သောက်စား ခြင်းကို လွန်စွာစက်ဆုပ်မုန်းတီးသော မင်းကြီးတစ်ဦးဖြစ်ပေသည်။ စံကျောင်းဆရာတော်နှင့် သင်္ဂီလဆရာတော်ကြီးတို့နှစ်ဦး အရက် သေရည် သောက်စားခြင်း အကျိုးအပြစ် အယူအဆမှာလည်း တစ်ပါးနှင့်တစ်ပါး မတူညီကြပေ။

စစ်ကိုင်းခရိုင် စာရေးရွာဇာတိဖြစ်သော စာပေဝါသနာပါသူ

ဦးတင်သည် ရံပန်ရံခါ နေပြည်တော်သို့ ကူးလာကာ မန္တလေးမြို့
မြောက်ပြင်တွင် နေတော်မူသည့် စံကျောင်းဆရာတော်ထံသို့ စာပေ
ပရိယတ္တိများ ဆွေးနွေးခြင်းပြုလေ၏။ ဦးတင်မှာ ထန်းရေ၊ အရက်
သောက်ခြင်း၌ ဝါသနာထုံသူလည်းဖြစ်သည်။

“မောင်တင်ရေ ... ထန်းရေအရက်သောက်ပြီး ကာယကံ၊
ဝစိကံ မကျူးလွန်ရင် ကမ္မပတမမြောက်ဘူးကွ ... မစင်စားပြီး
အိပ်နေသလို မတင့်တယ်တာဘဲရှိတယ်”

ဦးတင်သည် စံကျောင်းဆရာတော်၏ မိန့်ကြားချက်ကို အရိုး
စွဲအောင် မှတ်သားထားလေသည်။ စာပေဆွေးနွေးပွဲပြီးနောက်
စစ်ကိုင်းဘက်သို့ အပြန်၌ ဦးတင်သည် သင်္ဂဇာဆရာတော်ကြီး၏
ကျောင်းအနီးမှ ဖြတ်လာရာ ... ဆရာတော်ကိုမြင်သဖြင့် ဝင်ရောက်
ဦးချလျက် သံသယကင်းရှင်းအောင် သေရည်သေရက် သောက်စား
ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စံကျောင်းဆရာတော်ဟောပြောချက်ကို ထပ်မံ
တင်လျှောက်ပြန်လေသည်။

“ဆရာတော်ဘုရား ... စံကျောင်းဆရာတော်က ထန်းရည်
အရက်သောက်စားပြီး ကာယကံ၊ ဝစိကံ၊ မကျူးလွန်လျှင် ကမ္မပထမ
မြောက်လို့ မိန့်တော်မူလိုက်ပါတယ်ဘုရား။ တမည့်တော် အသောက်
ဝါသနာပါမှန်းသိလို့ မိန့်ကြားတော်မူလေရောသလားလို့ သံသယ

ဖြစ်မိပါတယ်ဘုရား”

ယင်းသို့ ဦးတင်လျှောက်ထားလေရာ ... ပုံတိုပတ်စ
ပြောလေ့ရှိသော ဆရာတော်ဖြစ်သည့်အတိုင်း သင်္ဂီတဆရာတော်
ကြီးက မိန့်တော်မူသည်မှာ ...

“မောင်တင်ရေ ... ငါတစ်ခုပြောပြဦးမယ်၊ တစ်ခါ
တုန်းက အညာသားတစ်ယောက်ဟာ အောက်ပြည်အောက်
ရွာကို စာရင်းငှား သွားလုပ်သတဲ့ကွယ်။ စာရင်းခိုင်မှာ ကျွဲ
အကောင် ၆၀ ရှိလေရဲ့။ ညနေ ကျွဲကျောင်းလို့ ပြန်လာရင်
(ဟေ့ အညာသား ... ခိုင်လေးကို တိုင်ချည်ပြီးပြီလား)လို့
မေးသတဲ့။

စာရင်းခိုင်က ခိုင်လေးလို့ခေါ်တဲ့ကျွဲကို ညနေတိုင်း
မေးလေ့ မေးထရှိနေလေတော့ အညာသားစိတ်ထဲမှာ
သံသယဝင်လာတယ်၊ ကျွဲအကောင် ၆၀ ရှိတဲ့အထဲက
ခိုင်လေးကိုချည်း ချည်တိုင်မှာ ချည်ပြီးပြီလားလို့ ဘာလို့များ
မေးနေတာလဲ အကြောင်းသိရအောင် စုံစမ်းဦးမှ ... လို့
စိတ်ထဲကစဉ်းစားရင်း။

နောက် ၂ လ၊ ၃ လကြာတဲ့အခါမှာ အညာသားစာရင်း
ငှားက ခင်ဗျားမှာ ကျွဲတွေ အကောင် ၆၀ လောက်ရှိတဲ့

အထဲက (ဗိုင်လေး)တစ်ကောင်ထဲ ခွဲအချည်ရှိတာ ဘာကြောင့်
 လဲဗျာ လို့မေးလိုက်သတဲ့။ သည်တော့ စာရင်းခိုင်က (ဟဲ့...
 အညာသားရဲ့ အ..လဲ အပါနဲ့။ (ဗိုင်လေး)ကို မချည်ထားရင်
 ကျန်တဲ့ ကျွဲ ၅၉ ကောင်ဟာ ဘယ်ကောင်းကောင်းအိပ်ရ
 ပါတော့မလဲ။ ဗိုင်လေးဟာ ကျွဲပေါက်ဆိုးကလေးရယ်)လို့
 ပြန်၍ပြောလိုက်သတဲ့။

အဲ့ဒီအဘောမျိုးပဲ မောင်တင်ရေ။ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်
 မြတ်ကြီးက အခြားကုသိုလ်တရားများကို (အာရတိဝိရတိ
 ပါပါ)လို့ ပါပါထဲကို အားလုံးထည့်လိုက်တယ် ... ဗိုင်လေးနဲ့
 တူတဲ့ ထန်းရည်၊ အရက်ကိုတော့ (မဖွဲ့ပါနုစသံယမော)လို့
 သီးခြားဟောတော်မူခဲ့တယ်။

ထန်းရည် အရက်သောက်လိုက်ပြီဆိုရင် အမိ၊ အဘ
 ဆရာသမားမရှောင် မရိုမသေ မလေးမစားပြု မှားတတ်
 ကြတယ်။ သူ့ရာမေရယကံထိုက်တယ်မောင်တင်ရေ...”

ဟု သင်္ဃာဆရာတော်ကြီးကဟောကြားတော်မူရာ ဦးတင်
 လည်း အကျွတ်တရားရ၍ (ထန်းရည်အရက်ကို ပါဏုပေတံ
 လျှူပါပြီဘုရား)ဟု ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ လျှူပြီးနောက် စစ်ကိုင်း
 ဘက်သို့ ကူးသွားလေသည်။

စံကျောင်းဆရာတော်ဘုရားသည် ထိုအယူရှိတော်မူသည့် အတိုင်း တပည့်လယ်တီဆရာတော်ကလည်း ထိုအတိုင်းပင် ဆုံးဖြတ်၍ (ပရမတ္ထဒီပနီ)တွင် ရေးသားပြုစုရာ၊ လယ်တီဆရာတော်၏ ပရမတ္ထဒီပနီကျမ်းကို ကိုးကား၍ ရေးသားခဲ့ပေသည်။

ဤကဲ့သို့သော အငြင်းအခုံမျိုးမှာ တောင်ငူမှ စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ ထန်းရည်၊ အရက်သောက်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အပြစ်မရှိဟု အဆုံးအဖြတ် ပြုမိသောကြောင့် ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်အား ရာထူးမှချ၍ အမရပူရသို့ အကျယ်ချုပ်နှင့် နေထိုင်စဉ် ဦးဘိုးလှိုင်သည် ပထမခင်မကန်ဆရာတော် ဦးပြားထံ နံနက်တိုင်း ဆွမ်းတစ်အုပ်ကျို၍ လှူဒါန်းလေသည်။ တစ်နေ့သောအခါ ခင်မကန်ဆရာတော်ဘုရားက

“ဟဲ့ ... ဘိုးလှိုင်၊ အမရပူရမှာ သင်ဘာလုပ်နေသလဲ၊ နန်းတော်ကို မပြန်ရသေးဘူးလား” ဟူ၍ မေးမြန်းတော်မူလေရာ၊ တပည့်ရင်း (ဒုတိယ ခင်မကန်ဆရာတော်ဖြစ်လာမည့် ဦးခါးက) ဦးဘိုးလှိုင်၏ အဖြစ်အပျက်ကို ကုန်စင်အောင်လျှောက်တင်ပြလေ၏။

ဦးဘိုးလှိုင်အကြောင်းကို ကြားသိရသော ခင်မကန်ဆရာတော်ကြီးမှာ များစွာစိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်တော်မူ၍ တစ်နေ့သောအခါ တွင် ဆွမ်းစားပြီးချိန်၌ သာမဏေတစ်ပါးကို အဖော်ခေါ်ဆောင်လျက်

နန်းတော်သို့ ဝင်ခဲ့လေသည်။ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် မည်သည့် အခါမျှ နန်းတော်သို့ မလာရောက်ပူးသော ဆရာတော်ကြီးကို တွေ့မြင် လေသဖြင့် အကြောင်းထူးအံ့ဟု ယူဆကာ ကိုယ်တိုင်ပင် နေရာ ထိုင်ခင်းပေးခြင်း၊ ရေကပ်ခြင်းအမှုတို့ကို ပြုလုပ်တော်မူလေသည်။

“တပည့်တော်အား ဆိုဆုံးမစရာရှိပါက မိန့်ကြားဆုံးမတော် မူပါဘုရား”

ဟု မင်းတုန်းမင်းကြီး လျှောက်ထားတော်မူလေရာ ... ဆရာတော်ကြီးလည်း (ကာမာဝစရ) အကျိုးတရားကို ဟောတော် မူလေသည်။

“ကာမာဝစရ ... အကျိုးထူးတရားတာ ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်ထက် အကာတော် ရေမြေရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ခဲ့ မှာမို့ စဉ်းစားကြည့်ပေါ့။ တောင်ထားဝယ်ဗိုလ် လျှောက် တင် ဝတားကို အကာတော် လုံးစေ့ပတ်စေ့ နားလည် ခြင်းတာ တောင်ထားဝယ် ဗိုလ်ကာမာဝစရ တုသိုလ် ကောင်းတယ်လို့ မှတ်ပါ။ ကမာဝစရ တုသိုလ်ညံ့သူ ကတော့ ဆေးခါးကြီးရေကို သဗျစ်အရက်ဖြစ်အောင် ပြောရအောင် ကြံကြိုက်လာရတယ်”

ခင်မကန်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဦးဘိုးလှိုင်အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဆင်ဂွေ့ရှန်ရှောင် မိန့်ကြားတော်မူပြီးနောက် ကျောင်းဆိုး ပြန်ကြွခဲ့လေ၏။

ဤသောအခါတွင်မှ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် ဦးဘိုးလှိုင် အား ရာထူးချထားခဲ့ခြင်းကို သတိရလာတော်မူပြီး၊ မကြာမီ သံတော် ဆင့်တစ်ယောက်အား ဦးဘိုးလှိုင်ထံသို့ စေလွှတ်လေသည်။ ဦးဘိုး လှိုင်ရောက်လာလေလျှင် မူလရာထူး အဆောင်အယောင်အတိုင်း ပြန်လည်ချီးမြှောက်ခြင်း ပြုပြန်လေသည်။

အင်္ဂလိပ်တို့အကြံနှင့် ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်၏ဉာဏ်

ဤအကြောင်းအရာတို့မှာ ကင်းဝန်မင်းကြီးအား သံရာထူးဖြင့် အင်္ဂလန်ပြည်၊ ပြင်သစ်တို့သို့ ဦးဆောင်စေလွှတ်ပြီး ပြန်လာရာ၊ မိမိသဘောအားဖြင့် သတ္တုတွင်းထွက် သယံဇာတတူးဖော်ရေးစာချုပ် ပဋိညာဉ်ထားခဲ့သောကြောင့် ပြင်သစ်တို့စာချုပ်ရန် မြန်မာပြည်သို့ ရောက်လာခဲ့ကြသည်။ ဗဟိုမြားထွက်ရှိရာဒေသအား မင်းတုန်းမင်းကြီး စာချုပ်၍ လုပ်ကိုင်ခွင့် မပေးလိုသောကြောင့် ဦးဘိုးလှိုင်အား ပျက်ပြယ်သွားစေရန် ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့သည်။

ဤစာချုပ်ပြဿနာရှင်းပြီး များမကြာမီတွင် အင်္ဂလိပ်တို့က မြန်မာပိုင်နက်အား သိမ်းပိုက်လိုခြင်းအလို့ငှာ အကြောင်းအမျိုးမျိုး

ရှာခဲ့ကြတော့သည်။ ဤအကြောင်းကို အထက်ဗမာပြည်က မေဇက် တီးယားတွင် ဖော်ပြပါရှိခြင်း မရှိသော်လည်း အချို့သော ရာဇဝင် ကျမ်းတို့၌ ဖော်ပြပါရှိလေသဖြင့် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးနှင့် ယော မင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်တို့ နန်းတွင်းအရေးတော်ပုံ ပြဿနာတို့အား စုံလင်စေခြင်းအလို့ငှာ ဖော်ပြပေးခြင်းဖြစ်သည်။”

နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှ ဧကရိဘုရင်မကြီးထံမှ မြမန်းစကြာသင်္ဘော တစ်စင်းနှင့်အတူ အရာရှိတစ်ယောက်ကို မင်းတုန်းမင်းကြီးထံတော်သို့ ပို့လွှတ်လိုက်သည်။ ယင်းတို့၏ အစီစဉ်ကား ... မြမန်းစကြာ သင်္ဘောအား မင်းတုန်းမင်းကြီးသို့ ဆက်သစေပြီး ယင်းသင်္ဘောကို စီးနင်းကြည့်ရန် သင်္ဘောပေါ်အရောက် ပင့်ခေါ်၍ ဘုရင် သင်္ဘောပေါ် ရောက်သည်နှင့် မြမန်းစကြာသင်္ဘောအား အပြင်းခုတ်မောင်းစေကာ ဗြိတိသျှပိုင်နက်မှ အင်္ဂလန်အရောက်ဆောင်ကြည်းရန်ဖြစ်သည်။

တာဝန်ပေးအပ်ခံရသော အရာရှိကို မြန်မာတို့က နောင်တွင် (မဆုတ်မင်းကြီး)ဟု ခေါ်၏။ မဆုတ်မင်းကြီးဆိုသည်မှာ မဆုတ်မနစ် စတမ်း မင်းတုန်းမင်းကြီးအား ဧကရိမကြီးထံ အရယူဆောင်ကြဉ်း ရမည့် မင်းကြီးဟု ဆိုလိုသည်။ မြမန်းစကြာသင်္ဘောကို ဗန်းပြု၍ မင်းတုန်းမင်းကြီးအား အပါဆောင်ယူရန် ကြိုးစားခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ထိုအကြောင်းကို အူထောက်တော်များထံမှ မင်းတရားကြီး

သိတော်မူလေလျှင် စိတ်နှလုံးနောက်ကျိလျက် ကြံရာမရပြစ်လေသည်။
 နန်းတွင်းအဆောင်အသီးသီး၌လည်း ဤသတင်းမှာ တစ်ခဏချင်း
 ပျံ့နှံ့သွားခဲ့၏။ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး စိတ်တော်ညစ်နွမ်း၊ ဦးနှောက်
 ရှုပ်၍ တပိုင်ပိုင်တထွေထွေ ပြစ်နေသည်ကို စကြာဒေဝီ မိဖုရားခေါင်
 ကြီးသိတော်လေသော် ...

“သားတော်ဘိုးလှိုင်ကို ခေါ်ယူတိုင်ပင်တော်မူပါဘုရား”

ဟု လျှောက်တင်ရာ၊ ဤအချိန်မှာလည်း ယောမြို့စားအတွင်း
 ဝန် ဦးဘိုးလှိုင်မှာ ရာထူးပြုတ်၍ အမရပူရမြို့သို့ ပို့ထားခြင်းနှင့်
 ကြံကြိုက်နေပြန်၍ အကြံရခက်နေလေ၏။ မင်းတုန်းမင်းကြီးလည်း
 နောက်ဆုံးတွင် သံတော်ဆင့်တစ်ယောက်အား အလျင်အမြန်ပင်
 ဦးဘိုးလှိုင်ထံ စေလွှတ်ခေါ်ယူခဲ့လေသည်။

ဦးဘိုးလှိုင်ရောက်လာသောအခါ အကြောင်းကိစ္စကို မင်းတရား
 ကြီးက ဖွင့်ဟမိန့်ကြားလျက် တိုင်ပင်တော်မူရာ ...

“စိုးရိမ်တော်မမူပါနှင့်၊ ဤကိစ္စအား ငလှိုင် ပြီးပြတ်အောင်
 ဆောင်ရွက်တော်မူပါမည်ဘုရား”

ဤသို့ သံတော်ဦးတင်ပြီးလေလျှင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး
 လည်း ဝမ်းမြောက်ကျေနပ်တော်မူ၍ ဦးဘိုးလှိုင်အား ရာထူးအဆောင်
 အယောင်များကို ပြန်လည်အပ်နှင်းတော်မူလေ၏။ နောက်တစ်နေ့

နံနက်သို့ ရောက်သောအခါ ... ဦးဘိုးလှိုင်သည် မဆုတ် ကြီးနန်းတော်သို့ ဝင်ရန် ၎င်း၏ စစ်သား ၁၀ ယောက်၊ မြန်မာရဲမက် ၁၀ ယောက်၊ ဆင်တပ်မှ ဆင် ၁၀ စီး၊ မြင်းတပ်မှ မြင်းစီးသူရဲကောင်း ၁၀ ယောက်တို့ကို စီစဉ်လျက် မဆုတ်မင်းကြီးအား ကြိုဆိုလေ၏။

ကေရိဘုရင်မကြီးထံမှ မဆုတ်မင်းကြီးကို မလှုပ်နိုင်အောင် ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်၊ ခြေလျှင်တပ်တို့နှင့် ပိတ်ညှပ်၍ မင်းတုန်းမင်းကြီးရှေ့တော်မှောက်သို့ အရောက် ခေါ်ဆောင်တော် မူခဲ့လေ၏။ ဦးဘိုးလှိုင်သည် မင်းတုန်းမင်းကြီးနှင့် ခွဲခြားမရအောင် တူလှသော စားတော်ဝန် ဦးခဲအား ဘောင်း၊ နားဇောင်း၊ မင်းဝတ်တန်ဆာတို့ကို ဝတ်စားဆင်ယင်စေပြီး မင်းတုန်းမင်းကြီး ထွက်တော်မူဟန်နှင့် မြေနန်းတော်၌ နေလေ၏။

ထိုအခါ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးကို မမြင်ဘူးသော မဆုတ်မင်းကြီးသည် စားတော်ဝန်ဦးခဲအား အကယ်ပင် ဘုရင်မင်းတရားကြီးထင်မှတ်၍ အရိုအသေပေးလေ၏။ ဦးဘိုးလှိုင်က ဤသည်မှာ ဘုရင်မဟုတ်သေးကြောင်း၊ ဘုရင်၏ စားတော်ဝန်မျှသာဖြစ်ကြောင်း ပြောပြရာမှ မဆုတ်မင်းကြီး အရှက်တော် ရသွားလေသည်။

ထို့နောက်တွင်မှ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် စင်္ကြာဒေဝီ

မိဖုရားခေါင်ကြီးနှင့်အတူ ထွက်ခံတော်မူရာ၊ ဝဲယာဆိုင်းများက ထွက်စည်တီးပေးရလေ၏။ မင်းနှစ်ပါးသည် သိတာသနပလ္လင်ပေါ်မှ မဆုတ်မင်းကြီးအား ဧည့်ခံစကား မြွက်ကြားတော်မူလေ၏။

“အစ်မတော် ဧကရီဘုရင်မကြီး ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်း၍ သက်တော်ရာကျော်ရှည်စေကြောင်း ... နေ့တိုင်း မေတ္တာပို့သ ပါသည်။ စီးတော်မူရန် ပြမန်းစကြာသင်္ဘောဆက်သခြင်းကို ကျေးဇူး တင်စွာဖြင့် လက်ခံပါသည်။ အစ်မတော်သို့လည်း လက်ဆောင်ယက္ခာ များ ပြန်လည်ဆက်သပါသည်”

ဟု မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးက မိန့်ကြားရာ ... မဆုတ် မင်းကြီးသည် ဧကရီဘုရင်မကြီးထံမှ အမိန့်တော်ကို ပြန်လည် သံတော်ဦးတင်လေသည်။

“အရှင်မင်းတရားကြီးထံ ဆက်သသော ဤပြမန်းစကြာ သင်္ဘောကောင်းမွန်ကြောင်း ကျွန်တော်မျိုးကိုယ်တိုင် မောင်းနှင်ပြရ ပါမည်။ အရှင်မင်းတရားကြီး စီးနင်းကြည့်တော်မူပါရန် သင်္ဘော လက်သို့ ကြွတော်မူပါ ...”

ဟု သံတော်ဦးတင်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်က ကြားဖြတ်၍ မဆုတ်မင်းကြီးအား ပြောဆိုသည်မှာ...

“ကျွန်ုပ်တို့ ဘုရင်မင်းတရားကြီးသည် ကောင်းမွန်ကျန်းမာ

တော်မူပါ ... သမားတော်တူးရားများက လေစိမ်းပင် အတိုက်
မခံသင့် မြို့ပြင်မထွက်သင့်သေးကြောင်း ဆိုထား၍ သည်းခံတော်
မူပါ။ နောင်တွင်မှ မြမန်းစင်္ကြာသင်္ဘောကို စီးနင်းကြည့်တော်မူပါမည်
ကျန်းမာဖို့ရန် လွန်စွာအရေးကြီးချိန်ဖြစ်ပါသည်။”

ဦးဘိုးလှိုင် ဤသို့ဆိုသောအခါ အကြံစည်ရှိသော မဆုတ်
မင်းကြီးမှာ မျက်နှာအမူအယာ များစွာပျက်သွားလေသည်။ ဦးဘိုးလှိုင်
လည်း လိုရင်းကို ဆိုပြီးနောက် ညီလာခံကို ရုပ်သိမ်း၍ မင်းတုန်းမင်း
တရားကြီးလည်း ကျန်းမာရေးငဲ့ကွက်လျက် အတွင်းတော်သို့
ဝင်တော်မူပါရန် တင်လျှောက်လေသည်။

ထိုအခါ ဝင်စည်တီးလျက် ညီလာခံစဲလေ၏။

အကြံစည် မအောင်မြင်လေသော မဆုတ်မင်းကြီးလည်း
ဘိလပ်သို့ပြန်ရန် ပြင်ဆင်ရလေ၏။ ဧကရီဘုရင်မကြီးထံသို့ မဆုတ်
သော လုံ့လဖြင့် မြန်မာဘုရင်မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးအား အပါ
ဆောင်ကြဉ်းခဲ့ပါမည်ဟု ကတိပြုပြီးမှ ဘုရင်မပါဘဲ လက်ချည်းပလာ
ပြန်ရလေသောကြောင့် ထိုအရာရှိ မဆုတ်မင်းကြီးလည်း အရှက်
ရကာ ဘိလပ်သို့ မရောက်မီ ပင်လယ်တွင်းသို့ စုန်ဆင်း၍ မိမိ
ကိုယ်ကို အဆုံးစီရင်သွားရှာလေသည်။

ဤအကြိမ်တွင်လည်း ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်ပင် ဖြတ်ထိုး

ဉာဏ်ကောင်းကောင်းဖြင့် ပြဿနာကို ရှင်းလင်းပေါ်နိုင်ခဲ့ပြန်သည်။
များမကြာမီ၌ ထပ်မံ၍ အင်္ဂလိပ်တို့နှင့် စကျင်တောင် အရောင်း
အဝယ်ကိစ္စ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြန်သည်။

ဤပြဿနာပေါ်စဉ်ကလည်း ဦးဘိုးလှိုင်မှာ မင်းတုန်းမင်း
အပါးတွင် အခအစား မရှိ၊ ဘုရင်မင်းတရား မျက်တော်မူပြန်သဖြင့်
အမရပူရသို့ ရောက်နေချိန်ပင်ဖြစ်သည်။ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးနှင့်
ဦးဘိုးလှိုင်တို့မှာ ၆ ကြိမ်မျှ အမျက်တော်ရှု၍ ရာထူးချခံရခြင်း
ရှိခဲ့သည်ဟု ရာဇဝင်တွင် တွေ့ရသည်။ ဤစကျင်တောင်အရောင်း
အဝယ်ကိစ္စတွင်လည်း အင်္ဂလိပ်တို့က တမင်စစ်ဖြစ်ရန် ကြံရွယ်၍
အကောက်ဉာဏ်ဆင်၍ ဝယ်ယူလိုခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ပြဿနာကြီး
လွန်းလျှင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးမှာ ဦးဘိုးလှိုင်ကိုပင် အတွင်းတော်၌
တိုင်ပင်ပြုပြင်သဖြင့် ယခုအခါတွင်လည်း မင်းချင်းတို့ကို ဦးဘိုးလှိုင်
အား အခေါ်လွှတ်ရပြန်လေ၏။

အကြောင်းကိစ္စအလုံးပုံကို ဦးဘိုးလှိုင်အား မိန့်ကြားလိုက်
သည်နှင့် ယခင်နည်းအတိုင်းပင် မိမိဖြေရှင်းပေးမည်ဖြစ်၍ စိုးရိမ်
တော်မမူရန် သံတော်ဦးတင်လေ၏။

နောက်တစ်နေ့နံနက်၌ ဦးဘိုးလှိုင်သည် အင်္ဂလိပ်အဝယ်
တော်များအား ဇေတဝန်ဆောင်တွင် နေရာချထား၍ စကျင်တောင်

အရောင်းအဝယ်ကိစ္စကို ပြောဆိုကြသည်။

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “အဝယ်တော်များ စကျင်တောင်ကိစ္စကို တင်ပြ
ကြပါဦး”

အဝယ်တော် ။ ။ “အင်္ဂလန်နေပြည်တော်မှာ ကမ္ဘာ့ခေတ်မီနိုင်ငံ
ကြီးဖြစ်အောင် လမ်းများဖောက်လုပ်နေပါတယ်။
လမ်းခင်းကျောက်များလိုသဖြင့် စကျင်တောင်မှ
ကျောက်များကို ဝယ်ယူဖို့ ဧကရီဘုရင်မကြီး
အမိန့်တော်အတိုင်းအဝယ်လာပါတယ်”

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “စကျင်တောင်ကို ကျွန်ုပ်တို့ မရောင်းလိုပါဘူး။
ဧကရီဘုရင်မကြီး မြို့မလမ်းများကောင်းမွန်စွာ
ဖောက်လုပ်ပြင်ဆင်နိုင်ဖို့ လက်ဆောင်အဖြစ်ပေး
လိုပါတယ်”

အဝယ်တော် ။ ။ “ချစ်ကြည်ရေးအတွက် လက်ဆောင်ပေးမည်
ဆိုတာ ဝမ်းမြောက်ကျေးဇူးတင်ပါတယ်”

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “အိပေမဲ့ အဝယ်တော်တို့၊ မြန်မာစကားပုံမှာ
(အသွားရှိလျှင် အပြန်ရှိရပါတယ်) ... တစ်ခု
မေးပါရစေဦး။ ယခု ဧကရီဘုရင်မကြီး ပိုင်ဆိုင်
သော ဒဂုံမြို့မှာရှိသည့် သိဂုံတ္တရကုန်းတော်ဟာ

ဘာများထွက်ပါသလဲ”

အဝယ်တော် ။ ။ “သိင်္ဂုတ္တရကုန်းတော်မှာ မည်သည့်ဝတ္ထုပစ္စည်း
မျှ မထွက်ရှိပါ။ ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာလူမျိုးတို့၏
ဦးထိပ်ထားသော လေးဆူဓာတ်ပုံ ရွှေတိဂုံစေတီ
တော်ပဲရှိပါတယ်”

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “ကျွန်ုပ်တို့ စကျင်တောင်ကုန်းမှာ လမ်းခင်းစရာ
စကျင်ကျောက်များထွက်ပါတယ်။ ဧကရီမရဲ့
သိင်္ဂုတ္တရတောင်ကုန်းမှာ တစ်စုံတစ်ရာမျှ မထွက်
ပါ။ သို့သော် မြန်မာလူမျိုးတို့ ဆည်းကပ်
ကိုးကွယ်ရန် စေတီတော်မှာ ကျွန်ုပ်တို့အဖို့
လိုလားနှစ်သက်ဖွယ်ရာဖြစ်ပါဝမ်းသ်။ ဒါကြောင့်
ဝတ္ထုပစ္စည်းထွက်တဲ့ ကျွန်ုပ်တို့ စကျင်တောင်နဲ့
ဝတ္ထုပစ္စည်းမထွက်တဲ့ ဧကရီမကြီးရဲ့ သိင်္ဂုတ္တရ
တောင် ၊ လဲအလှယ်ပြုပါ ... ကျွန်ုပ်တို့အား
သိင်္ဂုတ္တရတောင်ကို လက်ဆောင်အဖြစ်ပေးပါ”

ထိုသို့ ဦးဘိုးလှိုင်တောင်းဆိုလိုက်သောအခါ အင်္ဂလိပ်အဝယ်
တော်တို့သည် မျက်နှာများအောက်သို့ ချလျက် အတန်ကြာသည်
အထိ စဉ်းစားနေကြကုန်လေ၏။ ပြီးမှ

“ဤအရေးသည် ကျွန်ုပ်တို့မပိုင်ပါ။ အရေးပါသော မင်းကြီးများထံမှ အမိန့်ရလျှင် အကြောင်းပြန်ပါမည်”

ဟု ဆိုကြရာ ဦးဘိုးလှိုင်သည် ပြုံးလျက်

“ကောင်းပါပြီ တောင်းချင်လဲနိုင်လျှင် အကြောင်းပြန်ပါ”

ဟုပြော၍ နန်းတော်မှ ဆင်းသွားလေတော့သည်။ အင်္ဂလိပ်အဝယ်တော်များလည်း အကြံအစည်အထမပြောကတော့ဘဲ တပ်ဆုတ်လျက် ပြန်ခဲ့ကြလေတော့၏။

ဦးဘိုးလှိုင်၏ စွမ်းရည်ထက်သော ဉာဏ်နှင့်သင်္ခေပဉာဏ်တို့အား မည်သူမျှ လိုက်မမီနိုင်ကြသဖြင့် ကောင်းချီးပေးယုံမျှသာ ရှိကြကုန်လေသတည်း။

မိန်းမဟုတ် ထိုကူထွီသည်

ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်ကား ပညာရှိ ပီသပါပေသည်ဟု
နှောင်းလူတို့က ချီးမွမ်းခွဲမှတ်ကြကုန်လေ၏။ အချို့သူတို့မှာကား
... ပညာရှိသော်လည်း သတိဖြစ်ခဲ့ကြ၏။ သတိလက်လွတ် ဖြစ်တတ်
ကြ၏။ အသိကို သတိနှင့် ချွန်းအုပ်နိုင်မှု၊ နှိပ်နှင်းနိုင်မှုသည်
အရာရာကို အေးမြငြိမ်းအေးစေပြီး လူ့လောကအလယ်တွင် ဝင့်ထယ်
တောက်ပစေနိုင်ပေသည်။

ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်သည် ယောမြို့စားဘဝကပင် မကွေး
မင်းကြီး၏ သမီးခင်ဖြူနှင့် အကြောင်းဆက်၍ ပေါင်းဖက်ခဲ့ကြသည်။
မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးနှင့် မိဖုရားခေါင်ကြီး စကြာဒေဝီတို့ကိုယ်တိုင်
ရွေးချယ်ပေးစားခဲ့သူလည်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့ဇနီးမောင်နှံ
အကြားတွင် ကတောက်ကဆဟူ၍ အသေးအမွှားကလေးပင် မရှိ
ခဲ့ကြပေ။

သားသမီးများ ဝေစည်၍ သာယာရွှင်ပြုံးစွာ ဘဝကို ဖြတ်သန်းခဲ့ကြသည်။ ရေမြင့်လျှင် ကြာတင့်သည်ဟူသော စကားဆိုရိုးအတိုင်း မင်းတရားကြီး မြောက်စားပြန်လျှင် ကောင်းမွန်စွာပင် ချမ်းမြေ့စွာနေရ၍ မင်းတရားကြီး အမျက်တော်သို့မိ၍ ရာထူးမှ ချပြန်လျှင် အမရပူရတွင် ခြံစိုက်၊ ရက္ကန်းခတ် စသည်ဖြင့် အေးအေးလူလူပင် အသက်မွေးကြပြန်၏။ ခင်ဖြူအဖို့ မင်းခယောကျ်ား ဖြစ်သော ယောမင်းကြီးအပေါ် ငြိုငြင်ခြင်း၊ ငြုရှင်ခြင်းအလျဉ်းမရှိခဲ့ပေ။

ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်ကား စာပေဗဟုသုတကို လွန်စွာ လိုက်စားသူဖြစ်သည်။ စာပေနှင့်ပျက်စွာ ခွာသည်ဟူ၍ မရှိ၊ ဖတ်လျှင် ဖတ်၊ မှတ်လျှင်မှတ်။ သို့မဟုတ်ပါက ရေးလျှင်ရေးနှင့် တကုတ်ကုတ် အားထုတ်ကြိုးစားသူဖြစ်သည်။ ထိုအရေးကြောင့် ဇနီးဖြစ်သူ ခင်ဖြူအား ကယုကယင် ပြုလုပ်ချိန်မရ၊ ညအိပ်ချိန်ရောက်မှပင် လင်မယား ကျီဆယ်ခွင့် ရကြတော့သည်။

စာပေဗဟုသုတလိုက်စားလွန်းသော ဦးဘိုးလှိုင်မှာ မိန်းမတို့ သဘောကို မသိမဟုတ်၊ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာပါးနပ်စွာ အကြွင်းမဲ့ သိသူဖြစ်သည်။ သို့စေကာမူ မိမိ၏အတွင်းဝန် ဂုဏ်ဒြပ်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို ထောက်ထားကာ အသိတရားကပ်၍ မိန်းမမြတ်တို့အင်္ဂါဖြင့် အညီစောင့်ထိန်းတန်ကောင်းရဲ့ဟု မိမိဇနီး

အား သဘောထားခဲ့သည်။

ဦးဘိုးလှိုင်နှင့်ဆင်ဖြူတို့ ပေါင်းသင်းခဲ့၍ သားသမီး ၃ ယောက် ပင် ရရှိလာခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ တစ်ဦးသဘောကို တစ်ဦးသိ၍ အလိုလိုက် အကြိုက်ဆောင်တတ်ကြပေသေးသည်။ သို့သော်ကား ...

တစ်နေ့သ၌ အိမ်တွင်းရေးကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ အိမ်တော် စာရေးကြီးတစ်ဦးသည် ဦးဘိုးလှိုင်အား အသိပေးရန် စာကြည့်ခန်းထဲသို့ ဝင်သွားလေသည်။ ထိုအချိန်၌ ဝန်ကတော်ခပ်ဖြူမှာ အိမ်တော်တွင် မရှိခိုက် ဖြစ်လေ၏။ ဦးဘိုးလှိုင်သည် စာရေးကြီးအား အကြောင်းမထူးဘဲ မိမိအနားကပ်လာဖွယ်မရှိ။ အကြောင်းမဲ့ မဟုတ်တန်ဟုတွေးလျက် အမေးပြုလေသည်။

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “ဟော်သင်း ဘာအကြောင်းများ ပြောစရာ ထူးလို့လဲကွယ်”

စာရေးကြီး ။ ။ “လျှောက်တင်ရန် အကြောင်းထူးတစ်ခုရှိကြောင်း ပါတုရား”

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “ကိုင်း လျှောက်စရာရှိလျှင် မြန်မြန်လျှောက်စမ်းပါကွယ် ... ငါစာအကြည့်ပျက်နေပါဦးမယ်”

စာရေးကြီး ။ ။ “မှန်လှပါ အရှင်ဝန်ကတော်သည် အခြားသော ယောက်ျားပျိုတစ်ဦးနှင့် ငြိစွန်းနေပါသည်တုရား”

ဦးဘိုးလှိုင်သည် စာရေးကြီး၏ စကားကိုကြားရသည်နှင့် ပြုံး၍နေလေ၏။ စိတ်ထိခိုက်ခြင်း၊ ဒေါသဖြစ်ခြင်းဟန်မပြုချေ။ အမှန်ဆိုသော် အသက်နှင့်ထပ်တူ ကြည်ဖြူသောကြောင့် ပုဆိုးတန်းတင် အကြင်လင်မယားဖြစ်ခဲ့ကြပြီးနောက် မိမိ၏ ချစ်ဇနီး နောက်မီးလင်း၍ လင်ငယ်အပျောင်ထားသည်ကြားလျှင် ရာခိုင်နှုန်းပျားစွာကုန်သော ယောက်ျားတို့မှာ ယမ်းပုံမီးကျ ထောင်းခနဲ ဒေါသထွက်ကာ (ဆံတစ်ပင်တင်းချစ်ခြင်းမယား) ဆိုစကားအတိုင်း၊ တဏှာမှန်တိုင်း ဆင်ကာ ခြေလွန်လက်လွန် ဖြစ်တတ်ကြပြန်သည်။

ယခုသော် ... ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်မှာ ထိုသို့မဟုတ် အမူအယာမပျက်၊ အပြုံးမပျက်၊ စကားပြောမပျက်ပေ။

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “မောင်မင်းသိတာ ဘယ်လောက်ကြာပြီလဲ”

စာရေးကြီး ။ ။ “မှန်လှပါ တစ်နှစ်နီးပါး ရှိကြောင်းပါဘုရား၊ ပြောလျှင်ကောင်း၊ မကောင်းချင့်ချိန်နေသဖြင့် ယခုမှ အရဲစွန့် အသိပေးရခြင်းဖြစ်ကြောင်းပါ”

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “အေး ... အေး ... ထိုသိတာလည်း ကြာပါပြီ ကွာ၊ မောင်မင်း တော်တော်ဗဟုသုတ နည်းပါး သေးပါကလား။ မိန်းမဆိုတဲ့ သတ္တဝါဟာ ဖောက် ပြန်တတ်တယ်လို့ ဘုရားရှင် မိန့်ပြန်ဖူးတယ်

မဟုတ်လား။ အရေးယူစရာ မဟုတ်တာ ဘယ်မှာ
အရေးယူလို့ဖြစ်မတုန်း။

ကုလားနဇာတ်နှင့် မုဒုလက္ခဏာပျို့ကို ကြည့်
ပါလား။ အေးကွယ် အိမ်ထောင်ပြုမယ်ဆိုရင်
မောင်မင်းမှတ်ထားဖို့ ငါပြောပြဦးမယ်။ မိန်းမ
ဆိုတာ ရေချိုးဆိပ်နဲ့ အလား သဏ္ဍာန်တူတယ်။
ရေချိုးဆိပ်ဆိုတာ သူချိုးငါချိုးဘုံပိုင်နေရာမျိုးပဲ။

နောက်တစ်ခုက ရေအိုးစင်နဲ့တူတယ်။ ရေအိုး
စင်ဆိုတာကလည်း သူတော်ရင် ဝင်သောက် ...
ငါတော်ရင် ဝင်သောက်မဟုတ်လား။

နောက်တစ်ခုက အိမ်သာနဲ့လည်းတူတယ်
အိမ်သာဆိုတာ သူဝမ်းနာရင်တက်၊ ငါဝမ်းနာရင်
တက်ပဲ မောင်မင်း။

သည်တော့ မိန်းမယူမယ်ကြံရင် မိန်းမကို
ရေချိုးဆိပ်၊ ရေအိုးစင်၊ အိမ်သာလိုသဘောထား
နိုင်ရမယ်။ ကဲ ... ဝန်ကတော်ကိစ္စကို မောင်မင်း
တခြားလူတွေ မသိစေနဲ့ကွယ်။ ရှေး ... ရှေး
... မောင်မင်း ပုဆိုးဝတ်ဖို့ ဒေါင်းဒေါင်း (၁၅)

ယူသွား”

ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်ကား ချစ်သောမယား၊ လင်ငယ်
ထားသည်ကိုပင် သဘောထားကြီးစွာနှင့် ခွင့်လွှတ်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်
တစ်ယောက် ဖြစ်ပေသည်။ မိန်းမဆိုသည်မှာ အများအားဖြင့်
အရိုးနည်းပါး အဆန်းများကြသည်။ လက်နှင့် ရ ရက်တာမျှ
ကင်းကွာသော စောင်းသမားသည် လက်တီးကွက်ပျက်သကဲ့သို့
လင်သားနှင့် တစ်လကင်းကွာသော မိန်းမတို့သည်လည်း အကျင့်
တရား ပျက်တတ်ကြသည်။

မိန်းမတို့ကား ... ကျီဆယ်မှု၊ ယုယမှုကို နှစ်သက်တတ်
ကြသည်။ ဦးဘိုးလှိုင်ကား ဤအကြောင်းများကို သိပါလျက်နှင့်
စာကြည့်ခန်းတွင် အချိန်ရှိသရွေ့ လေ့လာဆည်းပူးခဲ့သည်မှာ သူ၏
လစ်ဟင်းမှုပင်ဖြစ်သည်။ မယားကို ယုယချော့မော့မှု ပျက်ကွက်
ခဲ့သည်။ သို့ကြောင့်လည်း မယားဖြစ်သူမှာ ဖောက်ပြန်ခြင်းဖြစ်တန်
ရာသည်ဟု ဖြေသိခဲ့၏။

ရှေ့တွင် သင်ခန်းစာယူစရာအဖြစ် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏
မိဖုရား သစ်ဆိမ့်မိဖုရားသည် ဘုန်းကြီးကျောင်းသား ငမြတ်စံနှင့်
ဖောက်ပြားသည်ကို ပြစ်မှုစီရင်ကြောင်း အသိဖြစ်သည်။ ထို့အတူ
မြို့ဝန်ဦးသာအိုး၏ မယားငယ်လေး မိရွှေလှိုင်နှင့် စာဆိုတော်

ဦးပုညတို့ ဖောက်ပြန်မှုကိုလည်း ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင် အသိ
 သင်ခန်းစာယူခဲ့ဖူးပြီဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မိန်းမတို့နှင့်ဆိုင်ရာ
 ပြဿနာကို သတိနှင့်သာ ချွန်းအုပ်၍ ပြေရှင်းလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

အသိရှိသော သုခမိန်သည် နှလုံးသားရေးရာကိစ္စကို အေးသဖြင့်
 မလဲလှယ်ခဲ့ချေ။ ကုန်းဘော်ခေတ်နှောင်းတွင် အမှန်ပင်လေးစား
 ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းသော ပညာရှိသုခမိန်တစ်ဦးပင်ဖြစ်ပေသည်။

အမေ့သိချိုင်းမှ စားသူ

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၈-ခုနှစ်တွင် မင်းတုန်းမင်းကြီး၏ မိဖုရားခေါင်ကြီး စကြာဒေဝီသည် နာမကျန်းဖြစ်တော်မူလေ၏။ ထိုအချိန်တွင် ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်မှာ အမရပူရမြို့တွင် ရာထူးချထား၍ အကျယ်ချုပ်နှင့် ပို့ထားချိန်ဖြစ်သည်။ နာမကျန်းဖြစ်နေသော စကြာဒေဝီမိဖုရားကြီးအား မြန်မာ့ဆေးပညာတွင် ကျွမ်းကျင်ကြသည့် ကင်းစဉ်ဝန်ထောက် လှိုင်းတတ်မြို့စားမင်းကြီး မဟာမင်းခေါင် သင်္ခယာနှင့် ဟူးရားသမားတော်တို့ အသီးသီး ညှိနှိုင်းတိုင်ပင် စောင့်ကြပ်ကုသကြရသည်။

ထိုစဉ်က မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးထံပါးတွင် ဂျာမန်လူမျိုး တစ်ဦးသည် သစ်တောတာဝန်အဖြစ်ဖြင့် အမှုထမ်းရွက်လျက်ရှိသည်။ ထိုသူမှာ အနောက်နိုင်ငံ ဆေးပညာအတတ်ကိုလည်း တတ်သည်

ဖြစ်၍ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးက ၎င်းအား (မင်းကျော်သိဒ္ဓိဘိသက္က) ပညာဘွဲ့ပြင့် ချီးမြှင့်မြှောက်စားထားလေ၏။

စင်္ကြာဒေဝီ မိဖုရားကြီး၏ ဝေဒနာသည် ပြင်းထန်လာသော အခါ သစ်တောဝန်ဂျာမန်ဆေးဆရာအား ပင့်ခေါ်၍ ကုသစေရသည်။ သို့သော် ဝေဒနာမှာ တစ်နေ့တခြား လျှော့ပါးခြင်းမရှိဘဲ တိုး၍သာ လာသဖြင့် ဘဝကူးကောင်းရန်အလိုငှာ အလှူဒါန ကုသိုလ်ကောင်းမှု တို့ကို နန်းတွင်း၌ ပြုလုပ်ကြသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၃၈-ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၁၁-ရက်နေ့တွင် မိဖုရားခေါ်ကြီး စင်္ကြာဒေဝီမှာ ကံတော်ကုန်၍ နတ်ပြည်စံတော်မူသွားလေတော့ သည်။

ထိုအခါ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် တရားသဘောကို နှလုံးမသွင်းနိုင်ဘဲ သောကပရိဒေဝ တောက်လောင်လျက် မိဖုရားကြီး ၏ အလောင်းကို သင်္ဂြိုဟ်ခြင်းမပြုနိုင်အောင် ရှိနေလေ၏။ မြတ်နိုး တော်မူလှသော မိဖုရားကြီးလည်းဖြစ်၊ အစ်မတော်ဘုရားလည်း ဖြစ်သဖြင့် ပူဆွေးခြင်းမက ပူဆွေးကာ စိတ်နှလုံး ထိခိုက်နေတော် မူလေသည်။

ရှားကြီးမတ်ရာ သေနာပတိတို့က အလောင်းကို သင်္ဂြိုဟ် တော်မူရန် တင်လျှောက်ကြရာ၊ မင်းတရားကြီးသည် ဒေါသနှင့် ...

“မောင်မင်းတို့ အမေသွားပြီး သင်္ဂြိုဟ်ကြပါလား”

ဟု အမိန့်တော်မှတ်သဖြင့် ဦးခေါင်းလျှိုးကာ ဆိတ်ဆိတ် အညံ့ခံ၍ နေကြရကုန်လေ၏။ အခြေအနေကား နေပြင်လေ အရူး ရင့်လေ ဆိုရိုးစကားကဲ့သို့၊ မိဖုရားခေါင်ကြီး၏ အလောင်းကောင်ကြီး ရှိနေသေးသမျှ ဘုရင်ကြီးခပြာ သောကမီး တောက်လောင်နေရာတော် မူမည်ကို မျှူးမတ်များက စိုးရိမ်လျက်ရှိကြသည်။

အလောင်းတော် သင်္ဂြိုဟ်ရန် မည်သို့ကြံရမည်ကို စုပေါင်း ဆွေးနွေးကြသောအခါ ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်အား အားလုံး သတိရကြလေ၏။ ထို့ကြောင့် ဦးဘိုးလှိုင်ရှိရာ အမရပူရမြို့သို့ မင်းချင်းတစ်ယောက်ကို စေလွှတ်ကာ အကြောင်းစုံ လျှောက်ထားစေ သည်။ နောက်ဆုံး၌ ဦးဘိုးလှိုင်ထံမှ အကြံပေးစကားနှင့်အတူ မင်းတုန်းမင်းကြီးအား ဆက်သရန် စာတစ်စောင်ပါလာလေသည်။
ယင်းစာမှာ .....

“ဘုန်းတော်အလွန်တစ်ရာ ကြီးမြတ်တော်မူလှသော ပဉ္စမ သင်္ဂါယနာတင် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရား ...

ဘုရား၊ ရတနာ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓိအရှင်မြတ်တို့သော်မှ မရှောင်လွှဲနိုင်သော ... ရတိုင်း ... ရတိုင်းသောဘဝ တို့မှ ဘဝအဆုံးသတ် စွန့်ခွာရခြင်းတည်းဟူသော

မရထလမ်းကြောင်းကို လိုက်ကြရမိဗွေတာ ... ဘဝ
 နတ်ထံသို့ ဝံမြန်းတော်မူသော တိုင်းသားပြည်သူ၊
 ရှင်လူအပေါင်း၏ ဦးညွတ်ရာကျေးဇူးတော်အရှင် ...
 တောင်နန်းစံသခင် ဝကြံဒေဝီမိဇုရားခေါင်ကြီး၏
 အလောင်းတော်ကို ကောင်းမွန်ပူးမြော်ကန်တော့ပြီးလျှင်
 လှပစွာသင်္ဂြိုဟ်ပါမည့်အကြောင်း ခြေဝမ်းတော်အောက်
 လျှောက်ထားသံတော်ဦးတင်ဝံ့ပါသည် အရှင်မြတ်ကြီး
 သုရား”

(ဝံ့)

တိုင်းသူပြည်သား ကျွန်တော်မျိုးများ

ဤစာကို မင်းတုန်းမင်းကြီးထံသို့ ဆက်သလိုက်လေရာ ...
 တရားသဘော ဆင်ခြင်မိသည်မျှမက၊ ပိတ်နှလုံး၌ သောကမီး
 အေးငြိမ်း၍ ချမ်းမြေ့သွားတော်မူလေ၏။ မင်းတုန်းမင်းကြီးလည်း
 စာသွား စာလာကို နားထောင်ကာ ချက်ချင်းပင် ယောမင်းကြီး
 ဦးဘိုးလှိုင်၏ မျက်နှာကို မြင်ယောင်လာလေသည်။ တိုင်းသူပြည်သား
 ရှင်လူအများသို့လည်း မိဇုရားခေါင်ကြီး၏ အလောင်းတော်ကို ပူးမြော်
 ကန်တော့ရန် ပိတ်ဖြူများ ထုတ်ပေးရမည်။ ဝတ်ဖြူစင်ကြယ်
 ဝတ်၍ မသာတော် အခမ်းအနားသို့ ဝင်ရမည်ဟု အမိန့်တော်

ထုတ်ဆင့်လိုက်သည်။

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် အလောင်းတော်ကို သင်္ကြိုဟ်
သော်လည်း လွန်စွာမြတ်နိုးအားကိုးတော်မူရသော မိဖုရားခေါင်ကြီး
အား လွမ်းဆွတ်တော်မူသေးသဖြင့် သင်္ကြိုဟ်ရာ ဥယျာဉ်တော်၌
စံနန်းတော်နှင့် ၃ လ တိုင်တိုင် ညီလာခံဝင်စေ၍ တရားစီရင်တော်
မူလေသည်။

ဤအချိန်တွင် မသာတော်အခမ်းအနား သင်္ကြိုဟ်ရန် ဆက်သ
သည့်စာကို သတိရသဖြင့် ...

“ဘိုးလှိုင်အား ရာထူးပြန်ခန့်မှ တော်မည်”

ဟု စဉ်းစားကာ သံတော်ဆင့်တစ်ယောက်အား ဦးဘိုးလှိုင်
ရှိရာ အမရပူရသို့ စေလွှတ်တော်မူလေ၏။ ထိုသံတော်ဆင့်အား

“ဘိုးလှိုင် ဘုရင့်ထံပါး မခစားချင်သေးဘူးလားလို့ မေး
ချေစမ်း”ဟု အမိန့်တော်မှတ်လိုက်ရာ အမိန့်တော်အတိုင်း သံတော်
ဆင့်က ယောမင်းကြီးအား တင်လျှောက်လေရာ ... ဦးဘိုးလှိုင်
လည်း မိဖုရားခေါင်ကြီး မရှိတော့သည့်အတွက် စိတ်လက် မအီ
မသာဖြစ်နေလေသဖြင့် ...

“ဘယ်နေရာက ခစားရမလဲလို့ ... ပြန်သံတော်ဦး
တင်လိုက်ကွာ”ဟု တင်လျှောက်ရန် စကားပြန်လိုက်လေသည်။

သံတော်ဆင့်လည်း ဦးဘိုးလှိုင်စကားအတိုင်း မင်းတုန်းမင်း
တရားကြီးအား ပြန်လည်တင်လျှောက်လေရာ ... မင်းတုန်းမင်း
ကြီးလည်း ဒေါသထွက်ထွက်နှင့် ...

“နင့်အမေသချိုင်းက ခစားလို့ပြန်ပြောချေ”

ဟု အမိန့်တော်ရှိလေ၏။

မင်းတုန်းမင်းကြီးလည်း မိဖုရားခေါင်ကြီး သပြီဟ်၍ မြှုပ်နှံ
လှည့်လည်ရာသို့ နံနက်တစ်ခေါက်၊ ညနေတစ်ခေါက် အပြန်အလှန်ကြွတော်
မူလေ၏။

နောက်တစ်နေ့နံနက်တွင် မင်းတုန်းမင်းကြီးသွားရာလမ်း၌
စာတစ်စောင်ချထားသဖြင့် စာတော်ဖတ်များတွေ့လေလျှင် ကောက်ယူ
၍ မင်းတရားကြီးအား ဆက်သတော်မူလေ၏။

ထိုစာတွင် ရေးထားသည်မှာကား ...

မောင်တော်ဘုရား ...

“သားခိုက်ထိုးလှိုင်ကို မိဖုရားမရှိသော်ငြား ရှိဘိသကဲ့
သို့ မူလအတိုင်း ပြန်လည်ချီးမြှင့်ရန် လျှောက်ထား
သံတော်ဦးတင်ဝံ့ပါသည်ဘုရား”

(ဝံ့)

စကြာဒေဝီ

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးလည်း ထိုစာကိုဖတ်ပြီးနောက် မိဖုရားကြီး အုတ်ဂူရှိရာသို့ လှမ်းကြည့်လိုက်ရာ ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်မှာ ဂူဘေးတွင် ပြားပြားဝပ်လျက် ခစားနေသည်ကို တွေ့မြင်တော်မူလေသည်။ မင်းတုန်းမင်းကြီး၏ စိတ်တွင် ဦးဘိုးလှိုင်၏စာမှာ ကြေကွဲဝမ်းနည်းလာစေတော့သည်။

ထို့ကြောင့် ဆိုနှင့်ကြေကွဲသောအသံဖြင့်

မင်းတုန်းမင်းကြီး ။ ။ “ဟဲ့ ... ဘိုးလှိုင်၊ မင်းက ဒီနေရာလာပြီး ဘာလုပ်နေတာလဲ”

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “ဘုန်းဇံတော်ကြီးဘုရားက အမေ့သင်္ချိုင်းက နေပြီး ခစားရမယ် ... အမိန့်တော်မှတ်လို့ ခစားနေရကြောင်းပါဘုရား”

မင်းတုန်းမင်းကြီး ။ ။ “မင်းကွယ် ... တော်တော် ပေကပ်ကပ် နိုင်တဲ့အကောင်ပဲ၊ သွား ... သွား၊ မင်း အိမ်တော်ကို မင်းပြန်၊ အဆောင်အယောင်နဲ့ မင်းရာထူး မင်းပြန်ယူစေ”

ထိုအခါမှ ဦးဘိုးလှိုင်သည် မွှေးစားမိခင်ဖြစ်ခဲ့သော ဝကြာဒေဝီ မိဖုရားခေါင်ကြီး၏ အုတ်ဂူဘေးမှ လျင်မြန်စွာထ၍ အိမ်တော်သို့ ပြန်ခဲ့လေသည်။

ဦးဘိုးလှိုင်ကား ဉာဏ်ပညာထက်မြက်လှသကဲ့သို့ တစ်နှစ်ပတ်
ဉာဏ်လည်း ရှင်သူ သုခမိန်တစ်ဦးပင်ဖြစ်လေတော့သည်။

ဥတုဘောဇန သင်္ဂီဟကျမ်း

ဝိနိမဟုတ်

သမားတော်လက်ခွဲကျမ်း

သက္ကရာဇ် ၁၂၄၀-ပြည့်နှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၆-ရက်
နေ့၌ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး နတ်ရွာစံ တံတော်ကုန်ခဲ့လေသည်။
ဦးဘိုးလှိုင်သည် နဝသိဒ္ဓန္တကျမ်းကို ပြုစုပြီးသည့်နောက် နောင်အခါ၌
ကင်းဝန်မင်းကြီးဟု ထင်ရှားလာမည့် လယ်ကိုင်းမြို့စား ဝန်ရှင်တော်
မင်းကြီး၏ တောင်းပန်ချက်အရ (ဥတုဘောဇနသင်္ဂီဟ) ရေးသားစီရင်
တော်မူရာ ... သက္ကရာဇ် ၁၂၄၁-ခု၊ နယုန်လဆန်း ၈-ရက်၊
ကြာသပတေးနေ့တွင် ပြီးစီးခဲ့သည်။

ရာထူးမှအချခံပြီးမှ ရေးခဲ့သောကျမ်းတို့ထဲတွင် ဥတုဘောဇန

သင်္ဂဟကျမ်းသည် ခေတ်အဆက်ဆက်မှီ၍ လူတိုင်းသုံးစွဲသည့် အတွင်ကျယ်ဆုံးသော ကျမ်းတစ်ဆူဖြစ်သည်။ ဥတုဘောဇနကျမ်းသည် ဥတုနှင့်အဟာရတည်းဟူသော အကြောင်းတရားနှစ်ပါးကြောင့် လူတို့၌ ကျန်းမာခြင်း၊ မကျန်းမာခြင်း၊ အသက်ရှည်ခြင်း၊ အသက်တိုခြင်း စသည်တို့ဖြစ်ရသည်ကို အထူးထူးသော ဆေးကျမ်းတို့နှင့် ညှိနှိုင်းပြုစုထားသော ကျမ်းဖြစ်သည်။

ကျန်းမာရေးအတွက် လူတို့ မည်သို့မည်ပုံ နေထိုင်စားသောက်ရမည်ကိုပြသည်။ အချို့သော ပညာရှင်တို့က ထိုကျမ်းကို ဓာတ်ကျမ်းဟု ဆိုကြသည်။ သို့သော် ထိုကျမ်းသည် ဓာတ်စာမည်ကမမတ္တကျမ်းမဟုတ်။ ဥတုပြောင်းလဲခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်အရပ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အသက်အရွယ်ကြောင့်လည်းကောင်း ခန္ဓာကိုယ်ဖောက်ပြန်သည့်အခါ ကျန်းမာခြင်းကို ဆောင်ရန်အလို့ငှာ မည်သို့နေထိုင်စားသောက်ရမည်ကို အစုံအလင်ပြသောကျမ်းဖြစ်သည်။

ယခုခေတ်သဘောနှင့်ညီအောင် ပြောရလျှင် ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်၏ ဥတုဘောဇနသင်္ဂဟကျမ်းသည် ထိုခေတ်ရှိ မြန်မာတို့အတွက် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးကျမ်းဖြစ်သည်။ ကျန်းမာရေးကို ရှေ့ရှု၍ လုပ်ပေးခြင်း၊ အားကစားပြုလုပ်ခြင်း၊ ဆီနံ့သာမွှေး

လိမ်းကျံခြင်း၊ ရေချိုးခြင်း၊ အစာစားခြင်း စသည်တို့ကို စနစ်တကျ ပြုလုပ်ရန် ရည်ညွှန်းဆိုထားသည်။ ထိုကျမ်းမှာ မြန်မာ့ဆေးပညာ အခြေခံကျမ်းဖြစ်ပြီး ကျမ်းပေါင်း ၁၈ စောင်ကို ကိုးကားရေးသား သည်ဟု သိရသည်။

ဦးဘိုးလှိုင်သည် ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ပညာကို ဆည်းပူး လေ့လာခဲ့၍ အသက် ၅၁ နှစ်အရွယ်သို့ ရောက်၍ ရင့်ကျက် တည်ငြိမ်သောအခါ၌ ပညာစုံ၊ ကုံလုံကြွယ်ဝပြီးဖြစ်ရာကား ဥတု ဘောဇနသင်္ဂဟကျမ်းကို လူသားတို့အကျိုးပြုစေခြင်းငှာ ရည်ရွယ် ရေးသားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုကျမ်းကို မည်သည့်သမားတော်မှ မတော်လှန်ရုံ မငြင်းရဲအောင် တပ်ပြထားသော ဆေးကျမ်းဖြစ်သည်။

ယင်းဆေးကျမ်းကြီးတွင် (ဇွေ၊ မိုး၊ ဆောင်း) ဟူ၍ ဥတု သုံးပါးရှိသော်လည်း ဥတုသုံးပါးမှာ အပူ၊ အအေးမတူ ကွဲလွဲသော ကြောင့် ဆေးဝါးပေးရာ၌ ဝေဒနာရှင်များ ရောဂါပျောက်စိမ့်သောငှာ တစ်နှစ်လျှင် ဥတု ၆ ပါး ခွဲခြားပြသထားခဲ့သည်။ ဤဥတု ၆ ပါး တို့၌ ကျင့်ရန်၊ ရှောင်ရန်အကျယ်ကို သုဘာတဆေးကျမ်း၊ ဘာဝဗျကာသဆေးကျမ်း၊ ရာဇနိဗဏ္ဍုဆေးကျမ်း၊ ဒဗ္ဗဂုဏ္ဍပကာသ ဆေးကျမ်းတို့မှ ထုတ်နှုတ်၍ အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြပေးထား သည်။

လောကဝေါဟာရအားဖြင့် (ဝါဆို၊ ဝါခေါင်) ၊ လသည်
 ဝဿာနဥတုမည်၏။ ဤဥတုသည် စိုစွတ်၏။ ပူတုံအေးတုံရှိ၏။
 အိုက်၏။ ကောင်းကင်၌ မိုးတိမ်မပြတ်ရှိ၏။ အနောက်မှ လေကျ
 တတ်၏။ နတ်သမီး ကွမ်းသွေး စသော ပိုး၊ မှတ်၊ ခြင်၊ ဟေး အစ
 ရှိသည်တို့ ပေါများ၏။ ထိန်၊ မအူ၊ လက်ထုတ်၊ ဆင်သွား၊ မုလေး၊
 ပုန်းညက် စသောပန်းတို့လည်း ပွင့်ကုန်၏။ မြစ်ရေတို့လည်း
 ပြည့်လျှံကုန်၏။

ရေကန်၊ ရေအိုင် စသည်တို့၌ ကြာဖြူ၊ ကြာညို၊ ကြာနီ
 တို့သည် ပွင့်ကြကုန်၏။ မြေအပြင်၌ မိုးရေဖြင့်မထင်ရှားသော
 ကုန်းကြည်းရှိကုန်၏။ စပါးပင်တို့ဖြင့် တင့်တယ်ကုန်၏။ အမြစ်၊
 အသီး၊ အပွင့်၊ အရွက် ဆေးမျိုးတို့သည် ပေါက်သစ်စဖြစ်၍
 နုသောကြောင့် အစွမ်းသတ္တိနည်းကုန်၏။ အပလေအားကြီး၏။
 သည်းခြေငုတ်၏။ လေပျက်၏။ ဝမ်းမီးနုန်၏။ အပင်ပမ်းခံခြင်း၊
 မေထုန်မှီဝဲခြင်း၊ မိုးသက်နှင့်အတူပါသောလေ၏ အဆီအစေးမရှိ။

အေးသောသစ္စာ၊ အစရှိသောအစာ၊ တက်သော၊ အေးသော၊
 ဆပ်ပြာ၊ ပြာ၊ ဆား၊ အစရှိသော ဆေးတို့ကို ရှောင်ကြဉ်အပ်ကုန်၏။
 လေမတိုက်သော အခန်းလုံ ခြွေးအောင်းခြင်း၊ နှိပ်နယ်ခြင်း၊ နွားနို့ချဉ်၊
 ကျေလွယ်သော လေကိုနိုင်သော အဆီမဲ့၊ အငန်၊ အချဉ်အရသာ

တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကြူသီးနှင့် သိန္ဓောကိုလည်းကောင်း၊ အစာ
ကျေစေတတ်သော အစပ်၊ အခါးအရသာကိုလည်းကောင်း။

ကြည်းကုန်း၌ ကျက်စားသော သားငှက်တို့၏ အသားကို
လည်းကောင်း၊ တစ်နှစ်လွန်သော ဂျုံ၊ သလေးတို့ကိုလည်းကောင်း၊
ပျားရည်ငယ်၊ ကျောအုတ်စိသောတွင်းကြီးရေတို့ကိုလည်းကောင်း
မှီဝဲသုံးဆောင်အပ်ကုန်၏။ ကရမက်၊ ကတိုး၊ ကုက်မံ၊ ဤအမွှေး
သုံးမျိုးတို့ကို ရော၍ လိမ်းကျံရာ၏။ ဖြူစင်သောအဝတ်၊ ပုဆိုး၊
စောင်တို့ကို ဝတ်ရုံရာ၏။ မစိုစွတ်သော အရပ်၌နေရာ၏။

(တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်) ၂ လသည် သရအုတုမည်၏။
လောကသည်ပူ၏။ ကောင်းကင်၌ အညစ်ကြေးကင်း၏။ ဖြူစင်၏။
အိုင်၊ အင်း၊ မြစ်ကမ်းတို့သည် ပေါ်ကုန်၏။ ဟင်္သာအစရှိသော
ငှက်တို့ဖြင့် ပြည့်ကုန်၏။ ခွေးတို့သည် မြူးတူးကုန်၏။ မြေ၊
အနိမ့်၊ အမြင့်၊ အညီအညွတ်တို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ရွှံ့ညွန့်
ရှိကုန်၏။ သစ်ပင်တို့ဖြင့် ပြွမ်းကုန်၏။

ပဒုမ္မာကြာ၊ ခေါင်ရမ်း၊ ပိတ်တောက်၊ ရင်းမာစသော ပန်းတို့
သည် ပွင့်ကုန်၏။ အသီး၊ အပွင့်၊ အရွက်၊ အမြစ်၊ ဆေးတို့သည်
ဩဇာရှိကုန်၏။ ဝဿာနရတု၌ ဆိုခဲ့သော ငုပ်သောသည်းခြေနှင့်
သွေးတို့သည် ပျက်ကုန်၏။ နေပူနှင့် အရှေ့ကလာသော လေ၊

ရေများသောအရပ်၌ ကျက်စားသော သားငှက်မျိုး၊ နွားနို့ချဉ်၊ နေ့၌အိပ်ခြင်း၊ သေရက်အမျိုးမျိုး ပုန်းရည်၊ မတ်ပဲနှင့် နှမ်း၊ အပူအစပ်၊ အဆီ၊ အစေး မရှိသောအစာ၊ မေထုန်မှီဝဲခြင်းနှင့် တက်သောအစာတို့ကို ရှောင်အပ်၏။

ထောပတ်၊ အချို၊ အဆိမ့်၊ အဖန်၊ အခါး၊ အေးသော၊ ကျေလွယ်သောအစာ၊ နွားနို့၊ သကြား၊ ငန်သောအရသာ သကြားနှင့် ကြဇုသီး၊ ဂျုံ၊ မုယော၊ ပဲနောက်၊ ကောက်ကြီးဆန်၊ ကြည်းကုန်း၌ ကျက်စားသောငှက်တို့၏အသားတို့ကို စားသောက်အပ်ကုန်၏။ ဝမ်းနှုတ်ခြင်း၊ သွေးထုတ်ခြင်းတို့ကို ပြုအပ်ကုန်၏။

နေ့၌ နေပူလှမ်း၍ ည၌ လရောင်ခံစေသောရေသည် (အံသုဒက) ရေမည်၏။ ထိုရေကို သောက်အပ်၏။ အံသုဒကရေ ဖြစ်အောင် ဥတုအားလျော်စွာ မြစ်ရေကို လုပ်ရာ၏။ စောင်၊ အဝတ်၊ လိမ်းကျံရန် အဖွေးတို့မှာလည်း (ဝဿာနရဉာ)တွင် ဆိုသည့်အတိုင်း ပြုအပ်၏။ ချိုသောသီးချင်းသံ၊ အတီးအမှုတ်၊ ပွဲလမ်းသဘင်တို့ကို ကြည့်ရှုနားထောင်အပ်ကုန်၏။

(တန်ဆောင်မုန်း၊ နတ်တော်) ၂ လသည် ... တေမန္တဥတု မည်၏။ လောကသည်အေး၏။ လောကမမြောက်။ ဆီးနှင်းများ၏။ မြောက်ဘက်မှလေလာ၏။ ကျီး၊ ကျွဲ၊ သိုး၊ ဆင်တို့သည် မြူး

တူးကုန်ကြ၏။ သစ်မည်စည်၊ ဆီးဖြူ၊ ခဝဲ၊ ခတ္တာ၊ ဂမုန်း၊ သဇင်
စသောပန်းတို့သည် ပွင့်ကုန်၏။ ချိုဆိမ့်သောအရသာရှိကုန်သော
အမြစ်၊ အသီး၊ အရွက်၊ အပွင့်တို့သည် အားရှိကုန်၏။

လူတို့သည်လည်း အားရှိကုန်၏။ ဝမ်းမီးကောင်း၏။ အဆီ၊
အစေးမရှိသောအစာ၊ ကြေလွယ်သောအစာ လျော့၍ စားသောက်ခြင်း၊
လေကိုပွားစေတတ်သော ခါးသောအစာ၊ ယပ်လေခပ်ခြင်း၊ ဆီးနှင်း၊
အပန်၊ အစပ်တို့ကို ရှောင်ကြဉ်အပ်ကုန်၏။ အဆီ၊ အစေးများသော
အစာ၊ အချိုအဆိမ့်၊ အချဉ်အငန်၊ ရေ၌ကျက်စားသောငှက်မျိုး
တွင်းနှင့်နေသော သားကောင်မျိုးတို့၏အသား၊ နွားနို့၊ ထောပတ်၊
ဆိဉ္ဇာ၊ ဆီ၊ သကြား၊ ကောက်ကြီးဆန်၊ ပျားရည်၊ သေရည်အမျိုး
မျိုး၊ အိုင်ကြီးရေ၊ ကြာဇုသီးနှင့် ချင်းခြောက်၊ မြေအိမ်တိုက်တာ၊
မေထုန်မှီဝဲခြင်း၊ လုံအောင်ပိတ်ပုံးခြင်းရသော လှည်း၊ ရထား၊
ဆင်၊ မြင်းတို့ဖြင့် သွားလာခြင်း။

မိန်းမနှင့်အတူအိပ်ခြင်းတို့ကို မှီဝဲသုံးဆောင်အပ်ကုန်၏။
သားမွေး၊ ပုဆိုးအဝတ်တို့ကို ဝတ်ရုံအပ်ကုန်၏။ ကုန်ဝံ၊ ကရမက်၊
အကျော်၊ လိပ်သည်းခေါ်သည့် အကျော်တို့ကိုလည်း လိမ်းကျံအပ်
ကုန်၏။

(ပြာသို၊ တပိုတွဲ) ၂လသည် သိသိရဉာတုမည်၏။ လောက

သည် အလွန်အေး၏။ ဆီးနှင်းနည်း၏။ ရွှံ့ညွှန်ချောက်၏။ ခွာညို၊
 သရက်၊ အစရှိသော ပန်းတို့သည် ပွင့်ကုန်၏။ သလိပ်ပုပ်၏။
 ဝမ်းမီးကောင်း၏။ လေပျက်၏။ ရှောင်ကြဉ်ရန် မှီဝဲရန်များမှာ
 ဟေမန္တတူနှင့်တူ၏။ ကြဇုသီးနှင့် ပိတ်ချင်းသီးကို စားရသည်သာ
 ထူး၏။

(တပေါင်း၊ တန်ခူး) ၊ လသည် ဝသန္တတူမည်၏။ လောက
 သည် စဉ်းငယ်ပူ၏။ ကောင်းကင်ကြည်လင်၏။ အရွက်နုတို့ဖြင့်
 သစ်ပင်တို့သည် တင့်တယ်ကုန်၏။ ပေါက်၊ ချယား၊ သော်က၊
 သရဖီ၊ အစရှိသော ပန်းတို့သည် ပွင့်ကုန်၏။ ဥဩငှက်၊ ပျား
 ပိတုန်းတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းကုန်၏။ တောင်လေလာ၏။ သလိပ်ပျက်၏။
 လောကမချောက်၊ ချိုဆိမ့်အရသာရှိသော အမြစ်၊ အရွက်၊ အသီး
 အမျိုးမျိုးအားရှိ၏။

အချို၊ အဆိမ့်၊ အဖန်၊ အေးသော၊ ကျေခဲသောအစား၊
 နေ့၌အိပ်ခြင်း၊ တက်သောအစာတို့ကို ရှောင်ကြဉ်အပ်၏။ အပင်ပန်း
 ခံခြင်း၊ နှိပ်နယ်ခြင်း အစိုးသောက်ခြင်း၊ ချဉ်စပ်သောအရသာရှိသည့်
 အရည်တို့နှင့် ပါးလုပ်ဆေးခြင်း၊ မျက်စဉ်းခပ်ခြင်း၊ နှာနှပ်ခြင်း၊
 သလိပ်ထွက်အောင် အန်ဆေးတိုက်ခြင်း၊ ကြဇုသီးနှင့် ပျားရည်၊
 မိန်းမပျိုတို့ကို မေထုန်မှီဝဲခြင်း၊ ကြည်းကုန်း၌ ကျက်စားသော

ငှက်တို့၏ အသားကိုစားအပ်၏။

ထောပတ်ရိုက်၍ ကင်သောအသား၊ စိမ့်စမ်းရေ၊ တံခွန်ရေ တို့ကို မှီဝဲသုံးဆောင်အပ်ကုန်၏။ ကရမက်၊ ပရုပ်၊ သားလှကျေးဇူး တို့ကို လိမ်းကျံအပ်ကုန်၏။ ကျေလွယ်သော သလိပ်ကိုခိုင်သော အစပ်၊ အပူ၊ အငန်၊ အခါး၊ အရသာတို့ကို စားအပ်ကုန်၏။ ချိပ်၊ ဆူးပန်း၊ ဝိန္ဒူ၊ အစရှိသော ဖန်ရည်တို့ဖြင့် ဆိုးအပ်သော စောင်ပုဆိုးတို့ကို ဝတ်ရုံအပ်ကုန်၏။

(ကဆုန်-နယုန်) ၂ လသည် ဂိယုတုမည်၏။ လောကသည် အလွန်ပူ၏။ အနောက်တောင်ရာသီ လေပူတိုက်၏။ စက္ကဝက်ငှက် တို့ဖြင့် ပြွမ်း၏။ နွယ်မြက်တို့သည် ပျက်စီးကုန်၏။ စံပယ်အစရှိသော ပန်းတို့သည် ပွင့်ကုန်၏။

လောကခြောက်၏။ အစပ်၊ အခါး၊ အစရှိသော အသီး၊ အရွက်၊ အမြစ်တို့သည် အားရှိကုန်၏။ သည်းခြေပျက်၏။ လူတို့ သည် အားယုတ်ကုန်၏။ လေငုပ်၏။ အစပ်၊ အဖန်၊ အငန်၊ အပင်ပမ်းခံခြင်း၊ မေထုန်မှီဝဲခြင်း၊ အဆီအစေးမရှိသောပူသော အစာတို့ကို ရှောင်ကြဉ်အပ်ကုန်၏။

ချိုဆီမဲ့သောအရသာ၊ အေးသောဖျော်ရည် အဆီအစေးများ သောအစာ သကြားနှင့်လုပ်သော ပေါက်ပေါက်ဆုပ်၊ ကရံကရာ

စသော မုန့်၊ ကြည်းကုန်း၌ ကျက်စားသောသားငှက်တို့၏ အသား၊
 ထောပတ်၊ နွားနို့၊ ကောက်ကြီးတို့၏ အသား၊ ထောပတ်၊
 နွားနို့၊ ကောက်ကြီးဆန်၊ အေးသော တိုက်အိမ်တို့၌ နေ့ကို
 အိပ်ခြင်း၊ ယပ်လေခပ်ခြင်း၊ ည၌တွင် လရောင်၌ အိပ်ခြင်း။ ရေ
 တံခွန်ထွက်သော ရေအေး၊ ကြလှသီးနှင့် ကြံသကာတို့ကို မှီဝဲ
 သုံးဆောင်အပ်ကုန်၏။ လိမ်းကျံရန် နံ့သာဝတ်ရုံရန် အဝတ်ပုဆိုး
 များမှာ ဝဿန္တတုနှင့်တူ၏။

ဥတု ၆ ပါးတို့၏ အစ ၇ ရက်၊ အဆုံး ၇ ရက်တို့သည်
 ဥတုသန္တိမည်ကုန်၏။ ရှောင်ကြဉ်ရမည့်အစား အစာ၊ အမှုကိစ္စတို့ကို
 ဤဥတုသန္တိ၌ အလွန်သတိထား၍ ရှောင်ကြဉ်ရမည်။

သရဒုတုနှင့် ဟေမန္တတုအကြား၊ သီတင်းကျွတ်လအဆုံး
 ၈ ရက်၊ တန်ဆောင်မုန်းလအစ ၈ ရက်၊ ဤတစ်ဆယ့်ခြောက်
 ရက်မှာ (ယမဒေါဋ္ဌာ) ရက်မည်၏။ သေမင်း၏အစွယ်နှင့်တူသော
 ရက်တု ဆိုလိုသည်။

ဤ ၁၆ ရက်တို့၌ အစားအသောက်၊ အနေအထိုင်၊
 အခြား ဥတုသန္တိရက်များထက် ယူး၍ ရှောင်ကြဉ်အပ်ကုန်၏။
 ဤယမဒေါဋ္ဌာရက်၌ အနာရောဂါဖြစ်လျှင် ဆေးကုခက်လေ၏။ သေ
 တတ်၏။ နေ၏ တောင်မြောက်အယာဉ်နှစ်ပါး၌ သွားခြင်းကို

စွဲ၍လည်းကောင်း၊ တည်နေရာအရပ်ကိုစွဲ၍လည်းကောင်း၊ အပူ
အအေး မိုးရွာခြင်း၊ တောင်လေမြောက်လေတို့သည် ဖြစ်လာကုန်၏။

ယင်းသို့လျှင် ယောအတွင်းဝန်မင်း ဦးဘိုးလှိုင်သည် ဥတု
ဘောဇနသင်္ဂဟကျမ်းခေါ် ရာသီဥတုအလိုက် အစားအသောက်
အနေအထိုင်များတို့ကို အနုစိပ်ခွဲ၍ လူသားတို့၏ (ဝိသတိမကဏ္ဍ)
အဓိကအခန်းပေါင်း ၂၀ နှင့် အကြောင်းရာပေါင်း ၉၃ မျိုး ခွဲခြား
ပြုစုခဲ့ခြင်းဖြင့် နှောင်းလူတို့ အကျိုးကို သယ်ပိုးဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။
ဥတု ၆ ပါးကို ရှင်းလင်းဖော်ပြရာ၌ ...

၁။ ဝါဆိုဝါခေါင်လများတွင် ရှောင်ကြဉ်ရန် ...

- (က) အပင်ပမ်းခံခြင်းမပြုရ။
- (ခ) မေထုန်မှိဝဲခြင်းမပြုရ။
- (ဂ) သခွားသီးမစားရ။
- (ဃ) သက်သော၊ အေးသော၊ ဆပ်ပြာ၊ ပြာ၊ ဆား
စသည်ဆေးများ မစားရ။

မှိဝဲသုံးဆောင်ရန်မှာကား ...

- (က) အခန်းလုံတွင် ချွေးအောင်းခြင်း၊ နှိပ်နှင်းခြင်းမပြုရ။
- (ခ) စွားနို့ချဉ်၊ ကျေလွယ်၍ လေကိုနိုင်စေတတ်သော

အချို့ အဆိပ်၊ အငန်၊ အချဉ်၊ ကြေသီး၊ သိန္ဓော၊
အစာကျေစေတတ်သော သားငှက်တို့၏ အသား၊
တစ်နှစ်လွန်သလေး၊ ဂုံ၊ ပျားရည်ငယ်၊ ကျောက်အုတ်
စိထွက်တွင်းရေ ... စသည်တို့သုံးဆောင်။

(ဂ) ကရမက်၊ ကတိုး၊ ကုကိုမံ ရောလိမ်း။

(ဃ) သန့်ရှင်းသောအထည်၊ စွပ်စိုသောအရိပ်၌ နားနေ။

၁။ တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်လများတွင် ရှောင်ရန်။

(က) နေပူအရှေ့ လေမခံရ။

(ခ) ရေများရာဒေသ၌ ကျက်စားသော သားငှက်မျိုး၊ နွား
နို့ချဉ်၊ နေ့အချိန်အိပ်ခြင်း၊ မေထုန်မှိတ်ခြင်း၊ သေရည်
အမျိုးမျိုးသောက်ခြင်း၊ ပုံးရည်၊ မတ်ပဲ၊ နှမ်း၊ အပူ၊
အစပ်၊ အဆီအစေးမရှိသော အစာများမစားရ။

(ဂ) တက်သောအစာအဟာရများမစားရ။

မှီဝဲသုံးဆောင်ရန်မှာကား ...

(က) ထောပတ်၊ အချို့ အဆိပ်၊ အခါး၊ အဖန်၊ အေး၍
ကျေလွယ်သောအစာ၊ နွားနို့၊ သကြား၊ ငန်သော

အရသာ ကြလမ်း၊ ဂျုံ၊ မုယော၊ ပဲနောက်၊ ကောက်ကြီး
ဆန်၊ ကြည်းကုန်း၌ ကျက်စားသော ငှက်တို့၏
အသားတို့ကိုစား။

- (ခ) ဝမ်းနှုတ်ခြင်း၊ သွေးထုတ်ခြင်းပြုလုပ်။
- (ဂ) နေ့အခါ နေပူလှမ်း၊ ညအခါ လရောင်ခံသော ရေ၊
မြစ်ရေသောက်။
- (ဃ) ကရမက်၊ ကတိုး၊ ကုကိုမံ၊ ရောလိမ်း။
- (င) တေးဂီတ၊ ပွဲလမ်းသဘင်နားထောင်ကြည့်ရှုခြင်းပြုနိုင်။

၃။ တန်ဆောင်မုန်း နတ်တော်လများတွင် ရှောင်ကြဉ်ရန်

- (က) လေကိုပွားစေတတ်၍ ခါးသောအစားအစာ၊ အပန်၊
အစပ် မစားအပ်။
- (ခ) ယပ်လေခပ်ခြင်း မပြုရ။
- (ဂ) ဆီးနှင်းကျခံခြင်း စသည်တို့ကို မပြုရ။

မှီဝဲသုံးဆောင်ရန်ကား ...

- (က) အဆီ၊ အစေးများသောအစာ၊ အချို၊ အဆိပ်၊ အချဉ်
အငန်၊ ရေ၌ ကျက်စားသောငှက်မျိုး၊ တွင်းနှင့်နေသော

သားကောင်မျိုးတို့၏အသား။ နွားနို့၊ ထောပတ်၊ ဆီဥ
ဆီ၊ သကြား၊ ကောက်ကြီးဆန်၊ ပျားရည်၊ သေရည်
အရက်အမျိုးမျိုး။ အိုင်ကြီးရေ၊ ကြာဇုသီးနှင့် ချင်းခြောက်။
မြေ၊ အိမ်၊ တိုက်တာ၊ လုံအုံပိတ်ဖုံးထားသော လှည်း၊
ရထား၊ ဆင်၊ မြင်းတို့ဖြင့် သွားလာခြင်းပြုလေ။

- (ခ) မိန်းမနှင့်အတူ အိပ်ခြင်းပြုလေ။
- (ဂ) သားမွေးအဝတ်အထည် ဝတ်ရုံခြင်းပြုလေ။
- (ဃ) မေထုန်မှီခဲခြင်းပြုနိုင်သည်။
- (င) ကုကိုမံ၊ ကရမက်၊ အကျော်၊ လိပ်သည်းခေါ် အကျော်
နိုက်စသည်တို့ လိမ်းရ၏။

၄။ ပြာသို၊ တပိုတွဲလများတွင် ရှောင်ကြဉ်ရန်
မှီခဲသုံးဆောင်ရန် အမှုကိစ္စတို့မှာ တန်ဆောင်မုန်း၊ နတ်တော်
လများနှင့် အတူတူပင်ဖြစ်သည်။ ထူးခြားသည်ကား... ကြာဇုသီး
နှင့် ပိတ်ချင်းသီးကို စားရန်ပင်ဖြစ်သည်။

၅။ တပေါင်း၊ တန်ခူးလများတွင် အေး၍ကျေခဲသောအစာ၊
တက်စာ မစားရ။ နေ့၌ အိပ်ခြင်းတို့ကိုမပြုရ။

- (က) အပင်ပမ်းခံခြင်း၊ နှိပ်နယ်ခြင်း၊ အခိုးသောက်ခြင်း၊
ချုပ်စပ်ရည်တို့ဖြင့် အာလုပ်ကျွေးခြင်း၊ မျက်စဉ်းခတ်ခြင်း၊
နာနှပ်ခြင်း၊ သလိပ်ထွက်အောင် အန်ဆေးတိုက်ခြင်း
ပြုလေ။
- (ခ) ကြဇုသီးနှင့်ပျားရည်၊ ကြည်းကုန်း၌ ကျက်စားသော
သားငှက်တို့၏အသား၊ ထောပတ်ရိုက်၍ ကင်သော
အသား၊ စိမ့်စမ်းရေ၊ တံခွန်ရေ၊ ကျေလွယ်၍ သလိပ်
ကိုနိုင်သော စပ်၊ ပူ၊ ငန်၊ ခါးများစားခြင်း။
- (ဂ) မိန်းမပျိုတို့ကို မေထုန်မှိုဝဲခြင်းပြုနိုင်သည်။
- (ဃ) ကရမက်၊ ပရုပ်တို့ကို လိမ်းကျံခြင်း စသည်တို့ကို
ပြုနိုင်သည်။

၆။ ကဆုန်၊ နယုန်လများတွင် ရှောင်ကြဉ်ရန်...

- (က) အစပ်၊ အချဉ်၊ အငန်များမစားရ။ အသီး၊ အစေးမရှိ
ပူသောအစားအစာမစားရ။
- (ခ) အပင်ပမ်းခံခြင်းမပြုရ။
- (ဂ) မေထုန်မှိုဝဲခြင်းမပြုရ။

မှီဝဲသုံးဆောင်ရန်မှာကား...

(က) ချိုဆိပ်သောအရသာ၊ အေးသောဖျော်ရည်၊ အဆီအစေး
များသောအစာ၊ သကြားနှင့်လုပ်သောပေါက်ပေါက်ဆုပ်၊
ကရေကရာမုန့်၊ ကြည်းကုန်း၌ ကျက်စားသောသား
ငှက်တို့၏ အသား၊ ထောပတ်၊ နွားနို့၊ ကောက်ကြီး
ဆန်၊ ကြဇုသီး၊ ကြံသကာတို့ကိုစားပါ။

(ခ) အေးသောတိုက်အိမ်တို့၌ နေ့အချိန်အိပ်ခြင်း၊ ယပ်လေ
ခပ်ခြင်း၊ ညအခါလရောင်၌ အိပ်ခြင်းတို့ကိုပြုပါ။

(ဂ) ကရမက်၊ ပရုပ်၊ စသည်တို့ကို လိမ်းကျံပါ။

(ဃ) ချိပ်၊ ဆူးပန်း၊ ပိန္နဲစသော ဖန်ရည်ဆိုးအဝတ်များကို
ရုံပါ။

ဤသည်တို့ကား ရာသီဥတုအလိုက် စားသုံးရန် ဝတ်ဆင်ရန်
ဆင်ခြင်တို့ပင်တည်း။

ယောအတွင်း၌ ဦးဘိုးလှိုင်သည် ခေတ်ကိုတော်လှန်ခဲ့ရာတွင်
ရှေ့ဆုံးမှ ပါဝင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ သူ့အတွေးအခေါ်များမှာ ခေတ်မှီ
ရုံမျှမက ခေတ်ရှေ့မှ ပြေးစေ၏။ အရာရာကို စူးစမ်းရှာဖွေသူတေသန
ပြုရာ၌ သူမတူအောင် စွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။ လူတိုင်းသဘောပေါက်
အောင် အားထုတ်ရာ၌ သက်ဦးဆံပိုင် ဘုရင်စနစ်ကိုပင် တော်လှန်

ဝံ့သူဖြစ်သည်။ မည်သည့်အရာကိုမဆို ဘုရင့်အလိုတော်ကျ (မှန်ပါ
ဘုရား) လုပ်နေကြသည့်ကာလ၌ ဦးဘိုးလှိုင်သည် ဝံ့ဝံ့စားစား၊
မမှန်လျှင် မမှန်သလိုပင် သံတော်ဦးတင်ဝံ့သူဖြစ်သည်။

ဥတုဘောဇနသင်္ဂဟကျမ်းပြုစုချိန်၌ အရှယ်အားဖြင့် ၅၁ နှစ်
ရှိပြီဖြစ်ပြီး၊ ဘိုးဝဇီရ အယ်ဒီတာလုပ်နေသည့်မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏
(ရတနာပုံသတင်းစာ)ထုတ်နေသည့်အခါဖြစ်သည်။ ထိုခေတ် ထိုအခါ
က အရေးအသားမှာ နဘောကာရံတို့ဖြင့် ရေးသားကြသည့် ခေတ်
ဖြစ်သော်လည်း ဦးဘိုးလှိုင်၏ အရေးအသားမှာ ယင်းမှ သွေဖီ
ဆန်းသစ်နေကြောင်း တွေ့နိုင်သည်။

ငါ့ကျတို့ကို လိုရင်းကိုသာဆို၍ ခေတ်စမ်းစာပေ၏ က...ဦး
အရိပ်လက္ခဏာဟု ဆိုသော် မှားအံ့မထင်ပေ။ ထို့ကြောင့် သူ၏
ဥတုဘောဇနသင်္ဂဟကျမ်းမှာ လူတိုင်းလက်ဝယ်ထားသကဲ့သို့၊ ပြော
စမှတ်ဖြစ်သော အရေးရှင်းရှင်းကို လူတိုင်းလက်ခံနှစ်သက်လာ
ကြတော့သည်။ ဥတုဘောဇန သင်္ဂဟကျမ်းတစ်အုပ်ရှိ ယုံနှင့်မိမိ၌
အဖော်ကောင်းတစ်ယောက် လက်ကိုင်ထားရသည့်နှယ် ဖြစ်တော့
သည်။

ဆေးပညာပေး သက်သက်မဟုတ်ဘဲ၊ လောကီရေးရာ၌ပင်
အသုံးတည့်သော စာအုပ်ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကဲ့သို့ပြုစုထားလေ

သဖြင့် ပရိတ်သတ်အများ နှစ်သက်စွဲလမ်း လက်ခံရသနည်းဟူမှ...
သူ၏စာအုပ်ပါအချက်လက်အချို့ကို လေ့လာကြည့်က သိနိုင်သည်။

(လရောင်သည် အေး၏။ အောက်မေ့ခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်းတို့ကို
ပေးတတ်၏။ ရေထုတ်ခြင်း၊ ပူအိုက်ခြင်းတို့ကို ပယ်နိုင်၏။ သည်းခြေ
နာကိုနိုင်၏။ ဆီးနှင်းသည် အေး၏။ လေ၊ သလိပ်ကို ပျက်စေ
တတ်၏။ မှောင်မှိုက်ခြင်းသည် ကြောက်စေတတ်၏။ မျက်စိပြင်ခြင်းကို
ဖြစ်စေတတ်၏။ သလိပ်ကိုနိုင်၏။ ကာမဂုဏ်ကို ပွားစေတတ်၏။
ပင်ပန်းစေတတ်၏။ ဉာဉ်ပထမယံအတွင်း၌ ညစာစားအပ်၏။ နံနက်
စာ လျှော့၍ စားအပ်၏။ ကျေခဲသောအရာကို ရှောင်အပ်၏။

မေထုန်ကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် ရိနာ၊ ဆီး၊ အကြိတ်၊
များစွာသွားရသောအနာ၊ အဆီအခဲ ကိုယ်လက်လျှော့ပါးသော
အနာဖြစ်တတ်၏။ အသက် ၁၆ နှစ်အတွင်း အရွယ်သည် ဗာလမည်
၏။ ၁၆ နှစ်မှသည် ၃၂ နှစ်အတွင်း တရုဏီအရွယ်မည်၏။ ၃၂
နှစ်မှ အသက် ၅၀ တိုင်သည် အဓိရုဏ္ဏအရွယ်မည်၏။ ထိုထက်ကြီး
သော မိန်းမသည် ဝုဒ္ဓါအရွယ်မည်၏။

ဂိယုတု သရဒုတုနှစ်ခုတို့၌ ဗာလအရွယ်မိန်းမကို မေထုန်
မှီဝဲရာ၏။ ဟေမန္တုတု သိသိရုတုတို့၌ တရုဏီအရွယ်ရှိသော
မိန်းမကို မေထုန်မှီဝဲရာ၏။ ဝသန္တုတု ဝဿနုတုတို့၌ အဓိရုဏ္ဏ

အရွယ်ရှိသော မိန်းမတို့ကို မေထုန်မှီဝဲအပ်၏။ ဗာလအရွယ်ရှိသော မိန်းမကို မေထုန်မပြတ်မှီဝဲခြင်းသည် အရွယ်ပျို၏ အားရှိ၏။

တရုဏီအရွယ်ရှိသော မိန်းမကို မေထုန်မပြတ်မှီဝဲခြင်းသည် အားခွန်ယုတ်၏။ အဓိဂုဏ္ဍအရွယ်မိန်းမတို့ကို မပြတ်မေထုန်မှီဝဲခြင်း သည် ရုပ်အဆင်းအိုလွယ်၏။ ဝုဒ္ဓါအမည်ရှိသော မိန်းမတို့ကိုကား မည်သည့်အခါမျှ မေထုန်မမှီဝဲအပ်ပေ။ လူပျိုပင်ဖြစ်သော်လည်း မိန်းမအိုကို မှီဝဲလျှင် အရွယ်အိုတတ်သည်။

လူအိုပင်ဖြစ်သော်လည်း မိန်းမပျိုကို မေထုန်မှီဝဲလျှင် အရွယ် ပျိုတတ်သည်။ မေထုန်ကို လွန်စွာမှီဝဲခြင်းသည် အားကုန်ခြင်း၊ ချောင်းဆိုးနာ၊ ပန်းနာဖြစ်ခြင်း ပညာကုန်ခမ်းခြင်းတို့ ဖြစ်တတ်လေ၏။ ထို့ကြောင့် ဟေမန္တတု၊ သိသိရဉာတုတို့၌သာ မေထုန်မှီဝဲအပ်၏။ အခြားသောဉာတုတို့၌ မေထုန်မမှီဝဲအပ်။ သို့သော်လည်း မရပ်တည် နိုင်လျှင် ဝသန္တတုဝသနဉာတုတို့၌ ၁၅ ရက်တစ်ကြိမ်သာ မှီဝဲ တတ်၏။

ဉာတုလာသောမိန်းမ၊ အလိုမရှိသောမိန်းမ၊ ညစ်နွမ်းသော မိန်းမ၊ မချစ်သောမိန်းမ၊ ပြည့်တန်ဆာမ၊ အရွယ်ကြီးသောမိန်းမ၊ ရောဂါနိပ်စက်သောမိန်းမ၊ ကိုယ်လက်အင်္ဂါပျို့တဲ့သောမိန်းမ၊ ကိုယ်ဝန် ဆောင်မိန်းမ၊ ရန်သူမိန်းမ၊ အင်္ဂါဇာတ်၌ အနာရှိသောမိန်းမ၊ လင်ရှိ

သောမိန်းမ၊ မိဘစသော ထိန်းသိမ်းသူတို့ မပေးစားသောမိန်းမ
သီလရှင်မိန်းမ၊ စသည်တို့ကို မေထုန်မမှီဝဲအပ်။

ဆေးစားသောအခါ ပဗ္ဗဇီးပါးတို့၌လည်းကောင်း၊ ဆည်းဆာ
လေးပါးအခါ၌လည်းကောင်း (ဆည်းဆာလေးပါးဟူသည်ကား...
နေ့၏အဆုံး၊ ည၌၏အစ၊ ည၌၏အဆုံး၊ နေ့၏အစမွန်းတည့်။
သဉ္ဇိသန်းခေါင်ယံ။ နံနက်လေးချက်တီး၊ နေ့၌ချက်တီး၊ ညနေ
လေးချက်တီးတို့သည် ဆည်းဆာအခါမည်၏)

သီတင်းကျွတ်နေ့တို့၌လည်းကောင်း မေထုန်မမှီဝဲအပ်။
မေထုန်မှီဝဲ၍ပြီးလျှင် ရေချိုးခြင်း၊ သကြားနှင့်ရောသော နွားနို့ကို
စားသောက်ခြင်း၊ သားပြုတ်(စွပ်ပြုတ်)ရည်ကိုသောက်ခြင်း၊ အိပ်စက်
ခြင်းတို့သည် သင့်မြတ်၏။ ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်သက်စော
ဆေးကျမ်းတွင် ဤသို့မှတ်သားလိုက်နာဖွယ်၊ ဝိ-မ ဆက်ဆံနည်း
များ လိင်သုတေသနများပါ ထည့်သွင်းရေးသားဖော်ပြထားခြင်းဖြင့်
ဦးဘိုးလှိုင်သည် အဘယ်မျှ အသိဉာဏ်ကြီးကျယ်လှသော ပညာရှင်
တစ်ယောက်ဖြစ်ကြောင်း ခန့်မှန်းနိုင်ပေသည်။

ဥတုဘောဇနသင်္ဂဟကျမ်းသည် ထိုမျှမကသေး။ ဤလူ့
ဘောင်တွင် လောကီရေးရာ၊ လူမှုကိစ္စအဝဝ၌ အသုံးပြုအပ်ဖွယ်ရာ
မှန်ကချင်ချိန်နှိုင်းစ၍ လိုက်နာရန် နည်းလမ်းကောင်းများကိုလည်း

စုပေါင်းထည့်သွင်းထားသည်။ လူတို့၏ နေ့နံ့အလိုက် ရတနာတို့ကို ဝတ်ဆင်ရသည့်အကျိုးတရားကိုလည်း ဖော်ပြပါရှိသေး၏။

ရွှေကို ဝတ်ဆင်ခြင်းသည် စင်ကြယ်၏ တင့်တယ်၏။ နှစ်သက် ဗွယ်ရှိ၏။ စိန်၊ ကျောက်နီ အစရှိသော အမျက်ကျောက်များကို ဝတ်ဆင်ခြင်းသည် မကောင်းသော ပြုတ်စိး၊ ပြုတ်နင်းကို ပယ်နိုင်၏။ ကိုယ်တိုင်စည်ပင်စေတတ်၏။ မကောင်းသောအိပ်မက်ကို ဖျက်ဆီး နိုင်၏။ သနားခြင်း၊ မတင့်တယ်ခြင်းကို ပြင်းစေနိုင်၏။ ပြုတ်အစိး အနင်း အသစား၊ ပြုတ်အားလျော်စွာ ဝတ်ဆင်ရန် ရတနာမျိုးကား...

တနင်္ဂနွေမှာ ကျောက်နီ၊ တနင်္လာမှာ ပုလဲ၊ အင်္ဂါမှာ သန္တာ၊ ဗုဒ္ဓဟူးမှာ မြ၊ ကြာသပတေးမှာ ဥဿဘုရား၊ သောကြာမှာ စိန်၊ စနေမှာ နီလာ၊ ရာဟုမှာ ဂေါ်မိတ်၊ ကိတ်မှကြောင်တို့ကို ဝတ်ဆင် အပ်၏။

အမျက်ကျောက် ၉ မျိုးတို့ကို ပြုတ်အစိးအနင်းအစရှိလေ၏။ မကောင်းသောအခါ နဝရတ်လက်စွပ်၊ နဝရတ်ဘယက်ပြုလုပ်၍ ဆင်ယင်ဝတ်စားရမည်။ နဝရတ်လက်စွပ်လုပ်နည်းမှာ အရှေ့ကစ၍ လံကျာရစ် စိန်၊ ပုလဲ၊ သန္တာ၊ ဂေါ်မိတ်(ဂေါ်မုတ်)၊ နီလာ၊ ကြောင်၊ ဥဿဘုရား၊ မြတို့ကို ရံ၍ အလယ်၌ကျောက်နီကိုထားကာ ပြုလုပ်မှသာ ဗေဒင်ကျမ်း၊ ဆေးကျမ်းတို့နှင့် ညီသည်ဟု ရေးသား

ပြုစု ထားသည်။

ဤသို့ကြောင့် ယောမင်းကြီး၏ ဥတုဘောဇနသင်္ဂဟကျမ်း
သည် ယခုပစ္စုပ္ပန်ကာလအထိ ခေတ်မီလျက် တွင်ကျယ်စွာ
လက်ကိုင်ပြုလျက်သာရှိကြသည်။

ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်၏ စာပေပညာနှင့် စာပေအရှိန်အင်္ဂါ

ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင် ရေးသားပြုစုခဲ့သော ကျမ်းများ အနက် (သဒ္ဒသင်္ဂဟကျမ်း)မှာ အရေးတော်ပုံစာစပ်ရပ် ဖြစ်ခဲ့ရသည် အထိ ရှိခဲ့သည်။ စာရေးသူ (ကျမ်းပြုသူ) သက်ရှိထင်ရှား ရှိနေသေး သဖြင့် အမှန်ကို ဆုတ်ကိုင်နိုင်ခွင့် ရခဲ့သည်။ (အမှားကြာလျှင် အမှန်ဖြစ်)ဆိုသော ဆိုစကားအတိုင်း ဦးဘိုးလှိုင်သာ သက်ရှိထင်ရှား မရှိခဲ့လျှင် သူရေးခဲ့သော သဒ္ဒသင်္ဂဟကျမ်းမှာ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ဖြစ်သွား ချေရှုလေ၏။

ဥတုဘောဇနကျမ်း၊ အဿပေဒကျမ်း၊ ကာယနုပဿနာကျမ်း အလင်္ကာနိဿယကျမ်းတို့မှာ လွန်စွာအသုံးများ၍ ထင်ပေါ်ကျော်ကြား

လျက်ရှိသည်။ အစဉ်အလာရေးရိုးရေးစဉ်အရ အဘိဓမ္မာ အကျဉ်း
 ချုံးသောကျမ်းကို အဘိဓမ္မာတ္ထသင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း၊ ဝိနည်းအကျဉ်းချုံးသော
 ကျမ်းကို ဝိနည်းသင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း၊ သုတ္တန်အကျဉ်းချုံးသောကျမ်းကို
 သုသင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း စသည်ဖြင့် ရေးသားသကဲ့သို့ သဒ္ဒါဟုသမ္ပူကို
 ဦးဘိုးလှိုင်က အကျဉ်းချုံး၍ ပေါင်းရုန်းပြုစုထားသော ကျမ်းအား
 သဒ္ဒါသင်္ဂဟကျမ်းဟု အမည်တပ်ရေးသားခဲ့သည်။

ထိုကျမ်းကို ရေးသားပြုစုပြီးနောက် ကြည့်ရှုပြင်ဆင်စရာ
 ရှိက ပြင်ဆင်ပေးပါရန် ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ အပ်နှံထား
 လေ၏။ ထိုအခါ အခန်းနေ ဦးငွေများဖြစ်သော အင်းကန်းဆရာတော်
 လောင်း (ဦးဝိသုဒ္ဓိ)က ဦးဘိုးလှိုင်စာမူကို ယူကြည့်လေသည်။
 ဦးဝိသုဒ္ဓိသည် ထိုကျမ်းမှာ အချို့နေရာတို့၌ မိမိသဘောနှင့် မတွေ့
 ပေ။ ဉာဏ်မမှီသောနေရာများကို ခဲဖျက်နှင့်ဖျက်၍ တေးထားလိုက်
 သည်။

ထိုအချိန်၌ မန္တလေး၊ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် ဦးဘဦး၏
 ဘကြီးတော်သူ မြန်မာပညာရှိ ဦးလူကလေးသည် ဦးဘိုးလှိုင်၏
 စာရေးအဖြစ် အမှုတော်ထမ်းရွက်လျက်ရှိ၏။ ရွှေပြည်ဝန်ဦးဘိုးလှိုင်က
 အင်းကန်းဆရာတော် ဦးဝိသုဒ္ဓိကြည့်နေသော မိမိ၏သဒ္ဒါသင်္ဂဟ
 ကျမ်းစာမူကို သွားရောက်ယူရန် စေလွှတ်လိုက်သည်။ ထို့ကြောင့်

ဦးလူကလေးကိုယ်တိုင် သွားယူလေ၏။

ဦးဘိုးလှိုင်သည် စာမူပြန်ရောက်လာသောအခါ ရွှေကျင်ဆရာ
တော်ဘုရားကြီး ပြင်ချက်အဘယ်သို့ရှိမည်ကို သိလိုသဖြင့် စာမူကို
ဖြန့်ကြည့်ရာ၊ စာမူ၌ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ပြင်ချက်ကို
မတွေ့ရဘဲ ဦးဝိသုဒ္ဓ၏ ခဲတေး၊ ဖျက်ထားချက်များကိုသာ တွေ့ရ
လေသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးဘိုးလှိုင်မှာ တော်တော်ပင် စိတ်မချမ်းမသာ
ဖြစ်သွားလေတော့သည်။ နှုတ်မှလည်း ...

အင်းကန်း “ဦးဇင်းလေးက ကျမ်းဂန်မန့်စပ်သေးဘဲကိုး” ဟု
ညည်းတွားရင်း ဦးဘိုးလှိုင်သည် ခဲကြောင်းအပုဒ်များကို ကျမ်းအကိုး
အကားပြု၍ ပုရပိုက်တွင် ဦးလူကလေးအား ရေးသားစေခဲ့သည်။
ပြီးလျှင် ...

“လူကလေး”

“အမိန့်ရှိပါဘုရား”

“အဲဒီကောက်နှုတ်ဖော်ပြချက် ပုရပိုက်ကို ဦးဇင်းလေးထံ
ယူသွားပြီးပြလိုက်။ ဦးဇင်းပါးစပ်က ထွက်သမျှစကားတွေကိုလည်း
မင်းပုရပိုက်ထဲ ရေးမှတ်ယူခဲ့။ အောက်က သူကိုယ်တိုင်လက်မှတ်
ထိုးပါစေ” ဟု ရွှေပြည်ဝန်က အမိန့်ရှိလိုက်သည်။ စာရေးတော်
ဦးလူကလေးလည်း ရွှေပြည်ဝန် ဦးဘိုးလှိုင်၏ အမိန့်အတိုင်း

ဦးဝိသုဒ္ဓိထံ လက်တော်ရောက်ပုရပိုက်ကို ဆက်သလေသည်။
ဦးဝိသုဒ္ဓိက ပုရပိုက်မှ ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်ကို ဖတ်ရှုပြီးနောက် ...

“ဒီလိုဆိုရင် ဦးဇင်း မှားပါတယ်”

ဟု နှုတ်မှ ထွက်လာလေသည်။ ထိုအခါ ဦးလူလေးက

“အပြင် မှားကြောင်းကို သည်ပုရပိုက်မှာ ဝန်ခံလက်မှတ်
ရေးထိုးပေးပါဘုရား”

“အိုကွယ် ... ထိုးဖို့ မလိုပါဘူး၊ အလောက်နဲ့”

“လိုပါတယ်ဘုရား ... လက်မှတ်မထိုးလို့ မဖြစ်ပါ။ ဝန်ခံ ...
အတိအကျ မှာလိုက်ပါတယ် ... အရှင်ဘုရားလက်မှတ်ရေးထိုး
ပြီးမှ တပည့်တော် ပြန်လို့ဖြစ်မှာပါဘုရား”

ဤတွင်မှ ဦးဇင်းသည် လိုက်လျော၍

“အေး ... သည်လိုဆိုလျှင် လက်မှတ်ထိုးပေးလိုက်ပါ့မယ်”

အင်းကန်းဆရာတော်လောင်း ဦးဝိသုဒ္ဓိသည် ထိုသို့အကြပ်
ကိုင်လေမှ ပုရပိုက်တွင် အယူအဆမှားပါကြောင်း ရေးသား၍
လက်မှတ်ရေးထိုးပေးခဲ့သည်။ ဦးလူကလေးသည် ပုရပိုက်ကိုယူ၍
အိမ်တော်သို့ပြန်ခဲ့ပြီး ရွှေပြည်ဝန်ကြီး ဦးဘိုးလှိုင်အား ပေးလေ၏။

“ဦးဇင်းက သူမှားယွင်းကြောင်း ဝန်ခံလက်မှတ်ရေးထိုးပေး
လိုက်ရဲ့လား” ဟု ဦးဘိုးလှိုင်မေးသဖြင့် ...

“မှန်လှပါ ... မှားကြောင်းကို ပါးစပ်မှလည်း ဝန်ခံပါတာ ပုရပိုက်ထဲမှာလည်း ကိုယ်တိုင်လက်မှတ်ရေးထိုးထားကြောင်းပါ ဘုရား”

“အဲဒီပုရပိုက်ကို လူကလေး ကောင်းကောင်းသိမ်းထားပါ...။ ငါမရှိတဲ့နောက် သည်ပဉ္စင်းဟာ (သဒ္ဒသင်္ဂဟ)ကျမ်းကို အန္တရာယ် ပြုလိမ့်မယ် ... အဲဒီအခါ မောင်မင်းက သည်ပုရပိုက်ကိုပြုပြီး သည်အန္တရာယ်ငြိမ်းအောင် ဆောင်ရွက်ပေတော့”

ရွှေပြည်ဝန်ကြီး ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်သည် အန္တရာယ်ကို ကြိုမြင်၍ ပြင်ဆင်ထားမှုဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၆၇-ခုနှစ်တွင် အင်းကန်းဆရာတော်ဖြစ်လာသော ဦးဝိသုဒ္ဓသည် (ဆိဒ္ဓပိတာဒိပနီ) ကျမ်းကို ရေးသားတော်မူလေသည်။ ကျမ်းဦး၌ (ဦးဘိုးလှိုင်သည် စာမတတ်၊ သဒ္ဓသင်္ဂဟကျမ်းကို ရေးသား၍ ငါတို့ကျေးဇူးရှင် ရွှေကျင်ဆရာတော် ဘုရားကြီးထံ ပြင်ဆင်တည်းဖြတ်ရန် အပ်နှံထားခိုက် ငါဘက်ရှုကြည့်လိုက်သည်။

ဦးဘိုးလှိုင်၏ကျမ်း၌ အမှားများစွာပါ၍ ငါကိုယ်တော် တိုင် ခဲတန်ဖြင့် ခြစ်ပစ်ရသေးသည်။ ထိုကျမ်းမှာ အရေး အသားလည်းမကောင်း၊ အယူအဆ အတွေးအခေါ်လည်း မကောင်း၊ စသည်ဖြင့် ရေးသားထားလေ၏။

ထိုအခါ ရွှေပြည်ဝန်ဦးဘိုးလှိုင်၏ သမီးစောဥမ္မာနှင့် ကြင်ဘက်
 ရွှေပြည်ဦးမောင်မောင်လေးမှာ အသက်ရှင်လျက် ရှိနေကြချိန်ဖြစ်ရာ...
 ဖခင်ကြီးယောအတွင်းဝန်အား မတရားစွပ်စွဲ၍ ဖော်ကားရေးသား
 ထားသည့် အင်းကန်းဆရာတော်၏ အရေးအသားကို မခံမရပ်နိုင်
 အောင် ဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် အသရေဖျက်မှုနှင့် တရားစွဲရန်
 ဥယျာဉ်အုပ်စသော မြန်မာမှူးမတ်တို့နှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း
 ပြုကြလေ၏။

ထိုအချိန်တိုင်အောင် ရွှေပြည်ဝန်ကြီး၏ စာရေးတော်ကြီး
 ဦးလူကလေးသည် အသက်ရှင်ဆဲဖြစ်နေ၍ ယင်းပြဿနာသတင်း
 ကို ကြားလေရာ ... ဦးလူကလေးသည် ဦးဘိုးလှိုင်သားသမီးများထံ
 လာရတော့သည်။

“အရင်မလိုကြပါနဲ့ဦး၊ ကျေးဇူးရှင် ရွှေပြည်ဝန်ကြီးက
 ကျွန်တော့်အား မှာကြားခဲ့သော စကားရှိပါသေးသည်။ အင်းကန်း
 ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် သဒ္ဒသင်္ဂဟကျမ်းကို မိမိအယူအဆသာ
 မှားယွင်းပါကြောင်း၊ ကိုယ်တိုင်လက်မှတ်ရေးထိုးထားသော ပရပိုက်
 မူရင်း ကျွန်တော့်ထံတွင် ရှိပါသည်။ ကျွန်တော်သွားရောက်ပြသပြီး
 ပြဿနာပြေလည်အောင် ရှင်းပါရစေ။ ငြင်းဆန်မှ၊ မလိုက်နာမှ
 တရားစွဲပါ”

ဤသို့ သဘောတူညီကြ၍ ဦးလူကလေးသည် အင်းကန်း
ဆရာတော် ဦးဝိသုဒ္ဓိထံသို့ သွား၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆက်ကပ်လေ၏။
ထိုအခါ အင်းကန်းဆရာတော်က ...

“ဟဲ့ နင်ဘယ်သူလဲ”

“တပည့်တော် ရွှေပြည်ဝန်ကြီးရဲ့ စာရေးတော်လူကလေးပါ”

“အော် ... ငါက နင်သေပြီမှတ်တာ၊ ရှိသေးသကိုးကွယ်”

“တင်ပါ့ မသေသေးပါဘုရား။ တပည့်တော်ရဲ့ ရွှေပြည်ဝန်ကြီး
မှာကြားခဲ့လို့ ဆောင်ရွက်ရန် လာခဲ့ခြင်းပါဘုရား။ အရှင်ဘုရားက
သဒ္ဓသင်္ဂဟကျမ်းကို ပုတ်ခတ်ပြီး ရွှေပြည်ဝန်မကောင်းကြောင်း
အမှာတွင် ရေးသားထားသဖြင့် သမီး၊ သမက်တို့က မခံနိုင်ကြပါ။
အသရေပျက်မှုဖြင့် အရှင်ဘုရားအား တရားစွဲရန် စီစဉ်နေကြပါသည်”

ထိုအခါ အင်းကန်းဆရာတော် မျက်နှာပျက်သွား၏။

“အေး ... အေး၊ ဒါကို ဘယ်လိုပြေငြိမ်းအောင် လုပ်ကြ
မလဲ လူကလေးရဲ့”

“အရှင်ဘုရားက ရွှေပြည်ဝန်အကြောင်းနဲ့ ပတ်သက်လို့
နောင်အခါ သွားပုပ်လေလွင့်မရေးပါ။ နောက်ထပ်ကျမ်း ရိုက်နှက်လျှင်
ကျမ်းဦးအစတွင် သဒ္ဓသင်္ဂဟကျမ်းနှင့် ပတ်သက်၍ တစ်စုံတစ်ရာ
အပြစ်အနာအဆာမရေးပါ။ ရေးခဲ့ပြီးသော ရိုက်နှိပ်ခဲ့ပြီးသော ကျမ်း

များကိုလည်း ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းကြောင်း ဖော်ပြပေးပါလျှင် ဤကိစ္စ
ကော်မရှုငြိမ်းနိုင်ပါသည်ဘုရား”

အင်းကန်းဆရာတော်သည် ထိုအခါမှ သက်မကြီးချတော်
မူလျက် လေးဖင့်ဖင့်မိန့်တော်မူသည်။

“အေးကွယ် ... သည်လိုဖြင့် လူကလေးပြောသလို ငါလိုက်
နာပါမယ်။ ပြေငြိမ်းအောင်သာ စိစဉ်ပါတော့”

ဤသို့ဖြင့် စာရေးတော်ကြီး ဦးလူကလေးသည် အင်းကန်း
ဆရာတော်နှင့် ရွှေပြည်ဝန်ကြီး၏ သဒ္ဒသင်္ဂဟကျမ်း အရေးတော်ပုံကို
ကြားဝင်စေ့စပ်ပြေရှင်းပေး၍ ပြေငြိမ်းကြေအေးခဲ့ရသည်။ ထိုအရေး
တော်ပုံ ပေါ်လာလေမှ သဒ္ဒသင်္ဂဟကျမ်းကို ဦးဘိုးလှိုင် ရေးသားမှန်း
သိလာကြပြီး လေ့လာလိုက်စားကြသဖြင့် ထင်ရှားခဲ့သည်။

ထို့အပြင် စာပေဗဟုသုတလွန်စွာလိုက်စားနေသော မန်လည်
ဆရာတော်ဘုရားကြီးက သဒ္ဒသင်္ဂဟအကြောင်း ကြားသိရလေလျှင်
တောင်သမန်စာချဆရာတော် ဦးစိန္တာထံသို့ ထိုကျမ်းကို အမြန်
ကူးယူဆက်ကပ်ရန် အမိန့်တော်ရှိလိုက်လေ၏။ မန်လည်ဆရာတော်
ဘုရား အမိန့်တော်အတိုင်း တောင်သမန်သုဓမ္မာစာချဆရာတော်
ရွှေလောင်းဆရာတော် ဦးစန္ဒာသီရိကိုယ်တိုင်ရေးကူး၍ မန်လည်ဆရာ
တော်ကြီးထံ သွားရောက်ဆက်ကပ်ရလေသည်။

မန်လည်ဆရာတော်ကြီးသည် ကူးယူလာသည့် သဒ္ဒသင်္ဂဟ ကျမ်း ရောက်လာသည်နှင့် ပေထုပ်ရွှေမျှင်းကို အခွာခိုင်းပြီး အာဂဗ္ဗ စကားပင် မပြောနိုင်၊ ကျမ်းပေရွက်တို့အား ဓေ့ငုစွာကြည့်လေ၏။ အတန်ကြာမှ စကားဆိုလေသည်။

“အေးကွယ်၊ အင်းကန်းဆရာတော်က သည်ကျမ်းကို အပြစ် ဆိုမယ်ဆိုရင်လည်း ဆိုပေမပေါ့။ သီဟိုဠ်ကျွန်းသည် ဘက်ယော အတွင်းဝန်ရေးတဲ့ သဒ္ဒသင်္ဂဟကျမ်းလောက်ပြည့်ဝစုံလင်တဲ့ ကျမ်းမျိုး မရှိသေးဘူး။ အင်းကန်းဆရာတော် ဘာသိမလဲ ...”

ဤသို့ အပြစ်တင်စကားပြောကြားပြီးမှ ပေစာကိုချကာ အလ္လာပစကား ပြောကြားတော်မူလေ၏။ မန်လည်ဆရာတော်ဘုရား ကြီးပင် ဤသဒ္ဒသင်္ဂဟကျမ်းကို ကြည့်ရှုပြီးနောက် (ကစ္စနသုသု ဟာရက)ကျမ်းကို ရေးသားပြုစုတော်မူခဲ့သည်။ ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်၏ ကျေးဇူးတော်နှင့် မကင်းကြောင်း လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးပင် မိန့်တခွဲဖူးကြောင်း သိရပေသေးသည်။

နိုင်ငံကျော်လယ်တီဆရာတော်ဖြစ်လာမည့် ဦးပဉ္စင်းကလေး သည် ယောအတွင်းဝန်မင်း ဦးဘိုးလှိုင်၏အိမ်သို့ မပြတ်မလပ် ညနေတိုင်း ကြွသွားလေ့ရှိသည်။ ဝန်မင်းသည် မကြာခဏလာလေ့ ရှိသော လယ်တီဆရာတော်အလောင်း ဦးပဉ္စင်းအား

“မောင်ပွင့် အိမ်တော်ကို လာလှူချေလား၊ စာတတ်ချင်တယ် ထင်ပါ” ဟု လျှောက်လေရာ ... ဦးပွင့်က

“စာတတ်ချင်လို့ ဝန်မင်းအိမ်ကို ခဏခဏကြွလာတာပါ”

“ဒီလိုဆို မောင်ပွင့် စာတော်တော်ကြည့်နိုင်ပြီလား”

“ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာအကုန်ကြည့်နိုင်ပါတယ်”

“အပြင်ရင် ... ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာဋီကာတို့ကို သကပက္ခသီးရာ၊ ပရပက္ခသီးရာ ... နိုင်နင်းကွဲပြားအောင်ကြည့်။ ဝန္တရကိုလည်းလေ့လာ ... ဒါဆိုစာတတ်ကရောပေါ့”

“ကောင်းပါပြီ ... ဒကာကြီး”

လယ်တီဆရာတော်လောင်း ဦးပွင့် ဦးဉာဏသည် အတန် ကြာအောင် ဦးဘိုးလှိုင်၏အိမ်သို့ မသွားဘဲနေပြီးမှ တစ်ဖန်သွားပြန် လေ၏။ ထိုအခါ ဦးဘိုးလှိုင်က ...

“မောင်ပွင့် ... စာမတတ်သေးဘူးလား”

“စာတွေ တတ်ပါပြီဝန်မင်း၊ ဒါပေမဲ့ ... ကဗျာမတတ် သေးလို့ နည်းယူရအောင်လာတာပါ”

“မောင်ပွင့်ရေ ... ကဗျာကတော့ မခက်ပါဘူး၊ လေးလုံး စပ်ကို ကြပ်ကြပ်လေ့လာရင် ကဗျာတတ်ကရောပေါ့”

ထိုစကားအညွှန်းဖြင့် လယ်တီဦးပွင့်ကလေးသည် ပြန်ကြွ

သွားခဲ့ပြီး ဦးဘိုးလှိုင်ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း လေ့လာလေရာ ... များမကြာမီကာလ၌ ကဗျာကို တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်ခဲ့လေ၏။ ထိုအခါ (ကဝိလက္ခဏာဒီပနီ) ကျမ်းရေးသားသော ဦးချိတ်တို့အဖွဲ့မှာ စာချစ်စင်တမ်းမေးမြန်းရာ၌ ဝါကျအသွားအလာ ... အနုသန္ဓေပုဒ်၊ ပါဒ၊ အက္ခရာအဖြာဖြာတို့ကို ကဗျာသွားဖြင့် မိန့်ကြားဖြေဆိုတော် မူလေသည်။

ဦးချိတ်တို့အဖွဲ့မှပင် ...

“ပထမစာချတန်းအောင်လောက်ပါပြီဘုရား၊ အရှင်ဘုရား စာသွား၊ ကဗျာသွား လွန်စွာကောင်းမွန်လှပါသည်ဘုရား”

ထိုသို့ ရှေ့ကကြားလိုက်သောအခါ လယ်တီဦးပွင်း ဦးဉာဏက ဤသို့မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

“ငါတို့စာတတ်လာတာ ယောမင်းကြီးကြောင့်ပေါ့ကွဲ့”

ကဗျာတတ်လာတာလည်း ယောကျေးဇူးပဲ။

လယ်တီဆရာတော်ဖြစ်လာမည့် ဦးပွင်း ဦးဉာဏ ယင်းသို့ မိန့်ကြားတော်မူလိုက်လေလျှင် ဦးချိတ်တို့လူစုမှာ ... ယောအတွင်း ဝန်မင်း ဦးဘိုးလှိုင်၏ ပညာအရည်အချင်းကို ဖိန့်ဖိန့်တုံအောင် ကြောက်သွားကြလေ၏။

ယောမင်းကြီး၏ စာပေပညာနှင့် စာပေအရှိန်အင်အားသည်

ကြီးကြောင်း သဒ္ဒသင်္ဂဟကျမ်းတစ်ဆူနှင့်ပင် အကဲဖြတ်၍ ရကြောင်း
သိသာထင်ရှားလှပါပေသတည်း။

တုရင်စန်နှင့် အတွေးအခေါ်သစ်

ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်မှာ တော်လှန်ရေးဗီဇရှိသူဖြစ်ပြီး အသိတရား တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးအောင် အရင်းအမြစ်ကို စုစည်း၍ အတွေးအခေါ်သစ်များ ကြံဆလိုသည့် ဝါသနာရှိသူဖြစ်သည်။

သို့သော် အတွေးအခေါ်တော်လှန်ရေး၌ စိတ်က ရှေ့ကို ဆောင်နေသောအခါ စကားအလွန်အကျွံ ဖြစ်တတ်လေ၏။

ယောအတွင်းဝန်ဦးဘိုးလှိုင်သည် နိုင်ငံနှင့်လူမျိုး ကြီးပွားစေလိုသည့် အာသာဆန္ဒ ပြင်းပြသည့်အားလျော်စွာ နိုင်ငံနှင့်လူမျိုးကြီးပွားရာကြီးပွားကြောင်း လောကီအကျိုးစီးပွားတို့ကို ရှေ့ရှု၍ ဆောင်ရွက်သည်။ သို့သော် ဗုဒ္ဓသာသနာ့ အဆုံးအမကို အလေး

အနတ်ထား ခံယူထားသူဖြစ်သောကြောင့် လောကမှလွတ်မြောက်ရာ အကျိုးကိုလည်း လက်မလွှတ်ချေ။

သို့ရာတွင် စိတ်အလွန်ဆောင်တတ်သူ ဒကာရင်းက စကား အလွန်အကျွံဖြစ်သောအချိန်၌မူ သာသနာတော်၏ အကျိုးသက်သက် ကို ရှေ့ရှုတော်မူသော ဆရာတော်တို့သည် မိမိဒကာရင်းကိုပင် မထောက်မညှာ ဝေဖန်တော်မူကြသည်။ ယောအတွင်းဝန် အသက် ထင်ရှားရှိစဉ်ကပင် ဝိမုတ္တိရသစာအုပ်အရေးအသားနှင့် ပတ်သက်၍ အငြင်းပွားကြသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၆၀-ပြည့် ခေတ်တစ်လျှောက်တွင် အာဇီဝဋ္ဌမက သီလနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အငြင်းအခုံ ဖြစ်ကြသည့်အခါတွင် ထိုဝိဝါဒကို လက်စသပ်၍ ငြိမ်းချမ်းလေအောင် (သိဒ္ဓဝိမာနနိကျမ်း)ဖြင့် ဝေဖန် လေ၏။ ထိုသို့ဝေဖန်ရာတွင် ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်အပေါ်၌သာ ကွက်၍ ဝေဖန်သည် မဟုတ်ကြောင်း တွေ့နိုင်သည်။

ဦးဘိုးလှိုင်၏ စိတ်ရင်း၌ မြန်မာဘုရင်စနစ်ကို ကျမ်းဂန်နှင့် လည်းကောင်း၊ ခေတ်နှင့်လည်းကောင်း ညီညွတ်အောင် ပြုပြင်လို သည်မှာ အထင်အရှားဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မဟာသမတဝိနိစ္ဆ စာတမ်းကို စီရင်ရာ၌ ယောအတွင်းဝန်၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် လက်ရှိ စနစ်တို့ကို ပြုပြင်သွားလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ရှိသည်။

မင်းတုန်းမင်းတရားသည် ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင်ပြီးသည့်နောက် (မုဒ္ဒါဘိသိက်) ခံယူလိုတော်မူခြင်းဆန္ဒ ရှိလာလေ၏။ သူသည် ပုဂံမင်းကို နန်းချ၍ မင်းဖြစ်လာသော ဘုရင်ဖြစ်လာပြီး။ အင်္ဂလိပ် မြန်မာ စစ်ပွဲများကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပြည်တွင်းဆူပူမှုများကြောင့် လည်းကောင်း မင်းတက်စဉ် ရှေးမင်းများနည်းတူ မုဒ္ဒါဘိသိက် ခံယူနိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိပေ။

မင်းဟူရာ၌ မုဒ္ဒါဘိသိက္ကမင်း၊ သာမညမင်းဟူ၍ ရှိလေရာ... ထုံးစံနှင့်အညီ ဦးထိပ်၌ ရေစင်သွန်းလောင်းအပ်သော အဘိသိက် ရှိသောမင်းသည် မုဒ္ဒါဘိသိက္ကမင်းမည်၏။ ယင်းသို့မဟုတ်လျှင် သာမညမင်းသာလျှင် ဖြစ်ပေမည်။ ထို့ကြောင့် မင်းတုန်းမင်းကြီး အလိုဆန္ဒ၌ မုဒ္ဒါဘိသိက္ကမင်းဖြစ်လိုခဲ့သည်။ ယင်းသို့ အကြံအစည် ရှိလိုသောကြောင့် မုဒ္ဒါဘိသိက္ကအခမ်းအနားအလိုငှာ နန်းတော် အတွင်း၌ များကြီးမတ်ရာ သေနာပတိတို့သည် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု ပြုကြလေ၏။

ဤအတွက်ကြောင့် ပခန်းမြို့စား ဝန်မင်းသည် ကျမ်းဝန်တို့၌ လာသော မဟာသမ္မတ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပုံတို့ကို ဗဟုသုတ ဖြစ်စေရန် ယောအတွင်းဝန်အား မေးမြန်းမိလေ၏။ မူလပြုစုခဲ့သော ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်းကို ပိုင်းခြားဝေဖန်ကြည့်လျှင် ယောမင်းကြီး

စိတ်ရင်း၌ မြန်မာဘုရင်စနစ်ကို ကျမ်းဂန်နှင့်လည်းကောင်း၊ ခေတ်နှင့်လည်းကောင်း ညှိညွတ်အောင် ပြုပြင်လိုကြောင်း ယောမင်းကြီးတွေ့လေ၏။ ထို့ကြောင့် မဟာသမ္မတဝိနိစ္ဆယကျမ်းကို ပြုစုခြင်းဖြစ်သည်။

မြန်မာဘုရင်စနစ်သည် သက်ဦးဆံပိုင် ဘုရင်စနစ်ဖြစ်သည် မှန်၏။ သက်ဦးဆံပိုင် ဘုရင်စနစ်ဟူသည်ကား ရှင်ဘုရင်က တိုင်းသူပြည်သားတို့၏ အသက်ကိုပိုင်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။ အသက်ကိုပိုင်သည်ဟု ဆိုလိုခြင်းကြောင့် တိုင်းသူပြည်သားတို့၏ ဥစ္စာစည်းစိမ်ကိုပါ ပိုင်သည်ဟုဆိုရမည်။ ထို့ကြောင့် ရှင်ဘုရင်ကို မြန်မာရာဇဝင်အသုံးအနှုန်းတို့၌ (ဘဝရှင်)ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (ရေမြေရှင်)ဟူ၍လည်းကောင်း ပြဆိုသည်။

သို့သော် မြန်မာတို့၏ နိုင်ငံရေးအတွေးအခေါ်၌ (ရှင်ဘုရင်တို့သည် သက်ဦးဆံပိုင်အခွင့်ရေးကို နတ်ပေး၍၊ ဘုရားပေး၍ ရသည်ဟူသော အယူအဆမရှိပေ) မဟာဝန်ကျမ်းလာ မဟာသမ္မတဖြစ်လာပုံ၊ တင်မြှောက်ပုံ အခြင်းအရာအစကို ပြန်ကြည့်သော် သိနိုင်ပေသည်။

အသိအလိမ္မာ၊ ဉာဏ်ပညာရှိသူ လူတစ်စုတို့သည် မနုမည်သော သုခမိန်ကို မဟာသမ္မတ တင်မြှောက်ကြသည်။ တင်မြှောက်

ပုံမှာ ငါတို့အပေါ်တွင် အရှင်ကအစိုးရပြုလုပ်အုပ်ချုပ်ပါ။ ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ
နှင့်ထုတ်သင့်သူ၊ မ-စချီးမြှောက် စောင့်ရှောက်သင့်သူတို့ကို တရား
လမ်းရှိသမျှ နိဂ္ဂဟပဂ္ဂဟ ပြုလုပ်ပါ။ ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်အုပ်ချုပ်သည့်
အတွက် အအုပ်ချုပ်ခံရသူတို့ လုပ်ဆောင်ဖြစ်ထွန်းရရှိသော ပစ္စည်း
များမှ ဒဿမ ဘာဂ (ဆယ်ဖို့တစ်ဖို့) ဆယ်ပိုင်တစ်ပိုင်၊ ဆယ်ဖီး
တစ်ဖီး၊ ဆယ်လုံးတစ်လုံး၊ ဆယ်ပွင့်တစ်ပွင့် စသည်ဖြင့် အချိန်ဖြင့်
အခန့်သင့် ပေးဆောင်ကြသည်ကို ခံယူပါဟူ၍ ဝိုင်းဝန်းတိုက်တွန်း
ပြောဆိုကြကုန်၏။

ထိုသို့ တင်မြှောက်သူတို့နှင့် မင်းပြုလုပ်မည့်သူတို့သည်
အပြန်အလှန် ပဋိညာဉ်ခံစန့်ကတိစကားထားကြပြီးသည့်အခါ မင်းလျာ
မင်းလောင်းဖြစ်စေ သုခမိန်ကို သုံးပါးသော ဘိသိက် သွန်းလောင်း
ခြင်းနှင့် မင်းမြှောက်ကြကုန်သည်။ မဟာသဗ္ဗတသည် တိုင်းသူပြည်
သားတို့အား စိုးပိုင်ရန် အခွင့်အရေးကို အထတ်ပါနည်းဖြင့် ရရှိခဲ့
သည်။ ဤအချက်ကြောင့် မုဒုံဘိသိက္ခာသွန်းသည့်အခါ မင်းမျိုး
အပေါင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပုဏ္ဏားမျိုးအပေါင်းတို့သည်
လည်းကောင်း၊ သူဌေးသူကြွယ်အပေါင်းတို့သည်လည်းကောင်း
ရာဇသေဝက ဒီပနိကျမ်းလာ အောက်ပါအာထော်အတိုင်း ဘိသိက်
သွန်းရသည်။

အရှင်မင်းမြတ်

အရှင်မင်းမြတ်ကို အလုံးစုံသော မင်းမျိုး၊ ပုဏ္ဏားမျိုး၊ သူဌေး
သူကြွယ်မျိုးအပေါင်းတို့သည် မိမိကိုယ်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်း
အကျိုးငှာ မင်းမြတ်ကို အဘိသိက်သွန်းလောင်းပါ၏။ အရှင်
မြတ်သည် တရားနှင့်အညီ မင်းပြုတော်မူပါလော့။

မင်းမျိုး၊ ပုဏ္ဏားမျိုး၊ သူဌေးသူကြွယ်မျိုး အပေါင်းတို့၌
အရှင်မင်းမြတ်သည် ရွှေရင်တော်နှစ်ကဲ့သို့ ချစ်ခင်သနားတော်
မူသဖြင့် စီးပွားစေလိုသော စိတ်ရှိတော်မူပါလော့။ စီးပွားနှင့်
မျှသော မေတ္တာစိတ်လည်း ရှိတော်မူပါလော့။ ထိုမင်းမျိုး၊
ပုဏ္ဏားမျိုး၊ သူဌေးသူကြွယ်မျိုးတို့ကို စောင့်ရှောက်တော်
မူပါလော့။

အရှင်မင်းမြတ်သည် အကျွန်ုပ်တို့ဆိုသည့်အတိုင်း မင်း
ပြုသည်ရှိသော် ကောင်းမြတ်၏။ ထိုသို့မပြုခဲ့သော် အရှင်မင်း
မြတ်၏ ဦးခေါင်းသည် ခုနစ်စိပ် ခုနစ်ဖြာကွဲပါစေသတည်း။”

အထက်ပါ ကတိသစ္စာ ဘိသိက်ခံစကားတို့ရပ်တို့ နေရာတွင်
ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်သည် ခေတ်နှင့်လျော်ညီရန်နှင့် မင်းအား
တရားနှင့်အညီ အုပ်ချုပ်စေလိုသော ဆန္ဒသဘောတို့ကြောင့် မဟာ
သမ္မတာဝိနိစ္ဆယကျမ်းတွင် ဖြည့်စွက်ရေးသားခဲ့သည်။ မင်းတုန်းမင်း

ကြီး အဘိသိက်ခံတော်မူသောအခါ ၎င်းရေးသည့်အတိုင်း သတ္တုပြုလေတော့၏။

မုတ္တမိသိက်အခင်းအနားစလေလျှင် ရမည်းသင်းမြို့စား စုဗုရား

က ...

“မင်းကြီး ရှေးဦးစွာ ကမ္ဘာအစဉ်ဖြစ်သော မဟာသမ္မတမင်းကောင်းမင်းမြတ်တို့ ကျင့်တော်မူသောတရားကို ခွဲ၍စွာ ကျင့်ဆောင်တည်တော်မူပါလော့။ အရှင်မင်းကြီး ... ခပ်သိမ်းသော ပြည်ထောင်မင်းတို့ကို အမျက်မလွန်စေခြင်း၊ ခပ်သိမ်းသောသူတို့ကို ချီးမြှောက်ခြင်း၊ ခပ်သိမ်းသောသူတို့အား ရင်ဝယ်သားတမျှ ချစ်ခင်သနားခြင်း၊ ခပ်သိမ်းသောသူတို့ စီးပွားကိုဆောင်ခြင်း၊ ခပ်သိမ်းသောသူတို့ အသက်ကို ကိုယ်တော်၏ အသက်ကဲ့သို့ ထင်မှတ်တော်မူပါလော့။

အရှင်မင်းကြီး ... ကျက်သရေရှိသော အမှုကိုသာပြုခြင်း၊ ကျက်သရေရှိသော စကားကိုသာဆိုခြင်း၊ ကျက်သရေရှိသော လုံ့လအကြံကိုသာ ကြံဆောင်ခြင်းတို့ကို ပြုတော်မူပါလော့”

ဟူ၍ တင်လျှောက်လေ၏။ ပုဏ္ဏားဝန်ကမူ “အရှင်မင်းကြီး... သာသနာတော်ကို ပွင့်လင်းအောင် ပြုပါလော့။ တရားစောင့်ခြင်း၊ ပညာရှိစကားကို နားလည်လွယ်ခြင်းများကို အမြဲစောင့်ထိန်းတော်မူပါလော့” ဟူ၍ ဖြည့်စွက်လျှောက်ထားသည်။

မဟာသီရိနေရာဇာ သူဌေးကြီးကလည်း “ပြည်သူ့ဥစ္စာ အခွန်
 ဘဏ္ဍာ ခံယူရာ၌ တရားနှင့်လျော်ညီအောင် စောင့်ထိန်းခြင်း၊ တရား
 မသိ သိန်ဖျင်း၊ သွင်းသွပ်သူတို့ကို ရှောင်ခြင်း၊ ပဏ္ဍတ လိမ္မာသော
 သူတို့၏စကားကို နားလည်ခြင်းများကို ပြုတော်မူပါလော့” ဟူ၍
 ပြည့်စွက်လျှောက်ထားသည်။

အထက်ပါတင်လျှောက်ချက်၊ အဘိသိက်သွန်းအစိစဉ်ပြီးသော်
 သူဌေး ၈ ယောက်တို့က “အရှင်မင်းကြီး၊ ကျွန်ုပ်တို့သွန်းလော့မ
 သော ရေစင်ကို ခံယူတော်မူ၍ အကျွန်ုပ်တို့ဆိုသော စကားအတိုင်း
 ကျင့်ဆောင်တော်မူ၍ ပြည်သူ့လုပ်ခွန်၊ ဆယ်ဖို့တစ်ဖို့ ခံယူစားသုံး
 တော်မူ၍ မှိုင်း၏စည်းစိမ်ကို ခံစားစံစားပြီးသော် ပြည်သူကို တရား
 သဖြင့် စောင့်ရှောက်တော်မူပါလော့။

အရှင်မင်းကြီး ကျွန်ုပ်တို့ဆိုသော စကားအတိုင်း ကျင့်တော်
 မူပါသော်ကား ပစ္စုပ္ပန်၊ သံသရာ၊ နှစ်ပြာသောအကျိုးတိုးတက်
 လေလျက် တက်သစ်သောနေ၊ ဆန်းသစ်သောလက်သို့ တစ်နေ့
 တခြား ကျက်သရေတော် ပွင့်လင်း၍ ပြည်ထောင်မင်းပေါင်း ဦးခေါင်း
 ညွတ်လာ၊ သဒ္ဓါပြည့်ပြီး၊ သူခိုးစားပြု၊ ငြိမ်းချမ်းသာယာ၊ သာသနာ
 တော်တည်ထွန်း၊ ရေစာမရှား၊ မင်းအားပြည်သူ၊ ဆူပူနေ့တိုင်း
 ကောင်းချီးပေးလျက် သက်တော်ရာကျော် စံတော်မူရသည်ဖြစ်စေ

သော်ဝ်။

ယင်းသို့မဟုတ် ... ကျွန်ုပ်တို့စကားအတိုင်းတော့။ မင်းကောင်းမင်းမြတ်တို့ ဝန်ခံသော ဘိသိက်သစ္စာ ပျက်ချေက ကမ္ဘာဆူဝေ၊ လေမုန်တိုင်းဆင်၊ ငလျင်တော်လည်း၊ မြေကြီးကွဲ၍ ငရဲမီးလျှံဝင်းဝင်းပြောင်ပြောင် တောက်လောင်ကြေညက်၊ သူပျက်သူလောင် ထောင်ထောင်ထားထား၊ မိုးသားတန္တ၊ စသည်ထွေထွေ နေလတံခွန် ငှက်ကျွတ်ယုတ်၊ စုန်ဆုတ်တစ္ဆေ နန်းထက်နေ၍ မွေမွေလှန်ပြောက်၊ မြေဟောက်ငန်းကျား တက်၍စားသည် ဖြစ်စေသော်ဝ်”

ဟူ၍ တင်လျှောက်ကြကုန်လေ၏။

သို့တိုင်လည်း မင်းကေရင်တို့သည် ပလ္လင်ပေါ်ရောက်သည်နှင့် ဘိသိက်ခံယူတော်မူစဉ်ကထားရှိသော သစ္စာစကားမှ ရွေ့လျားကြစည်သာ များကြလေ၏။ ယင်းကို ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်က မနှစ်သက်ပေ။ ပြည်သူ့ဥစ္စာ အခွန်ဘဏ္ဍာ ခံယူရာ၌ တရားနှင့် လျော်ညီအောင် စောင့်ထိန်းခြင်း၊ တရားမဆီ ပြိန်းပျင်းသွင်းသွပ်သူတို့ကို ရှောင်ခြင်း၊ လိမ္မာသူတို့၏ စကားကို နားလွယ်ခြင်းဟူသော ဝိတ္တာရတို့ကို အဘယ့်ကြောင့် တင်လျှောက်ကြပါသနည်း။

ဤအချက်ကို ဆန်းစစ်လျှင် နေ့စက်ထပ်ပြုပြင်စရာ အချက်အလက်တို့ကို ရည်သန်၍ တင်လျှောက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေ

မည်။ ယောအတွင်းဝန်သည် သဿမေခေန် ခွဲပုံစနစ်ချွတ်ယွင်း
 ချက်တို့ကို ကိုယ်တွေ့ မျက်မြင်ဖြစ်သည်။ ထိုစနစ်ကို ပြုပြင်ခဲ့သည်
 လည်း မှန်ပေသည်။ သို့သော် အခွန်ခန့် ခွဲသည့်စနစ် မှန်ကန်လာ
 ပြီဟု သိရသည့်တိုင်အောင် အခွန်ဘဏ္ဍာသုံးစွဲရေးစနစ် မူမှန်ဖို့
 လိုသေးသည်။

မင်းတုန်းမင်းကြီးလက်ထက် အစည်းအဝေးကြီးတစ်ခု၌ပင်
 ရှင်ဘုရင်၊ မိဖုရား၊ သားတော်၊ သမီးတော်၊ ဝန်စု၊ များစု၊ မူထမ်း၊
 အရာထမ်းတို့ကို လစာပေးရန် ဥပဒေပြုသင့်ကြောင်း၊ ထိုရန်ပုံငွေကို
 အရေးကြီးသောအခါ အလွယ်တကူ သုံးစွဲနိုင်ကြောင်း သို့မှသာလျှင်
 လက်နက်ကိုင်စစ်တပ်များ ဖွဲ့စည်း၍ လိမ္မာကျွမ်းကျင်သော စစ်သည်
 အင်အားတို့ဖြင့် တိုင်းပြည်ကို ခုခံကာကွယ်နိုင်ကြောင်း ဤသို့
 မဟုတ်ပါက နှာခေါင်းရှည်သော မျက်နှာဖြူများက မြန်မာအမျိုးသမီး
 တို့ကို နမ်းရှုပ်ကြလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း။

အကယ်၍ ဤအကြံအတိုင်း အညီအညွတ် လိုက်နာပါက
 နောက် ၅ နှစ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံကို ရှေးကပိုင်သည့်အတိုင်း
 ကြံဆောင်နိုင်ကြောင်းဖြင့် မင်းတုန်းမင်းတရားအား လျှောက်ထား
 လေ၏။ မင်းတုန်းမင်းကြီးသည် ဤစကားအား နားခါးတော်
 မူလေသည်။

“သည်အတိုင်းမှန်လျှင် ငါတို့ကို ရှင်ဘုရင်အဖြစ်မှ ချတာနှင့် ဘာထူးသေးလဲ”

ဟူ၍ ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်အား မျက်တော်မှုကာ ရွှေပြည် ဝန်ကြီးရာထူးမှ ချထားပေးပြန်လေ၏။ ဦးဘိုးလှိုင်ကား ရာထူး ဂုဏ်သိမ်မျက်နှာကို မကြည့်၊ တိုင်းပြည်ကမောက်ကမဖြစ်မည်ကိုသာ စိုးရိမ်လေသည်။ သူ၏စိတ်ရင်း၌ ဘုရင်စနစ်ကို ပယ်ဖျက်ချင်သည့် သဘော ဆန္ဒအရိပ်အငွေ့များ ပေါ်ထွက်လျက်ရှိပြီး ဒီမိုကရေစီ ဆန်သည့် အတွေးရိပ်များကို တွေ့နိုင်ပေသည်။

ဦးဘိုးလှိုင်ကား တော်လှန်သော တွေးခေါ်ရှင်တုပင် ခေါ်ဆို ထိုက်ပါပေသည်။

မင်းတုန်းမင်း၏ အတုမရှိကျောင်းတော်ကြီး

မင်းတုန်းမင်းကြီးသည် စင်္ကြာဒေဝိမိဂုရုးခေါင်ကြီးနှင့်အတူ တကွ သက္ကရာဇ် ၁၂၁၈-ခုနှစ်မှ စတင်၍ ၇ ဌာနပန္နက်ချတော်မူ ခဲ့သည်။ ယင်းမှာ ...

- ၁။ ရွှေမြို့တော်ကြီး
- ၂။ ကျုံးတော်
- ၃။ မဟာလောကမာရဇိန်စေတီ
- ၄။ သိမ်တော်ကြီး
- ၅။ မဟာအတုလဝေယန်ကျောင်းတော်ကြီး
- ၆။ ပိဋကတ်တိုက်တော်
- ၇။ သုဗ္ဗောဇရင်တော် တို့ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မဟာအတုတဝေယန် (အတုမရှိ) ကျောင်းတော်ကြီးအား သက္ကရာဇ် ၁၂၂၈-ခုနှစ်မှပင် စတင်ဆောက်လုပ်ခဲ့သော်လည်း နှစ်ကြာညောင်းသည်အထိ ပြီးစီးနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးတို့ကို စီမံကွပ်ကဲနေရသည်ကတစ်ကြောင်း ကြီးမားလွန်းသော ကျောင်းတော်ကြီးဖြစ်သည်ကတစ်သွယ် လွယ်လွယ်နှင့် မပြီးနိုင် ရှိခဲ့၏။

ဤသို့ဖြင့် မင်းတုန်းမင်းကြီး၏ လက်တွဲဖော် စင်္ကြာဒေဝီ မိဖုရားကြီး ၁၂၂၈-ခုနှစ်တွင် ခုတ်ရွာစံဆွန်တော်မူသွားသောအခါ ကျောင်းတော်ကြီး ဆောက်လုပ်မှုမှာ မိမိနှေးကွေးသွားတော့သည်။ ထို့နောက်တွင်မှ ယောစင်းကြီးအတွင်းဝန်ဦးဘိုးလှိုင်အား ကျောင်းတော်ကြီးအား ဆက်လက်ဆောက်လုပ်စေရန် အမိန့်တော်ချမှတ်ခဲ့သည်။

တစ်ဝိုင်းတစ်စဆောက်လုပ်ဆဲရှိသည့် ကျောင်းတော်ကြီးကို ဦးဘိုးလှိုင်တာဝန်ခံ၍ ဆက်လက်ဆောက်လုပ်လေရာ ... ၁၂၂၉-ခုနှစ်၌ အပြီးသတ်ခဲ့လေတော့၏။ ဇုန်ကျွေဟု ထိုခေတ် အေါင်းဒင်္ဂါးကုဋေ ၅၀၀ ဇုန်ကျခဲ့သည်။ ထိုကျောင်းတော်ကြီးကို (မဟာအတုတဝေယန်) အတုမရှိကျောင်းတော်ကြီးဟု ကမ္ဘည်းကျောက်စာ ထိုးရေးလေသည်။

မင်းတုန်းမင်းကြီး၏ မိမိ၏ကောင်းမှုဖြစ်သော ခန့်ကြားကောင်းမွန်လှသည့် အတုမရှိ ကျောင်းတော်ကြီးကို မြင်ရလေလျှင် စကြာဒေဝီ မိဖုရားကြီးအား လွမ်းဆွတ်လာလေတော့သည်။ စကြာဒေဝီ မိဖုရားခေါင်ကြီးမှာ (မဟာခေမိကာရာမကျောင်း) သစ်ဆိမ့်တိုက်တော်ကို ဆောက်လုပ်ပြီးနောက် သစ်ဆိမ့်ဆရာတော်ဘုရားအား ရေစက်သွန်းချ လှူဒါန်းချိန်ဝယ် ဘုရင်ကြီးအား အမျှပေးဝေ၍ သာဓုအနုမောဒနာ ခေါ်တော်မူစေသည်။

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးက ဤကျောင်းတော်ကြီးကို ရေစက်သွန်းချ လှူဒါန်းတော်မူချိန်၌ မိဖုရားခေါင်ကြီး နတ်ရွာလားခဲ့ပြီး ဖြစ်ရာ မင်းတရားကြီးမှာ တွေးမိတိုင်း ယူကြုံးမရ ဖြစ်တော်မူရှာသည်။ မိဖုရားခေါင်ကြီးသာ ရှိနေသေးပါမူ နှစ်ပါးစုံညီစွာဖြင့် ရေစက်သွန်းချ ကုသိုလ်ကောင်းမှုအဖို့ လှိုက်လှဲကြည်နူးစွာ ပြိုင်တူ သာဓုခေါ်ကြမည်သာဖြစ်သည်။

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် ကျောင်းတော်ကြီးဆောက်လုပ်ပြီးစီးလျှင် ထွင်ခေါင်ဆရာတော်ဘုရားအား ရေစက်သွန်းချ လှူဒါန်းတော်မူရန် စိတ်ရည်သန်ထားခဲ့ပြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း ထွင်ခေါင်ဆရာတော်ဘုရားထံ ကျောင်းအလှူခံပါမည့်အကြောင်း ရှိရှိလျှောက်ထားလေသည်။ ထိုအခါ ထွင်ခေါင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ...

“ဒကာတော် ရေမြေရှင်ရဲ့ ကျောင်းတော်ကြီးက ပုံထူး ပုံဆန်းနဲ့ ဆောက်လုပ်ထားတော့ ဘယ်ကျောင်းနဲ့မှ မတူပါဘူး ...။ ဒီအထဲမှ (အတုမရှိ)လို့ အမည်တပ်ထားပြန်တော့ ဆရာတော် အလှူမခံရဲတော့ဘူး ဒကာတော်၊ နာမည်နဲ့ လိုက်လျှော်အောင် မင်းအစဉ်အဆက် ကိုးကွယ်တဲ့ အတုမရှိ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်များသာ တင်ထားဖို့ သင့်ပါတယ်”

ဤသို့ ထွင်ခေါင်ဆရာတော်ဘုရားက မိန့်ကြားရာ ... မင်းတုန်းမင်းကြီးမှာ ရွှေဘဝင်အေးစိမ့်နှစ်သိမ့် ပီတိဝွမ်းဆီထိသည့် ပမာ ကြည်နူးတော်မူသည့်အတိုင်း ... (ဗုဒ္ဓပုထိုးတော်ဒီသာသံဃိက) အဆောက်အဦးအဖြစ် ရွှေခရားဖြင့် ရေစက်သွန်းချ လှူဒါန်းတော် မူလေသည်။ ထိုအချိန်ဝယ်၊ နန်းတွင်းမှ မောင်းမမိသံ ချွေရုံသင်း ပင်းတို့နှင့်တကွ၊ မှူးကြီးမတ်ရာ သေနာပတိတို့မှာ ကျောင်းတော် ကြီး ရေစက်သွန်းချ အလှူတော်အိနပြုသည့် ပွဲတော်ကြီး၌ ပျော်ပါး လိုကြသည့်အတိုင်း မြို့တော်အရှေ့ဘက် ကျုံးတော်အတွင်း လှေလောင်း၊ ဖောင်တော်များချကာ အဆင်တန်ဆာများ ဆင်ယင် ထားကြလေ၏။

တူရိယာမျိုးစုံတို့ တီးမှုတ်ကခုန် မြူးထူးကြကုန်လေ၏။ အတုမရှိကျောင်းတော်ကြီးကို ရေစက်သွန်းချ လှူဒါန်းတော်မူရာ၌

အတုမရှိအောင် ဆင်ယင်ကျင်းပရန် စီစဉ်သူများက စီစဉ်ဆောင်ရွက်ကြကုန်လေ၏။ နန်းတွင်းသူ နန်းတွင်းသားတို့ကား ပျော်တပြုံးပြုံးနှင့် မော်မဆုံးအောင် ရှိကြသောအချိန်လည်းဖြစ်သည်။ တစ်ခါပူးမျှ မကြုံဘူးအောင် ထူးကဲသော ဆင်ယင်ကျင်းပခြင်းဖြင့် မင်းတရားကြီးအလိုတော်ကျ ဆန္ဒပြည့်သထက် ပြည့်အောင်စီမံဆောင်ရွက်ကြကုန်လေ၏။ မောင်းမမိသံများ၊ အခမ်းအနားဖြင့် အတုမရှိ ကျောင်းတော်ကြီးဆီသို့ ကြွရောက်ဆဲအချိန်တွင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် ကျောင်းတော်မှ ရေစက်သွန်းချခြင်းအမှု ပြီးစီးသဖြင့် နန်းတော်သို့ ပြန်လည်ကြွချီတော်မူရကား ... မောင်းမမိသံတို့သည် လမ်းခုလတ်မှ လှည့်ပြန်ကြရသည်။

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် ရှေ့နောက်ဆင်ခြင်တိုင်းထွာလေ့ရှိသော ဘုရင်တစ်ပါးဖြစ်၍ မြင်ကွန်း၊ ပဒိန်းအရေတော်ပုံ ငြိမ်းအေးစအချိန်ဖြစ်ရာ အစစအရာရာ သတိလက်မလွတ်စေရန် ဝီရိယထားနေလေသူဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မိမိ၏ရေစက်သွန်းချအမှုကိုစွဲပြီးသည်နှင့် နန်းတွင်းသို့ တပ်တို့အစောင့်အရှောက်ဖြင့် ပြန်လည်ကြွချီတော်မူလေ၏။

ထွင်ခေါင်ဆရာတော်ဘုရားကိုလည်း ၇ ရက်မျှ ကျောင်းကြီးပေါ်တွင် ကျိန်းစက်တော်မူပါရန် လျှောက်ထားရာ ဆရာတော်က...

“အကာတော်ရေမြေရှင် ...၊ ဆရာတော်ဟာ ဝ ဝါရတဲ့ အချိန်ကစပြီး (ဝါမာဝါသီအာရုံကို ပယ်ခဲ့တယ်၊ အကာတော့ကျောင်းကို ၇ ရက်မပြောနှင့် အရုဏ်တက်အောင်ပင် သီတင်းမသုံးလိုပါ။ ယနေ့ပင် စစ်ကိုင်းဘက်အရောက် ပို့ဆောင်ပေးစေလိုပါတယ်”

ဤသို့ဖြင့် ငြင်းပယ်တော်မူလိုက်ပြန်သောကြောင့် မင်းတုန်း မင်းကြီးသည် မဆိုင်းမတွပင် ဆရာတော်ဘုရားအား ရဲလှေဖြင့် စစ်ကိုင်းဘက်အရောက်ပို့ဆောင်ပေးရန် အမိန့်တော်ချမှတ်လိုက်လေ၏။ မင်းတုန်းမင်းအဖို့ ထွင်ခေါင်ဆရာတော်ဘုရားအား ရှေးကထက် ဆပွားကြည့်ညှိလေးစားမိလေ၏။ ထွင်ခေါင်ဆရာတော်ဘုရားအား ဤအတုမရှိကျောင်းတော်ကြီးအား ကပ်လှူရန် အကြံတော်ပေါ်ခဲ့ခြင်းမှာ မိမိဘုရင်မဖြစ်မီအချိန်ကတည်းကဖြစ်သည်။

မင်းသားဘဝကပင် ဆရာတော်ကြီး ကြည်ညိုတော်မူခဲ့ပြီး သွန်သင်ဆုံးမဩဝါဒပေးခဲ့သည်တို့ကို နာယူမှတ်သားခဲ့၏။

အတုမရှိကျောင်းတော်ကြီးဆောက်လုပ်ရန် ကြံစည်ဟော်မူသည်မှာလည်း နောင်တော်ပုဂံမင်းထက် သာလွန်သော ကုသိုလ်ဒါန မျိုးစေ့ချမှုကို တစ်နည်းအားဖြင့် ရှေ့ရှုတော်မူခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးလက်ထက်တွင် ထိုအတုမရှိဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့သော ကျောင်းကြီးမျိုးကို နောင်မင်းအဆက်

ဆက်၌ မော်ကွန်းတင်ရပ်စေရန်လည်း ရည်ရွယ်တော်မူတန်ရှိသည်။

မင်းတုန်းမင်းသား ရွှေဘိုမြို့ကို သိမ်းပိုက်၍ ရွှေဘိုဘုရင် ဖြစ်ချိန်၌ ထွဋ်ခေါင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား (အဘယဇိဝိတအိန)ကို လူလွှတ်၍ လှူဒါန်းတော်မူခဲ့သည်။ အဘယဇိဝိတအိနဆိုသည်မှာ ဘုရင်သတ်မိန့် ပေးထားသော ရာဇဝတ်သားကို အပြစ်မှလွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် ပြုစေသော အလှူခံနည်းဖြစ်သည်။ မင်းတုန်းဘုရင်သည် တိုင်းသူပြည်သား လူအများတို့ ရောင့်တတ်မည်စိုးသောကြောင့် (အဘယဇိဝိတအိန) ပေးလှူခြင်းကို လျှို့ဝှက်ထားပါရန် လျှောက် ထားတော်မူသည်။

ထွဋ်ခေါင်ဆရာတော်အား မင်းတုန်းမင်းကြီး ကြည်ညိုရခြင်း အကြောင်းမှာ ...

- ၁။ ထွဋ်ခေါင်ဆရာတော်အား မှန်နန်းရှင်နှင့် မိဖုရားခေါင်မယ်နုတို့ ရဟန်းခံပေးခဲ့ခြင်း။
- ၂။ စာတော်ပြန်တွင် ပထမကျော်ဆွတ်ခူးခဲ့ခြင်း။
- ၃။ မင်းတုန်းဘုရင်အတွက် ဦးစွာမင်္ဂလာစကားမြွတ်ကြားတော်မူခဲ့ခြင်း။

စသည့်အချက်တို့ကြောင့်ဖြစ်သည်။
တစ်နေ့သောအခါက ပုဂံဘုရင်သည် စစ်ကိုင်းဘက်သို့

ချိုးတည်ထွက်သောအခါ မင်းတုန်းမင်းသားအား မယုံကြည်သဖြင့် တစ်ပါတည်း ခေါ်ဆောင်လာခဲ့သည်။ မင်းတုန်းမင်းသားမှာ ချိုးတည် ဝါသနာမပါ၍ တောင်ဖိလာဆရာတော်ဘုရားထံ တရားနာသွားရန် ခွင့်တောင်းကာ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ မင်းတုန်းမင်းသားသည် တရား နာရင်း စကားစပ်မိ၍ “လူ့ဘောင်တွင် ရှုပ်ထွေးလှသဖြင့် ရဟန်း ပြုလိုကြောင်း” လျှောက်ထားလေရာ၊ တောင်ဖိလာဆရာတော်က ချက်ချင်းပင် ...

“မောင်ဝဋ္ဋင်းတို့ သပိတ် သင်္ကန်း ပရိက္ခရာ အစုံအလင် ယူခဲ့ကြ၊ မင်းသားက ရဟန်းခံမလိုတဲ့”

ဟု မိန့်တော်မူလိုက်သဖြင့် မျက်လုံးပြူးသွားတော့သည်။ “ဆရာတော်ဘုရား၊ တပည့်တော်မှာ မလွတ်လပ်ပါ။ စေတနာ ရှိလွန်းလှ၍ လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ နောင်တော်အမိန့်ရမှ ရဟန်းခံနိုင်ပါမည်ဘုရား”ဟု မင်းတုန်းမင်းသားက ပြင်၍ တင် လျှောက်လေရာ ဆရာတော်ကြီးက ပြုံးရယ်လျက် နေတော်မူလေ သည်။

“မင်းသားဟာက စိတ်ညစ်လို့ ဒကာမတစ်ယောက် ကြိုး ဆွဲချ သေမယ်ကြံတာနဲ့ တူနေပါပေါ့လား။ ဒကာမတစ်ယောက်ဟာ သေချင်လို့ ကြိုးတစ်ချောင်းယူပြီး သစ်ပင်ပေါ်တက်သတဲ့။ သစ်ပင်

ပေါ်အတက် ခွကြားမှာ မြွေပွေးဟစ်ကောင် ခွေနေတာပြင်လို့ ပြန်ဆင်းပြေးလာသတဲ့။ မင်းသားလည်း ဒါတွေ တွေးကြောက် နေရသေးသကိုး”

ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။

မင်းတုန်းမင်းသားသည် ပုဂံဘုရင်နှင့် အမရပူရမြို့သို့ ပြန်သွား ပြီးနောက် တစ်ကြိမ်ပုဂံဘုရင် စစ်ကိုင်းမြောက်နယ်တစ်ခွင်၌ ချီးတည့် ထွက်ပြန်၍ လိုက်ပါခဲ့ရကာ ... ထွင်ခေါင်ကျောင်းတိုက်သို့ ဝင်ရောက်လျက် ဆရာတော်နှင့် တရားဆွေးနွေးခြင်းပြုလေသည်။

မင်းတုန်းမင်းသားက စကားစပ်လာသည်နှင့် “တစ်နေ့က တောင်ဖိလာဆရာတော်ကြီးထံ ရဟန်းခံလိုကြောင်း လျှောက်ထား မိဟာနှင့် ချက်ချင်းလက်ငင်း သင်္ကန်းပရိက္ခရာတွေ ယူစေလို့ တပည့်တော် မနည်းရှောင်ထွက်ခဲ့ရပါတယ်ဘုရား”

ဟု လျှောက်လေရာ ... ထွင်ခေါင်ဆရာတော်က

“မင်းသားကိုက နေရာရှာသကိုး၊ သာသနာပြု ရှင်ဘုရင် ခြံမယ့်သူက ဘာကြောင့်ရဟန်းခံရမလဲ”

ဤသို့ မိန့်တော်မူရာ ထိုစကားမှာ မင်းတုန်းမင်းသားအတွက် မင်္ဂလာရှိသောစကားတစ်ခွန်းဖြစ်ခဲ့ပြီး အသည်းစွဲအောင်ပင် မှတ်ယူ ခဲ့သည်။ နောင်တွင် သာသနာပြုမင်းတစ်ပါးဖြစ်ရမည်ဟု ကြွေးကြော်

ခဲ့သည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ယင်းကြောင့်လည်း ထွင်ခေါင်ဆရာတော်ကြီးကို မင်းတုန်းမင်း (ရှင်ဘုရင်ဖြစ်သော်) ကြည်ညိုလေးစားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

မင်းတုန်းမင်းလည်း သူ၏အတုမရှိ ကျောင်းတော်ကြီးကို ထွင်ခေါင်ဆရာတော်ကြီးက ငြင်းပယ်သဖြင့် နောက်ထပ်မည်သည့် ဆရာတော်ကိုမျှ ပင့်လျှောက်မတင်ထားရှိဘဲ၊ မင်းအစဉ်အဆက်တို့ ကိုးကွယ်တော်မူခဲ့ကြသော ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်များကို သီတင်းသုံးရန် အစီအစဉ်ပြုတော်မူလေသည်။ နိုင်ငံခြားမှ ဆက်သသော အဘိုးတန်ပစ္စည်းများကိုလည်း ဤကျောင်းတော်ပေါ်သို့ တင်ကာလှူဒါန်းတော်မူသည်။

အင်္ဂလိပ်များ မြန်မာပြည်သို့ ဝင်ရောက်နယ်ချဲ့လာသောအခါ စိတ်မချရသဖြင့် များမတ်များကိုယ်တိုင်ပင် ရုပ်ပွားတော်များကို ရွှေကျိုးပြင်ဘုရားသို့ ပြောင်းရွှေ့စံပွယ်တော်မူရန် ပင့်ဆောင်ပို့ခဲ့ကြသည်။ ကျောင်းတော်ကြီးဆောက်လုပ်ပြီးစီးသည့်နောက် ၈ နှစ်အကြာ သက္ကရာဇ် ၁၂၅၅-ခုနှစ်၊ အင်္ဂလိပ်များ မန္တလေးမြို့ကို စိုးမိုးအုပ်ချုပ်နေစဉ် မီးသင့်လောင်ကျွမ်းခြင်းခံရသည်။

ကျောင်းတော်ကြီး မီးသင့်ရခြင်းမှာ အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့တို့၏ ပယောဂမကင်းချေ။ ကျောင်းတော်ကြီးပေါ်တွင် ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်များ

မှတစ်ပါး၊ ကျန်အသုံးအဆောင်ပစ္စယအားလုံး ကျန်ရစ်သည်။
 မင်းတုန်းဘုရင်အတွက် နိုင်ငံခြားမှ အထွဋ်အမြတ်ထား၍ ဆက်သ
 ခဲ့သော ပစ္စည်းမှန်သမျှ ဤကျောင်းတော်ကြီးပေါ်ရှိ ရုပ်ပွားတော်
 များကို ရည်စူး၍ လှူဒါန်းထားသည်။ ကျောင်းတော်ကြီးပေါ်၌
 ရုပ်ပွားတော်များ မရှိသော်လည်း အဖိုးတန်အသုံးအဆောင်များ
 ကျန်ရစ်လျက် ရှိ၏။

ထီးကျိုးစည်ပေါက်၊ မင်းပါဈောက်ဆီးခဲ့ပြေးနှောက် မန္တလေး
 ရွှေမြို့တော်ကို အင်္ဂလိပ်များ စိုးမိုးအုပ်ချုပ်လေရာ ကျောင်းတော်ကြီး
 အနီးပတ်ဝန်းကျင်တွင် ငေါ်ရာစစ်သားများ စစ်စခန်း ချထားလေ၏။
 ထိုစစ်သားများသည် ခမ်းနားကြီးကျယ်လှသော ဤကျောင်းတော်
 ကြီးပေါ်သို့ တက်ရောက်၍ မိမိတို့လိုချင်ရာမှန်သမျှ ဖွေနှောက်
 ယူငင်ကြသည်။

သည့်နှောက် ကျောင်းတော်ကြီးကို တာဝန်ရှိသူများ လာရောက်
 စစ်ဆေးပါက မိမိတို့ ယူငင်ဖွေနှောက်ထားခြင်းတို့ သိလေမည်
 စိုးသဖြင့်၊ ကြိုတင်ကာကွယ်သောအားဖြင့် မီးရှို့ပျက်ဆီးခြင်း
 ပြုလေ၏။

မင်းတုန်းမင်း၏ အတုမရှိကျောင်းတော်ကြီးနှင့် အတွင်းရှိ
 ပစ္စည်းပစ္စယအဝဝတို့သာ အကောင်းပကတိ ရှိနေဦးမည်ဆိုလျှင်

ယခုအခါ သမိုင်းတန်ဖိုးကြီးမားသော အထောက်အကူကို ရမည် ဖြစ်သည်။ မင်းတုန်းမင်းကြီးသည် မိမိကိုယ်မိမိ သာသနာပြု မင်းတစ်ပါးအဖြစ် ခံယူပြီးသည့်နောက် ဤအတုမရှိ ကျောင်းတော် ကြီးဆောက်လုပ်ခဲ့ခြင်းအပြင်၊ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်မှု များစွာကို ပြုလုပ်တော်မူနိုင်ခဲ့သည်။ အဓိကအချက်မှာ ပဉ္စမသင်္ဂါယနာ တင်ခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

မင်းတုန်းမင်းအဖို့ နတ်ရွာမစံမီတွင် အခက်ကြီး ၃ ပါးနှင့် ရင်ဆိုင်သွားရရှာသည်ဟု သမိုင်းသုတေသီတို့က မှတ်ချက်ပြုကြ၏။ ယင်းအချက်ကြီး ၃ ချက်မှာ ...

- ၁။ စင်္ကြာဒေဝီ မိဖုရားခေါင်ကြီးတွင် သားတော်တစ်ပါးမှ မထွန်းကားခဲ့သဖြင့် ကနောင်မင်းသား (အိမ်ရှေ့မင်း) နတ်ရွာစံသောအခါ ထပ်မံ၍ အိမ်ရှေ့စံမထားခြင်း။
- ၂။ သက္ကရာဇ် ၁၂၂၇-ခုနှစ်၊ သာသနာပိုင် ဦးညေယျပျံ လွန်တော်မူပြီးနောက် ၁၂၄၀-နှစ်အထိ သာသနာကို ဆရာတော်မခန့်အပ်နိုင်ဘဲ သုဗ္ဗောနှင့် အုပ်ချုပ်ခဲ့ရခြင်း။
- ၃။ စင်္ကြာဒေဝီမိဖုရားကြီး နတ်ရွာစံပြီးနောက် အလယ်နန်း မတော်မယ်နု၏သမီး မိဖုရားက မိမိအပျိုတော်များနှင့် အတူ စင်္ကြာဒေဝီစံတော်မူခဲ့သော တောင်နန်းဆောင်

သို့ ပြောင်းရွှေ့စံတော်မူလာရာ၊ စင်္ကြာဒေဝီ၏ အဆောင်
 တော်အား မည်သည့် မည်သည့် မိဖုရားမှမထားလိုသဖြင့်
 မိဖုရားတော်ကို အလယ်နန်းသို့ ပြန်ပြောင်းရန် ဆင်ဖြူ
 တစ်စီး လက်ဆောင်ပေးလိုက်ရခြင်း။

စသည့် အခက်သုံးပြာနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ မင်းတုန်းမင်းကြီး
 သည် စင်္ကြာဒေဝီ မိဖုရားကြီး စံပြုနန်းသွားသော တောင်နန်းတွင်
 ရွှေသား ၅ ပိဿာ ၅၅ ကျပ်သားနှင့် ၅ မူး အလေးချိန်ရှိသော
 စင်္ကြာဒေဝီရုပ်ပုံကို သွန်းလုပ်ထားသည်။ ထိုတောင်နန်းအနီးသို့
 ရောက်လေတိုင်း လက်အုပ်ချီ၍ သွားလေ့ရှိသည်။

မင်းတုန်းမင်းကြီးသည် အစ်မတော်လည်းဖြစ် အဂ္ဂမဟေသီ
 တောင်ညာစံဒေဝီလည်းဖြစ်သော မိဖုရားခေါင်ကြီး စင်္ကြာဒေဝီကို
 ဤမျှလောက် ခုံမင်မြတ်နိုးတော်မူရှာလေ၏။ အစွဲအလမ်း ကြီးလွန်း
 သော မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည်လည်း သက်တော် ၆၄ နှစ်တွင်
 ၁၂၄၀-ပြည့်၌ နတ်ရွာစံ ကံတော်ကုန်ခဲ့ရှာသည်။ မင်းတုန်းမင်းကြီး၏
 အလောင်းအား စင်္ကြာဒေဝီမိဖုရားကြီး၏ ဂုဏ်ရာ ဥယျာဉ်တော်အတွင်း
 ဝယ် မသာတော်အခမ်းအနား ကျင်းပလျက် တံဆိပ်တော်ရ
 မရဆရာတော်၊ သံဃာတော်များအား ပင့်ဖိတ်၍ သင်္ဂြိုဟ်အမှု
 ပြုခဲ့ကြသည်။

ယောမင်းကြီးသည်လည်း တစ်မင်းလက်မှ တစ်မင်းပြောင်းရ
ပြန်လေ၏။ ဤသို့ဖြင့် ဦးဘိုးလှိုင်သည်။ သိပေါမင်းထံတွင်
လက်ခစားရပြန်လေတော့သည်။

သီပေါမင်းနန်းတက်စနုဉ်

ဦးတိုးလှိုင်တာဝ

သီပေါမင်း နန်းမတက်မီကပင် နန်းတွင်းရေးမှာ ရှုပ်ထွေးစပြုလျက် အုပ်စုများကွဲကာ မညီမညွတ် ရှိနေပေ၏။ ထိုစဉ်က တပင်တိုင်မင်းသမီးမှာ လင်္ကာမိဖုရား၏ သမီးတော်စလင်းစုဖုရားကြီး (သီရိမြတ်စွာရတနာဒေဝီ) ဖြစ်သည်။

သီပေါမင်းသားသည် ရွှေနန်းစည်းစိမ်ကို သိမ်းပိုက်လျက် မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူလာသော်လည်း ပင်တိုင်ခံဖြစ်သည့် သီရိမြတ်စွာရတနာဒေဝီ စလင်းစုဖုရားကြီးအား တောင်ညာစံဒေဝီ အဂ္ဂမဟေသီမိဖုရားခေါင်ကြီးအဖြစ် မတင်မြှောက်ခဲ့ပေ။ အကြောင်း သော်ကား ... မင်းသားဘဝမှာပင် ရည်ချစ်ခဲ့ဖူးသော စုဖုရားလတ် နှင့် နှစ်ပါးဂဟေဆက်၍ ချစ်ခင်စုံမက်ခဲ့သဖြင့် သစ္စာတော်ထိန်းသိမ်း

ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အိမ်နိမ့်စံတဝက သီပေါမင်းသား၏ လက်စွဲတော် တောင်သမန်
လယ်စားမောင်ဖေငယ်အား မေတ္တာစာစိကုံးရေးသားစေကာ စုစုရား
လတ်အပေါ် သစ္စာတော် ထားခဲ့ဖူးသည်။ မင်းသားဘဝက နှုတ်ကတိ
စကားကို မိုးကြိုးသွားပမာ သဘောထားလျက် သစ္စာပန္နက် ခိုင်မြဲ
စေခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုမျှမက အလယ်နန်းမတော် (သီရိပဝရ မဟာ
ရတနာဒေဝီ ဆင်ဖြူမရှင်) မိဖုရားကြီးသည် ယောအတွင်းဝန်
ဦးဘိုးလှိုင်၊ ကင်းဝန်မင်းကြီး ဦးကောင်းအစရှိသော ဝန်ကြီးများနှင့်
တိုင်ပင်တော်မူပြီးလျှင် သမီးတော်အကြီး မိုင်းနှောင်မြို့စား စုစုရား
ကြီး (သုသိရိပဘာရတနာ မင်္ဂလာဒေဝီ)၊ သမီးတော်အလတ်...
မြတောင်မြို့စား စုစုရားလတ် (သုသိရိပဘာရတနာဒေဝီ) တို့အား
အဂ္ဂမဟေသီ မိဖုရားခေါင်ကြီးများအဖြစ်နှင့် နန်းဆောင်တော်အလယ်၊
ဘမရာသနပလ္လင်ပေါ်တွင် မဟေသီဘိသေက ဘိသိက်သွန်းလောင်း
တော်မူခဲ့သည်။

စင်စစ်တွင်မူ ရွှေနန်းထုံးစံအရ သီပေါမင်းသားသည် ပတ်တိုဝံ
ထိပ်ထားကိုသာ အဂ္ဂမဟေသီမိဖုရားကြီးအဖြစ် ရွှေလက်ဆွဲ၍
နန်းသိမ်းပွဲဝင်ရရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအခါ မျှော်တလင့်လင့်နှင့် စောင့်စား
ကာ မိဖုရားခေါင်ကြီးဘဝကို တမ်းတနေရာသော တပတ်တိုင်မင်းသမီး

ဝလင်းစုဗုရားသီရိမြတ်စွာ ရတနာဒေဝီသည် စောင့်မျှော်ရကျိုးမနပ်
 ဖြစ်ရာကား ... ခမည်းတော်မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ အလောင်း
 တော်ကို အုတ်နန်းပြာသာဒ်တွင် ထည့်သွင်းသင်္ဂြိုဟ်ပြီးနောက်...
 ရွှေနန်းတော်သို့ပြန်ကာ သာစည်ရွာစား (မယ်ထား)ကျောက်ကာ
 ရွာစား (ခင်နှစ်)တို့နှင့်အတူ မင်းအမိန့်ကိုပင် မခံယူဘဲ သီလရှင်
 ဘဝသို့ ကူးပြောင်းသွားကြသည်။

အစဉ်လာအရ သက်ဦးဆံ့ဝိုင်ဘုရင်ဖြစ်သော သီပေါမင်းထံ
 အမိန့်တော်ခံယူ၍ သဘောတူမှသာလျှင် မိန်းမဖြစ်လျှင် သီလရှင်၊
 ယောက်ျားဖြစ်လျှင် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကူးပြောင်းနိုင်သည်။ ထိုစဉ်က
 သီပေါဘုရင်မှာ ထိုအရေးကို ဦးစားမပေးနိုင်ခဲ့ပေ။ ရှုပ်ထွေးလှသော
 နန်းတွင်းအရေးတော်ပုံကြောင့် ဆင်ဖြူမရှင်၏လက်တွင်သာ အာဏာ
 ရှိနေချိန်ဖြစ်သည်။

ဆင်ဖြူမရှင်သည် မင်းတုန်းမင်းကြီး နတ်ရွာမစံမိအချိန်ကပင်
 သမီးတော်စုဗုရားလတ်၊ များမတ်အချို့နှင့် လှို၊ ဝှက်တိုင်ပင်ကာ
 အကျဉ်းချုပ်ထားသော သားတော်၊ သမီးတော် အယောက် ၆၀ ကျော်
 တို့ကို ကွပ်မျက်ခဲ့သည်။ သီပေါဘုရင်လက်ထက်၌ ယောမင်းကြီး
 ဦးဘိုးလှိုင်သည် အတွင်းဝန်ရာထူးကို ပြန်လည်ခန့်ထားခြင်း ခံခဲ့ရ
 ပြန်သည်။

ထို့အပြင် သီပေါတိုက်၏ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်တွင် ၁၆ ဌာန
ခွဲ၍ တာဝန်ကိုယ်စီ လွှဲအပ်ထားလေရာ၊ ဦးဘိုးလှိုင်က အခွန်တော်
ဌာနနှင့် ဝင်ငွေထွက်ငွေစာရင်းဌာနတို့ကို တာဝန်ယူထမ်းဆောင်
ရသည်။ ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်မှာ စာရင်းဇယားတို့၌ နိုင်နင်းသူ
တစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ အရေးကြီးလှသော ဌာနတို့ကို ဦးဘိုးလှိုင်ကို
ပါဝင်အုပ်ချုပ်စေသည်။

ယောမင်းကြီးသည် ဉာဏ်ပညာ ထက်မြက်သည်သာမက
မျိုးချစ်စိတ်လည်း ထက်သန်သူဖြစ်သည်။ မှန်သည်ဟုယူဆလျှင်
အသက်ကိုပင်မူ၊ တည့်မတ်စွာ ပြောဆိုဆောင်ရွက်တတ်သူဖြစ်သည်။
တိုင်းပြည်ကြီးပွားရန် နယ်ချဲ့ပယောဂ၏ အန္တရာယ်ရန်၊ ဆင်းရဲသား
ပြည်သူလူထု မျှမ်းသာကြွယ်ဝရန်၊ ယင်းတို့အတွက် ဆန္ဒအလွန်
ပြင်းထန်သူဖြစ်သည်။ အောက်လက်ငယ်သားများကိုလည်း ကျေးဇူး
ရှင် မင်းတရားကြီးလက်ထက်တော်ကကဲ့သို့ အမှုတော်ထမ်းရာ၌
တာဝန်ဝတ္တရားကျေပွန်ကြရန် သွန်သင်သမှုပြုခဲ့သည်။

သို့သော် သီပေါတိုက်မှာ အသက် ၂၀ မျှသာ ငယ်ရွယ်သူ
ဖြစ်သည့်အလျှောက် ရှေ့နောက် ဆင်ခြင်တိုင်းထွာနိုင်သော အသိ
ဉာဏ်မှာ နုနယ်လေ၏။ အပျော်အပါး မက်မောလှသဖြင့် နန်းတော်
တွင်း၌ နိုင်ငံခြားသားများအား အချိန်မရွေး လက်ခံလေ့ရှိပြီး ယင်း

တို့၏ နိုင်ငံခြားကပွဲများကိုပင် နန်းတော်တွင်း၌ ခင်းကျင်းပြသစေကာ ဆုတော်လာဘ်တော် ငွေတော်များ မပြတ်ချလေ့ရှိသည်။

ထို့ကြောင့် ဦးဘိုးလှိုင်မှာ တိုင်းပြည်အတွက် ရင်လေးလှသဖြင့် နိုင်ငံပိုင်ငွေများ နိုင်ငံခြားသို့ ထွက်ခြင်းကြောင့် တိုင်းပြည်ဆင်းရဲခြင်းကို ဖြစ်ပေါ်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းနည်းဖြင့် မယိုဖိတ်အောင် ပြုရန် အမှုထမ်းအရာထမ်းတို့အား အခွင့်အခါသင့်တိုင်း သိပေါ်ဘုရင်အား လျှောက်ထားကြရန် အမိန့်ရှိလေ၏။ ဦးဘိုးလှိုင်အဖို့မူ အခွန်ဝန်ကြီးဌာနတွင် တာဝန်ရှိသည့်အတိုင်း တိုင်းပြည်ကောင်းစားရေးနှင့် တိုင်းပြည်ငွေယိုပေါက်တို့ကို ရှေ့ရှု၍ စိတ်ပူပင်သောကရောက်နေရှာသူဖြစ်သည်။

ယောမင်းကြီးသည် တိုင်းပြည်ငွေယိုပေါက်များကိုပိတ်၍ ဘဏ္ဍာတော်တိုးပွားအောင် စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲတင်ပြခဲ့သည်။ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးလက်ထက်တော်၌လည်း တစ်ကြိမ်တင်ပြခဲ့ဖူးပြီး ပယ်ချခံခဲ့ရသည်။ ယခုထပ်မံ၍ ရှင်ဘုရင်၊ မိဖုရားများ သားတော်၊ သမီးတော်များမှအစပြု၍ များကြီးမတ်ရာ သေနာပတိအလယ်၊ အောက်တန်းမင်းမှုထမ်းအဆုံး လခရိက္ခာတော်နှင့် ငွေကြေးသုံးစွဲရန် အကြံတော်ပေးခဲ့ပြန်သည်။

အမှုထမ်းအရာထမ်းများအား ရိက္ခာတော် ချီးမြှင့်ပြီးနောက်

ပိုတွေကို သီးသန့်ဘဏ္ဍာတွေအဖြစ်ထားရန်၊ ယင်းဘဏ္ဍာတွေမှာ အရေးပေါ်နိုင်ငံ့ကိစ္စမှတစ်ပါး မသုံးစွဲရန် တင်ပြခဲ့သည်။ ထို့ပြင် သီးသန့်ဘဏ္ဍာတွေများထဲမှ တပ်အင်အားတောင့်တင်းခိုင်မာလာစေရန် လက်နက်ခဲယမ်းမီးကျောက် ဝယ်ယူစုစောင်းခြင်း၊ နည်းပညာသစ်များ သင်ယူခြင်း၊ ပညာတော်သင်လွှတ်ခြင်း စသည်တို့ဆောင်ရွက်နိုင်အောင် တင်ပြခဲ့သည်။

ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်တင်ပြသော အကြောင်းရာများနှင့် ပတ်သက်၍ ကိုယ်ကျိုးရှာကြသော ဝန်မင်းအများစုက မနှစ်သက်ကြဘဲ ကန့်ကွက်ကြသည်။ ကောင်းပင်ကောင်းသော်ငြားလည်း လူကြိုက်မများလှသော သူ၏အကြံမှာ ဤမှာတွင် ရပ်၍မသွားပေ။ အချို့သောဝန်ကြီး၊ ဝန်လေး၊ များကြီးမတ်ရာတို့က နန်းတွင်း၌ ဩဇာတက်နေသော မိဖုရားစုဖုရားလတ်ထံ ဝင်ရောက်ခစား၍ သံတော်ဦးတင်လျှောက်ကြသည်။

ထိုအခါ စုဖုရားလတ်မှာ ငယ်ရွယ်သူလည်းဖြစ်၊ မင်းစည်းစိမ်အား ယစ်ပူးနေချိန်ဖြစ်ရာကား၊ ရာဇမာန်တက်စွာဖြင့်ပင် ဦးဘိုးလှိုင်၏ စကားအကြံကို မချင်ချိန်မစဉ်းစား၊ အထင်မှားစွာ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် မောက်မာစွာပင် ...

“ရှင်ဘုရင်လုပ်ရတာ ... ငလိုပေးသရွေ့နဲ့ စားရမှာတဲ့လား၊

ဒီလိုဖြင့် ရှင်ဘုရင်တောင် မလုပ်ချင်ပါဘူး”

စုစုရားလတ်၏စကားကို နားယောင်လျက် သိပေါတုရင်ကပါ လက်ခံခဲ့ကာ၊ ဦးဘိုးလှိုင်အပေါ် စိတ်ကွက်တော်မူလေ၏။ ထို့ကြောင့် ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်အား ရာထူးမှ ဖယ်ရှား၍ အရာချထားခဲ့သည်။

သိပေါမင်းလက်ထက် ဦးဘိုးလှိုင်အရာမှ ဖယ်ရှားခံရခြင်းမှာ ဤအကြိမ်မှာ နောက်ဆုံးပင် ဖြစ်ချေတော့သည်။ သက္ကရာဇ်အားဖြင့် ၁၂၄၂-ခုနှစ်တွင် ဦးဘိုးလှိုင် အတွင်းဝန်ရာထူးနှင့် အခွန်ဝန်ကြီးအဖြစ်မှ ဖယ်ရှားရန်နားခံခဲ့ရသည်။ နန်းတွင်းရေးရှုပ်ထွေးသော ကာလဖြစ်သဖြင့် ရွှေပြည်ဝန်ကြီး ဦးဘိုးလှိုင်ကို မလိုသူများကလည်း အဖယ်ရှားခံရအောင် တိုက်ထုတ်ကြပြန်လေ၏။

ဦးဘိုးလှိုင်မှာ ရာထူးမှ အဖယ်ရှားခြင်းခံရသော်လည်း မည်သည့်ခံစားချက်မှ မရှိခဲ့ပေ။ သို့သော် တိုင်းပြည်နှစ်နာမည့် အရေးကိုမူ စိတ်မကောင်းဖြစ်ရှာလေသည်။ သူ့အဖို့ ရာထူးကျခြင်း၊ နယ်အနှင်ခံရခြင်းတို့မှာ မင်းတုန်းမင်းကြီးလက်ထက်တော်၌ အကြိမ်ဖန်များစွာ ခံစားကြုံကြိုက်ခဲ့ရသူမို့ ထူးခြား၍ ခံစားမှုမဖြစ်ပေ။ လောကဓံတရားကို ရင်ဆိုင်လျက် သမာဓိလက်ကိုင်ထားနိုင်သူ ဖြစ်သည်။

မင်းတုန်းမင်းကြီးလက်ထက်တော်က ရာထူးမှ အချစ်ရသော ကာလတို့ကို ကျမ်းစာရေးသားပြုစုခြင်းဖြင့် အချိန်ကို တန်ဖိုးရှိစွာ အသုံးချခဲ့သူဖြစ်သည်။ သိပေါမင်းလက်ထက်တော်တွင်ကား အရွယ်ကြောင့် မဟုတ်သည့်တိုင် မိမိဇာတာ စန်းလင်ကို တွက်ချက်ပြီး ဖြစ်သဖြင့် ထပ်မံ၍ ကျမ်းမပြုစုတော့ဘဲ ကုသိုလ်၊ ဓမ္မအသိတရားဖြင့် ဘာဝနာပွားလျက်သာ အချိန်ကိုဖြတ်သန်းခဲ့သည်။

သူ့စိတ်၌ မိမိကိုယ်ရေးကိုယ်တာ အကျိုးကျေးဇူးထက် တိုင်းပြည်ကြီးပျက်စီးသွားမည်ကို ပိုမိုစိုးရိမ်နေပေသည်။ တစ်မျိုးသားလုံး ကျွန်တွင်းနစ်မည့်အရေးကိုလည်း တွေးပူပန်မိ၏။ ဘုရင့်အကျိုးတော်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ တိုင်းပြည်အကျိုးတော်ကိုသော်လည်းကောင်း ကျေပွန်အောင်ထမ်းရွက်ရာ၌ ယောအတွင်းဝန်ဦးဘိုးလှိုင်သည် မိမိကိုယ်ကျိုးထက် အစွမ်းထက်စွာ ပြုမူဆောင်ရွက်လေ့ရှိသည်။

သို့တိုင် ထိုကာလများသည် မြန်မာတို့ တန်ခိုးမှေးမှိန်ဖွယ်ရာ အကြောင်းချင်းရာတို့ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာနေသော ကာလဖြစ်သည်။

ရာဇာနာနေပြည်တော်၏ အနောက်ဘက်ကမ်းအနီးတစ်လျှောက် ရပ်ကွက်မှာ ကုလားမြို့ဟုပင် အမည်တွင်လောက်အောင် နိုင်ငံခြား

သားများ ပြည့်နှက်နေကြလေကုန်၏။ အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ်၊ အီတလီ၊ အာမေရိန်းယန်း၊ ဥရောပမျက်နှာပြုများသာမက ... တရုတ်၊ ကုလား၊ ဝူရတီစသည့်အရှေ့တိုင်းလူမျိုးခြားများပါ ပြည့်နှက်စွာ တွေ့နိုင်သည်။

တရုတ်ကုလားတို့မှာ အများအားဖြင့် အင်္ဂလိပ်လက်အောက်ခံ ကျေးတော်မျိုး၊ ကျွန်တော်မျိုးများဖြစ်ကြပြီး မြန်မာရှင်ဘုရင်အား လိုလားသူများ မဟုတ်ကြပေ။ အင်္ဂလိပ်အလံတော်၏ အရိပ်အာဝါသကို အမှီသဟဲပြု၍ အစောင့်အရှောက်ခံနေသူများပီသစွာ မြန်မာမင်းအား ရိုသေခန့်ညားကြသူများ မဟုတ်ကြပေ။ ထိုရပ်ကွက်မှာ လူမျိုးပေါင်းစုံကျက်စားရာဖြစ်ပြီး ပြဿနာပေါင်းစုံဖြင့် ရှုပ်ထွေးသော နေရာလည်းဖြစ်သည်။

ရွှေနန်းတော် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းမှ မည်သို့ပင် စည်းကမ်းတကျ အုပ်ချုပ်ပါသည်ဆိုသော်လည်း ထိုလူမျိုးစုံရပ်ကွက်၌ အရက်ဆိုင်၊ ဘိန်းဆိုင် စသည်တို့နှင့် ပြည့်နှက်လျက်ရှိပြီး ဒုစရိုက်သမားတို့ပါ ကျင်လည်ကျက်စားရာ ရပ်ကွက်အသွင်ရှိခဲ့သည်။

ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်ကား ... ယင်းတို့ကို မြင်ရလေရင်ပူလေဖြင့် ဗမာပြည်ကြီးအတွက် ရတက်မအေးရှာသူဖြစ်ပေသည်။ သိပေါမင်းနန်းတက်၍ပင် မကြာသေး၊ နန်းတော်တွင်း၌

အင်္ဂလိပ်တို့၏ သစ်ခိုးမှုနှင့် ပတ်သက်၍ အဆုံးအဖြတ်ပြုရန် သိပေါ်တုရင်မင်းမြတ်အား အုပ်စု ၂ စုတို့သည် သူ့ဘက်၊ ကိုယ့်ဘက် ပါအောင် လွန်ဆွဲနေကြသည့်အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့သည်။ အကြောင်းမူ ရွှေနန်းတော်ကြီးအတွင်း၌ အင်္ဂလိပ်ကို မဟာမိတ်ပြု၍ ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူပူးပေါင်းဆက်ဆံလိုသောအုပ်စုနှင့် ပြင်သစ်တို့ထံမှ လက်နက် အင်အား အကူအညီရယူကာ အင်္ဂလိပ်တို့အား အန္တရာယ်ပြု၍ ခုခံတိုက်ခိုက်လိုသော စစ်အုပ်စုဟူ၍ ကွဲလွဲလျက်ရှိသည်။

အချို့ကား မည်သည့်နိုင်ငံခြားသားကိုမျှ မယုံကြည်သော အုပ်စုကလည်း ရှိကြသည်။ မည်သူ့ကျွန်ကိုမျှလည်း မခံဘဲ သိပေါ်မင်း ဘုရင်အား နန်းချ၍ ညောင်ရမ်းကိုယ်တော်ကြီးကို ထီးနန်းအပ်နှင်း လိုသော အုပ်စုကလည်း ရှိကြသည်။ ပထမအုပ်စုမှာ ကင်းဝန်မင်း ကြီးဦးကောင်းတို့ အုပ်စုဖြစ်သည်။ ဒုတိယအုပ်စုမှာ တိုင်ထားမင်း ကြီးနှင့် လှေသင်းအတွင်းဝန်မင်းတို့ အုပ်စုဖြစ်သည်။ တတိယ အုပ်စုမှာ သပြေတန်းခံတပ်မြို့ ဗိုလ်မှူးသူရိန်ခေါင်းဆောင်သော လူစုတို့ဖြစ်သည်။

ကင်းဝန်မင်းကြီးတို့အုပ်စုမှာ သစ်ခိုးမှုနှင့်ပတ်သက်၍ အင်္ဂလိပ် တို့ နှလုံးရည်ဖြင့် ပြေလည်အောင် ဆက်ဆံစေချင်သည်။ အင်္ဂလိပ် တို့၏ အင်ပါယာအခြေအနေကို တွက်ဆ၍ စစ်ရေးအရ ခုခံတိုက်

ခိုက်ရန် မြန်မာတို့နှင့် လက်နက်ချင်းမညီဟု ထောက်ပြသည်။
တိုင်တားမင်းကြီးနှင့် လှေသင်းအတွင်းဝန်တို့အုပ်စုမှာ ပြင်သစ်တို့
ထံမှ လက်နက်အကူအညီယူ၍ အင်္ဂလိပ်တို့အား ခံချရန်၊ သစ်ခိုး
မှုတွင် ကြီးလေးသော အပြစ်ဒဏ်ပေးရန် လိုလားလျက်ရှိသည်။

မင်းနှင့်မိဖုရား ၂ ပါးအနက် သီပေါမင်းမှာ စစ်ဝါဒီကို
ရွံ့မုန်းသဖြင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ ပြေငြိမ်းစေလိုသည်။ ထို့ကြောင့် စစ်ဖြစ်မှု
အရေး ထိပ်တိုက်မဖြစ်ရန် ရှောင်ကြဉ်ဖို့လိုသည်ဟု မိန့်ဆိုလေ၏။
မိဖုရား စုဖုရားလတ်မှာမူကား ... ထိုသို့မဟုတ်။ တုံးဆိုတိုက်
ကျားဆိုတိုက်လိုသော စိတ်ဓာတ်ခက်ထန်သူဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင်
သစ်ခိုးမှုကိစ္စအတွက် ဆုံးဖြတ်ရန် ညီလာခံ၌ ကင်းဝန်မင်းကြီး
ဦးကောင်းက အင်္ဂလိပ်တို့နှင့် ပြေပြေပြစ်ပြစ် ဖြစ်နိုင်အောင် ရာဇ
ပရိယာယ်သုံးကာ စေ့စပ်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုချင်သည့် အချက်
အလက်များကိုသာ သံတော်ဦးတင်လျှောက်ခဲ့သည်။

ထိုအခါ မိဖုရား စုဖုရားလတ်၏ မချေမငိုင်းပျူစွာ အမိန့်
ရှိခြင်းကို ရှက်သော်လည်း တိုင်းပြည်ကို ရေတိမ်မနစ်အောင်
ဇွတ်မှိတ်လျက် ထပ်မံတင်လျှောက်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ညီလာခံစဲသော
အခါ တိုင်တားမင်းကြီးနှင့် လှေသင်းအတွင်းဝန်တို့သည် မိဖုရား
ခေါင်ကြီးရှေ့တော်မှောက်သို့ ဝင်ရောက်၍ အင်္ဂလိပ်တို့အား စစ်ရေး

ဖြင့် တိုက်ခိုက်တော်မူပါရန် သွေးဆောင်ဖျားယောင်းကာ တင်လျှောက်ကြသည်။

နန်းတွင်း၌ ဤကဲ့သို့ အင်္ဂလိပ်အကူညီယူချင်သူနှင့် ပြင်သစ်အကူညီယူချင်သူတို့အပြင် ညောင်ရမ်းမင်းသားကို နန်းတင်လိုသူတို့နှင့် အကွဲကွဲအပြားပြား မညီမညွတ်ရှိနေကြသည်။ ခမည်းတော်မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးလက်ထက်တော်ကမူ ဤသို့သော ခက်ခဲမှုပြဿနာကြီးများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါက၊ မင်းတရားကြီးသည် ပညာရှိယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်ကို အပါးတော်ခေါ်၍ တိုင်ပင်ပြုပြင်သည်။

ယခုသော်ကား သီပေါမင်းအဖို့ “ပြည့်မျက်စိ၊ ပြည့်ဝမ်း၊ ပြည်ခြေလက်” တို့နှင့်တူသော ပညာရှိတို့အား ရာထူးမှချထားခဲ့လေသဖြင့် အရေးကြုံသောအခါ ဆွေးနွေးရန်ဟူ၍ ကင်းဝန်မင်းကြီး၊ တိုင်တားမင်းကြီး၊ လှေသင်းအတွင်းဝန်တို့မှလွဲ၍ အားကိုးလောက်သူမရှိတော့ပေ။ ဤပြဿနာများမဖြစ်ပေါ်လာမီအချိန်မှပင် ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်နှင့် ရေငုံချောင်းဝန်ကြီးတို့အား သီပေါမင်းက အရာမှချထားခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

တစ်နေ့နေ့၌ ဤသို့သော အခြေချိုးဖြစ်လာလိမ့်မည်စုယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင် ကြိုတင်တွက်ဆထားပြီးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်းပြည်ဘဏ္ဍာတော်ကို မယိုဖိတ်အောင် အစီစဉ်ပြု၍

စစ်လက်နက်အင်အား တောင့်တင်းခိုင်မာသော နိုင်ငံဖြစ်ရန် ကြိုးပမ်း
စေချင်သူဖြစ်သည်။

ယခုမူကား ဦးဘိုးလှိုင်၏လျှောက်တင်မှုကို အရေးမစိုက်ဘဲ၊
မိမိထင်ရာစိုင်းခဲ့ကြသည့် သက်ဦးဆံပိုင်ဘုရင်နှင့် မိဖုရားတို့အဖို့
ရတက်မီးပွားလျက်ရှိကြတော့သည်။

အနေမြတ်၍ အလေတတ်သူ

မင်းတုန်းမင်းကြီးလက်ထက်တော်မှစ၍ သိပေါမင်းလက်ထက် ထိအောင် ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်သည် အတွင်းဝန်ကြီးရာထူးဖြင့် အမှုတော်ထမ်းရွက်ခဲ့ရာ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာရှိပီသစွာ ပြဿနာ အရပ်ရပ်ကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်သူတစ်ဦးဖြစ်သည်။

ဦးဘိုးလှိုင်သည် ခြောက်တိုင်းလည်းမကြောက်၊ မြောက်တိုင်း လည်းမမြောက်ဘဲ သင့်တင့်လျှောက်ပတ်စွာ လူ့ဘဝ၊ လူ့သံသရာဝယ် လောကဓံတရားရှစ်ပါး စေတေးရာ ခံစား၊ စံစားသွားသူတစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ သူ့စိတ်တွင် မှန်ကန်သည်ဟု ထင်ချေက သက်ဦးဆံ့ပိုင် ဘုရင်ပင်ဖြစ်စေကာမူ မထောက်မညာ သံတော်ဦးတင်ဖို့သော ပညာရှိ တစ်ယောက်ဖြစ်သည်။

မကြာခဏ ရာထူးချခံနေရသော်လည်း ကျေးဇူးရှင်ဟူသော

အသိဖြင့် သစ္စာတော်ကို ရိုသေစောင့်သိခဲ့ပေသည်။ မင်းတုန်းမင်း တရားကြီးလက်ထက် နောက်ဆုံးရာထူးမှချ၍ တစ်ဖန်ရာထူးပြန် ရ၍ တိုးမြှင့်ပေးချိန်၌ မင်းတုန်းမင်းကြီးက ...

“ဘိုးလှိုင်၊ မောင်မင်းကို ခဏခဏ ရာထူးချနေတဲ့ ငါ့ကိုယ် တော်အရှင်မြတ်ကို စိတ်မဆိုးဘူးလား”

ဟု မေးတော်မူရာ ဦးဘိုးလှိုင်သည် ပကတိတည်ငြိမ်သော ဣန္ဒြေဖြင့် ...

“မှန်လှပါ ဘုန်းတော်ကြောင့် ကျေးတော်မျိုး၊ ကျွန်တော် မျိုးတို့မည်သည် မင်းခစားများ ဖြစ်ကြပါသည်။ မင်းခစား ကမ်းနား သစ်ပင်ဆိုတာလို ... အရှင်မင်းကြီးဆန္ဒတော်အတိုင်း စိမ့်ခြင်းကို စိတ်ဆိုးရန်မသင့်လျော်ပါ ...။ ဘုရားကျွန်တော်မျိုး၏ အသိဉာဏ်၌ စိတ်ဆိုးခြင်း အဓိပ္ပါယ်မရှိပါဘုရား”

ဤသို့ တင်လျှောက်လိုက်ရာ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး ပြုံး တော်မူလျက် ဆုလာဘ်တော်များ ပေးသနားတော်မူလေ၏။ ဦးဘိုး လှိုင်၏ ဂုဏ်သတင်းမှာ မင်းတုန်းမင်း၊ သီပေါမင်း ၊ ဆက်တိုက်တိုင် ကျော်စောထင်ရှားခဲ့ပေသည်။ ထိုမင်း ၊ ဆက်လက်ထက် ယော အတွင်းဝန်ကိုမှီသော ပုဂ္ဂိုလ်ဆို၍ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ ပေါ်ထွက် လာခြင်းမရှိဟု စာပေသုတေသီ အသီးသီးက မှတ်ယူကြသည်။

ဦးဘိုးလှိုင်မှာ အရိပ်သုံးပါးကို လွန်စွာနားလည်သူတစ်ဦးလည်းဖြစ်သည်။ ဥတုဘောဇနကျမ်းကို ကိုယ်တိုင်ရေးသားခဲ့၍ဟောမသိ၊ ဦးဘိုးလှိုင် နာမကျန်းဖြစ်သည်ဟူ၍ မရှိခဲ့ဘဲ အသက်ရှင်ဆဲ တစ်လျှောက်လုံး ကျန်းကျန်းမာမာဖြင့် လောကဓိတရားကို ဖြတ်သန်းခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရောဂါဖိစီးနှိပ်စက်၍ အိပ်ရာထက်တွင် လဲနေသည်ဟူ၍ မကြားသိရပေ။

သိပေါမင်းလက်ထက် ရွှေပြည်ဝန်၊ အခွန်ဝန်ရာထူးမှချ၍ ဖယ်ရှားခံလိုက်ရသည့်အချိန်ထိ ကျန်းမာပကတိ ရှိဆဲပင်ဖြစ်သည်။ မဟာသုတဇာတကကျမ်းဖြစ်သော ဗေဒင်ကျမ်းကို ရေးသားပြီးနောက် ဦးဘိုးလှိုင်စာရေးခြင်းအလုပ်ကို ရပ်နားလိုက်ကြောင်း သိရသည်။ အကယ်စင်စစ် ဦးဘိုးလှိုင်သည် မိမိ၏ ဘဝနေဝင်ချိန် သေမည့်ကာလကို မဟာသုတဇာတကဗေဒင်နည်းအရ တွက်ချက်ကြည့်၍ ကြိုဖျားသိနေသလောဟု မှတ်ထင်ဖွယ်ရှိသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဟူမူ ယောမင်းကြီးသည် မိမိမသေဆုံးမီ ကာလတိုကလေးအတွင်း မည်ကဲ့သို့ပြင်ဆင်သွားသည်ကို သိရ၍ဖြစ်၏။ ဦးဘိုးလှိုင်၏ မသေမီကာလ ပြင်ဆင်ပုံမှာ ဤသို့ဖြစ်သည် ...

ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်သည် ငယ်စဉ်က ကျောင်းနောက် သူငယ်ချင်းဖြစ်သော (ဦးတူ)ကို စစ်ကိုင်းဘက်သို့ လူကြိုဖြင့်

စာရေးမှာကြားလိုက်လေသည်။ ဦးတူရောက်လာသောအခါ သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက် ကျောင်းသားဘဝမှာကဲ့သို့ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် စကားပြောကြသည်။

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “မောင်တူရေ ... ကျောင်းနေတဲ့ သူငယ်ချင်းတွေ ထဲမှာတော့ မင်းနဲ့ငါဟာ အချစ်ကြဆုံးမဟုတ်လား။ ငါ့ကို အတွင်းဝန်လို့ မင်းစိတ်မှာ စွဲထားနဲ့၊ အခု ငါ့မှာ ရာထူးလဲမရှိပါဘူး၊ ရိုသေခြင်း၊ ဘုရားထူးခြင်း မပြုနဲ့ကွဲ့၊ ကျောင်းနေတုန်းကလို ငါ့ကိုဘိုးလှိုင် လို့ပဲခေါ်ပါ”

ဦးတူ ။ ။ “အေးပါ သူငယ်ချင်းရာ ... မင်းသဘောကျသလို ငါခေါ်ပါ့မယ် ... ဒါနဲ့ မင်း ငါ့ကို ခေါ်တဲ့ကိစ္စ ပြောပါအုံး”

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “ခေါ်တဲ့ကိစ္စကတော့ ... မင်း ငါ့စိတ်လဲလောက် လာနေဖို့ ပြောမလို့ပါပဲ”

ဦးတူ ။ ။ “ဘယ်ဖြစ်မလဲ သူငယ်ချင်းရယ် ... ငါ့မှာလည်း သားနဲ့မယားနဲ့ ... သားကျွေးမှု မယားကျွေးမှု ရှာဖွေနေရသေးတယ် ...”

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “အေး အဲဒီကိစ္စကိုလည်း ငါကြိုတင်တွက်ချက်

မိပါတယ် ... မင်းသားမယားအတွက် တစ်လစာ၊
စားသောက်နေထိုင်နိုင်ဖို့ ငါ ဒေါင်းဒင်္ဂါး ၂၀၀
ပေးပါမယ်။ အဲဒီငွေကို လူလွတ်ပို့ခိုင်းလိုက်ပေါ့
သူငယ်ချင်းရာ”

ဦးတူက အံ့သြသောမျက်နှာနှင့် ဦးဘိုးလှိုင်အား လှမ်းကြည့်
လိုက်သည်။ ဦးဘိုးလှိုင်မှာ ဦးတူသို့ပေးရန် ဒေါင်းဒင်္ဂါးများကို
ထုတ်၍ ရေတွက်နေလေသည်။

ဦးတူ ။ ။ “နေစမ်းပါဦး သူငယ်ချင်းရ ... ငါက မင်းဆီမှာ
တစ်လနေပြီး ဘာလုပ်ပေးရမှာတုန်း...”

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “အထူးကလည် လုပ်စရာရယ်လို့ မရှိပါဘူး ...
မောင်တူရာ ... ငါနဲ့တစ်ခန်းတည်း အတူနေပြီး
ရှေးဟောင်းနှောင်းမြစ်တွေပြော၊ စာပေအကြောင်း
ဆွေးနွေး၊ ဘုရားပုထိုးရှိခိုး၊ ငါ့ကိုလည်း မင်းကျွေး
ချင်တဲ့ ဟင်းနဲ့ ဝိမံချက်ပြုတ်ကျွေး ငါ့ကို ဘာဟင်းနဲ့
စားမလဲလို့ မမေးနဲ့ ...”

ဦးတူ ။ ။ “ဟေ့ ဘိုးလှိုင် ... မင်းကိုယ်မင်းလည်း ပြန်စဉ်းစား
အုံးလေကွယ် ...။ မင်းဟာ တစ်ယောက်တည်း
နေတာမဟုတ်ဘူး။ ဝန်ကတော်နဲ့သားတွေ သမီး

တွေနဲ့”

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “အိုကွယ် ... ငါပြောတာ ဆုံးအောင်းနားထောင်
ဝမ်းပါဦး။ ဒီအခန်းကို မင်းနဲ့ငါကလွဲပြီး ဘယ်သူမှ
မဝင် မထွက်စေရဘူး ...။ ဝန်ကတော်ရော၊
သားသမီးတွေရော အားလုံးနားလည်အောင် ...
ပြောထားမယ်”

ဦးတူ ။ ။ “သော် ... သော် ... ထူးလည်းထူးဆန်းပေ
ဘိုးလှိုင်ရာ ... ကဲ ... မင်းသဘောကျသလိုသာ
စီစဉ်ပါတော့”

သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက်မှာ ပြန်လည်ဆုံတွေ့ကြရသဖြင့်
ပျော်ရွှင်စွာပင် နေထိုင်ကြလေ၏။ ငယ်စဉ်ကလိုပင် ရယ်ရယ်မောမော၊
စကားများ ဖောင်လောက်အောင် ပြောကြ၏။ ကျောင်းနေစဉ်က
စာများကိုလည်း တစ်ယောက်တစ်လဲ ရွတ်အံ့နေကြပြန်လေ၏။ ညစဉ်
အိပ်ရာဝင်ချိန်တိုင်းလည်း ဘုရားဝတ်ပြုကြလေ၏။ ဦးတူက သတိ
ပဋ္ဌာန်သုတ်ကို ရွတ်ဆိုရာ ... ဦးဘိုးလှိုင်က နာယူလျက် သာဓု
ခေါ်ဆိုလေ၏။

ယင်းသို့ အတူနေလာကြရာမှ ဦးဘိုးလှိုင်သည် တစ်နေ့တခြား
အစားအသောက်ယုတ်လျော့လာလေတော့သည်။ စားသောက်

ချင်သောစိတ် မရှိသည့် ပုံစံမျိုးဖြစ်လာသဖြင့် ဦးတူသည် မိမိသူငယ်ချင်းအား ခံတွင်းလိုက်မည့် စားကောင်းနိုင်မည့် တင်းအမယ်များကို စဉ်းစားချက်ပြုတ်ကျွေးလေ၏။ ဦးဘိုးလှိုင်ကိုယ်တိုင်ပင် “ဘာစားချင်သလဲ မမေးနှင့်” ဆိုသည့် ကတိကိုပင်ဖျက်၍ မိမိစားချင်ရာရာကို ပြောဆိုချက်ပြုတ်ခိုင်းတတ်လေ၏။

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “တို့တစ်တွေ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာနေစဉ်တုန်းက လိုပေါ့ မောင်တူးရာ ...တွေ့ကရာဟင်းမျိုးစုံသရက် သီးခြောက်၊ လက်ပံပေါင်းရောငြီးချက်တဲ့ ဟင်းလေး အိုးဆိုတာမျိုး ချက်ပေးစမ်းကွယ်”

ဦးတူ ။ ။ “ငါ့ချက်တတ်ပါတယ် ဘိုးလှိုင်ရာ... ငါမင်းစားချင်တာအကုန်ချက်ကျွေးမယ်၊ ခုတလော မင်းကြည့်ရတာ တော်တော်ကလေး အစားအသောက် ပျက်လာသလိုပဲ... နေရထိုင်ရတာကော သက်သာရဲ့လားကွယ်”

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “ဇာတိ-ဇရာ၊ ဗျာဓိ၊ မရဏ... ဆိုတာ ဘယ်သူမဆို ရင်ဆိုင်ကြရလိမ့်မယ် မဟုတ်လား မောင်တူရဲ့ ... ဘုရားရဟန္တာနဲ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓတွေတောင်မှ ဒီတရားကို မလွန်ဆန်နိုင်တာမှမဟုတ်ဘဲ ... ငါလို

ပုထုဇဉ်ဆိုတော့ မပြောနဲ့ပေါ့ ...။ လူမိုက်ကို
လူလိမ္မာက ညှင်းတယ် ... ဒါဟာ မွေတာ
သဘာဝတရားကြီးပဲ သူငယ်ချင်း။

ဦးတူ ။ ။ “နေရထိုင်ရတာ မသက်သာလာရင် ... စကား
များများမပြောနှင့်သူငယ်ချင်းရာ ... မင်းဆန္ဒကို
ငါလည်း သဘောပေါက်လာပါပြီ”

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “ကိစ္စမရှိပါဘူး သူငယ်ချင်း... ငါသတိရှိပါတယ်”

ဦးတူသည် ကျောင်းနေစဉ်က ဆရာတော်ကြီးနှင့်တကွ
ကျောင်းသားများစား၍ကျန်သော ဟင်းများကို အိုးကြီးတစ်လုံးတွင်
စုပေါင်းလျက် သရက်သီးခြောက်၊ လက်ပံခေါင်းများထည့်ကာ
ချက်လေ့ရှိသည်။ ယခုလည်း ခံတွင်းပျက်နေသော ဦးဘိုးလှိုင်အား
ကျောင်းသားဘဝမှာကဲ့သို့ ဟင်းမျိုးစုံစုပေါင်း၍ ချက်ပြုတ်ကျွေး
လေသည်။

သို့ရာတွင် ဟစ်လပြည့်နေ့စေ့သည့် ရက်ကြိုနေပြီဖြစ်၍
ဦးဘိုးလှိုင်မှာ ဘာစားစား ခံတွင်းမတွေ့တော့ဘဲ၊ အစားအစာ
လုံးဝမစားတော့သည့်အခြေသို့ ဆိုက်ရောက်လာသည်။ ဦးတူ
ချော့ကျွေး၍လည်း မစား လူမဟာတစ်ဦး အစာမဝင်တော့သည့်
ပုံစံမျိုးဖြစ်လာလေ၏။ ထိုညမှာပင်

ဦးဘိုးလှိုင် ။ ။ “မောင်တူရေ ... ကနေ့ည ငါတို့ စောစော အိပ်မယ်ကွာ၊ ငါအိပ်မပျော်မချင်း မင်းက သတိ ပဋ္ဌာန် ရွတ်ပါ။ ငါတရားလည်း နာချင်တယ်။ တကယ်လို့ ငါအိပ်ပျော်သွားခဲ့ရင်လည်း (၃)ချက် တီးရင် ငါ့ကို နှိုးပါ”

ဦးတူ ။ ။ “ကောင်းပါပြီဘိုးလှိုင် ... ငါသတိပဋ္ဌာန်ရွတ်မယ်... မင်းတရားနာပေတော့”

ထိုည၌ ဦးတူမှာ သတိပဋ္ဌာန်ကို ဦးဘိုးလှိုင်အိပ်မပျော်မချင်း ရွတ်ဆိုနေလေသည်။ ၃ နာရီ မထိုးမီ ဦးဘိုးလှိုင်အိပ်ပျော်သွားရာ ... အတန်ကြာသောအခါ ဦးတူသည် သူငယ်ချင်းမှာကြား ထားသည့်အတိုင်း ၃ နာရီထိုးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် နှိုးလေ၏။

သို့ရာတွင် ဦးဘိုးလှိုင်ကား နှိုး၍မရပေ။ ထိုအခါ လက်ဖြင့် တို၍လည်းကောင်း၊ ကိုင်လှုပ်၍လည်းကောင်း နှိုးသော်လည်း ကိုယ်လုံးမှာ နွေးနွေးထွေထွေးနှင့် အသက်မဲ့နေပြီကို သိလိုက် ရတော့သည်။ ဦးဘိုးလှိုင်ကား ... သေရမည်ကို ကြိုတင်သိရှိနေ သည့်အလား ... မသေမီဘဝကူးကောင်းလျက် အသက်ဇိပိန် ချုပ်ငြိမ်းစေရန် သူငယ်ချင်းကောင်းကို ရှာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

မိတ်ကောင်းဆွေကောင်းကို အမှီပြုလျက် တမလွန်ဘဝသို့

မျက်မှောက်ပြုရာ၌ လားရာဂတိမတိမ်းမစောင်းအောင် ထိန်းကြောင်း သွားခြင်းဖြစ်သည်။ မသေမိတစ်လမှပင်စ၍ မယားနှင့်သားသမီးများ၏ သံယောဇဉ်ကို ဖြတ်တောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဦးဘိုးလှိုင်မှာ ပညာရှိ ပီသစွာ ပညာဉာဏ်ဖြင့် လားရာဂတိ၊ ဘဝကူးမှန်ကန်လေအောင်၊ ယင်းသို့ စီစဉ်သွားခြင်းဖြစ်သည်။

ဦးတူမှာလည်း မိတ်ဆွေကောင်းပီသစွာ ဦးဘိုးလှိုင်၏ အလို ဆန္ဒအတိုင်း လိုက်လျော့ကူညီပေးခဲ့သည်။ ရွှေပြည်ဝန်ကြီး၊ သတိုးမင်းကြီးမင်းလှ၊ မဟာမင်းခေါင်သီတာသူ စသည့်ဘွဲ့ရ ဦးဘိုးလှိုင်သည် သိပေါမင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၂၄၂-ခုနှစ်တွင် ရာထူးမှ ကျခဲ့သည်။ ဤအချိန်မှာလည်း ဦးဘိုးလှိုင်၏ နောက်ဆုံးရာထူး ကျခြင်းသာလျှင်ဖြစ်တော့သည်။

ဤသို့ ရာထူးကျပြီးနောက် ဦးဘိုးလှိုင်သည် သက် ၅၄ နှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၅-ခုနှစ်၊ ဝါခေါင်လပြည့်နေ့တွင် သူ့မြတ်နိုးသော စာပေ၊ သူချစ်ခင်နှစ်သက်သော ဇနီးနှင့် သားသမီး၊ သူငယ်ချင်းတို့အား စွန့်ပစ်၍ မရဏခင်း၏ခေါ်ဆောင်ခြင်းနောက်သို့ လိုက်ပါ သွားခဲ့ရှာလေ၏။

ဦးဘိုးလှိုင်သည် မင်းတုန်းမင်းတရားကိုလည်း ကျေးဇူးများစွာပြုခဲ့ပြီး၊ ကနောင်မင်းသား၊ သိပေါမင်းသားတို့ကိုလည်း

များစွာကျေးဇူးပြုခဲ့သူဖြစ်သည်။ ထိုထိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကျေးဇူးပြုရာ၌ လူမျိုးနှင့် နိုင်ငံကိုရည်မှန်း၍ ကျေးဇူးပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဦးဘိုးလှိုင်၏ စေတနာမှာ အမျိုးနှင့် နိုင်ငံကိုချစ်သော စေတနာဖြစ်သည်။

ထိုစေတနာအရ အသက်နှင့် ရာထူးစည်းစိမ်ကို ဝဲ့ကွက်ခြင်းမပြုခဲ့ပေ။ ပညာပြင်ယှဉ်၍ အမှန်တရားကိုသာ ရှာဖွေခဲ့သူဖြစ်သည်။ အမှန်တရားကို ရှာဖွေတွေ့ရှိသော် ... လူမျိုးနှင့် နိုင်ငံအတွက် မကြောက်ရွံ့၊ မထောက်မညှာ တင်ပြခဲ့သည်။ မင်းတကာတို့ အမျက်တော်ရှသည်ကိုပင် မတုန်မလှုပ်၊ မြတ်သောမင်းတို့အားလည်း အာဃာတမထား၊ ကိုယ်ကျိုးမပါသော တော်လှန်ရေးအစဉ်ကိုသာ စိုက်ထူပေးသွားခဲ့သူဖြစ်သည်။

ရွှေပြည်ဝန်ကြီး ဦးဘိုးလှိုင် အနိစ္စရောက်ကြောင်းကို သိပေါ်ဘုရင်နှင့် စုဖုရားလတ်တို့ထံ စာရေး၍ သံတော်ဦးတင်လိုက်သော အခါ မင်းနှင့်မိဖုရား ၂ ပါးတို့လည်း စိတ်မကောင်းဖြစ်ကြလေ၏။ ခမည်းတော်မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးလက်ထက်ကပင် အရေးပါအရာရောက်စွာ အမှုတော်ကို သက်စွန့်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့သော ပညာရှိကြီးအား ရာထူးချထားမိလေသဖြင့် သိပေါ်မင်းမှာ များစွာနှောင်တရမိလေတော့သည်။

ထို့ကြောင့် ရွှေပြည်ဝန် ဦးဘိုးလှိုင်၏ အလောင်းကို မျှားမတ် တို့ထုံးတမ်းစဉ်လာအတိုင်း တလားပုံးရွှေချ၍ သင်္ဂြိုဟ်ရမည်ဟု အတွင်းတော်မှ အမိန့်တော်ချမှတ်ခဲ့သည်။

ကုန်းဘောင်မင်းဆက် မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး၌ ဦးဘိုးလှိုင်၏ နောက်အား သက္ကရာဇ် ၁၂၄၅၊ ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၆-ရက်နေ့ စွဲမှတ်တမ်းတွင် ဤသို့တွေ့ရသည်။

“ဝက်မစွက်မြို့စား၊ ရွှေပြည်ဝန်ကြီးဟောင်း သတိုးမင်းကြီး မင်းလှမဟာမင်းခေါင်သီဟသူ သေလွန်သည်ကို အဖုံးကမ္ဘတ် နှင့် သင်္ဂြိုဟ်စေ ... လွှတ်တော်အမိန့်ပေးသည့်အတိုင်း သင်္ဂြိုဟ်ရမည်။

ဟု ပါရှိမှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

ထို့ကြောင့် ရွှေပြည်ဝန်ကြီး၏ အလောင်းတော်ကို မျှားမတ် တို့ အဆောင်ယောင်၊ အခမ်းအနားဖြင့် သိုက်မြိုက်စွာ သင်္ဂြိုဟ် ပေးခဲ့လေသတည်း။

သန်းထွန်း (လှည်းကူး)

၀၉ ၄၃၁၆၄၆၈၈

၀၉ ၃၁၈၄၈၄၃၆

အထောက်အကူပြုကျမ်းညွှန်း

- ၁။ မှော်ဘီဆရာသိန်း သိမိခွဲသော
ရဟန်းရှင်လူ ..... ဦးခင်မောင်ကြီး
ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ ..... (ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်)
- ၂။ ရာဇဝင်ထဲက
မြစ်ရပ်ဆန်းများ ..... တင်နိုင်တိုး
- ၃။ ကုန်းဘောင်ရှာပုံတော် ..... ညိုမြ
- ၄။ ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့်
ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်း ..... မောင်ထင်
- ၅။ ဥတုဘောဇနသင်္ဂဟကျမ်း..... ဦးဘိုးလှိုင်
- ၆။ စာဆိုတော်များ
အတ္ထုပ္ပတ္တိ ..... မောင်သူတ
- ၇။ ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင် ..... အယ်ဒီတာဦးတင်ဦး
အတ္ထုပ္ပတ္တိ ..... (ရွှေသွေး)
- ၈။ ရွှေပြည်ဦးဘတင်၏
ဟောပြောချက် ..... CD ခွေများ
- ၉။ ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင် ..... ရွှေဘိုမိမိကြီး